

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek

NEJVYŠŠÍ SOUD
ČESKÉ REPUBLIKY

3/2016

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu je jediným pramenem, který obsahuje výlučně judikaturu vycházející z kolektivní procedury upravené zákonem, jejím vydavatelem je Nejvyšší soud. Výběr rozhodnutí provádějí a o zařazování rozhodují kolegia Nejvyššího soudu.

Před projednáním jednotlivých vybraných rozhodnutí jsou tyto judikáty zasílány na připomínková místa uvedená v tiráži. Rozhodnutí publikovaná ve Sbírce nepředstavují názor jednotlivce ani nevycházejí z volného uvážení nakladatelství, nýbrž jsou výsledkem kolektivního projednání a kolektivního názoru o vhodnosti zveřejnění řešení nového nebo dosud neřešeného problému.

Redakční rada:

Předseda: prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
Místopředseda: JUDr. Roman Fiala
Členové: JUDr. Antonín Draštík, JUDr. Václav Duda, JUDr. Věra Kůrková,
JUDr. Zdeněk Krčmář
Adresa redakce: Nejvyšší soud, Burešova 20, 657 37 Brno
tel.: +420 541 593 111, fax: +420 541 213 493
e-mail: podatelna@nsoud.cz

Ročník LXVIII, Index 47 301
Číslo 3/2016 vychází 24. 5. 2016
ISSN 0036-522X, E 1 200

Připomínková místa:

Nejvyšší správní soud, Vrchní soud v Praze, Vrchní soud v Olomouci, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Česká advokátní komora, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Právnická fakulta Palackého univerzity, Právnická fakulta Západočeské univerzity, Ústav státu a práva Akademie věd ČR, Krajský soud v Ústí nad Labem, Krajský soud v Hradci Králové, Krajský soud v Plzni, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Ostravě, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Praze, Městský soud v Praze, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Nejvyšší státní zastupitelství.

Vzor citace rozhodnutí uveřejněných ve Sbírce:

- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 300/2010 (uveřejněný pod č. 32/2013 Sb. rozh. obč.);
- nebo
- rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod č. 99/1995 Sb. rozh. tr.

Vzor citace rozhodnutí neuveřejněných ve Sbírce:

- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 3 Tdo 225/2012.

Rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce jsou redakčně zpracovávána.

OBSAH

Rozhodnutí ve věcech trestních

Advokát	č. 17
Akcesorita účastenství	č. 18
Cizí věc	č. 17
Dokazování	č. 16
Podmíněné zastavení trestního stíhání	č. 18
Pokračování v trestném činu	č. 15
Porušování domovní svobody	č. 14
Recidiva	č. 15
Společný trest	č. 15
Svěřená věc	č. 17
Výpověď svědka	č. 16
Zpronevěra	č. 17

OBSAH

Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Daň z přidané hodnoty	č. 26
Diskriminace	č. 35
Insolvence	č. 32, 33, 34
Insolvenční rejstřík	č. 32
Náhrada škody	č. 30
Oddlužení	č. 33
Pracovněprávní vztahy	č. 35
Pravomoc soudu	č. 26
Přípustnost dovolání	č. 27
Společenská smlouva	č. 31
Společnost s ručením omezeným	č. 31
Správce konkursní podstaty	č. 29, 30
Statutární orgán	č. 31
Stavba	č. 28
Územní samosprávné celky	č. 36
Věcná břemena	č. 29
Vklad do katastru nemovitostí	č. 28
Výpověď z pracovního poměru	č. 36
Zástavní právo	č. 31
Zpeněžování	č. 34

ROZHODNUTÍ
VE VĚCECH TRESTNÍCH

Č. 14

Porušování domovní svobody

§ 178 odst. 2 tr. zákoníku

Č. 14

Jednání pachatele, jenž vnikl do obydlí jiného, k němuž neměl právo bydlení, za použití klíče, který v minulosti získal od oprávněné osoby sice legálním způsobem, ale posléze mu tato osoba vstup do obydlí zakázala a pachatel tento zákaz tímto porušil, naplňuje zákonný znak skutkové podstaty přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 2 tr. zákoníku spočívající v překonání překážky, jejímž účelem je zabránit vniknutí do obydlí jiného.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 4 Tdo 350/2015, ECLI:CZ:NS:2015:4.TDO.350.2015.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného D. D. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočce v Olomouci ze dne 24. 10. 2014, sp. zn. 68 To 269/2014, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. 1 T 130/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 1 T 130/2014, byl obviněný D. D. uznán vinným ad 1) zločinem vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku a přečinem porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 tr. zákoníku, v bodě 2) přečinem násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku v souběhu s přečinem vyhrožování s cílem působit na úřední osobu podle § 326 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a v bodě 3) přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Podle výroku rozsudku se vytkaného jednání dopustil tím, že:

Ad 1)

„... dne 20. 2. 2014 mezi 15:00 a 16:00 hod. na chodbě rodinného domu v J. vyhrožoval P. J., trvale bytem tamtéž tím, že ji zabije, pokud ona ukončí

č. 14

jejich vztah trávající od 17. 11. 2013, přičemž vytáhl z kapsy vystřelovací nůž o délce čepele cca 10 cm, na to reagovala J. tak, že požadovala, aby se z jejího domu vystěhoval, neboť vztah považuje za skončený, což obviněný odmítl se slovy, že spolu čekají dítě a pokud J. nebude s ním, tak nebude s nikým, poté co J. o tomto jednání telefonicky vyrozuměla Policii ČR v Z., tak obviněný před příjezdem policie z domu odešel, ale následně se k domu vrátil, a přestože mu J. z okna opakovaně sdělila, aby do domu nevstupoval, že jejich vztah skončil, vyhrožoval po 22:00, že pokud nebude do domu vpuštěn, z domu se nedostanou, přičemž před domem vyléval z plastového kanystru, který našel v kotelně domu, benzin na beton v prostoru dveří a okna a vyhrožoval jeho zapálením, přičemž v ruce držel zapalovač; poté se snažil do domu vniknout oknem v prvním patře domu přes střechní přístřešku, později do domu vnikl hlavními vchodovými dveřmi zřejmě za pomoci klíče od těchto dveří, jenž našel ve vozidle zn. Chevrolet AV 1,2, kdy se jedná o vozidlo po zemřelých rodičích P. J., vstoupil do pokoje dcer J. v prvním patře, kde vyzval přítomnou P. J., aby s ním šla z pokoje, a když odmítla, uchopil ji za vlasy a v přítomnosti nezletilých dcer ji vytáhl do obývacího pokoje v prvním patře, kde ji fyzicky napadl, škrtil, dělal jí výčitky, když tímto jednáním poškozené způsobil viditelný škrábanec pod levým okem a několik oděrek pod ramenem pravé ruky bez nutnosti lékařského ošetření, přitom požíval alkohol zn. Berensen a před příjezdem policistů OOP Z., které se podařilo prostřednictvím nezletilé dcery poškozené přivolat, sebral telefony P. J. a i oběma nezletilým dcerám, které u něj při následném zadržení policisté dne 21. 2. 2014 v 1:00 hod. našli, následně dne 21. 2. 2014 po 1:00 hod. po zadržení ve smyslu § 76 odst. 1 tr. řádu policisty OOP ČR Š. s vysvětlením zákonných důvodů ze strany policistů, které proběhlo v domě P. J. v obci J., byl policisty pprap. V. K. a pprap. P. H. odveden do služebního motorového vozidla v barvách Policie ČR odstaveného před daným domem a usazen přes pasivní odpor na zadní sedadlo za účelem jeho eskorty do budovy OOP ČR Z., přičemž poté se D. D. podařilo stáhnout okénko a na P. J. křičel: „Tos posrala P., já si to s tebou vyřídím a je mi jedno, jestli to bude zítra nebo za pět roků. Víš, co jsem ti slíbil, a to splním a přísahám na život svých dětí, že to udělám!“

Ad 2)

„... následně dne 21. 2. 2014 krátce po 1:00 hod. a výhrůžce pronesené na adresu P. J. před domem v obci J., přestože mu ze strany policistů pprap. K. a pprap. H., oděných v uniformách příslušníků Policie ČR, bylo sděleno, že byl zadržen ve smyslu § 76 odst. 1 tr. řádu a že bude eskortován do budovy OOP ČR Z., a byl si tak vědom, že policisté vykonávají pravomoc úřední osoby, při snaze policisty pprap. V. K. zavřít stažené okénko zadních pravých dveří vozidla a dveře samotné, položil se na zadních sedačkách na levý bok a pokusil se nohou kopem policistu K. zasáhnout do hlavy v době, kdy se skláněl ke

kliče dveří za účelem uzavření okna, což se mu s ohledem na ostražitost policisty, který se uhnul, nepodařilo, poté začal policistům pprap. V. K. a pprap. P. H. vulgárně nadávat, požadoval okamžité propuštění s tím, že pokud tak policisté neučiní, tak jim vyhrožoval, že si je najde a s jedním po druhém si to osobně vyřídí, následně se bránil připoutání bezpečnostním pásem a přes opakovaná upozornění policistů, aby se choval slušně a nedopouštěl se protiprávního jednání, se jeho agresivita verbální i fyzická stupňovala, a proto policisté přistoupili k jeho připoutání ve vozidle služebními pouty za ruce k zadní mříži oddělující zavazadlový prostor od kabiny cestujících, když před započítím vlastní eskorty oběma policistům K. i H. vyhrožoval, že je nechá najít a zmlátit, což sliboval na život svých dětí, policistovi K. přímo vyhrožoval, „když seš takovej buzerant, tak tě nechám zmlátit a pořádně vyšukat do prdele velkým buzerantem, kterého si sám najdu“, přitom kopal nohama do sedaček a vnitřních prostor vozidla, zařízení vozidla tímto nepoškodil, dále opakovaně požadoval cigaretu, a když byl policisty odmítnut, vyhrožoval, že pokud nedostane cigaretu, takovou jízdu policisté do Z. ještě nezažili, protože policajta vedle sebe ukope nohama a řidiče kopne za jízdy do hlavy, a pokud dojde k nehodě, tak mu to nevádí, proto během jízdy do Z. mu musel policista K. fyzicky bránit v uskutečnění fyzického napadení, kterým hrozil tím, že jej přitlačil svým tělem ke dveřím vozidla a to po celou dobu jízdy z J. do Z., cca 12 kilometrů.“

Ad 3)

„...v přesně nezjištěných dnech od 17. 11. 2013 do konce listopadu roku 2013 opakovaně řídil v obci J., do obce H. a i jinde motorové vozidlo zn. Chevrolet AV 1,2, když se jedná o vozidlo po zemřelých rodičích P. J., trv. bytem J., jenž doposud nebylo vypořádáno v rámci dědického řízení, a dále nejméně od počátku roku 2014 nejméně do 20. 2. 2014 opakovaně řídil jako řidič vozidlo Renault Megan Scenic, jenž zakoupil přesně nezjištěného dne v Ch. od předchozího majitele, se kterým následně jezdil z obce J. z bydliště P. J., trv. bytem J., na různá místa, do Ch., a dne 20. 2. 2014 do obce C., ačkoli mu byl rozsudkem Okresního soudu v Chebu ze dne 24. 10. 2008, sp. zn. 7 T 121/2008, který nabyl právní moci dne 19. 1. 2009, mimo jiné za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zákona uložen podle § 49 odst. 1 tr. zákona trest zákazů činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu tří let, přičemž zákaz řízení motorových vozidel mu byl dne 27. 1. 2010 dle § 419 tr. zákoníku poměrně zkrácen na 30 měsíců, trest odnětí svobody vykonal 20. 11. 2009, byl však odsouzen Obvodním soudem pro Prahu 4 dne 29. 9. 2008 za trestný čin znásilnění podle § 241 odst. 1 tr. zákona ke čtyřem rokům odnětí svobody nepodmíněně a z výkonu trestu odnětí svobody byl propuštěn dne 16. 11. 2013.“

2. Za to mu byl v sazbě § 175 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání čtyřiceti dvou měsíců. Pro výkon trestu byl obviněný podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 73 odst. 1, 3 písm. c) tr. zákoníku byl obviněnému uložen i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu v trvání dvou roků. Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku byl vysloven i trest propadnutí věci, a to jednoho kusu bočního vystřelovacího nože s rukojetí imitující černé dřevo, který byl užít ke spáchání trestného činu.

3. Proti tomuto rozsudku podal obviněný v zákonné lhůtě odvolání, které projednal Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci ve veřejném zasedání konaném dne 24. 10. 2014. Usnesením sp. zn. 68 To 269/2014 krajský soud toto odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Obviněný podal prostřednictvím svého obhájce proti usnesení soudu druhého stupně dovolání, které zaměřil do výroku o vině pod body 1) a 3) výroku rozsudku soudu prvního stupně a do výroku o trestu, v němž uplatnil dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř.

5. Obviněný shledává extrémní nesoulad mezi skutkovým stavem, jak byl zjištěn z provedených důkazů, a skutkovým stavem vyjádřeným v popisu skutku. Podle jeho názoru nelze z provedených důkazů vůbec dovodit, že se jednání, které bylo popsáno pod body 1) a 3), stalo. Jak nalézací tak odvolací soud nevyhodnotily důkazy v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů a jejich skutková zjištění tak nemohou obstát. Důkazy neposkytují možnost závěru, že by vyhrožoval poškozené J. zabitím, že by vytáhl nůž o délce čepele 10 cm, že by poléval prostor u domu benzínem. Obdobně nemá v ničem oporu tvrzení poškozené, že by ji obviněný fyzicky napadl, neboť na jejím těle nebyly zjištěny žádné stopy fyzického násilí. Pokud odvolací soud dospěl k jiným závěrům, pak pouze proto, že upřednostnil nekriticky verzi poškozené o průběhu skutkového děje, aniž by se vypořádal s ostatními skutečnostmi. Tento způsob hodnocení důkazů odvolacím soudem pak považuje za projev libovůle.

6. Dovolatel současně vyjádřil názor, že jeho jednání pod bodem 1) výroku rozsudku nenaplnuje všechny zákonné znaky skutkové podstaty zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku. K naplnění znaku „spáchání činu se zbraní“ je podstatné, zda k užití zbraně došlo způsobem, z něhož by vyplývalo, že zbraň bude užita proti poškozenému v situaci, kdy on nesplní to, k čemu je nucen. Prosté vytažení nože k naplnění tohoto znaku postačovat

nemůže, přičemž z popisu skutku vyplývá, že obviněný neučinil s nožem nic, co by mohlo v poškozené vyvolat obavu z uskutečnění vyhrůzek.

7. U přečinu porušování domovní svobody v kvalifikované skutkové podstatě se rovněž vyžaduje užití násilí, pohrůžky bezprostředního násilí nebo překonání překážky, jejímž účelem je zabránit vniknutí. Obviněný poukázal na to, že do domu vnikl při užití klíčů, které měl k dispozici, nikoli jiným způsobem. Pokud byl totiž náhle a neočekávaně vyhozen ze společného bydlíště, kde měl všechny své věci, neměl s ohledem na podvečerní čas možnost věci dopravit jinam a vzhledem k tomu, že se vše odehrálo v měsíci únoru, nebylo po něm možno spravedlivě požadovat, aby s ohledem na klimatické podmínky setrval celou noc venku. Jeho jednání tak může naplňovat maximálně skutkovou podstatu přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 tr. zákoníku.

8. Ve vztahu k uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný namítl, že při ukládání trestu soudy nezohlednily jeho doznání, jeho písemnou omluvu policistům, okolnosti, že v případě bodů 1) a 2) jednal při výrazném citovém vypětí a rozrušení, vyvolaném náhlou změnou životní situace. Tyto polehčující okolnosti nebyly nikterak zohledněny, proto uložený trest považuje za přísný a domáhá se uložení trestu mnohem mírnějšího.

9. Závěrem mimořádného opravného prostředku navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil v rozsahu a z důvodů v dovolání uvedených a věc přikázal Krajskému soudu v Ostravě – pobožce v Olomouci, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

10. K dovolání obviněného se v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jeho názoru značná část námitek, které obviněný uplatnil v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tomuto dovolacímu důvodu neodpovídá, neboť jimi pouze odmítá relevantní soudy učiněná skutková zjištění. Pod deklarovaný dovolací důvod lze s jistou dávkou tolerance podřadit námítky vztahující se k absenci zákonných znaků kvalifikovaných skutkových podstat podle § 175 odst. 2 písm. c) a § 178 odst. 2 tr. zákoníku, které však státní zástupce neshledává důvodnými. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. státní zástupce konstatuje, že obviněným uplatněná argumentace tomuto dovolacímu důvodu neodpovídá, vzhledem ke striktní formulaci tohoto zákonného ustanovení. Vzhledem k těmto svým závěrům navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. podané dovolání odmítl jako zjevně neopodstatněné, a to v neveřejném zasedání konaném podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.

III. Přípustnost dovolání

č. 14

11. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno obviněným jako osobou oprávněnou, prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Dovolání obsahuje i obligatorní náležitosti stanovené v § 265f odst. 1 tr. ř.

12. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

13. Obviněný v dovolání uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle kterého lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů, či takové námitky, kterými dovolatel vytýká soudu neúplnost provedeného dokazování.

IV. Důvodnost dovolání

14. Především je třeba konstatovat, že všechny dovolací námitky obviněného vztahující se k výroku o vině pod body 1) a 3) jsou doslovně přejaty z podaného odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, jimiž se obsáhle zabýval a vypořádal se s nimi krajský soud. Zejména pokud šlo o výhrady ke způsobu hodnocení jednotlivých důkazů, které byly ve věci provedeny, a to jak svědeckých výpovědí, tak listinných důkazů, jakož i znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Krajský soud přehledně a logicky odůvod-

nil, proč neshledal v provedeném hodnocení důkazů nelogické prvky či projevy libovůle, vybočující ze zákonného rámce § 2 odst. 6 tr. ř. Naopak podrobně rozvedl proč svědkům, na jejichž výpovědích jsou výroky o vině budovány, uvěřily soudy obou stupňů, takže důvodně nemohl přisvědčit tvrzení obviněného o zaujatosti svědkyň, zejména dcer poškozené, vůči jeho osobě. Tyto pasáže rozhodnutí soudu druhého stupně, stejně jako příslušné pasáže v odůvodnění rozsudku soudu nalézacího, v žádném případě neodůvodňují úvahu o existenci tzv. „extrémního nesouladu“ mezi vykonanými skutkovými zjištěními a z toho vyvozenými právními závěry soudů obou stupňů. Tento nesoulad nelze dovést pouze z toho, že obviněný s učiněnými závěry nesouhlasí a prosazuje svou konstrukci skutkového děje, když fakticky jde o pokračující polemiku s učiněnými závěry soudů obou stupňů. Nejvyšší soud uzavírá, že námitky tohoto typu nelze podřadit pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

15. Pod tento dovolací důvod lze s jistou dávkou tolerance podřadit námitky, jimiž obviněný zpochybňuje existenci zákonných znaků kvalifikovaných skutkových podstat zločinu podle § 175 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku a přečinu podle § 178 odst. 2 tr. zákoníku. Jde však o námitky neopodstatněné.

16. Z obsahu skutkových zjištění tak, jak se posléze promítly do znění skutkové věty pod bodem 1) výroku rozsudku, plyne, že obviněný dne 20. 2. 2014 na chodbě rodinného domu v obci J. vyhrožoval P. J., že ji zabije, pokud ona ukončí jejich tři měsíce trvající vztah. Pokud v této situaci vytáhl z kapsy vystřelovací nůž o délce čepele 10 cm, nutno přisvědčit závěrům soudů obou stupňů, že takováto manipulace s nožem, který má v intencích § 118 tr. zákoníku charakter zbraně, posiluje zdůrazněnou pohružku užití násilí. Nebylo přitom nezbytně nutné, aby obviněný tímto nožem poškozenou konkrétně bezprostředně ohrožoval, neboť ke zdůraznění pohružky zabitím postačovalo, že poškozené ukázal, že má nůž ihned k dispozici. Při takto popsaném skutkovém stavu nenabyl Nejvyšší soud pochybnost o existenci zákonného znaku kvalifikované skutkové podstaty § 175 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, tedy že čin byl spáchán se zbraní.

17. Podle § 178 odst. 1 tr. zákoníku se trestného činu porušování domovní svobody dopustí ten, kdo neoprávněně vnikne do obydlí jiného nebo tam neoprávněně setrvá. Podle § 178 odst. 2 tr. zákoníku pak kvalifikačním momentem vedoucím ke zpřísnění základní trestní sazby je okolnost, že pachatel při činu popsaném v odstavci prvním užije násilí nebo pohružky bezprostředního násilí nebo překoná-li překážku, jejímž účelem je zabránění vniknutí.

18. Obviněný v dovolání namítl neexistenci zákonného znaku „překonání překážky, jejímž účelem je zabránění vniknutí“. Podle ustálené judikatury jsou takovouto překážkou zamčené dveře, plot, zábradlí balkonu, mříže, ale i okno přístupné jen s použitím žebříku. Překážka nemusí být překonána za použití

č. 14

násilí, ale postačí jakékoli její odstranění, přeskocení, přezení apod. Často se k odstranění překážky používá i technických prostředků, např. paklíče nebo planžety. O překonání překážky jde i tehdy, když pachatel např. otevřel dveře pravým klíčem, který odcizil, vylákal nebo našel. K tomu srov. např. rozhodnutí uveřejněná pod č. 38/1993-I. Sb. rozh. tr., č. 29/2008 Sb. rozh. tr. a č. 15/2015 Sb. rozh. tr. Podle názoru Nejvyššího soudu jde o překonání překážky i tehdy, pokud pachatel v minulosti legálně získal klíč od obydlí od vlastníka nebo jiné oprávněné osoby, ale posléze mu tato osoba vstup do obydlí zakázala a pachatel použitím takového klíče ke vstupu do obydlí vydaný zákaz nerespektoval a ignoroval. Pro úplnost je třeba dodat, že soudy obou stupňů se nezabývaly otázkou, zda obviněnému na podkladě jeho dřívějšího vztahu s poškozenou J. svědčilo právo bydlení v uvedeném domě, případně otázkou zániku tohoto práva. Obviněný však v tomto směru kvalifikovanou námitku nevznášel, naopak připustil, že jeho jednání skutkovou podstatu přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 tr. zákoníku naplnit mohlo.

19. Obviněný uplatnil rovněž dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Dovolání lze z tohoto důvodu podat tehdy, byl-li obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

20. Shora uvedenými vadami napadené rozhodnutí ve výroku o trestu evidentně netrpí, ostatně obviněný žádnou z těchto vad v dovolání ani výslovně nezmiňuje. Uloženému trestu vytýká přílišnou přísnost a nezohlednění některých polehčujících okolností, jež jsou uvedeny v § 41 tr. zákoníku. Tyto skutečnosti však v citovaném dovolacím důvodu stanoveny nejsou a obviněným vyslovené výtky se s uplatněným dovolacím důvodem míjejí. Nelze proto učinit jiný závěr, než že jde o námitky zjevně nedůvodné.

21. Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů shledal, že napadené rozhodnutí, ani řízení, které mu předcházelo, netrpí vytýkanými vadami, a proto dovolání obviněného D. D. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítl.

Č. 15

Recidiva, Společný trest, Pokračování v trestném činu
§ 209 odst. 1, 2 tr. zákoníku

Č. 15

Dopustil-li se pachatel trestného činu podvodu samostatným činem (skutkem) do tří let poté, co byl pro jiný trestný čin podvodu pravomocně odsouzen či potrestán, spáchal tento samostatný čin za podmínek recidivy odůvodňující jeho kvalifikaci podle § 209 odst. 1, 2 tr. zákoníku. Na tom nic nemění skutečnost, že v řízení vedeném pro další skutek ve smyslu § 12 odst. 12 tr. ř., který naplňuje znaky trestného činu podvodu a tvoří součást jednoho pokračování v trestném činu, je nezbytné dřívější odsuzující rozsudek za tento posledně uvedený skutek, v důsledku ukládání společného trestu podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku, zrušit.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 6 Tdo 580/2015, ECLI:CZ:NS:2015:6.TDO.580.2015.2)

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného M. H. proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 14 To 369/2014, tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře zrušil ve výroku o vině v bodech [2], [3] a v navazujících výrocích o trestu a náhradě škody. Současně zrušil také další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Krajskému soudu v Českých Budějovicích – pobočce v Táboře přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Táboře ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 13 T 87/2014, byl podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku zrušen výrok o vině, výrok o trestu a výroky o náhradě škody z rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, č. j. 13 T 218/2012-424, jakož i další výroky mající v uvedeném výroku o vině svůj podklad (bod I.), a obviněný M. H. (dále jen „obviněný“) uznán vinným přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku dílem

dokonaným, dílem nedokonaným ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (bod II./1.), přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 2, 3 tr. zákoníku (bod II./2.) a přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 2, 3 tr. zákoníku a přečinem neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1 tr. zákoníku (bod II./3.). Za trestný čin popsaný pod bodem II./1. byl obviněný odsouzen podle § 209 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 45 odst. 1 tr. zákoníku k společnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce dvanácti měsíců, pro jehož výkon byl zařazen podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku do věznice s dozorem. Za trestné činy popsané pod bodem II./2. a 3. byl odsouzen podle § 209 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce třiceti měsíců, pro jehož výkon byl zařazen podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku do věznice s dozorem. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla uložena povinnost zaplatit poškozeným v rozsudku jmenovaným tam uvedené částky. Podle § 229 odst. 1 tr. ř., resp. § 229 odst. 2 tr. ř., byli v rozsudku konkretizovaní poškození odkázáni s uplatněnými nároky na náhradu škody, resp. jejich zbytky, na občanskoprávní řízení.

2. O odvolání, které proti tomuto rozsudku podal obviněný, rozhodl v druhém stupni Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rozsudkem ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 14 To 369/2014. Podle § 258 odst. 1 písm. d), e), f) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a následně sám podle § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. ř. nově rozhodl tak, že podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku zrušil výrok o vině, výrok o trestu a výroky o náhradě škody z rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, č. j. 13 T 218/2012-424, jakož i další výroky mající v uvedeném výroku o vině svůj podklad, a uznal obviněného vinným přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku dílem dokonaným, dílem nedokonaným ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku a přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku a přečinem neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1 tr. zákoníku.

3. Uvedené trestné činnosti se obviněný dopustil tím, že:

[1] od 1. 6. 2012 do 15. 11. 2012 na TV teletext a internetových stránkách inzeroval poskytnutí finančních nebankovních půjček nebo sám v těchto inzercích vyhledával zájemce o poskytnutí nebankovních půjček a v úmyslu získat pro sebe finanční prostředky vylákal na základě falešného příslibu poskytnutí takové půjčky od ve výroku rozsudku uvedených osob tzv. poplatků za zprostředkování půjčky v různých výších, přestože neměl žádné finanční prostředky na jejich poskytování, sám neměl žádné zaměstnání a byl veden na úřadu práce, nikomu slíbenou půjčku neposkytl, poplatky nevrátil, přičemž získané prostředky vybíral z různých účtů bank, kam si je nechával posílat, nebo je osobně vybí-

ral na některé z pošt v T. či P., přičemž takto získal od poškozených vyjmenovaných ve výroku předmětného rozsudku zde konkretizované finanční prostředky; uvedeným jednáním způsobil škodu ve výši 46 808 Kč a pokusil se způsobil další škodu ve výši 10 860 Kč,

[2] 16. 11. 2012 do 14. 3. 2014 na TV teletext a internetových stránkách inzeroval poskytnutí finančních nebankovních půjček nebo sám v těchto inzercích vyhledával zájemce o poskytnutí nebankovních půjček a v úmyslu získat pro sebe finanční prostředky vylákal na základě falešného příslibu poskytnutí takové půjčky od ve výroku rozsudku uvedených osob tzv. poplatek za zprostředkování půjčky v různých výších, přestože neměl žádné finanční prostředky na jejich poskytování, sám neměl žádné zaměstnání a byl veden na úřadu práce, nikomu slíbenou půjčku neposkytl, poplatky nevrátil, přičemž získané prostředky vybíral z různých účtů bank, kam si je nechával posílat, nebo je osobně vybíral na některé z pošt v T. či P., takto přitom získal od poškozených vyjmenovaných ve výroku předmětného rozsudku zde konkretizované finanční prostředky a dále od dosud přesně nezotožněných osob vystupujících pod jmény J. S. částku ve výši 1 810 Kč, Z. částku 1 000 Kč a Z. J. částku ve výši 1 000 Kč, a tak tímto jednáním způsobil škodu v celkové výši nejméně 415 841 Kč,

[3] v době od 16. 8. 2013 do 30. 11. 2013 u společnosti E. telefonicky aktivoval kreditní kartu na jméno J. H., vydanou ke smlouvě o poskytnutí kreditní karty a revolvingovém úvěru, kterou našel v bytě svého otce, vystupoval přitom pod jménem a osobními daty svého zemřelého otce J. H., opakovaně uvedenou platební kartu využíval k čerpání finanční hotovosti z bankomatů a úhradě nákupů v obchodech, zpočátku úvěr splácel, avšak od prosince 2013 nic nezaplatil, neboť ani v době aktivace karty nebylo v jeho možnostech čerpané prostředky splácet, společnosti E. způsobil škodu ve výši 52 835,66 Kč, na splátkách úvěru uhradil celkem 29 805,00 Kč a do současné doby dluží částku ve výši 23 030,66 Kč.

4. Za trestný čin uvedený v bodě [1] rozsudku odvolací soud uložil obviněnému podle § 209 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 45 odst. 1 tr. zákoníku společný nepodmíněný trest odnětí svobody v délce dvanácti měsíců, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařadil do věznice s dozorem. Za trestné činy uvedené v bodě [2] a [3] mu uložil podle § 209 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v délce dvou roků, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařadil do věznice s dozorem. Dále obviněnému ve vztahu k vyjmenovaným poškozeným uložil podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinnost k náhradě škody, přičemž část poškozených odkázal podle § 229 odst. 2 tr. ř. se zbytkem uplatněných nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

5. Lze doplnit, že Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře usnesením ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 14 To 369/2014 (navazujícím na citovaný rozsudek), podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 223 odst. 2 tr. ř. z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného pro jeden z dílčích útoků (vůči poškozenému M. B.), a to proto, že o tomto dílčím útoku bylo již rozhodnuto jiným orgánem v přestupkovém řízení.

6. K dosavadnímu průběhu celého řízení je tak namístě uvést, že v odvolacím řízení došlo oproti rozsudku soudu prvního stupně k té podstatné změně, že jednání obviněného popsaná pod body [2] a [3] rozsudku již nebyla posouzena též podle § 209 odst. 2 tr. zákoníku, neboť krajský soud v tomto směru akceptoval námitku obhajoby a neshledal na rozdíl od okresního soudu naplněným zákonný znak recidivy (zpětnosti), tedy že obviněný byl v posledních třech letech za takový čin odsouzen nebo potrestán. Jinak řečeno, krajský soud považoval za chybu aplikaci kvalifikované skutkové podstaty (§ 209 odst. 2 tr. zákoníku) ve vztahu k jednáním popsáním pod body [2] a [3]. Podle jeho názoru je nesprávná právní kvalifikace vyslovená okresním soudem, který shledal naplněnost znaků přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, 2, 3 trestního zákoníku. Jak výslovně krajský soud uvedl: „Právní kvalifikaci užitou soudem prvního stupně pod bodem ad 2, ad 3 napadeného rozsudku, tj. § 209 odst. 2 tr. zákoníku, lze označit za chybnou, neboť výrokem pod bodem I. byl napadeným rozsudkem zrušen podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku výrok o vině, výrok o trestu a výroky o náhradě škody z rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, č. j. 13 T 218/2012-424, jakož i další výroky, které mají v uvedeném výroku o vině svůj podklad. S ohledem na tento fakt nelze obžalovanému tedy klást za vinu, že za trestnou činnost obdobného charakteru byl v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán ...“.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře podal v neprospěch obviněného dovolání nejvyšší státní zástupce (dále též „dovolatel“), přičemž uplatnil dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

8. Předestřený právní názor krajského soudu shledal nesprávným a naopak se v tomto ohledu ztotožnil se stanoviskem okresního soudu, který aplikoval na předmětná jednání též § 209 odst. 2 tr. zákoníku. Připomenul, že klíčovým znakem citovaného ustanovení je zpětnost (recidiva), a to v podobě opakovaného spáchání podvodného jednání, jestliže byl pachatel za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán. V souvislosti s tím konstatoval, že k dokončení podvodného jednání popsání v bodech [2] a [3] došlo

14. 3. 2014, resp. 30. 11. 2013, tedy až po právní moci rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 13 T 218/2012. S ohledem na existenci pravomocného odsouzení za stejný trestný čin v posledních třech letech zmíněným rozsudkem Okresního soudu v Táboře bylo tedy naplnění znaku v podobě recidivy ve smyslu § 209 odst. 2 tr. zákoníku dáno.

9. Jak dále dovolatel uvedl, okolnost následného ukládání společného trestu postupem podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku se existence znaku recidivy ve smyslu § 209 odst. 2 tr. zákoníku nijak nedotýká. Problematika ukládání společného trestu za pokračování je totiž v zásadě technickou otázkou řešící situaci, kdy soud odsuzuje pachatele za jeden nebo více dílčích útoků pokračujícího trestného činu v době, kdy za jiné útoky tohoto činu již byl pravomocně odsouzen. Otázka ukládání společného trestu nemůže mít vliv na právní kvalifikaci následné trestné činnosti téhož pachatele, resp. nemůže mít dopad do otázky viny. Platí totiž, že otázka viny a právní kvalifikace určitého jednání předchází rozhodnutí o trestu, které je otázkou viny podmíněno a je na ní závislé. Nemůže být trestu bez viny a trest je na otázce viny závislý. Proto uložení společného trestu ve smyslu § 45 odst. 1 tr. zákoníku neznamená, že by se na pachatele přestalo hledět co do původního rozhodnutí jako na odsouzeného. O recidivu ve smyslu § 209 odst. 2 tr. zákoníku by nešlo tehdy, pokud by se na pachatele ohledně dřívějšího odsouzení hledělo, jako by odsouzen nebyl. Rozhodnutí o společném trestu podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku však nemá za následek to, že by se na obviněného hledělo, jako by nebyl odsouzen. Pokud nemá tento právní následek, je třeba na obviněného ve výše postavené situaci hledět jako na speciálního recidivistu a aplikovat i § 209 odst. 2 tr. zákoníku.

10. Právní názor krajského soudu shora citovaný stran „vypuštění“ právní kvalifikace podle § 209 odst. 2 tr. zákoníku je proto nesprávný. Jeho nesprávnost dovolatel vyvodil i z toho, že rozhodnutí o uložení společného trestu podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku předpokládá mj. zrušení výroku o vině a trestu z dotčeného rozsudku, není však rušen dotčený rozsudek jako takový, proto není důvod, aby k odsouzení dotčeným rozsudkem nebylo pro účely recidivy přihlíženo.

11. V návaznosti na to dovolatel konstatoval, že obviněný, kterému byl následně uložen společný trest, páchal podvodnou trestnou činnost za situace, kdy existoval a stále existuje, protože nebyl jako takový zrušen, pravomocný rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 13 T 218/2012, jímž byl obviněný v posledních třech letech odsouzen za totožnou trestnou činnost. Podle jeho názoru s ohledem na dikci § 45 odst. 1 tr. zákoníku (zruší výrok o vině...celý výrok o trestu...) a předmět úpravy tohoto ustanovení, kde je upraven pouze zvláštní způsob ukládání trestu, není možno akceptovat argumenty krajského soudu, že důsledkem postupu dle zmíněného ustanovení je též dopad do hmotněprávního posouzení skutku jako recidivy. Též nelze

prehlédnout, že řešení zvolené krajským soudem by založilo jen těžko odůvodnitelnou nerovnost mezi dvěma skupinami pachatelů. První skupiny by se netýkala recidiva jen proto, že jim byl ukládán společný trest. Druhá skupina by byla považována za recidivisty, když o jejich pokračujícím deliktu bylo konáno společné řízení a společný trest ukládán nebyl.

č. 15

12. Dovolatel shrnul, že krajský soud pochybil, pokud na rozdíl od soudu okresního nekvalifikoval jednání obviněného v bodech [2] a [3] též podle § 209 odst. 2 tr. zákoníku. Tím došlo k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Pouze na okraj a pro úplnost dodal, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu by bylo vadné, i kdyby byla správná jeho argumentace o neexistenci znaku recidivy. Vychází-li totiž krajský soud, byť nesprávně, z předpokladu, že rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 13 T 218/2012, byl rozhodnutím o společném trestu ve smyslu § 45 odst. 1 tr. zákoníku zcela anulován a nelze k němu nijak přihlížet, pak zřejmě neměl ukládat obviněnému za jednání popsané v bodě [1] samostatný společný trest a za jednání v bodě [2] a [3] další samostatný úhrnný trest, nýbrž měl tato jednání postihnout společným úhrnným trestem podle § 45 odst. 1, 2 tr. zákoníku ve spojení s § 43 odst. 1 tr. zákoníku.

13. Z popsaných důvodů nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 14 To 369/2014, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal věc Krajskému soudu v Českých Budějovicích – pobočce v Táboře, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

14. Obviněný se k podanému dovolání do konání neveřejného zasedání Nejvyššího soudu nevyjádřil.

III.**Přípustnost dovolání**

15. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zkoumal, zda je výše uvedené dovolání přípustné, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou, zda má všechny obsahové a formální náležitosti a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro odmítnutí dovolání. Přitom dospěl k následujícím závěrům:

16. Dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 14 To 369/2014, je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Nejvyšší státní zástupce je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávn-

nost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného. Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., podal ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném tímž zákonným ustanovením.

17. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní argumenty, o něž se dovolání opírá, naplňují (uplatněný) důvod uvedený v předmětném zákonném ustanovení.

18. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Případy, na které dopadá § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je tedy nutno odlišovat od případů, kdy je rozhodnutí založeno na nesprávném skutkovém zjištění. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

19. Z těchto hledisek byly dovolací námitky uplatněny relevantně. Nejvyšší soud proto (když nezjistil důvody pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř.) přezkoumal ve smyslu § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání i předcházející řízení a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

20. Nejvyšší soud se ztotožnil stran problematiky aplikace § 209 odst. 2 tr. zákoníku v kontextu ukládání společného trestu za část souzené trestné činnosti v podobě trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku s argumenty a závěry nejvyššího státního zástupce.

21. Podstatou (určujícím znakem) § 209 odst. 2 tr. zákoníku je speciální recidiva, a to v podobě spáchání činu uvedeného v § 209 odst. 1 tr. zákoníku (přechinu podvodu) za situace, kdy jeho pachatel byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

22. V návaznosti na to je zapotřebí konstatovat, že obviněný dokončil podvodné jednání popsané v bodech [2] a [3] výroku rozsudku odvolacího soudu dne 14. 3. 2014, resp. dne 30. 11. 2013, tedy až po právní moci rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 13 T 218/2012 (právní

moci nabyt dne 27. 2. 2013), jímž byl odsouzen pro přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku dílem dokonáný, dílem nedokonáný ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku. Za tohoto stavu byl znak recidivy ve smyslu § 209 odst. 2 tr. zákoníku naplněn.

č. 15

23. Skutečnost, že následně došlo ve vztahu k uvedenému rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 13 T 218/2012, k ukládání společného trestu postupem podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku, nemohla mít na existenci znaku recidivy ve smyslu § 209 odst. 2 tr. zákoníku vliv. Jak přílehavě uvedl nejvyšší státní zástupce, ukládání společného trestu za dílčí útoky (skutky) pokračujícího trestného činu je totiž v zásadě legislativním, právně technickým způsobem řešení situace, kdy soud odsuzuje pachatele za jeden nebo více dílčích útoků pokračujícího trestného činu v době, kdy za jiné útoky tohoto činu již byl pravomocně odsouzen. Jde tedy o případy, kdy se o všech dílčích útocích pokračujícího trestného činu z jakýchkoliv důvodů nekonalo společné řízení. Otázka ukládání společného trestu, reagující na procesní situaci, kdy se o všech dílčích útocích pokračujícího deliktu nekonalo společné řízení, nemůže mít vliv na právní kvalifikaci následné trestné činnosti téhož pachatele, resp. nemůže mít dopad do otázky viny. Uložení společného trestu ve smyslu § 45 odst. 1 tr. zákoníku totiž nemá ten důsledek, že by se na pachatele přestalo hledět co do původního rozhodnutí jako na odsouzeného. K tomu je zapotřebí dodat, že skutečnost zrušení dřívějšího odsuzujícího rozsudku ve výroku o vině o pokračujícím trestném činu, výroku o trestu a výrocích, které mají v uvedeném výroku o vině svůj podklad ve smyslu § 45 odst. 1 tr. zákoníku, neznamená absolutní negaci takového rozhodnutí, resp. jeho právních důsledků (účinků). Ohledně původně odsouzených útoků pokračujícího trestného činu je totiž soud při novém rozhodování o vině obviněného tímto trestným činem vázán skutkovými zjištěními dřívějšího odsuzujícího rozsudku, což znamená, že je bez dalšího skutkového přehodnocování, doplňování či omezování převezme do nového rozsudku. Nadto je soud rozhodující později vždy vázán též právní kvalifikací použitou ohledně dílčích útoků pokračujícího trestného činu v dřívějším pravomocném rozsudku. Proto není oprávněn přehodnocovat právní posouzení těch dílčích útoků pokračujícího trestného činu, jichž se týká dřívější pravomocný rozsudek, ani kdyby měl pochybnosti o jejich správnosti (může ovšem, ukládá-li společný trest za pokračování v trestném činu, upravit právní kvalifikaci tak, aby odpovídala celému souhrnu dílčích útoků pokračujícího trestného činu, o nichž rozhoduje, např. pokud až součet celkové jimi způsobené škody odůvodní použití vyšší trestní sazby vázané na určitou kategorii škody ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku). Není tedy na místě dovozovat, že postup podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku znamená, že k dřívějšímu rozhodnutí již nelze při posuzování naplněnosti znaku recidivy ve smyslu § 209 odst. 2 tr. zákoníku přihlížet.

24. V daných souvislostech je na místě připomenout též judikaturu vztahu-

jící se k souhrnnému trestu (§ 43 odst. 2 tr. zákoníku). Byť nejde ve vztahu ke společnému trestu o zcela totožné instituty, její konečné řešení dopadá na nyní posuzovanou otázku. Odsuzujícím rozsudkem soudu prvního stupně za jiný trestný čin se v § 43 odst. 2 tr. zákoníku rozumí první odsuzující rozsudek o jiném trestném činu bez ohledu na to, že v řádném anebo mimořádném opravném řízení byl tento rozsudek zrušený, pokud toto opravné řízení skončilo pravomocným odsouzením pachatele. Jestliže obviněný spáchal další trestný čin po právní moci prvního odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně, třebaš tento rozsudek byl v pozdějším řízení zrušen a v téže věci byl vyhlášen nový rozsudek, kterému spáchání dalšího trestného činu předcházelo, nejde o souběh trestných činů, ale o recidivu a uložení souhrnného trestu je vyloučené (viz rozhodnutí č. 41/1968 Sb. rozh. tr.).

č. 15

25. Jak již shora uvedeno, recidivou, která představuje znak předmětné kvalifikované skutkové podstaty podle § 209 odst. 2 tr. zákoníku, je třeba rozumět případ, kdy se pachatel dopustí podvodného jednání, ačkoliv byl za takové jednání v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán. O recidivu v naznačeném smyslu by nešlo tehdy, pokud by se v době rozhodování na pachatele ohledně dřívějšího odsouzení hledělo, jako by odsouzen nebyl. V posuzovaném případě tomu tak ovšem není, neboť rozhodnutí o společném trestu podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku nemá za následek to, že by se na obviněného hledělo, jako by nebyl odsouzen. Pokud nemá tento právní následek, je třeba na obviněného ve výše popsané situaci hledět jako na speciálního recidivistu a aplikovat i § 209 odst. 2 tr. zákoníku.

26. Nejvyšší soud shledal příléhavým rovněž argument nejvyššího státního zástupce, že řešení zvolené odvolacím soudem by založilo jen těžko odůvodnitelnou nerovnost mezi dvěma skupinami pachatelů. První skupiny by se netýkala recidiva jen proto, že jim byl ukládán společný trest. Druhá skupina by byla považována za recidivisty, když o jejich celém pokračujícím deliktu bylo konáno společné řízení a společný trest ukládán nebyl.

27. Jestliže tedy krajský soud „vypuštění“ právní kvalifikace podle § 209 odst. 2 tr. zákoníku odůvodňuje tím, že „výrokem pod bodem I. byl napadeným rozsudkem zrušen podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku výrok o vině, výrok o trestu a výroky o náhradě škody“ z původního rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, č. j. 13 T 218/2012-424, který zakládá recidivu (znak skutkové podstaty § 209 odst. 2 tr. zákoníku), nelze tento argument považovat za správný.

28. Obdobně jako v případech mnohosti trestných činů (reálné konkurence), kdy je zapotřebí skrze aplikaci § 43 tr. zákoníku dosáhnout toho, aby pachatel nebyl znevýhodněn či naopak zvýhodněn tím, že ve vztahu ke všem sbíhajícím trestným činům nebylo vedeno jedno společné řízení (v případě ukládání souhrnného trestu by mělo být dosaženo stejného výsledku jak z hlediska viny

č. 15

pachatele, tak z hlediska právních následků jeho zjištěné trestní odpovědnosti jako v případě ukládání úhrnného trestu ve společném řízení), je nezbytné stejných výsledků dosáhnout i v případě rozhodování o pokračujícím trestném činu, bylo-li o něm rozhodováno ve více řízeních. To tím spíše, že trestní řád v § 20 odst. 1 předpokládá, že o všech útocích pokračujícího trestného činu bude zásadně konáno společné řízení. Vystává proto požadavek, aby i pachatel, který spáchá pokračující trestný čin a následně další trestný čin, nesl stejné právní důsledky svého jednání. Řešení, které zvolil soud odvolací, se tomuto požadavku příčí. Pouze na okraj lze poukázat na to, že, formálně vzato, důvod, od něhož odvodil odvolací soud nesprávnost právní kvalifikace skutků v bodech II./2. a 3. napadeného rozsudku soudu prvního stupně, nenastal. I když nalézací soud aplikoval § 45 odst. 1 tr. zákoníku, nebyl rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, č. j. 13 T 218/2012-424, resp. v něm obsažený výrok o vině, přečinem podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, který zakládá recidivu, zrušen ke dni vydání jeho rozsudku. Ke zrušení uvedeného výroku dochází až nabytím právní moci rozhodnutí, jímž je § 45 odst. 1 tr. zákoníku aplikováno. Až do tohoto okamžiku lze na podkladě tohoto rozhodnutí, rušeného postupem podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku rozhodnutím pozdějším, nadále vykonávat trest, který byl pachateli uložen. Postup odvolacího soudu byl tedy i proto shledáván zcela nepřipadným a jeho právní názor vadným.

29. Je třeba rovněž zmínit, že v době páchaní skutků popsanych v bodě II./2. a 3. rozsudku soudu prvního stupně obviněným byl odsuzující rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 27. 2. 2013, č. j. 13 T 218/2012-424, pravomocný, přičemž obviněný věděl, že byl za takovou trestnou činnost odsouzen. Tedy i z jeho subjektivního hlediska šlo o recidivu a tím naplnění kvalifikačního znaku obsaženého v § 209 odst. 2 tr. ř. nejen z hlediska stránky objektivní, nýbrž i z hlediska stránky subjektivní.

30. Krajský soud proto pochybil, pokud na rozdíl od soudu okresního nekvalifikoval jednání obviněného v bodech [2] a [3] výroku o vině jeho rozsudku též podle § 209 odst. 2 tr. zákoníku. Tím došlo k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud v dané otázce uzavírá tak, že nutnost aplikace § 45 odst. 1 tr. zákoníku v souvislosti s rozhodováním o dílčím útoku pokračujícího trestného činu, jehož částí byl již pachatel pravomocně uznán vinným v samostatně vedeném řízení, nemá žádný vliv na právní kvalifikaci jiného skutku, který též pachatel spáchal po svém pravomocném odsouzení pro zmíněnou část pokračujícího trestného činu. Pokud již tento dřívější odsuzující rozsudek založil důvod k posouzení nově spáchaného skutku za užití znaku kvalifikované skutkové podstaty „spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán“ (např. § 209 odst. 2 tr. zákoníku), pak zrušení výroku o vině

pokračujícím trestným činem (a výroků navazujících) v takovém rozsudku postupem podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku nemůže odůvodnit mírnější právní kvalifikaci obviněným později (po právní moci odsuzujícího rozsudku) spáchaného skutku ve smyslu neužití kvalifikované skutkové podstaty dané znakem zpětnosti.

31. Z těchto důvodů Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 14 To 369/2014, částečně zrušil, a to ve výroku o vině pod body [2] a [3] (přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku, přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku a přečinem neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1 tr. zákoníku) a v navazujících výrocích o trestu a náhradě škody. Současně zrušil také další rozhodnutí na zrušenou část uvedeného rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265 odst. 1 tr. ř. pak Krajskému soudu v Českých Budějovicích – pobočce v Táboře říkával, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

32. Věc se tedy vrací do stadia řízení před odvolacím soudem, který bude povinen znovu rozhodnout o odvolání obviněného. Přitom bude vázán právním názorem, který v tomto rozhodnutí Nejvyšší soud vyslovil (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

č. 15

Č. 16

č. 16

Výpověď svědka, Dokazování
§ 211 odst. 2 písm. a) tr. ř.

Místo výslechu svědka, který je cizím státním občanem, má trvalý pobyt v cizině a byl vyslechnut v cizím státě způsobem upraveným v jeho právním řádu, jehož výpověď je jediným nebo rozhodujícím usvědčujícím důkazem, lze v hlavním líčení číst protokol o jeho výpovědi za podmínek § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. v zásadě jen tehdy, jestliže obviněnému nebo obhájci byla v průběhu trestního řízení alespoň jednou dána možnost, aby mohl tomuto svědkovi klást otázky, a to buď v okamžiku jeho výpovědi, nebo v pozdějším stadiu. Nerespektování tohoto požadavku může způsobit, že výpověď takového svědka bude v rozporu s čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a že protokol o ní nebude možné použít jako důkaz o vině obviněného. Zjistí-li soud tuto vadu při předběžném projednání obžaloby, může být důvodem pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř.

Důvodem pro postup podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. nemůže být okolnost, že se takový svědek, žijící v členském státě Rady Evropy, ačkoliv mu bylo opakovaně doručeno předvolání soudu prostřednictvím tzv. červené mezinárodní doručky, k hlavnímu líčení nedostavil, jestliže soud současně nepostupoval podle čl. 10 Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních (publikované pod č. 550/1992 Sb.) a nepožádal dožadovanou stranu o doručení předvolání svědka s upozorněním, že jeho osobní účast se považuje za zvláště důležitou, ale především nevyužil možnosti výslechu svědka orgány cizího státu podle čl. 3 a 4 této úmluvy, a to i za přítomnosti obviněného.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2015, sp. zn. 8 Tdo 235/2015, ECLI:CZ:NS:2015:8.TDO.235.2015.1)

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného J. P. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 9. 2014, sp. zn. 6 To 312/2014, a rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 15. 7. 2014, sp. zn. 81 T 182/2013, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla

podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu ve Frýdku-Místku přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

č. 16

1. Rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 15. 7. 2014, sp. zn. 81 T 182/2013, byl obviněný J. P. uznán vinným přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že dne 16. 2. 2013 kolem 23:55 hodin řídil v podnapilém stavu v obci Ž. osobní motorové vozidlo tov. zn. Range Rover, byl kontrolován hlídkou Policie Slovenské republiky a odborným měřením za použití analyzátoru dechu zn. Dräger Alcotest 7410 dne 17. 2. 2013 v 00:43 hodin bylo zjištěno 0,91 mg/l alkoholu v jeho dechu, a propočtem byla zjištěna koncentrace alkoholu v jeho krvi ve výši 1,91 promile, kdy se jedná o ovlivnění neslučitelné s bezpečným řízením motorových vozidel.

2. Za tento přečin byl obviněný odsouzen podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání pěti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Rovněž byl obviněnému podle § 73 odst. 1, 2 tr. zákoníku uložena trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu dvou roků.

3. Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací usnesením ze dne 22. 9. 2014, sp. zn. 6 To 312/2014, odvolání obviněného podané proti uvedenému rozsudku podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti tomuto usnesení soudu druhého stupně podal obviněný prostřednictvím obhájce s odkazem na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), k), l) tr. ř. dovolání. Namítal, že obě napadená rozhodnutí jsou nezákonná a je na místě je zrušit, neboť byl uznán vinným, aniž byly splněny procesní podmínky pro takové rozhodnutí. Odvolacímu soudu vytkl, že v rámci veřejného zasedání četl a konstatoval pouze část obsahu jeho odvolání, nikoli odvolání zaslané soudem dne 5. 8. 2014, v němž byly uvedeny nejdůležitější důvody. Za rozhodnou vadu, pro kterou nemohla napadená rozhodnutí obstát, považoval, že svědci vypovídající pravdu byli vystaveni trestnímu stíhání pro křivou výpověď, a to přesto, že soudy řádně neprovedly všechny důkazy a nebyly splněny procesní podmínky vymezené v § 2 odst. 5, 6 tr. ř. V důsledku toho skutková zjištění nejsou podložena dostatečnými důkazy. Usnesení odvolacího soudu postrádá jakoukoliv

možnou míru předvídatelnosti rozhodování orgánů činných v trestním řízení. K neúplně zjištěnému skutkovému stavu zejména namítl, že soudy především řádně neprověřily obhajobu obviněného, neboť nevyslechly všechny pro rozhodnutí důležité svědky, včetně těch, kteří byli obviněným navrhováni. Zásadně však soudům vytkl, že výpovědi stěžejních svědků přečetly, ač tyto byli vyslechnuti pouze ve Slovenské republice. Tato výhrada se týká výpovědi svědků Š. B. a M. D., kteří byli v inkriminovanou dobu ve vozidle a byli jedinými, kteří obviněného ze spáchání činu usvědčovali. Obviněný namítal, že nelze vyloučit, že právě jeden z nich kryl sám sebe před trestním stíháním pro tuto trestnou činnost. S ohledem na to, že soud jmenované svědky nevyslechl, neshromáždil všechny dostupné důkazy, na jejichž podkladě bylo možno za daných okolností učinit správné a úplné skutkové závěry, a proto nebyla vina obviněného spolehlivě prokázána.

5. Z uvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 9. 2014, sp. zn. 6 To 312/2014, stejně jako všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a přikázal tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

6. Státní zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření k podanému dovolání v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. uvedla, že dovolací argumentace obviněného je pouhým opakováním jeho dosavadní obhajoby, s níž se vypořádaly a na kterou reagovaly již oba soudy nižších stupňů. Protože se domnívá, že námitky obviněného jsou výlučně skutkové povahy a napadená rozhodnutí netrpí vytýkanými vadami, když závěr o vině má dostatečnou oporu v provedeném dokazování, navrhla, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl jako podané z jiných důvodů, než jsou vymezeny v § 265b tr. ř.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací, když shledal, že dovolání obviněného je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonně lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), při zjištění, že byly naplněny formální podmínky nezbytné pro věcné přezkoumání napadených rozhodnutí a že dovolání netrpí vadami, pro které by je mohl odmítnout podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že napadená rozhodnutí nemohou obstát.

IV. Důvodnost dovolání

8. Ke stěžejní námitce obviněného, že nalézací soud pochybil, jestliže výpovědi svědků Š. B. a M. D. četl podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř., Nejvyšší soud nejprve zrekapituloval, že v přezkoumávané věci Nejvyšší státní zastupitelství České republiky rozhodnutím ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. 4 NZT 48/2013, převzalo trestní stíhání obviněného podle § 447 odst. 1 tr. ř. od orgánů Slovenské republiky, kde bylo vedeno u Okresní prokuratury v Žilině. Poté, co byly na základě tohoto převzetí trestního stíhání dne 12. 8. 2013 zahájeny úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 tr. ř. a provedeny některé úkony, bylo obviněnému dne 3. 10. 2013 sděleno podezření podle § 179b odst. 3 tr. ř. a obviněný byl téhož dne vyslechnut jako podezřelý (č. l. 15). V této výpovědi uvedl, že neřídil, protože řidičem byl jeden ze Slováků, který seděl vedle něj vzadu, jehož jméno nezná. V této výpovědi popsal způsob, jak před domem paní C. D. vozidlo, které neřídil, zastavilo, v tu chvíli se objevily majáky policejního auta, muž, který řídil, skočil dozadu na sedadlo a řekl mu, ať neříká nic o tom, že řídil, protože je v podmínce. Obviněný mu vyhověl, a proto vypovídat odmítl. Osoby, které s ním seděly vzadu, tuto situaci viděly. Dne 15. 10. 2013 byl podán Okresnímu soudu ve Frýdku-Místku návrh na potrestání obviněného, v němž bylo mimo jiné navrženo, aby byli vyslechnuti jako svědci z přiloženého vyšetřovacího spisu Slovenské republiky též Š. B. a M. D. Soud nařídil na 14. 1. 2014 hlavní líčení, které bylo odročeno z důvodu nemoci obviněného na 13. 2. 2014, kde byl vyslechnut obviněný, svědkyně C. D. a J. F. Protože se nedostavili další předvolaní svědci, bylo hlavní líčení odročeno na 20. 5. 2014, při němž byli vyslechnuti svědci J. H., M. C. a B. F. Hlavní líčení bylo odročeno za účelem výslechu svědků Š. B. a M. D., jejichž výpovědi poté, co se opětovně nedostavili, soud podle § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř. přečetl. Podle mezinárodních doručných listů oba jmenovaní svědci ve všech třech případech ve svém bydlišti předvolání k hlavnímu líčení převzali a z obsahu spisu je též zřejmé, že se na žádné z hlavních líčení bez omluvy nedostavili.

9. Z vyšetřovacího spisu vedeného u Okresního dopravního inspektorátu v Žilině sp. zn. ČVS: ORP-32/DI-ZA2013 se podává, že svědci Š. B. a M. D. své výpovědi podali bez přítomnosti obviněného, který neměl zvoleného ani žádného ustanoveného obhájce. Z obsahu tohoto spisu se taktéž podává, že obviněný o tom, že budou tito svědci vyslýcháni, nebyl vyrozuměn.

10. Soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku, jímž obviněného uznal vinným, na straně 3 a 4 uvedl, že obviněný je z trestné činnosti usvědčován svědky M. C., J. H., Š. B. a M. D. Těmto výpovědím soud uvěřil, kdežto svědkům C. D., J. F. a B. F., kteří jsou v rodinném či blízkém poměru k obviněnému, neuvěřil. Výpovědi policistů a svědků Š. B. a M. D. považoval za věrohodné a nezaujaté.

11. Pokud jde o obsah výpovědí svědků, jimž soud uvěřil, je třeba uvést, že M. C. a J. H. jsou policisté zasahující policejní hlídky, kteří přijeli k vozidlu v době, kdy místo řidiče již bylo prázdné, a že skutečnost, že řídil obviněný, se dověděli od dalších dvou mladíků sedících na zadním sedadle, tj. od Š. B. a M. D.

č. 16

12. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je pro vinu obviněného určující otázka, zda on byl řidičem vozidla, které hlídka zastavila, je z obsahu provedených důkazů zřejmé, že jedinými dvěma přímými svědky, kteří označují obviněného jako řidiče, jsou právě svědci Š. B. a M. D. Ostatní důkazy, z nichž je tato skutečnost soudy dovozována, jsou již založeny na svědectví těchto dvou svědků, na něž se i policisté J. H. a M. C. odvolávají, neboť, jak sami výslovně uvedli, v době, kdy vozidlo kontrolovali, na místě řidiče nikdo neseděl. Výpověď B. F. mladšího, jenž byl majitelem vozidla a uvedl, že automobil půjčil obviněnému, rovněž není přímým usvědčujícím důkazem, neboť k půjčení došlo s časovým odstupem, tento svědek nebyl účastníkem jízdy a ani zřejmě nebyl přítomen společenské akci, z níž skupina osob ve vozidle jízdu podnikla. Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jedinými usvědčujícími důkazy v této věci jsou protokoly o výpovědi svědků Š. B. a M. D., jež soud při hlavním líčení podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. přečetl.

13. Nejvyšší soud tento postup považuje za nerespektující zásady spravedlivého procesu zejména pro nedodržení zásady rovnosti stran zakotvené v podmínkách kontradiktornosti, čehož se dotýká i námitka obviněného, jenž vytýká nemožnost čtení výpovědi svědků při hlavním líčení, tedy vůči postupu soudu podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. Podle citovaného ustanovení lze v hlavním líčení upustit od provedení důkazu výsledkem svědka a protokol o výpovědi přečíst, a to za splnění některé z taxativně vymezených podmínek, mezi něž patří i nedosažitelnost svědka pro dlouhodobý pobyt v cizině. Jedná se o výjimku ze zásady bezprostřednosti a ústnosti soudního řízení vyplývající z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina“), která musí být vykládána restriktivně.

14. Přestože soud v projednávané věci postup podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. zvolil až po bezvýsledné snaze zajistit osobní účast svědků Š. B. a M. D. u hlavního líčení poté, co je opakovaně marně předvolával ze Slovenska a oni předvolání obdrželi, avšak k hlavnímu líčení se nedostavili, bylo tímto postupem zasaženo významnou měrou do práv obviněného, neboť mu nebylo ani jednou během trestního řízení umožněno být výslechu těchto klíčových svědků přítomen a klást jim otázky. Nebylo možné jen z důvodu, že se zcela vědomě tito svědci vyhýbali výslechu před soudem, od jejich osobního slyšení ustoupit, obzvláště za situace, když jde v podstatě o jediné důkazy usvědčující obviněného. Obviněný nikdy nebyl přítomen jejich výpovědím,

neboť v přípravném řízení vedeném na Slovensku o jejich výsledku nebyl ani informován, v řízení vedeném českými policejními orgány nebyli vyslechnuti (na rozdíl od jiných, obviněného usvědčujících svědků) a k hlavnímu líčení se na předvolání soudů nedostavili. Obviněný v tomto celém řízení nebyl zastoupen obhájcem a veškerou obhajobu vykonával sám.

15. Nejvyšší soud hodnotil postup nalézacího soudu i z pohledu čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), podle něhož každý, kdo je obviněn z trestného činu, má právo vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě (čímž je zaručena i rovnost účastníků řízení podle § 37 odst. 3 Listiny). Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva musí být obviněnému dána příležitost, aby zpochybnil výpověď svědka obžaloby a kladl mu otázky, a to buď v okamžiku jeho výpovědi, nebo v pozdějším stadiu. Podstatné je, aby měla obhajoba alespoň v některé fázi řízení možnost vyslechnout svědka kontradiktorním způsobem (viz např. věc *Unterpertinger proti Rakousku*, č. 9120/80, rozsudek ze dne 24. 11. 1986, § 31 nebo rozsudek věc *Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království*, č. 26766/05 a 22228/06, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2011, § 119; srov. též *KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M.* Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 819).

16. K zásadám, podle nichž může soud přečíst výpověď nedosažitelného svědka podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř., je na základě judikatury Nejvyššího soudu třeba uvést, že skutečnost, že svědek je cizím státním občanem a má trvalý pobyt v cizině, nebo svědek se z jiných důvodů zdržuje v cizině, sama o sobě neodůvodňuje závěr, že svědek nemůže být vyslechnut osobně před naším soudem pro nedosažitelnost a že jsou splněny podmínky pro přečtení jeho výpovědi podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. (srov. rozhodnutí č. 47/1987-II. Sb. rozh. tr.). Pokud lze podle vyhlášené mezinárodní smlouvy, již je Česká republika vázána, nebo i na bezesmluvním základě cestou dožádání předvolat takového svědka z ciziny, je zákonná podmínka nedosažitelnosti splněna, až když je zřejmé, že se svědek dobrovolně nedostaví na předvolání k výslechu do České republiky (srov. rozhodnutí č. 13/1995 Sb. rozh. tr.), avšak ani tehdy nemůže soud pominout zásady spravedlivého procesu, protože musí zvažovat dopad a význam takové výpovědi na výsledek celého řízení a zvážit zejména to, zda obviněný, resp. jeho obhájce, měl v některém stadiu trestního řízení možnost svědka vyslechnout. Zdržuje-li se svědek v cizím státě, je třeba využít některých institutů právního styku s cizinou podle zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, jenž nabyl účinnosti od 1. 1. 2014 (před tímto datem se tento postup řídil ustanoveními § 375 a násl. tr. ř.), nebo podle příslušné mezinárodní smlouvy, která má přednost před zákonem. V případě, když byl svědek, který je cizím státním občanem a má trvalý pobyt

č. 16

v cizině nebo se z jiných důvodů zdržuje v cizině, vyslechnut v řízení vedeném v cizině příslušným orgánem cizího státu, a později došlo k převzetí trestního stíhání z ciziny, a v hlavním líčení v České republice by jinak přicházel v úvahu osobní výslech svědka, a jestliže je zřejmé, že se taková osoba na předvolání k výslechu k hlavnímu líčení do České republiky dobrovolně nedostaví, lze přečíst protokol o jeho výpovědi, i když nebyl pořízen podle našeho trestního řádu, ale podle cizozemských předpisů (srov. rozhodnutí č. 29/1983 Sb. rozh. tr.).

17. Místo výslechu svědka, který je cizím státním občanem a má trvalý pobyt v cizině a byl vyslechnut v cizím státě způsobem upraveným v jeho právním řádu, jehož výpověď je jediným nebo rozhodujícím usvědčujícím důkazem, lze v hlavním líčení číst protokol o jeho výpovědi za podmínek § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. v zásadě jen tehdy, jestliže obviněnému nebo obhájci byla v průběhu trestního řízení alespoň jednou dána možnost, aby mohl tomuto svědkovi klást otázky, a to buď v okamžiku jeho výpovědi, nebo v pozdějším stadiu. Nerespektování tohoto požadavku může způsobit, že výpověď takového svědka bude v rozporu s čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy a že protokol o ní nebude možné použít jako důkaz o vině obviněného. Pro úplnost lze dodat, že zjistí-li soud tuto vadu při předběžném projednání obžaloby, může být důvodem pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř.

18. Jestliže obviněný nemá obhájce a nebyla mu dána možnost, aby se účastnil výslechu svědka (popř. i spoluobviněného) konaného v cizině, tzn. o výslechu takového svědka nebyl ani vyrozuměn, pak protokol o takto opatřené výpovědi, byť je svědek pro svůj dlouhodobý pobyt v cizině i nadále pro soud nedosažitelný, nemůže být podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. přečten v hlavním líčení, pokud je důvodem toliko to, že se takový svědek nebo obviněný odmítají i přes opakovaná předvolání k soudu do České republiky dostavit.

19. Důvodem pro postup podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. nemůže být okolnost, že se svědek, žijící ve státě Rady Evropy, jenž obdržel předvolání soudu k hlavnímu líčení prostřednictvím tzv. červené mezinárodní doručky opakovaně mu zasílané, nedostavil, jestliže soud současně nepostupoval podle čl. 10 Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních a nepožádal dožádanou stranu o doručení předvolání svědka s upozorněním, že jeho osobní účast se považuje za zvlášť důležitou, ale především nevyužil možnosti výslechu svědka orgány cizího státu podle čl. 3 až 4 této úmluvy, a to i za přítomnosti obviněného.

20. Právo obviněného na to, aby měl ve smyslu podle čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy možnost klíčového svědka kontradiktorním způsobem vyslechnout, má přednost před principy rychlosti trestního řízení podle § 2 odst. 4 (věta druhá) tr. ř. Zajištění takového práva obviněného, a to i formou mezinárodní pomoci, je zejména výrazem uplatnění zásady podle § 2 odst. 4 (věta třetí), podle níž se trestní věci projednávají s plným šetřením práv a svobod zaruče-

ných Listinou a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána; při provádění úkonů trestního řízení lze do těchto práv osob, jichž se takové úkony dotýkají, zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení.

21. Nutnost umožnit obviněnému, který nemá obhájce, být přítomen výsledku takového svědka nebo spoluobviněného, je nezbytná především v případech, kdy jde o zásadní usvědčující důkaz, přestože zákon tuto podmínku pro postup podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. nestanoví (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2000, sp. zn. 3 Tz 106/2000, uveřejněný pod č. 54/2001 Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2012, sp. zn. 6 Tdo 1096/2012, a náleží Ústavního soudu ze dne 18. 6. 2003, sp. zn. IV. ÚS 558/02, nebo ze dne 11. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 662/01).

22. Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud dospěl k závěru, že soud prvního stupně, přestože se nejprve snažil opakovanými předvolávanými obou klíčových svědků jejich osobní výslech při hlavním líčení zajistit, po jejich marném třetím předvolání zřejmě již rezignoval na svůj požadavek je vyslechnout a volil postup podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. Tento postup však v daném případě znamená porušení principů spravedlivého procesu, jak bylo výše rozvedeno, protože obviněný tím byl zbaven práva uvedené svědky, kteří jej usvědčují, vyslechnout a klást jim otázky, což je v rozporu se všemi výše uvedenými principy a zásadami vycházejícími jak z naznačené judikatury Evropského soudu pro lidská práva, tak i Ústavního soudu dokládajícími striktní požadavky na zajištění čl. 6 odst. 1, odst. 3 písm. d) Úmluvy.

23. Nejvyšší soud shledal dovolání obviněného důvodným, a proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 9. 2014, sp. zn. 6 To 312/2014, a rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 15. 7. 2014, sp. zn. 81 T 182/2013, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu ve Frýdku-Místku přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Č. 17

č. 17

Zpronevěra, Advokát, Cizí věc, Svěřená věc
§ 206 tr. zákoníku

Jestliže advokát převezme do úschovy na základě smlouvy o úschově (§ 747 až 753 obč. zák.¹) finanční prostředky, které pro něj jsou cizí věci, aby s nimi naložil způsobem ujednaným ve smlouvě, a poté s nimi naloží v rozporu se smluvními podmínkami tak, že si je přisvojí, čímž způsobí klientům (svěřitelům) škodu, jde o trestný čin zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku, a nikoliv o trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 tr. zákoníku. U trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku je vznik škody spojen s nakládáním s cizím majetkem v rozporu s tím, jak byl pachatel povinen takový majetek opatřovat nebo spravovat, avšak záměrem pachatele není ani vlastní prospěch, ani prospěch nikoho jiného (srov. rozhodnutí č. 21/2002-I., II. Sb. rozh. tr.).

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1069/2015, ECLI:CZ:NS:2015:8.TDO.1069.2015.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Mgr. R. L. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21. 4. 2015, sp. zn. 2 To 2/2015, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 52 T 3/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2014, sp. zn. 52 T 3/2014, byl obviněný R. L. uznán vinným v bodě I. 1a) až c) zločinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, v bodech I. 2), 4), II. 5) až 10) zločinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku a v bodě I. 3) přečinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku, jichž se dopustil skutky popsány tak, že

¹ Poznámka redakce: Nyní jde o § 2402 až 2408 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

I.

jako advokát zapsaný v seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou, poskytující právní služby pod názvem Advokátní kancelář L. (dále „advokátní kancelář“), v průběhu let 2009 až 2011 přijímal od svých klientů na bankovní účty advokátních úschov peněžní prostředky, které mu byly klienty na základě uzavřených písemných či ústních smluv o úschovách svěřeny do advokátní úschovy či jinak účelově určeny, přičemž takto svěřené finanční prostředky si v rozporu s podmínkami smluv, bez souhlasu a vědomí klientů, přisvojil a použil pro vlastní potřebu nebo k jinému než sjednanému účelu, kdy ve snaze zakrýt trestnou činnost a zneprůhlednit tok získaných finančních prostředků, toto po jejich obdržení na svůj úschovní bankovní účet rozdělával na menší obnosy, které následně postupně převáděl na své další bankovní účty – ať již úschovné, osobní či podnikatelské, kdy takto finanční prostředky často použil k dodatečnému vyplacení jím dříve přijatých a k jinému účelu použitých úschov, a v případě, že nedisponoval dostatečnými finančními prostředky, tyto si opatřil podvodně získaným úvěrem u F. banky a takto:

ad 1a) dne 28. 5. 2009 v B. jako schovatel uzavřel Smlouvu o úschově peněz a o svěřenectví majetku s MUDr. I. M. jako složitelem, když na podkladě této smlouvy přijal dne 2. 6. 2009 od složitele na bankovní účet vedený u U. banky, na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 3 566 632 Kč, přičemž podle čl. IV uvedené smlouvy se zavázal jemu svěřené finanční prostředky vyplatit oprávněnému – společnosti D. C., a to ve lhůtě 7 pracovních dnů ode dne, kdy mu jakožto schovateli úschovy bude předložena listina prokazující pravomocné rozhodnutí soudu nebo dohoda složitele s oprávněním o určení právní závaznosti listiny sepsané v anglickém jazyku s označením „Settlement Agreement“ ve znění dodatků datovanou dnem 21. 5. 2009 a uzavřenou mezi složitelem, oprávněným a společností K. S. A., se sídlem Polská republika, (dále „společnost K.“), a společností D. H., když následně v rozporu s účelem úschovy a bez souhlasu a vědomí klienta ze složených finančních prostředků ve dnech 26. 6. 2009 a 29. 7. 2009 neoprávněně vybral v hotovosti částku ve výši 700 000 Kč, v době od 3. 6. 2009 do 31. 7. 2009 neoprávněně postupně převedl na další bankovní účet sloužící k přijímání úschov částku v celkové výši 2 866 632 Kč, přičemž částku 210 000 Kč převedl dne 3. 6. 2009 na bankovní účet Dražební společnost L. s poznámkou „půjčka společníka“, částku 256 666 Kč použil dne 2. 7. 2009 na výplatu jiné úschovy převedením na bankovní účet s poznámkou „výplata depozita A. R.“, částku ve výši 1 239 740 Kč postupně převedl ve dnech 3. 6. 2009 do 22. 6. 2009 na svůj běžný bankovní účet pro podnikající fyzickou osobu s poznámkou „vklad do podniku“ a zbývající částku ve výši 1 160 226 Kč postupně v době od 7. 7. 2009 do 31. 7. 2009 převedl na soukromý bankovní účet,

č. 17

č. 17

ad 1b) dne 23. 11. 2009 v P. po předchozí ústní dohodě s MUDr. I. M. přijal od něho na bankovní účet vedený u U. banky na jméno obviněného částku ve výši 1 000 000 Kč účelově určenou jako rezervační poplatek pro plánovaný nákup činžovního domu v P. klientem, když v rozporu s tímto účelem, bez souhlasu a vědomí MUDr. I. M., částku v období od 23. 11. 2009 do 18. 12. 2009 postupně osmi převody převedl na svůj další úschovní účet a poté na své soukromé bankovní účty vedené u U. banky,

ad 1c) po předchozí dohodě s MUDr. I. M. v P. přijal dne 15. 2. 2010 na bankovní účet vedený u U. banky na jméno obviněného a splňující náležitosti depozitního účtu částku ve výši 2 000 000 Kč a dne 17. 2. 2010 částku ve výši 909 066 Kč, obě účelově určeny k navýšení úschovy dle Smlouvy o úschově peněz a o svěření majetku ze dne 28. 5. 2009, kdy následně v rozporu s účelem úschovy a bez souhlasu a vědomí klienta složené finanční prostředky postupně v době od 16. 2. 2010 do 13. 4. 2010 neoprávněně převedl na své další bankovní účty sloužící k přijímání úschov, následně dne 18. 2. 2010 použil částku 1 000 000 Kč na výplatu jiné úschovy převedením na bankovní účet, částku 9 000 Kč použil dne 16. 4. 2010 na výplatu jiné úschovy převedením na bankovní účet s poznámkou „A. V.“ a zbývající částky v celkové výši 1 900 000 Kč převedl ve dnech od 16. 2. 2010 do 22. 2. 2010 na svůj soukromý bankovní účet, čímž tak neoprávněnými machinacemi s finančními prostředky na uschovatelském účtu dosáhl ke dni 13. 4. 2014 zůstatku ve výši 66 Kč, který trval do 17. 1. 2011, kdy na tento účet byla poukázána úschova ve výši 10 000 000 Kč od společnosti H., čímž poškozenému MUDr. I. M. způsobil škodu ve výši 7 475 698 Kč, následně po výzvě právního zástupce společnosti K. [bod 1a)] uhradil dne 25. 1. 2011 na účet advokátní kanceláře JUDr. V. G. částku ve výši 7 304 686 Kč, k čemuž použil finanční prostředky z úschovy složené společností H.,

ad 2) dne 17. 1. 2011 v P. jako schovatel uzavřel se společností H., zastoupenou předsedou představenstva Ing. T. B. a členem představenstva P. M., jako složitelem Smlouvu o úschově peněz a svěření majetku, na základě které přijal dne 17. 1. 2011 od složitele na bankovní účet u U. banky na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 10 000 000 Kč jako jistiny prokazující vůli složitele k mimosoudnímu vyřízení sporných nároků mezi složitelem jako žalobcem a společností C. E. E. I. zapsanou v obchodním rejstříku Okresního soudu v Bratislavě, podnikající na území České republiky prostřednictvím organizační složky, zapsané v obchodním rejstříku Městského soudu v Praze (dále společnost „C. E.“), v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 28 Cm 121/2009, 32 Cm 111/2009, 71 Cm 97/2009, a na základě dodatku č. 1 k této smlouvě uzavřené dne 15. 3. 2011 měl svěřené finanční prostředky vrátit složiteli do 3 dnů od 15. 4. 2011, které nevrátil, neboť finanční prostředky

použil k jinému účelu a ke dni skončení lhůty sjednání pro uvolnění úschovy, tj. k 18. 4. 2011, měl na uschovatelském účtu zůstatek 0 Kč, neboť v době od 17. 1. 2011 do 25. 1. 2011 převedl částku ve výši 2 695 380 Kč na své další bankovní účty sloužící k přijímání úschov a následně finanční prostředky použil tak, že dne 17. 1. 2011 převedl na svůj podnikatelský účet částku 100 000 Kč, částku 145 000 Kč použil dne 18. 1. 2011 na výplatu jiné úschovy převedením na bankovní účet s poznámkou „manželé Z.“, částku 59 975 Kč použil dne 18. 1. 2011 na výplatu jiné úschovy převedením na bankovní účet s poznámkou „daň z převodu nemovitosti“, částku 312 000 Kč použil dne 18. 1. 2011 na výplatu jiné úschovy převedením na bankovní účet s poznámkou „Šeková jistina, sml. pokuta“ a zbývající částky v souhrnné výši 2 078 405 Kč převedl ve dnech od 17. 1. 2011 do 25. 1. 2011 na svůj soukromý bankovní účet, dále částku 7 304 620 Kč použil dne 25. 1. 2011 na výplatu jiné úschovy převedením na bankovní účet s poznámkou „RSP 1165/09, M., M. CA“, přičemž tuto skutečnost se pokusil zakrýt tím způsobem, že složitelé předložil padělaný výpis ze svého shora uvedeného depozitního účtu, který měl osvědčovat, že z tohoto účtu byla dne 22. 4. 2011 odeslána částka 10 000 000 Kč na bankovní účet složitele, ačkoliv k tomuto datu byl na všech jeho bankovních účtech souhrnný zůstatek 1 560 398 43 Kč, čímž způsobil obchodní společnosti H. škodu ve výši 10 000 000 Kč; takto způsobenou škodu poškozené následně nahradil dne 17. 6. 2011 z neoprávněně čerpaných prostředků, které získal na základě smlouvy o úvěru ze dne 7. 6. 2011 od společnosti F. banka,

ad 3) jako advokát advokátní kanceláře AK L., v úmyslu získat finanční prostředky pro výplatu úschovy společnosti H. a k úhradě dalších splatných závazků, požádal formou e-mailu dne 4. 5. 2011 F. banku o poskytnutí finančních prostředků ve výši 15 000 000 Kč na dobu 6 měsíců, kdy jako důvod vědomě nepravdivě uvedl „osvědčení equity své advokátní kanceláře pro účely jejího dalšího obchodního rozvoje“, přičemž na základě této žádosti doplněné přílohami, a to daňovým přiznáním jako advokáta, daňovým přiznáním Dražební společnosti L., Rozhodčí společnosti B., s ním F. banka dne 7. 6. 2011 v P. uzavřela Smlouvu o úvěru, v níž mimo jiné nepravdivě uvedl, že nemá žádné závazky po splatnosti, a na základě Smlouvy o úvěru obdržel úvěr ve výši 15 000 000 Kč na dobu šesti měsíců za účelem posílení provozního kapitálu v souvislosti s výkonem advokacie a úvěr mu byl dne 10. 6. 2011 v plné výši převeden z úvěrového účtu vedeného u F. banky na účet advokátní úschovy vedený na jméno obviněného u U. banky, když dne 17. 6. 2011 v rozporu se smluvními podmínkami a účelem úvěru použil částku 10 000 000 Kč k výplatě úschovy společnosti H. převodem na účet této společnosti a zbývající část úvěru ve výši 5 000 000 Kč převedl též den v částkách 562 500 Kč a 4 437 500 Kč na další svůj účet advokátní úschovy a tyto následně použil

č. 17

k úhradě jiných závazků, přičemž neoprávněně vyčerpaný úvěr následně v plné výši vrátil F. bance zpět, a to tak, že neoprávněně použil finanční prostředky získané dne 31. 8. 2011 do úschovy od svých klientů manželů K. a M. V. a určených k jinému účelu, když částku 15 000 000 Kč postupnými převody po částkách 500 000 Kč převedl dne 14. 9. 2011 ze svého úschovného účtu na další úschovní účet a z tohoto účtu dne 19. 9. 2011 převedl na úvěrový účet vedený u F. banky, kde byly připsány dne 20. 9. 2011,

ad 4) dne 19. 8. 2011 v P. jako schovatel uzavřel Smlouvu o úschově peněz a o svěření majetku s Ing. K. V. a Ing. M. V. jako složiteli a obchodní společností A., zastoupenou jednatelkou P. P., jako oprávněným, na základě níž přijal dne 31. 8. 2011 od složitelů na bankovní účet vedený u U. banky na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 16 000 000 Kč a v hotovosti částku 8 000 000 Kč, přičemž podle čl. IV. Smlouvy se zavázal svěřené finanční prostředky vyplatit do 7 pracovních dnů poté, co mu jako schovateli úschovy bude předložen originální List vlastnictví, z něhož bude vyplývat vlastnické právo složitelů k předmětným nemovitostem, uvolní kupní cenu ve výši 23 832 714 Kč ve prospěch účtu oprávněného a částku 167 286 Kč sloužící k uhrazení daně z převodu nemovitosti uvolní ve prospěch bankovního účtu příslušného správce daně oproti předložení originálu Listu vlastnictví a daňového přiznání, přičemž ke dni 5. 10. 2011, kdy mu byl doručen List vlastnictví č. 2137 a byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků, tyto ve sjednané sedmidenní lhůtě neuvolnil, neboť finanční prostředky použil pro svou potřebu, když neoprávněnými operacemi s finančními prostředky měl ke dni 14. 10. 2011 zůstatek ve výši 1 500 000 Kč, neboť dne 14. 9. 2011 převedl částku 15 000 000 Kč (ve 30 případech po částce 500 000 Kč) na svůj další bankovní účet sloužící k přijímání úschov a následně tuto částku použil ke splacení úvěru ve výši 15 000 000 Kč získaného od F. banky, čímž tak oprávněné společnosti A. způsobil škodu ve výši 23 832 714 Kč, po urgencích k výplatě peněz převedl oprávněné společnosti postupně v době od 11. 11. 2011 do 30. 11. 2011 v různých částkách kupní cenu a též dne 30. 11. 2011 uhradil příslušnému správci daně z převodu nemovitosti ve výši 167 286 Kč,

II.

jako advokát zapsaný v seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou, v souvislosti s poskytováním právních služeb klientům realitní kanceláře A. r., si při realizaci prodeje nemovitostí neoprávněně přisvojil finanční prostředky složené jako kupní ceny, které mu byly klienty svěřeny do advokátní úschovy, a takto

ad 5) dne 5. 3. 2012 v B. jako schovatel uzavřel s M. N. a M. T. jako složiteli a M. P. jako oprávněným Smlouvu o úschově peněz a svěření majetku, na jejímž základě přijal dne 28. 3. 2012 od složitelů na bankovní

účet vedený u Č. na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 2 100 000 Kč, přičemž podle čl. III. předmětné smlouvy se zavázal svěřené finanční prostředky vyplatit ve lhůtě do 7 pracovních dnů ode dne, kdy mu jako schovateli úschovy bude předložen List vlastnictví, dle něhož bude zakoupená nemovitost náležet do podílového spoluvlastnictví složitelů, uvolnit částku 2 037 000 Kč ve prospěch účtu oprávněného – prodejce, zbývající částku 63 000 Kč uvolnit ve prospěch bankovních účtu příslušného správce daně oproti předložení daňového přiznání a daňového výměru, přičemž ke dni 9. 7. 2012, kdy mu byl doručen List vlastnictví a byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků oprávněnému, takto neučinil, neboť neoprávněnými operacemi s finančními prostředky na schovatelském účtu ke dni uvolnění úschovy dne 18. 7. 2012 měl zůstatek ve výši 5 964 Kč, čímž tak M. P. způsobil škodu ve výši 2 037 000 Kč, které po četných urgencích oprávněného převedl na jeho bankovní účet dne 24. 8. 2012,

ad 6) dne 22. 3. 2012 v B. jako schovatel uzavřel s L. J. jako složitelem a K. N. jako oprávněným Smlouvu o úschově peněz a o svěřenectví majetku, na jejímž základě přijal dne 26. 4. 2012 od složitele na bankovní účet vedený u Č. na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 1 160 000 Kč, představující kupní cenu na nemovitost, přičemž dle čl. III. předmětné smlouvy se zavázal jemu svěřené finanční prostředky vyplatit ve lhůtě 7 pracovních dnů ode dne, kdy mu jako schovateli úschovy bude předložen originál Listu vlastnictví, dle něhož bude zakoupená nemovitost náležet do vlastnictví složitele, uvolnit částku 1 065 200 Kč ve prospěch účtu oprávněného, částku 60 000 Kč ve prospěch účtu zprostředkovatele prodeje A. r. a částku 34 800 Kč ve prospěch účtu příslušného správce daně oproti předložení daňového přiznání a daňového výměru, přičemž ke dni 7. 6. 2012, kdy mu byl doručen originál Listu vlastnictví a byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků oprávněné, tak neučinil, neboť neoprávněnými operacemi s finančními prostředky na schovatelském účtu ke dni uvolnění úschovy 15. 6. 2012 měl zůstatek ve výši 217 267 Kč, čímž poškozené K. N. způsobil škodu ve výši 1 065 200 Kč, po urgencích k výplatě peněz převedl na účet poškozené – oprávněné dne 2. 7. 2012 částku 65 200 Kč, dne 3. 7. 2012 částku 1 000 000 Kč a dne 24. 8. 2012 zprostředkovateli A. r. částku 60 000 Kč,

ad 7) dne 23. 3. 2012 v B. jako schovatel uzavřel s Ing. J. J. jako složitelem a Z. B. a H. K. jako oprávněnými Smlouvu o úschově peněz a svěřenectví listin, na jejímž základě přijal dne 26. 4. 2012 od složitele na bankovní účet vedený u Č. na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 1 720 000 Kč, představující kupní cenu na nemovitost, přičemž dle čl. III. předmětné smlouvy se zavázal jemu svěřené finanční

č. 17

prostředky vyplatit ve lhůtě 7 pracovních dnů ode dne, kdy mu jako schovatelé úschovy bude předložen originál Listu vlastnictví, podle něhož bude zakoupená nemovitost náležet do vlastnictví složitele, uvolnit na dvakrát částku 834 200 Kč ve prospěch účtu oprávněných a částku 51 600 Kč ve prospěch účtu příslušného správce daně oproti předložení daňového příznání a daňového výměru, přičemž ke dni 31. 5. 2012, kdy mu byl doručen originál Listu vlastnictví a byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků oprávněným, tak neučinil, neboť neoprávněnými operacemi s finančními prostředky na uschovatelském účtu ke dni uvolnění úschovy měl zůstatek ve výši 217 267 Kč, čímž poškozené H. K. způsobil škodu ve výši 834 200 Kč a škodu v téže výši též Z. B., teprve po urgencích k výplatě peněz převedl na účet oprávněné Z. B. dne 3. 7. 2012 částku 834 200 Kč a oprávněné H. K. dne 3. 8. 2012 částku 834 200 Kč,

ad 8) dne 26. 3. 2012 v B. jako schovatel uzavřel s L. B. a A. B. jako složiteli a Ing. J. C. a Mgr. L. C. jako oprávněnými Smlouvu o úschově peněz a svěřenectví majetku, na jejímž základě přijal dne 11. 4. 2012 od složitelů na bankovní účet vedený u Č. na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 2 060 000 Kč, představující kupní cenu na nemovitost, přičemž dle čl. III. předmětné smlouvy se zavázal svěřené finanční prostředky vyplatit ve lhůtě 7 pracovních dnů ode dne, kdy mu jako schovatelé úschovy bude předložen List vlastnictví, dle něhož bude zakoupená nemovitost náležet do spoluvlastnictví složitelů, uvolnit dvakrát částku ve výši 999 100 Kč ve prospěch účtu oprávněných – prodejců a zbývající částku ve výši 61 800 Kč uvolnit ve prospěch bankovního účtu příslušného správce daně k uhrazení daně z převodu nemovitosti oproti předložení daňového příznání a daňového výměru, přičemž ke dni 16. 5. 2012, kdy mu byl doručen List vlastnictví a byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků oprávněným, tak neučinil, neboť neoprávněnými operacemi s finančními prostředky na schovatelském účtu ke dni uvolnění úschovy 15. 6. 2012 měl zůstatek ve výši 217 267 Kč, čímž tak Ing. J. C. a Mgr. L. C. způsobil škodu ve výši 1 998 200 Kč, když po četných urgencích oprávněných k výplatě peněz převedl na jimi určený bankovní účet dne 3. 7. 2012 částku 999 100 Kč a dne 12. 7. 2012 částku 999 100 Kč,

ad 9) dne 13. 4. 2012 v B. jako schovatel uzavřel s JUDr. G. B. a RNDr. J. B. jako složiteli a společností K., zastoupenou jednatelem Mgr. Ing. T. K. jako oprávněným, Smlouvu o úschově peněz a listin, na jejímž základě přijal od složitelů ve dnech 17. 4. 2012 a 18. 4. 2012 na bankovní účet vedený u Č. na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 3 100 000 Kč, představující kupní cenu na nemovitost, přičemž dle čl. IV. předmětné smlouvy se zavázal svěřené finanční prostředky vyplatit ve lhůtě 7 pracovních dnů ode dne, kdy mu bude jako schovatelé úschovy před-

ložen originál Listu vlastnictví, dle něhož bude zakoupená nemovitost náležet do spoluvlastnictví složitelů, uvolnit složenou kupní cenu ve prospěch účtu oprávněného, přičemž ke dni 23. 5. 2012, kdy mu byl doručen List vlastnictví a byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků, tak neučinil, neboť neoprávněnými operacemi s finančními prostředky na uschovatelském účtu ke dni uvolnění úschovy 1. 6. 2012 měl zůstatek ve výši 217 267 Kč, čímž tak poškozené oprávněné společnosti K., zastoupené jednatelem Mgr. Ing. T. K., způsobil škodu ve výši 3 100 000 Kč, když po urgencích ze strany oprávněného převedl na jím určený bankovní účet dne 3. 8. 2012 částku 2 100 000 Kč a dne 24. 8. 2012 částku 1 000 000 Kč,

ad 10) dne 18. 4. 2012 v B. jako schovatel uzavřel s M. K. jako složitelem a A. D. jako oprávněným Smlouvu o úschově peněz a o svěření majetku, na jejímž základě přijal dne 23. 4. 2012 od složitele na bankovní účet vedený u Č. na jméno schovatele a splňující náležitosti zvláštního depozitního účtu částku ve výši 780 000 Kč, představující kupní cenu na nemovitost, přičemž dle čl. III. předmětné smlouvy se zavázal jemu svěřené finanční prostředky vyplatit ve lhůtě 7 pracovních dnů ode dne, kdy mu jako schovateli úschovy bude předložen originál Listu vlastnictví, dle něhož bude zakoupená nemovitost náležet do vlastnictví složitele, uvolnit částku ve výši 756 600 Kč ve prospěch účtu oprávněného a částku 23 400 Kč ve prospěch účtu příslušného správce daně k uhrazení daně z převodu nemovitosti oproti předložení daňového přiznání a daňového výměru, přičemž ke dni 3. 7. 2012, kdy mu byl předložen List vlastnictví a byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků oprávněnému, tak neučinil, neboť neoprávněnými operacemi s finančními prostředky na uschovatelském účtu ke dni uvolnění úschovy 16. 7. 2012 měl zůstatek ve výši 5 964 Kč, čímž poškozenému A. D. způsobil škodu ve výši 756 000 Kč, když po urgencích uvolnil oprávněnému částku 756 600 Kč dne 3. 8. 2012.

2. Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 206 odst. 5 za použití § 43 odst. 1 a § 58 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu advokátní činnosti na dobu čtyř roků. Rovněž bylo rozhodnuto o náhradě škody.

3. Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací usnesením ze dne 21. 4. 2015, sp. zn. 2 To 2/2015, odvolání obviněného a poškozeného MUDr. I. M., podaná proti citovanému rozsudku soudu prvního stupně, podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

č. 17

4. Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání, v jehož podstatné části zopakoval argumenty, o něž opíral své odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně. Soudům vytýkal, že dostatečně neobjasnily, kdo nakládal s penězi nebo jinou majetkovou hodnotou, a to zejména s ohledem na výpověď svědka M. Š., ředitele jeho kanceláře, jemuž soudy uvěřily v tom, že neměl k příslušným účtům přístupová práva a že se on sám ničeho nedopustil. Soudy podle něj ani neodstranily rozpor mezi jeho výpovědí a výpovědí tohoto svědka a ani nevzaly v úvahu skutečnosti, které nastaly v době, kdy probíhalo přípravné řízení, jež měly zásadní vliv na průběh dokazování a možnosti obhajoby (např. obviněný po zjištění nelegálního jednání M. Š. přesunul sídlo advokátní kanceláře a v důsledku výbuchu v ulici došlo ke zničení části důkazního materiálu). Obviněný poukázal na nedostatky v provedeném dokazování, které považoval za neúplné za situace, kdy proti sobě stojí tvrzení jeho a svědka M. Š., jehož výpověď soudy dostatečně neověřovaly, mimo jiné i ohledně příkazů k převodu podávaných elektronicky, kde je důležité, kdo má k dispozici tzv. token umožňující elektronický přístup k účtu, a bylo tak možné z elektronické paměti zpětně zjistit, jak a kdy bylo s účty nakládáno, včetně pouhého nahlížení do účtů. Ve všech případech, vyjma případu MUDr. I. M., existovala možnost, že s účtem manipuloval právě svědek M. Š., a nelze proto jednoznačně tvrdit, že to byl právě pouze obviněný, kdo tuto manipulaci prováděl.

5. Obviněný spatřoval neúplnost provedeného dokazování i v tom, že soudy nevyslechly všechny osoby, které mohly uvést rozhodné skutečnosti především k tomu, že o řadě smluv a manipulací s účtem nevěděl. Konkrétně poukázal na svědky P. P., svědka M. P., Ž. či R. Za důležité považoval rovněž provést dokazování za účelem objasnění způsobu, jakým byla vedena kniha, do které se zapisovaly podpisy, a v této souvislosti požadoval k prověření jím tvrzených skutečností vypracovat znalecký posudek z oborů písmoznalectví a chemie za účelem objasnění, zda v knize nedošlo k přemazání, odstranění a následnému záměrnému přelepení některých textů. Měly být rovněž vyslechnuty i pracovnice odpovědné za vedení této knihy. Vytýkal též, že nebyla zjištěna totožnost mladíka, který měl být podle svědectví K. J. přítomen u sepisování smlouvy. Obviněný poukázal i na další nedostatky v dokazování spočívající v tom, že nebyla řádně objasněna jeho obhajoba, že nevěděl o většině operací, které prováděl M. Š., a že nevěděl o tom, že docházelo k falšování dokladů, zejména uvedených knihy, do níž se zapisovaly úschovy. Podle obviněného, pokud by soudy řádně provedly dokazování, nemohl by být odsouzen za zločin zprone-

věry, ale za jiný delikt, který by vycházel z toho, že nezvládal velkou šíří své advokátní činnosti, ale spoléhal na M. Š., neboť to nebyl obviněný, ale tento svědek, kdo sjednával a podepisoval smlouvy a manipuloval s prostředky na účtech.

6. Na základě těchto tvrzení obviněný odmítal právní posouzení jeho činu jako trestného činu zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku a poukázal (odkazem na rozhodnutí č. 21/2002 Sb. rozh. tr.) na skutkové podstaty přečinů porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 tr. zákoníku či porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 tr. zákoníku, jež od sebe dělí zásadně forma zavinění. Zpochybnil, resp. považoval za neobjasněnou otázku, zda byl zodpovědný za kontrolu osoby, která v jeho advokátní kanceláři poskytovala služby, či za to, že ji ponechal bez takové kontroly, a to s vědomím, že jako člen kárné komise České advokátní komory znal její rozhodnutí K3/2009. Obviněný však považoval za sporné, zda by jeho jednání bylo možné podřadit pod hrubou nedbalost (§ 16 odst. 2 tr. zákoníku) ve smyslu § 221 tr. zákoníku, když nebylo zjištěno nic, co by svědčilo o zřejmé bezohlednosti pachatele k zájmům chráněným trestním zákonem, a to zejména proto, že veškerá způsobená škoda byla uhrazena, což se promítlo i do výroku o trestu.

7. Odvolacímu soudu obviněný vytýkal, že se nevypořádal se všemi jím v odvolání namítanými výhradami a že řádně neprověřoval jeho obhajobu. I v odvolacím řízení navrhol řadu důkazů k prověření pohybu na účtu u všech úschov, soud mu však nevyhověl a ztotožnil se s vyhodnocením důkazů nalézacím soudem i se závěrem o dostatečnosti provedeného dokazování. Soudy podle obviněného pochybily v tom, že důsledně nepřezkoumávaly jeho obhajobu zaměřenou na doložení toho, že pachatelem byl M. Š.

8. Obviněný v návaznosti na zmíněné shledal v konečném důsledku porušení práva na spravedlivý proces a při zmínce judikatury Ústavního soudu, konkrétně nálezů sp. zn. II. ÚS 669/05, sp. zn. III. ÚS 1104/08 a sp. zn. III. ÚS 888/14, konstatoval, že přestože byla jeho práva porušena nedodržením procesních předpisů, ve svém důsledku mají jeho argumenty hmotněprávní charakter, neboť na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu nelze učinit správné právní závěry.

9. Závěrem dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21. 4. 2015, sp. zn. 2 To 2/2015, jakož i rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2014, sp. zn. 52 T 3/2014, a dále aby postupoval podle § 265l tr. ř.

10. K podanému dovolání se vyjádřilo Nejvyšší státní zastupitelství prostřednictvím u něj působícího státního zástupce, jenž zdůraznil, že dovolání obviněného je z velké části toliko opakováním jeho obhajoby uplatňované v průběhu celého trestního řízení, s nímž se oba soudy náležitým způsobem

č. 17

vypořádaly. Poukázal na to, že většinu námitek nelze podřadit pod označený dovolací důvod, neboť se týkají procesních otázek, které by mohly být přezkoumány jen v případě extrémního rozporu, o který v této věci nejde, protože soudy dostaly všem parametrům řádného, spravedlivého procesu, a je proto třeba vycházet ze stabilizovaných skutkových zjištění tak, jak byla v trestním řízení učiněna. Nejistil ani tzv. opomenuté důkazy, neboť nalézací soud věnoval dokazování velkou pozornost a provedl všechny důkazy, které byly k řádnému objasnění věci potřebné, a své rozhodnutí rovněž pečlivě a logicky zdůvodnil. Pokud byl ze strany obhajoby či obžaloby učiněn návrh na doplnění dokazování a tomuto nebylo vyhověno, soud rovněž věcně zdůvodnil, proč takový návrh nepřipouští, resp. proč jej považuje za nadbytečný.

11. Podle státního zástupce pod obviněným uplatněný dovolací důvod lze podřadit pouze námitky, jejichž prostřednictvím zpochybnil právní kvalifikaci svého jednání jakožto trestného činu zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku a domáhal se mírnějšího právního posouzení podle § 220 tr. zákoníku či nedbalostního přečinu podle § 221 tr. zákoníku. V případě nakládání s penězi v advokátní úschově mimo účel, k němuž mu byly svěřeny, shledal naplnění znaku přisvojení si cizí věci, a s ohledem na průběh činu shledal, že i když obviněný sice skutečně peněžní prostředky dodatečně vrátil, stalo se tak až s časovým odstupem, po četných urgencích poškozených a v zásadě za užití metody „vytloukání klínu klímem“, neboť proto, aby vrátil zpronevěřené či úvěrovým podvodem získané peněžní prostředky jednoho konkrétního poškozeného, zpronevěřil peněžní prostředky jiného poškozeného (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 3 Tdo 947/2013). Zjištěným jednáním tak obviněný naplnil znaky zločinů, jimiž byl uznán vinným, a proto státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

III.

Přípustnost dovolání

12. Když Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), posuzoval, zda uplatněné námitky korespondují s označeným důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jež lze uplatnit, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

13. Tento dovolací důvod zásadně slouží k nápravě právních vad, pokud vyplývají z nesprávného právního posouzení skutku, anebo z jiného nespráv-

ného hmotněprávního posouzení, neboť postup při zjišťování skutku, jakož i jeho popis ve výroku rozsudku jsou procesní kategorie založené na procesních ustanoveních § 2 odst. 5, 6, § 125, eventuálně § 134 tr. ř., a proto je zásadně nelze namítat na podkladě uvedeného, ale ani žádného jiného dovolacího důvodu (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 708/2006).

14. Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je skutek, jak byl soudy zjištěn a popsán v příslušném výroku, případně jeho rozvedení v odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů. Skutkový stav zjištěný soudem prvního, příp. druhého stupně, Nejvyšší soud nemůže zásadně změnit, a to jak na základě případného doplnění dokazování, tak ani v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. IV. ÚS 564/2002, ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 282/03, aj.)

15. Takto zákonem a judikaturou soudů stanovené meze dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zásadně vylučují na jeho podkladě přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani je neopravňují prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotněprávních ustanovení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 708/2006).

16. Výjimku z těchto pravidel představuje pouze zjištění extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, o něž by však šlo tehdy, byly-li by zjištěny a prokázány takové vady a nedostatky, které by svědčily o zásadním zjevném nerespektování zásad a pravidel, podle nichž mají být uvedené postupy realizovány. Jen v takovém případě by mohlo dojít k průlomům uvedených kritérií vymezujících dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. O takový případ jde ovšem jen za situace, že je zjištěna zjevná absence srozumitelného odůvodnění rozsudku, kardinální logické rozpory ve skutkových zjištěních a z nich vyvozených právních závěrech, opomenutí a nehodnocení stěžejních důkazů atp. (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, ze dne 18. 11. 2004, a sp. zn. III. ÚS 177/04). Uvedený nesoulad může být dán i v případě, když vydaná rozhodnutí nejsou řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna (srov. například usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2015, sp. zn. III. ÚS 621/15). Pokud však soudy při svém rozhodování respektují podmínky dané ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř., § 125 tr. ř. a jasně vyloží, o které důkazy svá skutková zjištění opřely, jakými úvahami se při hodnocení provedených důkazů řídily a jak se vypořádaly s obhajobou, není Nejvyššímu soudu umožněno zasahovat do dílčího hodnocení jednotlivých provedených

důkazů, ať již jde o jejich obsah, relevanci, vypovídací hodnotu či věrohodnost a takové hodnocení přehodnocovat, byť by se s ním třeba neztotožňoval (srov. přiměřeně nález Ústavního soudu ze dne 1. 2. 1994, sp. zn. III. ÚS 23/93, usnesení ze dne 6. 11. 2012, sp. zn. II. ÚS 1701/11, nebo usnesení ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. II. ÚS 443/14).

č. 17

17. Podle obsahu podaného dovolání Nejvyšší soud shledal, že obviněný v převážné části vytýkal nedostatky, které na jím označený dovolací důvod zásadně nedopadají, neboť v rozporu s ním brojil proti tomu, že soudy pro uznání jeho viny uvěřily výpovědi svědka M. Š., jenž podle obviněného předmětnou trestnou činnost spáchal. Na základě tohoto tvrzení se obviněný domáhal, aby soudy zkoumaly zavinění na straně tohoto svědka, a to ať již činěnými návrhy na doplnění dokazování, nebo požadavku na řešení jeho viny jako předběžné otázky. Svou odpovědnost obviněný shledával pouze v zanedbání kontrolní činnosti M. Š. jako ředitele své kanceláře. Tyto výhrady byly součástí obhajoby obviněného po celé toto trestní řízení, jíž se soudy nižších stupňů zabývaly a svá stanoviska k ní zaujaly v odůvodnění napadených rozhodnutí. I přes toto konstatování však Nejvyšší soud se zřetelem na nutnost vyloučit existenci extrémního nesouladu v míře nezbytně nutné posuzoval postupy soudů obou stupňů a ve vztahu k obviněným vytýkaným nedostatkům a z obsahů napadených rozhodnutí i spisového materiálu shledal, že soudy provedly obsáhlé dokazování, řádně zkoumaly ve věci zajištěné důkazy a na vinu obviněného usuzovaly z celého komplexu důkazních prostředků, jež provedly zákonem předepsaným způsobem.

18. Protože soudy obou stupňů zjistily skutkový stav věci bez kardinálně logických rozporů a své závěry také dostatečně odůvodnily a nebyly zjištěny ani opomenuté či nehodnocené stěžejní důkazy (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/10), Nejvyšší soud neměl důvod o správnosti učiněných skutkových zjištění pochybovat. Mohl tudíž na podkladě výroku o vině uvedeném v rozsudku soudu prvního stupně posuzovat hmotněprávní výhrady obviněného týkající se nesprávnosti použité právní kvalifikace zločinů zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným v bodech 1), 2), 4) až 10) [jeho dovolání nesměruje proti bodu 3)], a to i v reakci na zdůrazňovanou možnost posoudit jemu za vinu kladené činy jako trestné činy podle § 220 nebo 221 tr. zákoníku, které s označeným hmotněprávním důvodem dovolání korespondují.

IV.

Důvodnost dovolání

19. Trestného činu podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svě-

řena, spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, a způsobí takovým činem škodu velkého rozsahu, tj. škodu dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč (§ 138 odst. 1 tr. zákoníku).

20. Základní skutková podstata trestného činu zpronevěry podle § 206 odst. 1 tr. zákoníku vyžaduje přisvojení si cizí věci, která byla pachateli svěřena. Přisvojením věci se rozumí získání možnosti trvalé dispozice s věcí, která byla pachateli svěřena, tedy že si pachatel osobuje k ní a nad ní vykonávat práva quasivlastnická (viz rozhodnutí č. 3391/1929 Sb. rozh. tr.). Cizí věc je svěřena pachateli, jestliže je mu odevzdána do faktické moci (do držení nebo do dispozice) zpravidla s tím, aby s věcí nakládal určitým předepsaným, smluveným nebo jinak vymezeným způsobem. Pachatel proto s takto svěřenou cizí věcí nebo jinou majetkovou hodnotou nemůže nakládat podle vlastního užívání, ale vždy jen v tom rozsahu, který je daný či určený rámcem a rozsahem svěřeni. Podstatou znaku „přisvojení si cizí věci“ je skutečnost, že pachatel vyloučí z dispozice s ní oprávněnou osobu. O přisvojení věci tedy může jít i v případě, kdy s přisvojenou cizí věcí nijak dále nedisponuje, ale odmítá ji vydat oprávněné osobě. Není tedy rozhodné, jak poté, co si věc přisvojil, s ní skutečně nakládá a zda s ní vůbec nějak nakládá (srov. k tomu přiměřeně rozhodnutí č. 14/2006-II. Sb. rozh. tr.). věci svěřené jsou jak hotové cizí peníze, tak i cizí peněžní prostředky na účtu, na které se též vztahují ustanovení o věcech (srov. § 496 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

21. Po subjektivní stránce se u základní skutkové podstaty tohoto trestného činu vyžaduje úmysl [přímý podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, nebo nepřímý podle § 15 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zákoníku], z hlediska kvalifikované skutkové podstaty postačí zavinění z nedbalosti [§ 16 ve spojení s § 17 písm. a) tr. zákoníku]. Závěr o subjektivních znacích se musí zakládat na skutkových zjištěních soudu vyplývajících z provedeného dokazování (srov. rozhodnutí č. 60/1972-IV. Sb. rozh. tr.).

22. V posuzované věci se obviněný trestných činů zpronevěry dopustil podle skutkových zjištění soudů tím, že jako advokát přijímal od svých klientů na bankovní účty advokátních úschov peněžní prostředky, které mu byly svěřeny klienty na základě Smlouvy o úschově peněz a o svěřenectví majetku [viz bod 1a), 1c), 2), 4), 5), 6), 8)] nebo Smlouvy o úschově peněz a o svěřenectví listin [viz bod 7), 9)], a zavázal se v rámci těchto Smluv poskytovat právní služby s tím spojené (např. při realizaci prodeje nemovitostí a poplatků s tím spojených), avšak v rozporu s těmito smlouvami neoprávněně bez souhlasu a vědomí klientů s finančními prostředky, jimi mu ke konkrétním účelům přesně vymezeným svěřenými, nakládal způsobem, jak je popsán v bodech 1), 2) až 10). Tyto prostředky převzaté do úschovy použil pro vlastní potřebu nebo k jinému než sjednanému účelu, ačkoli podle svěřeneckých smluv

č. 17

nebo smluv o úschovách byl povinen použít je pouze k úkonům ve smlouvách přesně vymezeným v návaznosti též na předem smluvně stanovené účely. K okamžiku, kdy byly splněny podmínky pro uvolnění finančních prostředků tím, že nastala ve smlouvě konkretizovaná událost, na niž byla vázána povinnost obviněného tyto svěřené finanční prostředky uvolnit z advokátní úschovy, tak neučinil, neboť tyto prostředky již dříve užil podle svého, zásadně ke svému užítku. Klientům, tj. poškozeným, tak způsobil škodu v bodě 1a) až c) ve výši 7 304 686 Kč a v bodech 2), 4), 5) až 10) v částce 44 457 514 Kč. Obviněný vzniklou škodu později nahradil.

23. Obviněný uvedeným způsobem zneužil finanční prostředky svěřené mu do advokátní úschovy na základě smlouvy o úschově, která byla podle občanského zákoníku účinného v době činu (zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „obč. zák.“) upravena v § 747 odst. 1, 2, podle něhož smlouvou o úschově vznikne složiteli právo, aby schovatel movitou věc od něj do úschovy převzatou řádně opatroval. Ve smlouvě bylo možné dohodnout, že schovatel může věc odevzdat do úschovy dalšímu schovateli. Podle § 749 odst. 1, 2 obč. zák. má schovatel povinnost převzatou věc opatrovat dohodnutým způsobem a nebyla-li dohoda o způsobu úschovy uzavřena, povinnost ji opatrovat pečlivě, jakož i vrátit věc složiteli na požádání i před uplynutím sjednané doby úschovy, když sám nebyl oprávněn vrátit ji dříve, ledaže věc nemůže pro nepředvídatelnou okolnost bezpečně nebo bez vlastní škody opatrovat. Podle § 750 obč. zák., není-li ujednáno a ani z okolností zřejmé, jak dlouho má být věc v úschově, může složitel kdykoli žádat vrácení věci a schovatel může věc kdykoli vrátit.

24. Účastníky smlouvy jsou složitel a schovatel. Schovatelem může být osoba fyzická i právnická. Rozlišovacím znakem pro smlouvu o úschově je předmět závazku, který zde spočívá v opatrování cizí věci, zdržení se jejího užívání a posléze vrácení složiteli. Schovatel je povinen plnit povinnosti vyplývající ze smlouvy o úschově osobně. Dalšímu schovateli může odevzdat věc jen tehdy, pokud to bylo ve smlouvě výslovně sjednáno. Učiní-li tak bez souhlasu složitela, odpovídá sám za škodu na věci; jde o odpovědnost objektivní. Od sjednaného způsobu opatrování věci se může schovatel odchýlit spíše výjimečně, jen pokud to vyžadují významné okolnosti věci. Základní povinností schovatele je řádné, pečlivé opatrování věci, která byla převzata do úschovy. Schovatel je povinen vrátit věc složiteli ihned po uplynutí doby, na kterou byla úschova sjednána, a složitel je povinen věc převzít. Složitel je však oprávněn žádat vrácení věci kdykoliv, tedy i před uplynutím sjednané doby, a to z jakéhokoliv důvodu či pohnutky. Vrácena musí být ta věc, která byla předána do úschovy (tím se rozumí také to, že bude vrácena vcelku, nikoliv po částech), nemůže být poskytnuto jiné, náhradní plnění, třeba v penězích. Schovatel je povinen vrátit věc na místě ve smlouvě sjednaném.

Není-li takto místo určeno nebo nevyplývá-li toto místo ze zvláštní povahy věci (movité věci jako mobiliář v domě), pak na místě, kde má schovatel sídlo nebo bydliště (srov. FIALA J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 1692; shodně ŠVESTKA, J. a kol. Občanský zákoník I, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 2250 až 2256; dále srov. přiměřeně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2011, sp. zn. 33 Cdo 3077/2010).

č. 17

25. Ve věci advokátních úschov je toto obecné právní vymezení smlouvy o úschově doplněno usnesením představenstva České advokátní komory č. 7/2004 ze dne 28. 6. 2004, o provádění úschov peněz, cenných papírů nebo jiného majetku klienta advokátem, ve znění pozdějších změn a doplňků, které stanoví v čl. 2 odst. 4 (ve znění účinném v době spáchání skutku), že pokud ve smlouvě uzavřené s klientem (čl. 1 odst. 1) není stanoveno jinak, veškeré prostředky musí být klientovi vyplaceny okamžitě nebo v nejbližším termínu, který pro výplatu stanoví banka v podmínkách pro vedení účtu, anebo za podmínek odsouhlasených klientem. O podmínkách banky pro výplatu prostředků advokát klienta informuje před převzetím prostředků do úschovy. Nestanoví-li právní předpis jinak, vyplatí advokát klientovi na základě jeho žádosti prostředky uložené na účtu některým ze způsobů uvedených v čl. 2 odst. 1 písm. a) až c).

26. Nejvyšší soud v projednávané věci na podkladě těchto pravidel se zřetelem na obsah připojeného spisu shledal, že podle povahy konkrétně obviněným uzavíraných smluv je zřejmé, že obviněný jako advokát se svými klienty – poškozenými uzavřel ve všech případech smlouvy o úschově. Podle jejich obsahu není pochyb o tom, že poškození obviněnému na základě těchto smluv svěřili do úschovy své finanční prostředky a pro jejich určení a realizaci, eventuálně vrácení, stanovili zcela konkrétně dohodnuté podmínky a zcela jasně z nich vyplývá, za jakých okolností byl obviněný oprávněn s nimi nakládat. Nebyl tudíž oprávněn se svěřenými finančními prostředky disponovat jinak, než jak tyto smlouvy stanovily. Obviněný však těmto povinnostem nedostál a zpronevěřil se uvedenému účelu jejich svěřením, neboť část z nich převedl na svůj soukromý bankovní účet, na svůj podnikatelský účet či na další bankovní účty sloužící k přijímání úschov [skutky ad I. 1a), b), c), 4)], eventuálně je použil ke splacení podvodně vylákaného úvěru u F. banky [skutek ad I. 3)], dále je používal na uhrazení jinde chybějících finančních prostředků [skutek ad I. 2), 4)] či ke krytí a zastření jiné neoprávněné manipulace s penězi v advokátní úschově jiného klienta [skutky ad II. 5) až 10)]. Jednal tudíž v rozporu s účelem, k němuž mu byly tyto finanční prostředky klienty svěřeny, a tyto prostředky si přisvojil.

27. Obviněný uvedený trestný čin spáchal jako advokát, ve smyslu shora uvedeného usnesení představenstva České advokátní komory byl oprávněn

č. 17

k úschovám, tedy osobou, která má zvláště uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného ve smyslu § 206 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, a to v podobě péče o zabezpečování zájmů poškozeného, k níž se na základě smluvních ujednání zavázal. Tyto povinnosti jsou vymezeny rovněž i v obecné rovině v § 16 a 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k výši způsobené škody se u obou zločinů zpronevěry jedná o způsobení škody velkého rozsahu, neboť u obou zločinů škoda přesáhla hranici 5 000 000 Kč (§ 138 tr. zákoníku).

28. Ve vztahu k subjektivní stránce těchto trestných činů Nejvyšší soud pro stručnost odkazuje na odůvodnění napadených rozhodnutí, v nichž se soudy s otázkou zavinění obviněného v potřebné míře vypořádaly. Lze jen připomenout, že soud prvního stupně (viz strana 35 jeho rozsudku) uzavřel, že obviněný uvedený čin spáchal minimálně v nepřímém úmyslu [§ 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku], neboť věděl, že s finančními prostředky uloženými na účtech určených pro advokátní úschovy není oprávněn bez souhlasu složitela nakládat jinak nežli striktně v souladu s účelem svěření vymezeným ve smlouvě o úschově, avšak i přesto tyto z uvedeného účtu zřízeného pro účely advokátních úschov převedl na jiné účty, než byl v souladu se smlouvami povinen a oprávněn. Tento soud vymezil i okamžik dokonání uvedeného trestného činu, který spojil s momentem, kdy obviněný v rozporu s ujednáními finanční prostředky z úschovního účtu vyvedl, a to vědom si všech z toho pramenících důsledků, když je osobou s právníkem vzděláním, nadto bývalým členem kárné komise České advokátní komory, a byl proto srozuměn i s možným negativním dopadem svého jednání do majetkové sféry poškozených. Skutečnost, že obviněný následně uhradil vzniklou škodu, soudy zcela správně považovaly už pouze za náhradu způsobené škody.

29. Nejvyšší soud na základě těchto úvah a závěrů v souladu se závěry soudů prvního i druhého stupně shledal, že činem, jenž je obviněnému kladen za vinu, byly naplněny znaky trestného činu zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku.

30. Z uvedeného je zřejmé, že když bylo po všech stránkách prokázáno, že obviněný naplnil znaky trestného činu zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku, vylučuje tento závěr možnost posoudit jeho jednání jako trestné činy podle § 220 či § 221 tr. zákoníku.

31. Nejvyšší soud považuje za vhodné uvést k námitce obviněného, že měl být uznán vinným trestným činem porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 tr. zákoníku, eventuálně porušením povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 tr. zákoníku, že se o tyto trestné činy jednat nemůže proto, že dopadají na jiné skutkové okolnosti. Je třeba připomenout, že Nejvyšší soud musí své úvahy činit jen podle skutkových zjištění učině-

ných soudy nižších stupňů, což znamená, že obviněný je tím, kdo úmyslně neoprávněně disponoval se svěřenými finančními prostředky klientů, jež si přivlastnil.

32. O trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1 tr. zákoníku jde tehdy, když pachatel poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek a tím jinému způsobí škodu nikoli malou. Povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek mají osoby, kterou jsou povinny spravovat (zařizovat) záležitosti jiných osob, pokud je v tom zahrnuta i povinnost péče o jejich majetek nebo nakládat s ním. Taková povinnost může být vedle zákonného ustanovení určena i smlouvou. Jednání u tohoto trestného činu spočívá v tom, že pachatel způsobí jinému škodu tím, že poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek.

33. Podstatou u trestného činu podle § 220 tr. zákoníku je sice vznik škody na spravovaném cizím majetku, ale na rozdíl od trestného činu zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku tuto škodu zákon nespojuje s tím, aby v souvislosti s ní pachatel obohatil sebe nebo někoho jiného. Tím se tyto trestné činy od sebe zásadně liší, protože i když zákon u trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku předpokládá vznik škody, dochází k ní zásadně tím, že pachatel tohoto trestného činu poruší svou povinnost spravovat (zařizovat) záležitosti jiných osob. Škoda u tohoto trestného činu proto vzniká nedodržením postupů a stanovených povinností pečovat o svěřený majetek nebo nakládat s ním v zájmu takového majetku či osoby, která jej vlastní, nebo nesplněním povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek v rámci zásad řádné péče o majetek, péče řádného hospodáře, odborné péče a náležitého obhospodařování majetku. Škoda se tak projeví v majetkové sféře poškozeného ve zmenšení jeho majetku nebo v ušlém zisku (srov. rozhodnutí č. 55/1971 Sb. rozh. obč. nebo č. III/1967, s. 51 Sb. rozh. tr.), ale pachatel si takový cizí spravovaný majetek nebo jeho část nebo takovou cizí věc nepřisvojí. Nedojde u něj k obohacení (srov. rozhodnutí č. 21/2002-I., II. Sb. rozh. tr.). Škoda zde vzniká proto, že pachatel činí neoprávněně nebo nesprávně či jinak nezodpovědné manipulace s takovým majetkem.

34. Protože se trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 tr. zákoníku vztahuje na osoby, jimž bylo svěřeno opatrování nebo správa cizího majetku, a uplatní se tam, kde nebylo prokázáno, že by ve své funkci obohatily sebe nebo jiného, ale prokáže se jen způsobení škody, je subsidiární k ustanovení o trestném činu zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku.

35. Ze shora uvedených důvodů je třeba požadavek obviněného, aby jemu za vinu kladený čin byl posouzen jako trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 tr. zákoníku, považovat za zcela vyloučený, neboť tato právní kvalifikace je možná jen v případě nedba-

lostního zavinění, kdežto obviněný v posuzované věci trestné činy spáchal úmyslně.

36. Protože Nejvyšší soud shledal, že o vině obviněného bylo rozhodnuto na podkladě zákona a v souladu se všemi jím stanovenými zásadami, dovolání posoudil jako zjevně neopodstatněné a jako takové je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

č. 17

Č. 18

Akcesorita účastenství, Podmíněné zastavení trestního stíhání
§ 24 odst. 1 tr. zákoníku, § 307 tr. ř.

Č. 18

Trestnosti účastníka není na překážku, je-li trestní stíhání hlavního pachatele podmíněně zastaveno (§ 307 tr. ř.). Podmíněné zastavení trestního stíhání jako zvláštní způsob skončení trestního stíhání představuje procesní řešení otázek spojených s trestní odpovědností hlavního pachatele, a proto nebrání vyvození závěru o trestní odpovědnosti účastníka na trestném činu a rozhodnutí o jeho vině v odsuzujícím rozsudku.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. 8 Tdo 388/2014, ECLI:CZ:NS:2014:8.TDO.388.2014.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného D. H. D. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2013, sp. zn. 5 To 339/2013, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 25 T 61/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 7 rozsudkem ze dne 6. 8. 2013, sp. zn. 25 T 61/2013, uznal obviněného D. H. D. vinným, že „dne 23. 10. 2012, v blízkosti stanice metra V., po vzájemné předchozí domluvě, předal J. B. fiktivní potvrzení o výši příjmu s datem 22. 10. 2012, v němž se uvádí, že je J. B. od 28. 6. 2010 zaměstnán ve společnosti P. jako grafik s průměrným čistým měsíčním příjmem za poslední tři měsíce ve výši 21 699 Kč, přestože si byl vědom toho, že J. B. v této společnosti nikdy nepracoval a uvedený příjem nepobíral a že toto potvrzení bude sloužit jako podklad k uzavření smlouvy o úvěru na pobočce společnosti G., za toto od J. B. obdržel předem smlouvenou provizi ve výši 31 500 Kč z částky 207 000 Kč, když smlouvu o úvěru na částku ve výši 200 000 Kč uzavřel J. B. se společností G. dne 23. 10. 2012, úvěr nejprve vyčerpal a dne 21. 11. 2012, tedy poté, co došlo usnesením policejního orgánu ze dne 8. 11. 2012, č. j. OKFK-4179-3/TČ-2012-251203-D, k zajištění finančních prostředků na bankovním účtu J. B., uhradil tento společnosti G. částku ve výši 200 906 Kč“.

2. Takto popsané jednání obviněného soud právně kvalifikoval jako pomoc k přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku k § 211 odst. 1 tr. zákoníku a uložil mu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvou a půl roku.
3. Obviněný podal proti citovanému rozsudku odvolání, o němž Městský soud v Praze rozhodl usnesením ze dne 4. 12. 2013, sp. zn. 5 To 339/2013, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Obviněný se ani s takovým rozhodnutím odvolacího soudu neztotožnil a podal proti němu prostřednictvím obhájce dovolání, v němž uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř.
5. Dovolatel poté, co zrekapituloval obsah svého dřívějšího odvolání, v obecné rovině uvedl, že soud druhého stupně se s jeho námitkami dostatečně nevypořádal, své rozhodnutí řádně neodůvodnil a některé důkazy dokonce opominul.
6. Své stěžejní výhrady pak obviněný zaměřil k otázce akcesority účastenství, která prý nebyla soudem prvního stupně zodpovězena. Nebylo především objasněno, jakou roli v případě sehrál sám dovolatel a jaká byla jeho vina. Svědek J. B. totiž za své jednání odsouzen nebyl a namítaná možnost, že by jej (obviněného) usvědčoval z protiprávního jednání zcela vědomě ve svém vlastním zájmu, soudem akceptována nebyla. Nebylo ani řádně objasněno, z jakých důvodů bylo trestní stíhání jmenovaného svědka podmíněně zastaveno, a není ani možné, aby hlavní pachatel jako osoba, která měla majetkový prospěch z trestné činnosti, byla potrestána nižším trestem než pomocník, který pouze svou činností napomohl dosažení cíle hlavnímu pachateli. V této souvislosti odkázal na judikát Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. 7 Tdo 1401/2006, podle něhož trestní odpovědnost účastníka je závislá na trestní odpovědnosti hlavního pachatele, protože účastník se na jednání pachatele účastní nepřímou, jedním, jež samo o sobě nezakládá skutkovou podstatu žádného trestného činu. Oproti tomu odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí vyjádřil nepřipustné polemiky nad tím, že jednání účastníka může být někdy i více nebezpečné než jednání pachatele, a své úvahy rozvedl směrem, který lze označit za politologickou úvahu.
7. Dovolatel dále vyslovil nesouhlas s rozsahem provedeného dokazování, zejména s tím, že soudy zamítly jeho návrhy na výslechy svědků Z. V. a M. D. Jejich závěr o nepotřebnosti výslechu těchto svědků považoval za předčasný, neboť soudy již předem předjímalý, že navržení svědci buď odmítnout

vypovídat, nebo jejich svědectví bude nicotné, aniž svá tvrzení nějak blíže odůvodnily. Takový jejich postup považoval za zkrácení svého práva na obhajobu a za porušení zásad spravedlivého procesu. Jestliže jeho obhajoba nebyla žádnými důkazy prověřena, její možná účelovost nebo nepravdivost nemohla být vyvrácena. Zásadní nesouhlas vyjádřil rovněž s hodnocením důkazů soudu nižších stupňů, zejména pak výpovědi svědka J. B. Pozastavil se nad tím, že jej soudy označily za hodnověrného, přestože neprovedly ani konfrontaci s ním (obviněným) a nedaly mu tak šanci obhájit svá tvrzení.

8. V závěru podání obviněný shrnul své dovolací výhrady citací vybraných principů trestního řízení, především zásady spravedlivého procesu a účelu trestního řízení, a zopakoval základní zásady obsažené v § 2 odst. 5, 6 tr. ř. S ohledem na všechny uvedené námitky navrhl (aniž citoval příslušná zákonná ustanovení pro dovolací řízení), aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Městského soudu v Praze a věc vrátil tomuto soudu se závaznými pokyny k dalšímu řízení.

9. Nejvyšší státní zástupce svého oprávnění vyjádřit se k dovolání ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř. nevyužil.

III.

Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že v této trestní věci je dovolání přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), a v zásadě splňuje i obligatorní náležitosti obsahu dovolání uvedené v § 265f odst. 1 tr. ř.

11. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda obviněným uplatněné dovolací důvody lze považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem. Současně je třeba dodat, že z hlediska § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. nepostačuje pouhé formální uvedení některého z důvodů vymezených v § 265b odst. 1 písm. a) až) tr. ř. odkazem na toto zákonné ustanovení, ale tento důvod musí být také skutečně v podaném dovolání tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami.

12. Jak již bylo uvedeno, obviněný uplatnil dva dovolací důvody, z nichž je třeba z logiky věci zmínit ten, který je obsažen v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Tento důvod dovolání je dán tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

č. 18

13. Z obsahu podání obviněného je zřejmé, že tento dovolací důvod uplatnil v jeho druhé alternativě, neboť tvrdil, že v řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Tato alternativa by v dané věci mohla být naplněna pouze za předpokladu, že by napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející bylo skutečně zatíženo hmotněprávními vadami v citovaném důvodu dovolání předpokládanými.

14. Druhý z uplatněných dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možno namítat, že skutek, jak byl v původním řízení zjištěn, byl nesprávně kvalifikován jako určitý trestný čin, ačkoli šlo o jiný trestný čin, nebo se o trestný čin vůbec nejednalo. Důvody dovolání jako specifického opravného prostředku jsou koncipovány tak, že v dovolání není možno namítat neúplnost dokazování, způsob hodnocení důkazů a nesprávnost skutkových zjištění ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř., neboť tato činnost soudu spočívá v aplikaci ustanovení procesních, nikoliv hmotněprávních.

15. V tomto ohledu převážná část námitek obviněného, které ve svém mimořádném opravném prostředku uplatnil a o něž existenci citovaného dovolacího důvodu opřel, nemohla obstát. Formulovanými výhradami totiž napadal pouze rozsah dokazování provedeného před soudy obou stupňů (konkrétně když namítal, že dokazování nebylo dostatečné, že soudy bezdůvodně zamítly jeho návrhy na dokazování výsledkem svědků Z. V. a M. D., nebo že neprovedly jeho konfrontaci se svědkem J. B.) a způsob hodnocení důkazů z jejich strany (konkrétně když namítal, že soudy nelogicky považovaly výpověď svědka J. B. za spolehlivý usvědčující důkaz). Tím totiž primárně napadal správnost učiněných skutkových zjištění a v důsledku toho se domáhal jejich změny ve svůj prospěch; teprve z takto tvrzených nedostatků dovozoval údajně nesprávné právní posouzení skutku, jímž byl uznán vinným. Takovou argumentaci ovšem pod uvedený dovolací důvod (ale ani pod žádný jiný) podřadit nelze.

16. Vzhledem k navazujícím námitkám dovolatele, jimiž zpochybňoval dodržení zásad spravedlivého procesu ze strany obou soudů nižších instancí, včetně práva na obhajobu, Nejvyšší soud zdůrazňuje, že podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi mimo jiné možnost navrhnout důkazy, jejichž provedení pro prokázání svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka pak odpovídá povinnost soudu nejen o navržených důkazech rozhodnout, ale také – pokud návrhu na jejich provedení nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl.

17. Pravidla pro postup orgánů činných v trestním řízení v souladu se zásadou

vyhledávací a zásadou zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností jsou obsažena mimo jiné v již citovaném § 2 odst. 5 tr. ř.

18. Uvedeným zásadám oba soudy nižších stupňů dostály, neboť provedly důkazy, které považovaly z hlediska prokázání viny obviněného za stěžejní. Ty přitom tvoří ucelený a logicky navazující řetězec, který opodstatňuje závěr o tom, že obviněný se předmětného skutku dopustil. Pokud zamítly uvedené návrhy obviněného na doplnění dokazování, učinily tak v souladu se zákonem a na základě svého výsostného práva, které jim trestní řád přiznává. Trestní řád nikde nestanoví, které konkrétní důkazy je soud povinen v příslušné věci provést, proto vždy náleží jeho úvaze, zda navrhovaný důkaz provede, či již považuje důkazní situaci za dostatečně vyjasněnou, že je schopen meritorně rozhodnout bez důvodných pochybností.

19. Pokud by obviněný ve svém podání uplatnil pouze výše uvedené námítky, Nejvyšší soud by musel jeho dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. jako podané z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.

20. Dovolatel však ve svém mimořádném opravném prostředku uplatnil také výhradu relevantní (konkrétně když tvrdil, že soudy nižších stupňů nebyla zodpovězena otázka akcesority účastenství). Nejvyšší soud ovšem takovou námítku považoval za zjevně neopodstatněnou.

IV.

Důvodnost dovolání

21. Je zapotřebí (alespoň stručně a v obecné rovině) uvést, že podle § 24 odst. 1 tr. zákoníku je účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu, kdo úmyslně a) spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil (organizátor), b) vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin (návodce), nebo c) umožnil nebo usnadnil jinému spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, utvrzováním v předsevzetí nebo slibem přispět po trestném činu (pomocník).

22. Trestná činnost účastníka bezprostředně přispívá k tomu, aby došlo k naplnění znaků konkrétní skutkové podstaty trestného činu, i když účastník sám tyto znaky přímo nenaplní. Účastenství je úmyslnou formou účasti na trestném činu, která je namířena proti témuž konkrétnímu zájmu chráněnému trestním zákonem jako pachatelství (§ 22 tr. zákoníku) nebo spolupachatelství (§ 23 tr. zákoníku). Pokud jde o typovou společenskou škodlivost (§ 12 odst. 2 tr. zákoníku), blíží se účastenství typové společenské škodlivosti pachatelství nebo spolupachatelství, přičemž v některých výjimečných případech (např. u organizátorství) může být i obdobné typové společenské škodlivosti, a proto jsou organizátorství, návod a pomoc prohlášeny za obecné formy trestného

činu (§ 111 tr. zákoníku) a co do míry trestnosti jsou postaveny na roveň pachatelství, ač samy k provedení trestného činu nikdy nestačí.

č. 18

23. Účastenství je v trestním zákoníku vybudováno na zásadě akcesority účastenství, což je v obecné rovině závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Organizátorství, návod a pomoc se posuzují jako účastenství podle § 24 tr. zákoníku, jen jestliže se pachatel hlavního trestného činu o něj alespoň pokusil (účastenství na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu).

24. Trestní odpovědnost a trestnost účastníka se posuzuje stejně jako trestní odpovědnost a trestnost pachatele, pokud trestní zákoník nestanoví z této zásady výjimky (§ 24 odst. 2 tr. zákoníku). Účastenství může totiž být v konkrétním případě stejně závažné jako pachatelství, když jeho povaha a závažnost (§ 39 odst. 1, 2 tr. zákoníku) může být ovlivněna i osobou pachatele, a zejména u organizátorství může být i závažnější s přihlédnutím k povaze a způsobu provedení organizování trestné činnosti, a proto se zásadně trestá podle stejné trestní sazby jako pachatelství. Je však možné, že bude posouzeno odchylně (např. při excessu pachatele nebo jestliže okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby není kryta zaviněním ve smyslu § 17 tr. zákoníku).

25. Mezi jednáním účastníka a spáchaným trestným činem hlavního pachatele musí být příčinný vztah. Účastenství předpokládá úmysl směřující k účasti ve formě organizátorství, návodu nebo pomoci na konkrétním úmyslném trestném činu.

26. Při aplikaci těchto východisek na posuzovaný případ je třeba připomenout, že podle skutkové věty výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně se měl obviněný (stručně vyjádřeno) dopustit toho, že po vzájemně předchozí domluvě předal J. B. fiktivní potvrzení o výši příjmu ve společnosti P., přestože si byl vědom toho, že jmenovaný v této společnosti nikdy nepracoval a uvedený příjem nepobíral a že toto potvrzení mu bude sloužit jako podklad k uzavření smlouvy o úvěru na pobočce společnosti G., za což od J. B. obdržel předem smlouvenou provizi ve výši 31 500 Kč z částky 207 000 Kč, přičemž J. B. následně uzavřel smlouvu o úvěru, úvěr vyčerpal a poté, co došlo k zajištění finančních prostředků na jeho účtu prostřednictvím policie, uhradil poškozené bance vzniklou škodu. Z popsáných skutkových zjištění, jimiž byl Nejvyšší soud z důvodů již výše vyložených vázán, vyplývá, že obviněný postupoval ve společném záměru se svědkem J. B. získat od jmenované společnosti úvěr, na který by samotný svědek jakožto student bez stálého příjmu nemohl tzv. „dosáhnout“. Motivem obviněného bylo získat dohodnutou částku jako provizi z poskytnutého úvěru za to, že svědkovi pomůže s obstaráním některých podstatných náležitostí nutných pro to, aby mu byl úvěr schválen.

27. Z hlediska akcesority účastenství je pak podstatné, že J. B. (v posuzované věci jako svědek, ve „své“ trestní věci ovšem jako hlavní pachatel) o úvěr

skutečně požádal, v bance při sjednávání úvěru předložil nepravé potvrzení o příjmu a výplatní pásky, přičemž úvěr mu byl následně schválen a vyplacen. Příčinná souvislost mezi jednáním obou jmenovaných je tedy zcela zřejmá a podložena provedeným dokazováním. Podle zjištění soudů se J. B. dopustil přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku, na čemž nic nemění ani skutečnost, že jeho trestní stíhání bylo pravomocným usnesením státního zástupce ze dne 15. 4. 2013 podle § 307 tr. ř. podmíněně zastaveno. Trestnosti účastníka totiž není na překážku, je-li trestní stíhání hlavního pachatele podmíněně zastaveno (§ 307 tr. ř.). Podmíněně zastavení trestního stíhání jako zvláštní způsob skončení trestního stíhání představuje procesní řešení otázek spojených s trestní odpovědností hlavního pachatele, a proto nebrání vyvození závěru o trestní odpovědnosti účastníka na trestném činu a rozhodnutí o jeho vině v odsuzujícím rozsudku. Z hlediska posuzování otázek spojených s akcesoritou účastenství jako hmotněprávního institutu je zcela bez významu.

28. Nezbyvá než připomenout, že obviněný jakožto pomocník je trestně odpovědný podle stejné skutkové podstaty jako hlavní pachatel a v tomto smyslu není v rozporu se zákonem, že v důsledku obou pravomocných rozhodnutí na něho dopadla (alespoň v současné době) trestní represe větší měrou než na hlavního pachatele a byl mu (na rozdíl od něho) uložen podmíněný trest odnětí svobody.

29. Nejvyšší soud přisvědčil rovněž těm úvahám soudu druhého stupně (byť to není pro rozhodnutí o podaném dovolání významné), že dovolatel byl v posuzované věci minimálně pomocníkem, ačkoliv vzhledem ke skutkovým zjištěním soudů by bylo možné uvažovat zcela reálně o organizátorství nebo návodu. Naopak nemohl souhlasit s výhradami dovolatele, že trestná činnost účastníka nemůže být v žádném případě více společensky škodlivá než trestná činnost hlavního pachatele. O zjevném opaku svědčí skutková zjištění učiněná v této trestní věci, z nichž je evidentní, že trestná činnost obviněného vyžadovala mnohem důkladnější a sofistikovanější přípravu a promyšlenost spočívající nejprve v uveřejnění inzerátu s nabídkou pomoci při obstarání úvěru, posléze v získání náležitě naivního hlavního pachatele, který by na nabídku tohoto druhu „slyšel“ a byl ochoten vyplatit příslušnou provizi, a nakonec v přípravě a zajištění všech dokumentů potřebných k žádosti o úvěr.

30. Z těchto jen stručně uvedených důvodů Nejvyšší soud považoval právní kvalifikaci zvolenou oběma soudy nižších stupňů jako pomoci k přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. c) k § 211 odst. 1 tr. zákoníku za správnou a zákonnou. Proto dovolání obviněného (posuzované jako celek) odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

ROZHODNUTÍ
VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH
OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

Č. 26

Pravomoc soudu, Daň z přidané hodnoty
§ 7 odst. 1 o. s. ř., § 84 odst. 1 a 5 zákona č. 235/2004 Sb.

č. 26

Projednáni a rozhodnutí sporu o vrázení částky odpovídající zaplacené daní z přidané hodnoty, kterou zahraniční fyzická osoba s místem pobytu mimo území Evropské unie požaduje po tuzemském prodávajícím, od něhož koupila zboží, které následně vyvezla mimo území Evropské unie, je v pravomoci soudu.

(Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 8. 2015, sp. zn. 18 Co 210/2015, ECLI:CZ:MSPH:2015:18.CO.210.2015.1)

Městský soud v Praze k odvolání žalobkyně změnil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 7. 5. 2015, sp. zn. 8 C 130/2015, tak, že se řízení nezastavuje.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 3 usnesením ze dne 7. 5. 2015, č. j. 8 C 130/2015-22, řízení zastavil (výrok I.) a po právní moci tohoto usnesení věc postoupil Finančnímu úřadu pro hl. m. Prahu (územnímu pracovišti pro Prahu 3) jako orgánu pravomocnému a příslušnému k vedení řízení ohledně návrhu žalobkyně (výrok II.). O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl tak, že na jejich náhradu nemá žádný z účastníků právo (výrok III.).

2. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že takto soud rozhodl v řízení zahájeném návrhem žalobkyně, v němž se domáhala, aby byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobkyni 503 Kč s příslušenstvím z titulu dluhu za nevrácení daně z přidané hodnoty. Dle žalobních tvrzení je žalobkyně zahraniční fyzickou osobou ze země mimo Evropskou unii, která tak má právo na vrázení zaplacené daně z přidané hodnoty v případě, že v České republice zakoupí zboží a následně je vyvezla mimo území Evropské unie, jak stanoví § 84 odst. 7 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Žalobkyně zakoupila u žalované zboží, které následně vyvezla mimo Evropskou unii, což doložila potvrzením celního úřadu na dokladu o prodeji zboží. Vzniklo jí tak právo na vrázení daně z přidané hodnoty v částce 503 Kč. Tento nárok uplatnila u žalované jako plát-

ce, který uskutečnil zdanitelné plnění. Žalovaná však i přes výzvu žalovanou částku nezaplatila.

č. 26

3. Soud prvního stupně s odkazem na § 103, § 104 o. s. ř. posuzoval podmínky řízení, mezi které patří i podmínka jeho pravomoci. Vyslovil, že daný nárok uplatněný žalobkyní na vrácení zaplacené daně z přidané hodnoty, byť je uplatňován mezi osobami soukromého práva, je charakteru veřejnoprávního, neboť pramení z normy veřejného práva, ze zákona o dani z přidané hodnoty. Pravomoc zdejšího soudu i civilních soudů obecně o věci rozhodovat ve smyslu § 7 odst. 1 o. s. ř. není dána. Pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení proto soud prvního stupně řízení zastavil (výrok I.).

4. Soud prvního stupně se dále zabýval otázkou, který orgán je pravomocný a příslušný pro dané řízení. Odkázal na § 237 odst. 1 daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb.), podle něhož je dáno oprávnění poplatníka požadovat od plátce daně vysvětlení v případě, že má pochyby o správnosti sražené nebo vybrané daně. *Per analogiam* lze tohoto ustanovení (pod rubrikou stížnost na postup správce daně) použít i v posuzovaném případě. Plátce daně je potom povinen poplatníkovi podat písemné vysvětlení a opravit případnou chybu. Pokud poplatník s postupem plátce nesouhlasí, může podat na tento postup stížnost správci daně, který je plátcem daně místně příslušný. Jelikož v daném případě je věcně a místně příslušným orgánem s pravomocí rozhodovat o uplatněném nároku žalobkyně Finanční úřad pro hl. m. Prahu, územní pracoviště pro Prahu 3, rozhodl soud o postoupení věci tomuto úřadu (výrok II.).

5. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud dle § 146 odst. 2 věta první o. s. ř. *a contrario*, neboť žalované žádné náklady řízení nevznikly (výrok III.).

II.

Odvolání a vyjádření k němu

6. Proti tomuto usnesení podala včasné odvolání žalobkyně. V odvolání nesouhlasila s názorem soudu prvního stupně, který dovedl nedostatek pravomoci soudů České republiky. Souhlasila s tím, že žalovaný nárok vychází z § 84 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, který je předpisem daňovým, přičemž správa daní spadá pod veřejné právo, avšak samotný nárok na vrácení DPH podle § 84 zákona o DPH vzniká zahraniční fyzické osobě jako kupující po prodejci jako právnické osobě. Civilní povaha sporu je vymezena právě postavením stran sporu. Jde o zaplacení částky jako každého jiného dluhu bez ohledu na to, že částka představuje DPH – povaha částky představující DPH není pro žalobu relevantní, neboť se jedná o část kupní ceny, která má být žalobkyni vrácena. Žalobkyně ve svém postavení není vůbec poplatníkem DPH. Soud je tedy oprávněn o nároku žalobce jako zákazníka proti žalovanému jako obchodníkovi rozhodnout. K tomu odvolatelka odkazovala na jiná rozhod-

nutí vydaná soudy prvních stupňů (usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 42 C 152/2014-53, č. j. 42 C 214/2014 a č. j. 42 C 217/2014). Právní zástupce žalobkyně nadto v minulosti několikrát oslovil finanční úřad s žádostí o stanovisko k problematice vrácení DPH zahraničním fyzickým osobám, a bylo mu sděleno, že tyto osoby jsou povinny obracet se svým neuspokojeným nárokem na civilní soudy. Tohoto názoru byla i Česká obchodní inspekce, na kterou se zahraniční fyzické osoby obracely v souvislosti s porušováním povinnosti prodejců, když odmítaly vracet DPH, ačkoliv byly zahraniční fyzickou osobou splněny zákonem stanovené předpoklady pro vrácení DPH. Navrhla, aby odvolací soud napadené usnesení změnil tak, že řízení se nezastavuje.

č. 26

III.

Důvodnost odvolání

7. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, dle § 212 a § 212a o. s. ř., aniž nařizoval jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.]. Dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně je důvodné.

8. Z obsahu žaloby na zahájení řízení vyplývá, že žalobkyně jako soukromoprávní subjekt uplatňuje svůj nárok proti žalované jakožto jinému soukromoprávnímu subjektu – právnické osobě – na zaplacení finanční částky, která byla žalobkyní žalované zaplacená jako část kupní ceny, resp. jako částka odpovídající dani z přidané hodnoty, která byla v rámci kupní ceny žalobkyní žalované zaplacená. K tomuto tvrzení žalobkyně soudu předložila jako důkaz doklad o prodeji zboží vystavený žalovanou, z jehož obsahu vyplývá, že v rámci kupní ceny 2 897 Kč žalobkyně zaplatila i sazbu DPH 21 % v částce 502,92 Kč.

9. Podle § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

10. Výše citované ustanovení vymezuje pravomoc soudů obecně tak, že v občanském soudním řízení se projednávají všechny soukromoprávní věci vyjma těch, které zákon svěřuje do pravomoci jiných orgánů. Soud prvního stupně správně poukázal na soukromoprávní charakter účastníků řízení (fyzická osoba jako žalobce a právnická osoba jako žalovaný), nesprávně však dovodil, že daný vztah mezi účastníky je vztahem veřejnoprávním, nikoliv soukromoprávním.

11. Podle čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

12. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“), předmětem daně je

a) dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku,

b) poskytnutí služby za úplatou osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku,

c) pořízení

[1] zboží z jiného členského státu za úplatu uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo právnickou osobou nepovinnou k dani,

[2] nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani,

d) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

13. Podle § 2 odst. 2 ZDPH zdanitelné plnění je plnění, které

a) je předmětem daně

b) není osvobozené od daně.

14. Z výše citovaných ustanovení je zřejmé, že v daném případě se jedná o zdanění ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) ZDPH, neboť šlo o dodání zboží (oblečení jako věci movité) za úplatu, a to žalovanou jako osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování její ekonomické činnosti. Ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) dodává, že se musí jednat o „místo plnění v tuzemsku“. Ve smyslu citovaného ustanovení žalobkyně tvrdí, že územní působnost aplikace DPH nebyla ve smyslu citovaného ustanovení dána, neboť žalobkyně není tuzemskou osobou a nejednalo se o „tuzemské plnění“.

15. Podle § 5 odst. 1 a 2 věta první ZDPH osoba povinná k dani je fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti, pokud tento zákon nestanoví v § 5a jinak. Osobou povinnou k dani je i právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti. Ekonomickou činností se pro účely tohoto zákona rozumí soustavná činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby, včetně důlní činnosti a zemědělské výroby a soustavné činnosti vykonávané podle zvláštních právních předpisů, zejména nezávislé činnosti vědecké, literární, umělecké, vychovatelské nebo učitelů, jakož i nezávislé činnosti lékařů, právníků, inženýrů, architektů, dentistů a účetních znalců.

16. Z výše citovaného ustanovení plyne, že osobou povinnou k dani nebyla v případě zakoupení zboží žalobkyně, ale žalovaná, a to jako právnická osoba – obchodník, která prodejem zboží žalobkyni realizovala svoji ekonomickou činnost. Je tak zřejmé, že žalovaná jako plátce daně plní vůči státu svoji vlastní daňovou povinnost a nikoliv daňovou povinnost žalobkyně, která u ní zakoupila zboží. Jinak řečeno, žalobkyně ve vztahu ke státu žádnou daňovou povinnost při zakoupení zboží nemá.

17. Podle § 84 odst. 5 ZDPH nárok na vrácení daně zahraniční fyzické osobě vznikne, pokud

a) zahraniční fyzická osoba nakoupené zboží vyveze nejpozději do 3 kalendářních měsíců od konce měsíce, ve kterém se uskutečnilo zdanitelné plnění uvedené na dokladu prodeji zboží,

b) výstup zboží z území Evropské unie je potvrzen celním úřadem,

c) zahraniční fyzická osoba předloží první vyhotovení dokladu o prodeji zboží vystavené plátcem, které se váže k vyváženému zboží, potvrzené celním úřadem.

18. Podle § 84 odst. 7 ZDPH nárok na vrácení daně může uplatnit zahraniční fyzická osoba, popřípadě jiná osoba, kterou zahraniční fyzická osoba zmocní, pokud splní nárok na vrácení daně podle odstavce 5 písmeno a) nebo nárok nezanikl podle odstavce 9, pouze u plátce, který uskutečnil zdanitelné plnění. Plátce je povinen daň vrátit

a) zahraniční fyzické osobě přímo, pokud osobně požádá o vrácení daně a předloží první vyhotovení dokladu o prodeji zboží potvrzené celním úřadem, nebo

b) jiné osobě na základě jejího prohlášení, že jedná jménem a ve prospěch zahraniční fyzické osoby, pokud předloží první vyhotovení dokladu o prodeji zboží potvrzené celním úřadem.

19. Jak je již výše uvedeno, žalobkyně ve vztahu ke státu žádnou daňovou povinnost při zakoupení zboží od žalované neměla a neplnila. Přesto žalovaná v rámci zakoupení zboží částku odpovídající DPH zaplatila. Zákon proto umožňuje, aby žalobkyně se se svým nárokem na vrácení poskytnutého plnění obrátila na žalovanou, již zaplatila kupní cenu navýšenou o částku odpovídající DPH. Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou jako subjekty soukromého práva tedy žádný veřejnoprávní vztah dán není, jedná se o vztah soukromoprávní a spor z něho vzniklý by mohl namísto soudu řešit jiný orgán jen tehdy, pokud by tak zákon stanovil (§ 7 odst. 1 o. s. ř.).

20. V daném případě sice soud prvního stupně dovozuje, že k řešení daného vztahu mezi žalobkyní a žalovanou zákonodárce určil jiný orgán než soud, konkrétně finanční úřad (pro m. P.). Tak tomu však není, neboť z § 237 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, toliko vyplývá oprávnění „poplatníka“ daně obrátit se v případě jeho pochyb o správnosti sražené nebo vybrané daně se svojí stížností na příslušného správce daně. Jak je výše uvedeno, žalobkyně žádným poplatníkem daně není, nemůže proto žádnou stížnost podat, nadto v dané věci nejde o posouzení správnosti postupu při vrácení částky odpovídající DPH žalovanou, ale o žalobní požadavek na plnění. Z § 237 odst. 1 daňového řádu proto oprávnění jiného orgánu (než soudu) rozhodnout daný občanskoprávní spor neplyne.

21. Z výše uvedeného je třeba učinit právní závěr, že k rozhodování sporu

o vrácení částky odpovídající zaplacené DPH, kterou žalobkyně jako zahraniční fyzická osoba s místem pobytu mimo území Evropské unie požaduje po prodávajícím, jsou pravomocné soudy rozhodující v občanském soudním řízení (§ 7 odst. 1 o. s. ř.). Závěr soudu prvního stupně, který pro nedostatek své pravomoci zastavil řízení, proto správný není.

č. 26

22. Z výše uvedených důvodů postupoval odvolací soud dle § 220 odst. 1 o. s. ř. a § 167 odst. 2 o. s. ř. a napadené rozhodnutí změnil tak, že řízení se nezastavuje.

Č. 27

č. 27

Přípustnost dovolání

§ 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř.

Proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí žaloby o zaplacení částky nepřesahující 50 000 Kč, není podle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. dovolání přípustné.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 7. 2015, sp. zn. 30 Cdo 2449/2015, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.2449.2015.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 11. 2014, sp. zn. 72 Co 485/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Předmětem řízení je zaplacení částky 2 100 Kč jako náhrady škody.
2. Městský soud v Praze usnesením ze dne 20. 11. 2014, č. j. 72 Co 485/2014-28, k odvolání žalobce potvrdil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2, sp. zn. 31 C 284/2014 (výrok I), kterým byla pro vady odmítnuta žaloba ze dne 30. 8. 2013 a o nákladech řízení bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu. Současně odvolací soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Usnesení odvolacího soudu napadl žalobce v rozsahu výroku I dovoláním, jež však Nejvyšší soud podle § 243c odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb. a čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.), odmítl jako nepřípustné.

III.

Přípustnost dovolání

4. Podle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. není dovolání podle § 237 o. s. ř.

přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2 o. s. ř.; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

č. 27

5. Vzhledem k citovanému ustanovení by v projednávané věci nebylo dovolání přípustné proti rozhodnutí ve věci samé, jelikož by jím bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč. Nejvyšší soud se proto zabýval otázkou, zda je v takovém případě přípustné dovolání proti rozhodnutí o potvrzení odmítnutí žaloby z důvodu, že neobsahovala zákonem předepsané náležitosti.

6. Omezení přípustnosti dovolání hodnotovým hlediskem bylo do občanského soudního řádu zavedeno zákonem č. 238/1995 Sb. Podle důvodové zprávy k tomuto zákonu má být dovolání přípustné pouze v případech, kdy předmětem sporu je významnější finanční částka. U ostatních věcí, ve kterých je předmětem sporu pouze částka zanedbatelná (bagatelní), postačuje dvojinstanční projednání věci, a není třeba, aby se takovýmito nepřilíši závažnými spory zabýval Nejvyšší soud jako soud dovolací. Účelem zavedení hodnotového omezení přípustnosti dovolání je tedy omezení případů, o kterých bude v rámci dovolacího řízení rozhodovat Nejvyšší soud, na ty významnější, které se netýkají pouze bagatelních částek.

7. Ve světle výše uvedeného dospěl Nejvyšší soud k závěru, že hodnotové omezení přípustnosti dovolání se vztahuje i na případy, kdy byla bez meritorního projednání odmítnuta žaloba o částku nepřesahující 50 000 Kč, neboť nespĺňovala zákonné náležitosti.

8. Není-li přípustné dovolání proti rozhodnutí o věci samé, protože je občanský soudní řád z hlediska hodnotového omezení přípustnosti dovolání nepovažuje za dostatečně významné (viz výše důvodová zpráva k zákonu č. 238/1995 Sb.), pak za použití argumentu *a simili* nemůže být ve stejné věci dovolání přípustné ani proti rozhodnutí o tom, že žaloba se odmítá.

9. Dovolací soud přitom neshledal důvody, pro které by v situaci, kdy dovolání není přípustné proti rozhodnutí o věci samé, jež se v poměrech stran sporu projevuje závažněji (jde o meritorní rozhodnutí o uplatněném hmotněprávním nároku zakládající překážku věci rozhodnuté), mělo být přípustné proti méně závažnému (strany do budoucna nijak nevážícímu) rozhodnutí o odmítnutí žaloby.

10. Pro úplnost Nejvyšší soudu dodává, že stejným způsobem o nepřípustnosti dovolání proti usnesení o odmítnutí žaloby rozhodl již v minulosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2015, sp. zn. 30 Cdo 426/2015). Obdobně Nejvyšší soud rozhodl rovněž o nepřípustnosti dovolání proti kasačnímu rozhodnutí odvolacího soudu v řízení, jehož předmětem byla částka nepřevyšující

50 000 Kč (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 26 Cdo 2137/2013).

11. Za tohoto stavu se již dovolací soud pro nadbytečnost nezabýval tím, že žalobce nesplňuje podmínku povinného zastoupení advokátem (§ 241 odst. 1 věta první o. s. ř.).

č. 27

Č. 28

č. 28

Stavba, Vklad do katastru nemovitostí
§ 2 odst. 1 písm. f) zákona č. 344/1992 Sb.,

Nemovitost, která se podle zákona nezapisuje do katastru nemovitostí, není zapotřebí v převodní smlouvě označovat údaji podle stavu nesprávně provedeného zápisu v katastru nemovitostí.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3107/2014, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.3107.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. 56 Co 213/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce podal dne 18. 5. 2011 u Okresního soudu v Klatovech proti žalované žalobu, jíž se domáhal určení, že (v petitu označená) čistírna odpadních vod (dále též „ČOV“) postavená na pozemku st. p. č. v katastrálním území (dále též „k. ú.“) B., je v jeho vlastnictví. Žalobu odůvodnil (ve stručnosti shrnuto z podané žaloby) tím, že na základě smlouvy o bezúplatném převodu vlastnictví ČOV ze dne 30. 8. 2005 (dále též „předmětná smlouva“) nabyl od předchozího vlastníka (Český R., a. a., se sídlem v P.) ČOV, která byla postavena na pozemku p. č. 98 v k. ú. B. ČOV byla vybudována v roce 1985 bývalým Jednotným zemědělským B. a následně provozována Zemědělským družstvem B., na majetek uvedeného družstva byl posléze prohlášen konkurs a vlastníkem ČOV se stala obchodní společnost Český R., a. s. V roce 2010 žalovaná začala zpochybňovat vlastnické právo žalobce k ČOV, a to v souvislosti s uzavřenou dohodou o vypořádání restitučního nároku ze dne 12. 2. 2010 s tvrzením, že předmětnou ČOV nabyla do svého vlastnictví uvedenou smlouvou uzavřenou s převodcem Státním statkem J., státním podnikem v likvidaci, kdy stavba (ČOV) byla zapsána na pozemku st. p. č. 262 v k. ú. B., jenž byl oddělen z pozemku p. č. 98 v témže k. ú. Podle žalobce však žalovaná nemohla nabýt do vlastnictví předmětnou ČOV, neboť podle jeho zjištění „na Státní statek J. přešla správa státního majetku, který kromě jiného tvořil zřejmě objekt bývalého lihovaru v B. a přilehlé pozemky, kromě jiného býva-

lé rybníky č. parc. 97, 98, 99/1 a 100, vše v B. ...rovněž lihovar v B. měl zřízenou na základě povolení bývalého ONV v K., odboru vodního hospodářství a zemědělství ... mechanicko-biologickou čističku odpadních vod u hráze rybníka N., což je rybník nacházející se právě na pozemku č. parc. 98 v B., a následně byl rozhodnutím ze dne 17. 9. 1991 povolen zkušební provoz této čističky a následně povoleno bývalým OÚ v K. užívání čističky. Obě čističky stojí v současné době cca 20–30 m od sebe a je zřejmé, že došlo k omylu při převodu ČOV ze Státního statku J. na žalovaného, když jako předmět převodu je uváděna stavba na stavební parcele 262 v B. Tato stavba je ve skutečnosti stavbou vystavěnou v roce 1985 JZD B., ke které stát nikdy neměl právo hospodaření, ani ji nevlastnil, byla ve vlastnictví družstva a v konkursním řízení vedeném u KS v Plzni pod sp. zn. 29 K 2/2013 ji zakoupila společnost Český R., a. s., která ji následně převedla smlouvou z 30. 8. 2005 na Obec B., tedy na žalobce. Žalovaný od státu mohl nabýt pouze bývalou ČOV lihovaru v B., tedy stavbu sousední, která byla nesprávně označena jako stavba na stavební parcele číslo 262... Obě ČOV stojí blízko u sebe, ovšem technologicky se jedná o zcela odlišné stavby a je nepochybné, že došlo k chybné specifikaci ČOV při převodu ze Státního statku J. na B. s. r. o.“ (který posléze změnil název své společnosti na ING M., s. r. o.).

2. Okresní soud v Klatovech rozsudkem ze dne 9. 11. 2012, č. j. 8 C 146/2011-127, určil, že „stavba čističky odpadních vod typu VHS I s jemnobublinnou aerací s ejektorem, sestávající z nádrže, ejekterového provzdušňovacího zařízení, ručně stíraných česlí, elektro výzbroje, bezpečnostního zařízení a oplocení vč. potrubí a kanalizace, postavená na st. parc. č. 262 v k. ú. B., je ve vlastnictví žalobce“, a dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

3. Soud prvního stupně po provedeném řízení uzavřel, že „vlastnické právo k předmětné stavbě čističky odpadních vod, postavené na st. parc. č. 262 v k. ú. B., nabylo výstavbou této čističky tehdejší JZD R. B., přičemž pokud následně na základě geometrického plánu z roku 1985 došlo z nějakého bližší nezjištěného důvodu k zaevidování objektu této čističky jakožto stavby na st. p. č. 262 v k. ú. B. s tím, že vlastnické právo k takto nově zaevidované stavbě čističky bylo vyznačeno ve prospěch státu, stalo se tak v důsledku zjevného pochybení. Nemělo by žádnou logiku, pokud by si tehdejší JZD B. zadalo a zaplatilo zhotovení geometrického plánu, pakliže by takový geometrický plán měl být podkladem pro zápis vlastnického práva ke stavbě čističky ve prospěch tehdejšího státního podniku, navíc když tehdejší lihovar ještě svoji čističku odpadních vod ani zbudovanou neměl. Tento chybný zápis se pak následně v průběhu doby promítl i do dalších víceméně účetních aktů, na základě nich došlo k postupnému ‚načítání‘ této chyby, což vyvrcholilo dohodou o vypořádání restitučního nároku ze dne 12. 2. 2010. Tento nesprávný zápis v evidenci nemovitostí však nemohl způsobit, že by zemědělské

družstvo (JZD R. B. a násl. Zemědělské družstvo B.) svého vlastnického práva k čističce odpadních vod pozbylo. Z uvedených důvodů má tedy soud za to, že žalobce se stal vlastníkem předmětné čističky odpadních vod, která byla ve vlastnictví jeho právních předchůdců... Pokud i přesto v této souvislosti mohly vyvstat pochybnosti o tom, že žalobce mohl fakticky nabýt své vlastnické právo k předmětné čističce na základě smlouvy ze dne 30. 8. 2005, pakliže nebyl za situace, kdy tato čistička již byla evidována jako stavba (budova) v katastru nemovitostí, proveden vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí, je i tak zcela na místě určit vlastnické právo žalobce k předmětné čističce z titulu vydržení..., jelikož od samého vybudování čističky žádný jiný subjekt fakticky s touto čističkou nenakládal jako s vlastní věcí, a to ani stát či žalovaný, protože pouze žalobce či jeho výše uvedení právní předchůdci předmětnou čističku fakticky ovládali, využívali pro své potřeby a zajišťovali její činnost a údržbu...“

4. K odvolání žalované Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 30. 7. 2013, č. j. 56 Co 213/2013-165, rozsudek soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. (jako věcně správné rozhodnutí) potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že žalobce se stal vlastníkem ČOV na základě smlouvy o bezúplatném převodu vlastnictví ČOV ze dne 30. 8. 2005. Je sice pravdou, že v uvedené převodní smlouvě je chybně specifikováno, že ČOV je postavena na pozemku p. č. 98 v k. ú. B., avšak nelze pominout, že smluvní strany vycházely ze skutečnosti, že stavba ČOV nebyla evidována v katastru nemovitostí a že ani nadále takové evidenci nepodléhá. Z vymezení předmětu převodu specifikovaného v čl. I smlouvy ze dne 30. 8. 2005 jednoznačně vyplývá, o jakou čističku se z technologického pohledu jedná s tím, že soud prvního stupně správně poukázal na detaily, jako je např., že kanalizace je zhotovena z potrubí o průměru 300 mm v délce 251 m a je vedena od budovy bývalé ubytovny – pozdější administrativní budovy Zemědělského družstva B. k ČOV, kterou lze jednoznačně ztotožnit realizovaným odkazem na její podrobný popis v technické a projektové dokumentaci vyhotovené v souvislosti s její stavbou. Pokud se předmětná ČOV nedopatřením „dostala“ do evidence nemovitostí jako stavba ve vlastnictví státu, nelze pominout, že v té době tento zápis neměl konstitutivní význam. Oproti tomu ČOV vybudovaná a užívaná Lihovarem B., na rozdíl od ČOV vybudované Jednotným zemědělským družstvem B., mohla být předmětem vypořádání restitučního nároku v souladu se zákonem o půdě. Argumentace o vydržení, již užil soud prvního stupně ve svém rozsudku, by mohla připadat v úvahu pouze za situace, pokud by byla splněna desetiletá lhůta přepokládána v § 134 odst. 1 a 3 obč. zák. běžící od roku 2005 (ode dne uzavření předmětné převodní smlouvy).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná (dále též „dovolatelka“) prostřednictvím své advokátky včasné a (z hlediska zákonem stanovených předpoklad) řádné dovolání. Z obsahu dovolání je zřejmé, že dovolatelka předpoklad přípustnosti dovolání spatřuje v tom, že odvolací soud při řešení právní otázky výkladu projevu vůle smluvních stran (týkající se určitosti převáděného předmětu) pochybil, když se jednak odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a dále, že v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena právní otázka týkající se identifikace převáděné nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí, jež této evidenci nepodléhá. Dovolatelka pak ve vztahu k oběma právním otázkám, na nichž podle jejího názoru spočívá napadené rozhodnutí odvolacího soudu, předkládá podrobnou právní argumentaci ústící v závěr, že ČOV nebyla v předmětné převodní smlouvě řádně (určitě) identifikována, když navíc smluvní strany byly povinny – neboť ČOV byla evidována v katastru nemovitostí – vycházet z údajů z katastru nemovitostí a jen způsobem předepsaným zákonem č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), v tehdy platném znění, označit převáděné nemovitosti. Závěrem dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

6. Žalobce v podrobném písemném vyjádření odmítl uplatněnou dovolací argumentaci a v zásadě zopakoval své právní závěry k meritu věci, které vyjadřoval v průběhu řízení před soudy obou stupňů. Navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání žalované odmítl, případně je zamítl a přiznal žalobci právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.), s přihlédnutím k § 3028 odst. 1 a 2 o. z. (hlava druhá díl první oddíl I o. z.), věc posoudil podle občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., v rozhodném znění, a konstatuje, že dovolání žalované je podle § 237 o. s. ř. přípustné, neboť v judikatuře dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena právní otázka týkající se identifikace smluvně převáděné nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí, jež *de lege lata* této evidenci nepodléhá. Teprve v závislosti na vyřešení této otázky lze posoudit, zda dovolatelkou prvně označenou právní otázku identifikace předmětné ČOV v převodní smlouvě odvolací soud vyřešil souladně s rozhodovací prací dovolacího soudu či nikoliv.

IV. Důvodnost dovolání

č. 28

8. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že předmětná ČOV nepodléhá evidenci v katastru nemovitostí, přičemž pokud soudům z neznámých důvodů je dosud v tomto katastru zapsána, nebylo zapotřebí k nabytí vlastnického práva k ní povolení vkladu do katastru nemovitostí a nebylo ani zapotřebí, aby byla v převodní smlouvě označována v souladu s údaji v katastru nemovitostí. Vzhledem k tomu, že odvolací soud při právně kvalifikačním závěru v zásadě abstrahoval od rozhodné právní úpravy z oblasti katastru nemovitostí a souvisejících veřejnoprávních předpisů, byť ve výsledku (jak bude dále vyloženo) dospěl k věcně správnému rozhodnutí, považuje dovolací soud za nezbytné vyložit následující dosavadní právní regulaci, která byla (pokud se jedná o katastrální předpisy) posléze – v souvislosti s účinností nového civilního kodexu – nahrazena novými právními předpisy.

9. Podle § 2 odst. 2 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, kanalizace je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních vod a srážkových vod společně nebo odpadních vod samostatně a srážkových vod samostatně, kanalizační objekty, čistírny odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizace. Odvádí-li se odpadní voda a srážková voda společně, jedná se o jednotnou kanalizaci a srážkové vody se vtokem do této kanalizace přímo, nebo přípojkou, stávají odpadními vodami. Odvádí-li se odpadní voda samostatně a srážková voda také samostatně, jedná se o oddílnou kanalizaci. Kanalizace je vodním dílem.

10. Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (dále též „katastrální zákon“), s účinností od 1. 1. 1993 mimo jiné zrušil zákon č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí, ve znění zákona České národní rady č. 157/1983 Sb., přičemž v § 29 odst. 2 stanovil, že nemovitosti jsou v katastru evidovány podle dosavadních právních předpisů, pokud nebyly dotčeny změnou za účinnosti tohoto zákona.

11. Podle § 1 odst. 2 katastrálního zákona byl katastr považován za soubor údajů o nemovitostech v České republice zahrnující jejich soupis a popis a jejich geometrické a polohové určení. Součástí katastru byla evidence vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem podle zvláštního předpisu (jímž byl zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických, a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů) a dalších práv k nemovitostem podle tohoto zákona.

12. Dále katastrální zákon stanovil, že v katastru se evidují (také) stavby spojené se zemí pevným základem, o nichž to stanoví zvláštní předpis [§ 2 odst. 1 písm. f)].

13. V případě vodních děl zvláštním zákonem (v době rozhodné z hlediska této posuzované věci) byl a je i nadále zákon 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, který v § 20 odst. 1 stanoví, že přehrady, hráze, jezy, stavby, které se k plavebním účelům zřizují v korytech vodních toků nebo na jejich březích, stavby k využití vodní energie a stavby odkališť, pokud jsou spojené se zemí pevným základem, se evidují v katastru nemovitostí.

14. Podle § 55 odst. 1 vodního zákona přitom vodní díla jsou stavby, které slouží ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným tímto zákonem, a to zejména a) přehrady, hráze, vodní nádrže, jezy a zdrže, b) stavby, jimiž se upravují, mění nebo zřizují koryta vodních toků, c) stavby vodovodních řadů a vodárenských objektů včetně úpraven vody, kanalizačních stok, kanalizačních objektů, čistíren odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizací, d) stavby na ochranu před povodněmi, e) stavby k vodo hospodářským melioracím, zavlažování a odvodňování pozemků, f) stavby, které se k plavebním účelům zřizují v korytech vodních toků nebo na jejich březích, g) stavby k využití vodní energie a energetického potenciálu, h) stavby odkališť, i) stavby sloužící k pozorování stavu povrchových nebo podzemních vod, j) studny, k) stavby k hrazení bystřin a strží, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, l) jiné stavby potřebné k nakládání s vodami povolovanému podle § 8.

15. Jak je zřejmé z výše uvedeného, vodní zákon nestanoví, že všechna vodní díla jsou předmětem katastrální evidence, nýbrž pouze ta, která jsou vymezena v jeho § 20 odst. 1.

16. Vyhláška č. 23/2007 Sb., o podrobnostech vymezení vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí České republiky, v § 2 písm. f) stanoví, že v katastru nemovitostí se eviduje stavba odkaliště jako stavba především hrázového systému, včetně základní zvyšovací a dělicí hráze a včetně funkčních zařízení, prostoru odkaliště a odběrného nebo vypouštěcího zařízení, které umožňuje trvalé nebo dočasné uskladnění zvodnělého materiálu.

17. Podle (bývalé) Československé státní normy 75 3310 je odkaliště přírodní nebo uměle vytvořený prostor na zemském povrchu sloužící pro trvalé nebo dočasné uskladnění převážně hydraulicky ukládaného kalu (odpadu); součástí odkaliště je i hrázový systém.

18. Zákon č. 20/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v čl. II bodu č. 7 Závěrečných a přechodných ustanovení stanovil, že vlastníci vodních děl podle § 20 odst. 1

vodního zákona, ve znění tohoto zákona, jsou povinni nejpozději do 1. 1. 2011 předložit příslušnému katastrálnímu úřadu podklady potřebné pro zapsání těchto staveb a vyznačení ochranných pásem podle § 20 odst. 2 vodního zákona, ve znění tohoto zákona, do katastru nemovitostí.

č. 28

19. Stavby vodních děl přitom nebyly považovány za drobné stavby [§ 27 písm. m) katastrálního zákona], které se podle § 2 odst. 2 téhož zákona v katastru neevidovaly.

20. Vyhláška č. 26/2007 Sb., kterou se prováděl zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška), v § 5 odst. 3 stanovila, že vodní dílo může být evidováno pouze na parcele s druhem pozemku zastavěná plocha a nádvoří bez vyznačení způsobu využití pozemku.

21. Nemovitosti jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem (§ 119 odst. 2 obč. zák.), přičemž stavba podle § 120 odst. 2 téhož civilního kodexu nebyla součástí pozemku.

22. Skutečnost, že vodní díla ve smyslu vodního zákona (byla a i nadále) jsou považována za stavby, neznamena, že podle platných a účinných právních předpisů v rozhodné době se u všech staveb jednalo o samostatné předměty občanskoprávní dispozice. K tomuto verifikačnímu (veřejnoprávnímu a občanskoprávnímu) rozhraní ustálená judikatura opakovaně zdůrazňovala, že bude vždy třeba zvažovat, zda stavba může být samostatným předmětem práv a povinností, a to s přihlédnutím ke všem okolnostem věci, resp. s přihlédnutím ke zvyklostem, zachovávaným v právních vztazích, jakož i s přihlédnutím k obecné účelnosti existence různých právních vztahů k pozemku a k objektu na něm se nacházejícímu, když podstatná bude hospodářská účelnost objektu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 1998, sp. zn. 3 Cdon 1305/96; všechna zde označená rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou veřejnosti přístupná na webových stránkách Nejvyššího soudu <http://www.nsoud.cz>, zatímco rozhodnutí Ústavního soudu na internetových stránkách Ústavního soudu <http://nalus.usoud.cz>).

23. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. 22 Cdo 2653/2011, vyložil a odůvodnil právní názor, že kanalizace a kanalizační přípojky nejsou součástí pozemku, ve kterém jsou umístěny; kanalizace a kanalizační přípojky jsou totiž na základě zákona o vodovodech a kanalizacích samostatnými předměty právních vztahů. Dále judikoval, že kanalizace je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních vod a srážkových vod společně nebo odpadních vod samostatně a srážkových vod samostatně, kanalizační objekty, čistírny odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizace (§ 2 odst. 2 zákona o vodovodech a kanalizacích), a že součástí kanalizace jsou ty stavby,

kteří slouží k jejímu provozu, nikoliv ty, ze kterých je jen do kanalizace odváděna srážková voda.

24. Vyšel-li v daném případě odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) ze závěru (jehož skutkový základ v dovolacím řízení nelze revidovat), že předmětná ČOV je samostatnou (nemovitou) věcí, avšak nemá (a v době jejího převodu do vlastnictví žalobce) ani neměla být předmětem evidence v katastru nemovitostí (byť v katastru v době realizace předmětného převodu evidována byla a je i nadále), vzniká otázka, zda existence jejího zápisu v katastru nemovitostí podle tehdejších právních předpisů zakládala pro právní perfekci převodu jejího vlastnictví vklad do katastru nemovitostí, a pokud nikoliv, zda v takovém případě přesto bylo nezbytné (obligatorní) jí v převodní smlouvě specifikovat v souladu s údaji zapsanými v katastru nemovitostí anebo zda postačovalo užít takového jejího označení, které by nezakládalo pochybnosti o určitosti a srozumitelnosti předmětu převodu ve smyslu § 35 odst. 2 obč. zák. Jak již bylo shora řečeno, v rozhodovací praxi dovolacího soudu tato právní otázka dosud nebyla vyřešena. Nejvyšším soudem však byla vyřešena právní otázka nastolená v opačném gardu; např. v rozsudku ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1485/2008, dovolací soud uvedl, že vlastnictví k rozestavěné budově dosud nezapsané v katastru nemovitostí, jinak podléhající evidenci v katastru nemovitostí, nelze nabýt (již pouhým) okamžikem účinnosti smlouvy (§ 133 odst. 3 obč. zák.), ale až v důsledku povolení vkladu do katastru nemovitostí (§ 133 odst. 2 obč. zák.). Okolnost, zda převáděná stavba podléhá zápisu do katastru nemovitostí, je významná z hlediska právního způsobu (*modu acquirendi*) nabytí vlastnického práva k takovéto stavbě. Vlastnické právo ke stavbě, jež podléhá zápisu do katastru nemovitostí, lze totiž v případě jeho převodu kupní smlouvou nabýt pouze vkladem do katastru nemovitostí (§ 133 odst. 2 obč. zák.), a to bez ohledu na okolnost, zda stavba v době uzavření kupní smlouvy je (či v rozporu s právními předpisy není) evidována v katastru nemovitostí (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3376/2008).

25. Jestliže ovšem nemovitost, která podle dosavadních právních předpisů nebyla předmětem evidence v katastru nemovitostí (z různých důvodů) a přesto v tomto katastru zapsána byla, neměla (nemohla mít) tato okolnost vliv na dosah § 133 odst. 3 obč. zák., který stanovil, že převádí-li se na základě smlouvy nemovitá věc, která není předmětem evidence v katastru nemovitostí, nabývá se vlastnictví okamžikem účinnosti této smlouvy. Tímto pak odpadají úvahy (jak nedůvodně dovozovala dovolatelka) o nezbytnosti identifikace předmětu takového převodu ve smyslu katastrálního zákona, nehledě na skutečnost, že ani v případě nemovitostí zapsaných v katastru nemovitostí by nebylo možné – jak je zřejmé z níže označené judikatury dovolacího soudu – kategoricky uzavřít, že neoznačení předmětu převodu zcela ve smyslu katastrálního zákona

(bez dalšího) zakládá neurčitost či nesrozumitelnost a tedy (absolutní) neplatnost takto uzavřené převodní smlouvy (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2005, sp. zn. 29 Odo 318/2003, nebo ze dne 23. 1. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2105/2006, anebo ze dne 21. 4. 2010, sp. zn. 30 Cdo 2591/2008). V tomto směru tedy podané dovolání není důvodné.

č. 28

26. Dovolatelka také v dovolání namítá (vymezuje předpoklad přípustnosti dovolání), že odvolací soud při řešení právní otázky výkladu projevu vůle smluvních stran (týkající se určitosti převáděné ČOV) pochybil, když se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, neboť předmět převodu nebyl vymezen dostatečně určitě. Předně dovolatelka argumentuje, že „V daném případě ČOV byla nejpozději od roku 1986 evidována v pozemkovém katastru (a následně v katastru nemovitostí) na pozemku st. parc. č. 262 v k. ú. B. (viz geometrický plán č. 99180-292/84 ze dne 11. 12. 1985), a tedy žalobce, resp. jeho právní předchůdci po dobu více než dvaceti let se nezajímali ... o to, jaký je stav zápisu údajů v katastru nemovitostí.“ Dále dovolatelka odkazuje na další judikaturu dovolacího soudu a připomíná, že ve věci sp. zn. 22 Cdo 61/99 bylo judikováno, že „určitost písemného projevu vůle je objektivně kategorií a takový projev vůle by neměl vzbuzovat důvodné pochybnosti o jeho obsahu ani u osob, které nejsou stranami daného smluvního vztahu.“ Nestačí tedy, že stranám právního vztahu je jasné, co je předmětem smlouvy, není-li to současně seznatelné z jejího textu (srov. např. rozhodnutí dovolacího soudu ve věci sp. zn. 3 Cdon 227/96). Dovolatelka dále cituje „z odůvodnění publikovaného rozhodnutí SR č. 9/2000“ (zřejmě míněn rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2374/98), že „pro posouzení určitosti smlouvy o převodu nemovitosti je významný jen ten projev, který byl vyjádřen v písemné formě. Je-li písemná smlouva o převodu nemovitostí objektivně určitá, je neplatná podle § 37 odst. 1 obč. zák i v případě, že účastníkům bylo zřejmé, které nemovitosti jsou předmětem převodu.“ Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani případná ústní doplnění smlouvy; v tomto směru dovolatelka odkazuje na další rozhodnutí dovolacího soudu ve věci sp. zn. 30 Cdo 2591/2008, podle kterého „jde-li o právní úkon, pro který je pod sankcí neplatnosti stanovena písemná forma, musí být určitost vůle dána obsahem listiny, na níž je zaznamenána. Nestačí, že účastníkovi právního vztahu je jasné, co je např. předmětem smlouvy, není-li to poznatelné z jejího textu. V tomto případě totiž převažuje obecný zájem na určitosti vlastnických práv, která působí absolutně, nad zájmem účastníků právního úkonu na respektování jejich vůle.“

27. Z vyložené judikatury dovolatelka dovozuje, že v daném případě je ve smlouvě o bezúplatném převodu ČOV předmět převodu specifikován odlišným parcelním číslem, než které je uvedeno v katastru nemovitostí a které je předmětem tohoto řízení. Nesprávné je rovněž prohlášení ve smlouvě, že ČOV není evidována v katastru nemovitostí. Matoucí je rovněž tvrzení, že došlo ke kontrole

stavu v katastru nemovitostí, a jistotě nepřispívá ani fakt, že smlouva byla sepsána osobou znalou práva. Za jistě právně významné je i skutečnost, že v daném katastrálním území se nalézá více čističek odpadních vod, přičemž jedna z nich je umístěna právě na pozemku p. č. 98 v k. ú. B. S ohledem na toto pochybení nemůže být podle názoru dovolatelky *prima facie* ze strany třetích osob zjevné, co je (resp. bylo) předmětem převodu. Soudy obou stupňů tuto skutečnost nezastírají, nicméně mají za to, že lze nejasnosti překlenout pomocí dostatečného technického určení ČOV, ale zejména skrze rekonstruování okolností případu. Při zohlednění výše citovaných rozhodnutí Nejvyššího soudu má dovolatelka za to, že soud nemůže takto vykládat právní úkon, pro který je vyžadována písemná forma. Respektive prostřednictvím rozsáhlého dokazování, ale i nijak nepodložených úvah ohledně toho, jak by se choval racionální stavitel, nelze překlenout zjevné nesprávnosti (neurčitosti) obsažené v předmětné smlouvě, a to mají-li zůstat validní dosavadní právní závěry dovolacího soudu.

28. Ani tato dovolací argumentace dovolatelky není důvodná. Je tomu tak proto, že v tomto případě dovolatelka v podstatě brojí proti výsledkům dokazování, kdy soudem prvního stupně zjištěný skutkový stav (který v dovolacím řízení nelze revidovat), z něž odvolací soud vycházel při meritorním rozhodování, vedl odvolací soud k formulaci právního závěru, že předmět převodu zmíněné věcné smlouvy byl – s přihlédnutím k § 35 odst. 2 obč. zák. a judikatuře dovolacího soudu, z níž soud prvního stupně zjevně vycházel, byť jí explicitně v odůvodnění svého rozsudku necitoval (neoznačil) – vymezen určitě a srozumitelně a nezakládá žádné úvahy o absolutní neplatnosti takto učiněného právního úkonu ve smyslu § 37 odst. 1 obč. zák. Ani dovolatelkou citované právní závěry z judikatury dovolacího soudu v kontextu skutkových okolností daného případu neodůvodňují k závěru, že by odvolací soud při řešení právní otázky určitosti a srozumitelnosti právního úkonu se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

29. Podle § 46 odst. 1 obč. zák. písemnou formu musí mít smlouvy o převodech nemovitostí, jakož i jiné smlouvy, pro něž to vyžaduje zákon nebo dohoda účastníků.

30. Podle § 35 odst. 2 obč. zák. právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

31. Výklad právního úkonu je součástí jeho uplatnění na vztahy jím upravené. Jako je náležitostí vůle její určitost, tak je náležitostí projevu vůle její srozumitelnost. Projev vůle nemohl by splnit svou funkci ani v případě danosti určité vůle, kdyby projev vůle tuto vůli nevyjadřoval srozumitelně. Srozumitelnost projevu chybí, pokud pro neúplnost, rozpornost anebo pro jinou příčinu, danou v rovině projevu, nikoliv v rovině vůle, nevyplývá z něj jeho obsah, tedy např. pokud není zřejmé, zda se věc prodává anebo kupuje, který z účastníků je kupu-

jícím a který prodávajícím, jaká věc se kupuje atd. V případě nesrozumitelnosti projevu je zapotřebí se pokusit o její odstranění výkladem (§ 35 obč. zák.). Nesrozumitelnost projevu se dá obvykle eliminovat, pokud se jedná skutečně o chybu v projevu a nikoliv o nesrozumitelnost způsobenou neurčitostí vůle. Výsledkem výkladu právního úkonu tedy musí být zjištění srozumitelného a určitého obsahu projevu vůle. Pokud i po použití všech (interpretačních) způsobů a prostředků zůstane smysl projevu vůle nesrozumitelný či neurčitý, v rozsahu nesrozumitelnosti anebo neurčitosti je nerealizovatelný; z tohoto důvodu občanský zákoník v § 37 odst. 1 spojuje neurčitost a nesrozumitelnost projevu vůle, resp. právního úkonu, s neplatností. (LUBY, Š. Výber z diela a myšlienok, IURA EDITION, s. r. o., Bratislava 1998, s. 161 a násled.)

32. Při interpretaci právních úkonů je třeba jako výchozí premisu mít stále na paměti to, co sumarizoval na podkladě své dosavadní judikatury Ústavní soud v nálezu ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 128/06. Totiž, že vznik závazkových vztahů musí vycházet zejména z respektu a ochrany autonomie vůle smluvních subjektů, neboť se jedná o zcela elementární podmínku fungování materiálního právního státu. A dále, že při výkladu jednotlivých smluvních ujednání by tak soudy měly postupovat nanejvýš citlivě a obezřetně, aby v co nejširší možné míře ctily autonomní vůli smluvních subjektů, na niž je třeba klást důraz. Podstatou takového postupu je pak především zajištění důvěry a legitimního očekávání potenciaálně dotčených subjektů s tím, že výsledek by měl být slučitelný s obecnou představou spravedlnosti.

33. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 21. 4. 2010, sp. zn. 30 Cdo 2591/2008, se k těmto judikovaným právním názorům přihlásil, když rovněž dospěl k závěru, že pokud převáděná nemovitost není ve smlouvě označena v souladu s požadavky podle katastrálního zákona, nemusí tato okolnost vždy představovat vadu v identifikaci předmětu právního úkonu, jež by (bez dalšího) způsobovala jeho neplatnost. U nedostatků v označení předmětu právního úkonu je totiž nutno pečlivě rozlišovat, zda takové nedostatky zakládají vadu směřující k neurčitosti nebo nesrozumitelnosti právního úkonu či nikoliv; o tzv. podstatnou vadu jdoucí na vrub platnosti právního úkonu by se nemělo jednat v těch skutkových okolnostech, jestliže by správné označení předmětu učiněného právního úkonu bylo seznatelné podle dalších identifikačních znaků nebo i z celého obsahu právního úkonu jeho výkladem (§ 35 odst. 2 obč. zák.), popř. objasněním skutkových okolností, za nichž byl právní úkon učiněn, aniž by tím došlo k odklonu od toho, co bylo vyjádřeno navenek v písemné formě.

34. V rozsudku ze dne 21. 12. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1551/2009, dovolací soud vyložil, že: „Základem pro interpretaci (za užití § 35 odst. 2 obč. zák.) v textu této smlouvy zformulovaného předmětu, *in concreto* převáděné části pozemku, přitom nemůže být jen formální verifikace číselných údajů, jak jsou obsaženy ve smlouvě s odkazem na původně zpracovaný geometrický plán ze dne 29. 11.

1993, a v posléze zpracovaném geometrickém plánu ze dne 8. 11. 1995, který dovolatel s uvedeným ‚upřesněním‘ připojil ke smlouvě, nýbrž posouzení, zda vymezený předmět smlouvy též co do polohy a výměry převáděné části pozemku je či není identický s výsledkem, který nastal v důsledku povolení vkladu vlastnického práva podle této smlouvy a je zobrazen v katastrální mapě...“

35. Výše (ve stručnosti připomenutou) judikaturu vztahující se k výkladu věcných smluv lze zrekapitulovat prostřednictvím usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3376/2008, v němž dovolací soud instruktivně vyložil následující právní závěry:

„Má-li kupní smlouva představovat titul pro převod vlastnického práva ke sporným nemovitostem, je nezbytné, aby vůle smluvních stran převést vlastnické právo i k těmto nemovitostem byla ve smlouvě vyjádřena určitě a srozumitelně (§ 37 obč. zák.).

Přitom platí, že lze-li k závěru o nezaměnitelné identifikaci nemovitosti v písemném právním úkonu dospět (byť nikoli na základě těch formálních znaků, jež jsou s náležitou identifikací nemovitosti obvykle spojovány) již na základě obsahu písemného právního úkonu, pak není na místě ani závěr o neurčitosti právního úkonu co do identifikace převáděné nemovitosti (srov. např. rozsudky ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 29 Odo 1582/2005, ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 840/2006, ze dne 25. 9. 2008, sp. zn. 29 Odo 1053/2006 či ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1485/2008).

Vznikne-li pochybnost o tom, zda převod vlastnického práva k určitým nemovitostem je předmětem kupní smlouvy, je třeba se pokusit o její odstranění pomocí výkladu právního úkonu, prováděného (jde-li o občanskoprávní vztah) podle § 35 odst. 2 obč. zák., resp. – jde-li o vztah obchodněprávní (srov. § 261 odst. 6 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku; dále jen „obch. zák.“) – podle § 266 obch. zák. (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu uveřejněného pod č. 35/2001 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek a nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 625/03, uveřejněného ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 37, ročník. 2005, části I., pod pořadovým číslem 84).

Výklad obsahu smlouvy přitom může směřovat jen k objasnění toho, co v ní bylo projeveno. V případě, že nejasnost v obsahu smlouvy nelze odstranit ani pomocí výkladu projevu vůle, je odůvodněn závěr, podle něhož převod vlastnického práva k určitým nemovitostem předmětem kupní smlouvy není.“

36. V posuzovaném případě byl předmět převodu smlouvy o bezúplatném převodu vlastnictví ČOV ze dne 30. 8. 2005, která byla uzavřena mezi převodcem Český R., a. s., a nabyvatelem – obcí B. (žalobcem), formulován následovně:

„I.

Předmět převodu

Převodce je výlučným vlastníkem vodohospodářského díla – malé čističky

odpadních vod a kanalizace v obci B., okres K. Čistička odpadních vod je postavena na pozemkové parcele parcelního čísla 98, nacházející se v katastrálním území B., obce B., okres K., přičemž tato parcela není ve vlastnictví převodce. Čistička je typu I. MČ/k s ejektorem a skládá se z nádrže, ejektorového prozdušňovacího zařízení, ručně stíraných česlí, elektro výzbroje, bezpečnostního zařízení a oplocení. Stavby, které čističku odpadních vod tvoří, tj. nádrž a buňka, nejsou evidovány v katastru nemovitostí. Kanalizace je zhotovena z potrubí o průměru 300 mm, v délce 251 m a je vedena od budovy bývalé ubytovny (pozdější administrativní budovy Zemědělského družstva B.) k čističce odpadních vod. Převáděná čistička odpadních vod a kanalizace jsou podrobně popsány v technické a projektové dokumentaci vyhotovené v souvislosti se stavbou čističky odpadních vod, vypracované Zemědělskými stavbami P., n. p., projektové středisko, atelier 02, K. pod č. 05/83-02, která je přílohou této smlouvy.“

37. V situaci, kdy sice tato ČOV se nachází na pozemku st. p. č. 262 v k. ú. B., který je ve vlastnictví dovolatelky, avšak předmět převodu byl nezaměnitelně popsán z hlediska technického řešení, ale i umístění ČOV [byť nesprávně stran označení pozemku (stavební parcely), který byl v mezidobí oddělen z pozemku p. č. 98 v témže k. ú., který je rovněž ve vlastnictví dovolatelky], a to ve vazbě na ke smlouvě připojenou technickou a projektovou dokumentaci tohoto vodního díla, nemohly (objektivně) vzniknout pochybnosti o určitosti či srozumitelnosti daného právního úkonu z hlediska vymezení předmětu převodu. Z toho vyplývá, že odvolací soud odpovídajícím způsobem vyložil a aplikoval § 35 odst. 2 obč. zák., přičemž ve svých hodnotících závěrech se nijak neodklonil od ustálené judikatury dovolacího soudu, ale ani Ústavního soudu v dané materii.

38. Rozhodnutí odvolacího soudu je tedy (z hlediska řešení shora vymezených právních otázek) správné; Nejvyšší soud proto dovolání žalované podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

Č. 29

Správce konkursní podstaty, Věcná břemena

§ 14 odst. 1 písm. a) ZKV ve znění do 31. 12. 2007, § 1029 odst. 2 o. z.

č. 29

Jestliže řádnému využití majetku konkursní podstaty úpadce (stavby, která je nemovitou věcí) brání okolnost, že ke stavbě není zřízen přístup, má správce konkursní podstaty v mezích řádného udržování a správy majetku konkursní podstaty též právo postarat se o zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni cesty k takové stavbě.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 29 Cdo 5075/2014, ECLI:CZ:NS:2015:29.CDO.5075.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání prvního žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2014, sp. zn. 30 Co 533/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 7. 2. 2013, č. j. 3 C 355/2011-136, zamítl Okresní soud Praha – východ žalobu, již se žalobce (správce konkursní podstaty úpadkyně Š. P.) domáhal vůči žalovaným [1) J. K., 2) S. K. a 3) J. M.] zřízení věcného břemene cesty, tedy průchodu a průjezdu přes pozemky parc. č. 296/8, zahrada, a parc. č. 296/9, ostatní plocha, zapsané na listu vlastnictví č. 1189 ve prospěch stavby zapsané na listu vlastnictví č. 622, vše v katastrálním území S., okres P. – v. (bod I. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (body II. a III. výroku).

2. Okresní soud vyhodnotil jako nedůvodnou námitku prvního žalovaného o existenci překážky věci rozhodnuté, s tím, že v této věci žalobce označil (správně) jiný okruh žalovaných než v řízení vedeném u téhož soudu pod sp. zn. 19 C 261/2009. Dále uzavřel, že správce konkursní podstaty je aktivně věcně legitimován k podání žaloby a žalování (podíloví spoluvlastníci nemovitosti, které mají být zatíženy věcným břemenem) jsou v řízení pasivně legitimováni. Dospěl však k závěru, že domáhá-li se žalobce zřízení věcného břemene pouze ve prospěch stavby a nikoli jejího vlastníka, případně vlastníků budoucích, je jeho nárok v rozporu s hmotným právem (s ustanovením § 151o odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., obč. zák., ve znění účinném do 31. 12. 2013). Dále okresní soud shledal důvodnou námitku, že žalobce nepředložil geometrický plán a že

nevyužil možnosti jednat s vlastníky jiných přilehlých pozemků, takže nebyly splněny podmínky subsidiarity pro případné soudní rozhodnutí.

3. K odvolání žalobce Krajský soud v Praze usnesením ze dne 31. 1. 2014, č. j. 30 Co 533/2013-179, zrušil rozsudek okresního soudu a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

č. 29

4. Odvolací soud vyšel ze závěrů obsažených v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2008, sp. zn. 26 Cdo 3589/2007 (rozhodnutí je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu), a z § 3028 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinného od 1. 1. 2014 (dále jen „o. z.“), načež dospěl k závěru, že žalobcův nárok je třeba posoudit podle § 1029 o. z. Přitom poukázal na to, že podle § 151o odst. 3 obč. zák. bylo možné zřídit nezbytnou cestu jen ve prospěch vlastníka stavby, kdežto podle § 1029 odst. 2 o. z. tak lze postupovat ve prospěch vlastníka nemovité věci (jímž bude zpravidla vlastník pozemku nebo vlastník stavby, která není součástí pozemku a přitom je nemovitou věcí).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti usnesení odvolacího soudu podal první žalovaný dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř., argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, a to jednak otázky výkladu § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“), co do aktivní legitimace správce konkursní podstaty v řízení o zřízení věcného břemene na nemovitosti nesepsané do konkursní podstaty ve prospěch nemovitosti do konkursní podstaty sepsané, jednak otázky, zda je dána „překážka věci rozhodnuté v rozsahu právního nástupnictví v režimu podílového spoluvlastnictví“.

6. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tedy, že je dán dovolací důvod ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

7. V mezích ohlášeného dovolacího důvodu snáší dovolatel argumenty na podporu závěru, že:

[1] Projednání věci brání překážka věci pravomocně rozhodnuté (*rei iudicatae*).

Předmětná překážka je podle dovolatele dána s přihlédnutím k předchozímu (pravomocnému) rozsudku ze dne 9. 2. 2011, č. j. 19 C 261/2009-86, jímž okresní soud zamítl stejnou žalobu téhož žalobce proti prvnímu a dru-

hému žalovanému (proto, že nesměřovala též proti třetímu žalovanému). [2] Není dána aktivní věcná legitimace žalobce k podání žaloby o zřízení věcného břemene.

Podle dovolatele nejde o věc srovnatelnou s věcí rozhodovanou rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 4469/2011 [jde o rozsudek uveřejněný pod č. 61/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 61/2012“)], ve které se Nejvyšší soud zabýval věcnou legitimací správce konkursní podstaty úpadce k podání žaloby o určení neexistence práva odpovídajícího věcnému břemeni zatěžujícímu nemovitost sepsanou do konkursní podstaty úpadce. Míni, že jednání správce konkursní podstaty úpadce překračuje meze vytyčené ustanoveními § 14, § 14a a § 18 ZKV (že v rozsahu týkajícím se této věci správce konkursní podstaty úpadce nemá odpovídající věcnou legitimaci k podání předmětné žaloby).

8. Žalobce ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout, případně zamítnout, s tím, že není dána překážka věci pravomocně rozhodnuté a že k podání žaloby je aktivně věcně legitimován.

9. Druhý a třetí žalovaný se k dovolání nevyjádřili.

III.

Přípustnost dovolání

10. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2013) se podává z čl. II bodu 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

11. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání.

12. Argumentem, že je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, dovolatel z obsahového hlediska vystihuje tzv. zmatečnostní vadu řízení ve smyslu § 229 odst. 2 písm. b) o. s. ř.

13. Zmatečnostní vady řízení však nejsou (od 1. 1. 2001) způsobilým dovolacím důvodem ve smyslu § 241a o. s. ř.; k jejich prověření slouží žaloba pro zmatečnost (shodně srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 523/2002, uveřejněné pod č. 32/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Pro založení přípustnosti dovolání prostřednictvím § 237 o. s. ř. je tudíž tato námitka právně bez významu a důvod připustit dovolání k jejímu prověření Nejvyšší soud nemá.

14. Nejvyšší soud nicméně shledává dovolání přípustným podle § 237 o. s. ř. k prověření otázky, zda správce konkursní podstaty úpadce je (za trvání konkursu na majetek úpadce) aktivně věcně legitimován domáhat se zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni k pozemku, jenž nepatří do konkursní podstaty, ve prospěch nemovité věci, která náleží do konkursní podstaty úpadce.

Potud jde o věc dovolacím soudem dosud bez zbytku nezodpovězenou, na jejíž řešení napadené rozhodnutí spočívá (odvolací soud se k této otázce ve zrušujícím usnesení nevyjádřil výslovně, jeho závěry jsou však podmíněny správností názoru okresního soudu, že správce konkursní podstaty je k vedení sporu aktivně věcně legitimován).

č. 29

IV.

Důvodnost dovolání

15. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

16. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

17. S přihlédnutím k době prohlášení konkursu na majetek úpadkyně (12. 5. 2009) je pro další úvahy Nejvyššího soudu rozhodný především výklad zákona o konkursu a vyrovnání ve znění účinném do 31. 12. 2007 [srov. § 432 odst. 1, § 433 bod 1 a § 434 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)].

18. Podle § 8 odst. 2 věty první ZKV správce je povinen při výkonu funkce postupovat s odbornou péčí a odpovídá za škodu vzniklou porušením povinností, které mu ukládá zákon nebo mu uloží soud.

19. Dle § 14 odst. 1 písm. a) ZKV má prohlášení konkursu mimo jiné i ten účinek, že oprávnění nakládat s majetkem podstaty přechází na správce. Právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Osoba, která uzavřela s úpadcem smlouvu, může od ní odstoupit, ledaže v době jejího uzavření věděla o prohlášení konkursu.

20. Podle § 18 ZKV soupis podstaty (dále jen „soupis“) provede správce podle pokynů soudu za použití seznamu předloženého úpadcem a za součinnosti věřitelského výboru (odstavec 1). Soupis je listinou, která správce opravňuje ke zpeněžení sepsaného majetku. Do soupisu se zapisují i věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které nenáleží úpadci (§ 6 odst. 3), ale mají být zpeněženy; jejich zapsání do soupisu je správce povinen oznámit jejich vlastníku nebo jiné osobě, která s nimi nakládá, a jde-li o nemovitosti, i příslušnému katastrálnímu úřadu. Na žádost osoby, která uplatňuje svá práva k věci, právo nebo jiné majetkové hodnotě, vydá správce osvědčení o tom, zda konkrétní věc, právo nebo jiná majetková hodnota byla nebo nebyla zapsána do soupisu podstaty (odstavec 2). Jakmile je věc, právo nebo jiná majetková hodnota zapsána do soupisu, může s ní nakládat pouze správce nebo osoba, již k tomu dal správ-

ce souhlas (odstavec 3).

21. V R 61/2012 (jehož aplikaci dovolatel pro poměry dané věci vylučuje) Nejvyšší soud ozřejmil, že po prohlášení konkursu na majetek vlastníka nemovitosti zatížené věcným břemenem je k podání žaloby o určení neexistence práva odpovídajícího věcnému břemeni zatěžujícímu nemovitost věcně legitimován správce jeho konkursní podstaty, na kterého prohlášením konkursu přešlo právo nakládat s majetkem konkursní podstaty [§ 14 odst. 1 písm. a) ZKV]. K tomu tamtéž vysvětlil, že po prohlášení konkursu se věcná legitimace správce konkursní podstaty k podání takové žaloby odvíjí (stejně jako tomu bylo před prohlášením konkursu) od vlastnického práva úpadce k nemovitosti zatížené věcným břemenem. Následně Nejvyšší soud dodal, že tato legitimace svědčí správci konkursní podstaty úpadce (že vykonává práva vlastníka) i při nakládání s majetkem sepsaným do konkursní podstaty jako majetek třetí osoby.

22. V R 61/2012 Nejvyšší soud též připomenul závěry obsažené v jeho rozsudku ze dne 29. 4. 2009, sp. zn. 22 Cdo 2905/2006, (ve sporu, v němž se správce konkursní podstaty úpadce rovněž domáhal určení neexistence věcného břemene) o tom, že je-li účelem konkursu uspokojení věřitelů z výtěžku získaného zpeněžením majetku, sepsaného do konkursní podstaty, má správce konkursní podstaty, který podle zákona o konkursu a vyrovnání navrhuje zpeněžení sepsaných nemovitostí nebo je sám hodlá prodat, naléhavý právní zájem na určení, že na nemovitostech (úpadce) sepsaných do konkursní podstaty nevázne věcné břemeno.

23. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je též ustálena v závěru, že povinností správce konkursní podstaty postupovat při výkonu funkce s odbornou péčí (§ 8 odst. 2 věta první ZKV) se rozumí i jeho povinnost konkursní podstatu řádně udržovat a spravovat. Správou konkursní podstaty se přitom rozumí zejména činnost (včetně právních úkonů a opatření z ní vyplývajících), která směřuje k tomu, aby nedocházelo ke znehodnocení konkursní podstaty, zejména aby nedošlo k odstranění, zničení, poškození nebo odcizení majetku, který do ní patří, aby majetek patřící do konkursní podstaty byl využíván v souladu se svým určením, jestliže tomu nebrání jiné okolnosti, a aby se konkursní podstata rozmnožila, lze-li takovou činnost rozumně očekávat se zřetelem k jejímu stavu a k obvyklým obchodním příležitostem (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 197/2003, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 8, ročník 2004, pod č. 160, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3037/2008, uveřejněný v časopise Soudní judikatura č. 2, ročník 2011, pod č. 26, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2012, sp. zn. 29 Cdo 1400/2010, uveřejněný pod č. 110/2012 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2865/2011, uveřejněný pod č. 22/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

24. Nejvyšší soud pak nemá žádných pochyb o tom, že tam, kde řádnému

č. 29

využití majetku konkursní podstaty úpadce (stavby, která je nemovitou věcí) brání okolnost, že ke stavbě není zřízen přístup, má správce konkursní podstaty v mezích řádného udržování a správy majetku konkursní podstaty též právo postarat se o zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni cesty k takové stavbě. To platí tím více, že vzhledem k § 14 odst. 1 písm. a) ZKV přechází prohlášením konkursu právo nakládat se stavbou (nemovitou věcí) ve vlastnictví úpadce na správce jeho konkursní podstaty, takže úpadci samotnému po dobu trvání účinků konkursu nepřislouží právo domáhat se zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni cesty ke stavbě.

25. Dovolání proto není důvodné.

26. U přípustného dovolání přihlíží Nejvyšší soud z úřední povinnosti též k vadám uvedeným v § 242 odst. 3 o. s. ř., včetně dovolatelem tvrzené vady ve smyslu § 229 odst. 2 písm. b) o. s. ř.

27. Meze tohoto zkoumání jsou přitom vytyčeny rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 21 Cdo 59/2005, uveřejněným pod č. 86/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (o tom, zda řízení před soudy nižších stupňů je postiženo zmatečností, nelze v dovolacím řízení provádět dokazování, podstatné je, zda zmatečnostní vada se podává ze spisu).

28. Závěr, že řízení v dané věci tvrzenou zmatečnostní vadou není postiženo, je závěrem triviálním. Jestliže okresní soud rozsudkem č. j. 19 C 261/2009-86 (ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 12. 7. 2011, č. j. 23 Co 230/2011-96) stejnou žalobu téhož žalobce poprvé zamítl (vůči prvnímu a druhému žalovanému) proto, že měl být žalován ještě třetí žalovaný, pak náprava tohoto nedostatku (spočívající v novém podání žaloby vůči všem předepsaným subjektům) dozajista žádnou zmatečnostní vadu nezakládá.

29. Jelikož ze spisu se nepodávají jiné vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl jako nedůvodné [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

30. Absence výroku o nákladech dovolacího řízení je odůvodněna tím, že dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu nebylo rozhodnutím, jímž se řízení končí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. 20 Cdo 970/2001, uveřejněné pod č. 48/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

31. Jen pro úplnost (bez vlivu na výsledek dovolacího řízení) Nejvyšší soud dodává, že závěr odvolacího soudu, že s ohledem na datum zahájení řízení o zřízení věcného břemene práva cesty (8. 12. 2011), ve kterém soud rozhoduje ve věci po 1. 1. 2014, je třeba nárok žalobce posoudit podle § 1029 o. z., je v souladu se závěry obsaženými v usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 2. 2014, sp. zn. 7 Co 296/2014, uveřejněném pod č. 78/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Č. 30

Správce konkursní podstaty, **Náhrada škody**
§ 8 odst. 2 ZKV, § 13 zákona č. 82/1998 Sb.

Č. 30

Ve sporu o náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem konkursního soudu, spočívajícím v zanedbání dohledu nad výkonem funkce správcem konkursní podstaty, se soud nesmí vyhnout posouzení případných pochybení správce konkursní podstaty při výkonu funkce, neboť otázka, zda správce konkursní podstaty postupoval při výkonu funkce s odbornou péčí, je pro výsledek sporu proti státu určující (nedbalý dohled konkursního soudu ve vztahu ke správci konkursní podstaty, který při výkonu funkce i tak postupoval s odbornou péčí, nemůže být příčinou vzniku škody ve smyslu § 13 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2015, sp. zn. 29 Cdo 924/2013, ECLI:CZ:NS:2015:29.CDO.924.2013.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobce proti části prvního výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. 54 Co 380/2012, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení, a proti druhému výroku rozsudku odvolacího soudu o nákladech odvolacího řízení, jinak zrušil rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. 54 Co 380/2012, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 17. 5. 2012, sp. zn. 15 C 209/2009, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobou podanou 16. 12. 2008 se žalobce (D., s. r. o.) domáhal vůči žalovanému (České republice – Ministerstvu spravedlnosti) zaplacení částky 7 511 542 Kč s příslušenstvím (tvořeným zákonným úrokem z prodlení za dobu od 15. 12. 2008 do zaplacení) z titulu náhrady škody způsobené mu nesprávným úředním postupem Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „konkursní soud“) v konkursu vedeném pod sp. zn. 43 K 21/2004 v konkursní věci úpadce V. B. a. s.

2. Podle žalobních tvrzení uzavřeli tehdejší správce konkursní podstaty úpadce Dr. Ing. V. H., MBA (dále jen „V. H.“) jako prodávající a žalobce jako kupující dne 1. 6. 2005 (resp. 2. 6. 2005) smlouvu o prodeji podniku úpadce (žalobce míní, že nešlo o smlouvu o prodeji podniku a že smlouva byla od počátku absolutně neplatná). Dopisem z 13. 9. 2005 doručeným žalobci 16. 9. 2005 správce konkursní podstaty úpadce odstoupil od smlouvy o prodeji podniku. Žalobce následně zjistil, že na účet konkursní podstaty úpadce byly po 12. 9. 2005 přeměrovány platby za faktury vystavené žalobcem (za dodané zboží) zahraničním odběratelům ve výši žalované částky, které žalobci nebyly vráceny (ani nebyly sepsány do konkursní podstaty úpadce). Odpovědnost žalovaného spatřoval žalobce v tom, že konkursní soud nezjednal nápravu, ač mu uvedené skutečnosti byly známy (nevyzval správce konkursní podstaty k podání zprávy ohledně přeměrovaných plateb, nepožádal o podání potřebných vysvětlení, neprovedl jakoukoliv kontrolu ohledně přeměrovaných plateb, nezabránil tomu, aby ne hospodárnými úkony správce konkursní podstaty nebyly platby žalobce následně prohospodařeny, neučinil žádné opatření k nápravě škody, která měla žalobci uvedeným jednáním vzniknout).

3. K žalobním tvrzením budiž již na tomto místě řečeno, že podáním z 15. 3. 2010 (č. l. 34–43) žalobce uplatnil další tvrzení [jimiž nesprávný úřední postup konkursního soudu (coby rozhodující příčinu vzniku uplatněné škody) odvozoval z toho, že konkursní soud v době od prohlášení konkursu na majetek úpadce neukončil vysoce ztrátový provoz úpadcova podniku], nicméně v podání z 26. 2. 2012, v němž svá žalobní tvrzení shrnul (k výzvě soudu prvního stupně při jednání, jež se konalo 9. 2. 2012), se k těmto tvrzením již nevrátil.

4. Rozsudkem ze dne 17. 5. 2012, č. j. 15 C 209/2009-243, Obvodní soud pro Prahu 2 žalobu zamítl (bod I výroku) a rozhodl o nákladech řízení (bod II výroku).

5. Soud dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

[1] Odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem nastupuje až ve chvíli, kdy poškozený nemůže dosáhnout uspokojení pohledávky vůči původnímu dlužníku (byl by dosáhl jejího uspokojení nebýt nesprávného úředního postupu); srov. zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2601/2010, uveřejněné pod č. 48/2011 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek (jde o rozsudek ze dne 25. 8. 2010, který je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu) (dále jen „R 48/2011“), a rozhodnutí (jde o rozsudek) Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1412/2010. Odtud je zřejmá subsidiární povaha odpovědnosti státu za škodu tvrzenou žalobcem, která nastupuje, až když žalobce nemůže (v důsledku nesprávného úředního postupu) úspěšně vymoci nárok od svého dlužníka.

[2] Jinými slovy řečeno, žalobce musí pro založení odpovědnosti státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem tvrdit, že měl pohledávku vůči dlužníku, kterou však již na něm nemůže vymoci, když nesprávný úřední postup je podstatnou příčinou tohoto stavu. Přitom konkursní řízení úpádce dosud není pravomocně skončeno.

[3] Jelikož předmětné prostředky nebyly sepsány do konkursní podstaty, nelze pro ně podat vylučovací žalobu (žalobce je měl požadovat žalobou na vydání bezdůvodného obohacení, popřípadě jinou žalobou na plnění). Spor se v takovém případě nemohl týkat konkursní podstaty (zůstaly-li nesepsané prostředky u V. H., pak ten nevystupoval jako správce konkursní podstaty, ale jako soukromá osoba a konkursní soud jej potud nemohl dozorovat a činit opatření k odvrácení vzniku tvrzené škody).

[4] Z výše řečeného soud dovozuje, že žaloba vůči státu je předčasná.

[5] Bez zřetele k tomu, že se žalobce nedomáhal náhrady škody po „prvotním dlužníku“, neshledal soud „zavinění“ na vzniku žalobcem tvrzené škody „ze strany dohlédací a dozorové činnosti konkursního soudu“.

[6] Soud vzal v potaz povahu nesprávného úředního postupu [srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2274/2003 (jde o rozsudek ze dne 25. 2. 2004, uveřejněný pod č. 73/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „R 73/2006“)] a postavení správce konkursní podstaty v konkursním řízení coby zvláštního procesního subjektu, jenž není státním orgánem nebo státní organizací ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), a nese vlastní majetkovou odpovědnost za škodu vzniklou porušením povinností, které mu ukládá zákon nebo které mu uloží soud.

[7] S přihlédnutím k § 6 odst. 2, § 12 odst. 1, § 18 a § 19 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), soud uvádí, že v situaci, kdy žalovaným je pouze stát, posuzoval nesprávný úřední postup v daném konkursním řízení pouze z hlediska možného „zavinění“ soudu v rámci jeho dohlédací činnosti dle § 12 ZKV a „v žádném případě se nezabýval případnými pochybeními správce konkursní podstaty úpádce jako takovými“ [vzhledem k § 8 odst. 2 ZKV a § 420 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“)]. Potud soud dále odkazuje na závěry formulované k odpovědnosti státu za škodu způsobenou porušením povinností správce konkursní podstaty v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2004, sp. zn. 29 Cdo 3064/2000, uveřejněném pod č. 24/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 24/2006“).

[8] Soud poukazuje na to, že vedle upozornění a vyjádření žalobce tvoří obsah konkursního spisu též vyjádření správce konkursní podstaty, podle

kterého uvedené finanční prostředky mohou patřit do konkursní podstaty úpadce jako platby za produkci úpadcova podniku (se zřetelem k odstoupení od smlouvy o prodeji úpadcova podniku). (Ne)jednání konkursního soudu posuzoval soud v této věci s ohledem na ustálenou judikaturu potud, zda jednoduché posouzení konkursnímu soudu známých skutečností umožňovalo přijmout spolehlivé závěry, přičemž z tohoto pohledu (konkursní) soud své povinnosti neporušil.

[9] Za daného stavu věci konkursní soud nemohl vědět, zda žalobcovy pohledávky byly zadrženy a sepsány (ne)oprávněně; srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1662/2007 (jde o rozsudek ze dne 30. 7. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1662/2007, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 5, ročník 2010, pod č. 71).

6. K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 11. 2012, č. j. 54 Co 380/2012-306, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

7. Odvolací soud dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k závěru, že odvolání není důvodné, když soud prvního stupně provedl ty důkazy, jichž bylo zapotřebí k řádnému posouzení věci, provedené důkazy náležitě zhodnotil a vyvodil z nich i správné právní závěry (na něž odvolací soud odkazuje). K odvolacím námitkám dodal odvolací soud následující:

[1] Dle dlouholeté judikatury Nejvyššího soudu [srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1404/2004 (jde o usnesení ze dne 4. 11. 2004), sp. zn. 25 Cdo 803/2003 (jde o rozsudek ze dne 18. 12. 2003, uveřejněný pod č. 6/2007 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek) a sp. zn. 25 Cdo 1809/2003 jde o rozsudek ze dne 4. 8. 2004, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2004, pod č. 177)] může škoda vzniknout až tehdy, pomínou-li účinky prohlášeného konkursu, neboť teprve nebude-li nárok žalobce uspokojen v rámci konkursu (popřípadě likvidace), vzniká majetková újma.

[2] Nárok na náhradu škody vůči státu z důvodu nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu může být navíc uplatněn až tehdy, bude-li zřejmé, že nebude možno uspokojit nárok z titulu bezdůvodného obohacení proti tomu, kdo tento prospěch získal [usnesení Nejvyššího soudu (ze dne 31. 5. 2006) sp. zn. 33 Odo 971/2004].

[3] Odpovědnost správce konkursní podstaty za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem funkce správce je odpovědností dle § 420 odst. 1 obč. zák. a stát neodpovídá za škodu způsobenou porušením povinnosti správce konkursní podstaty v konkursním řízení; srov. „R 88/2003“ [(jde o rozsudek ze dne 12. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 2123/2001, uveřejněný pod č. 88/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 88/2003“) a R 24/2006. Je-li tvrzeno současně porušení povinnosti správce konkursní podstaty i poruše-

ní dohledové činnosti konkursního soudu (tedy nesprávný úřední postup dle zákona č. 82/1998 Sb.), nelze vyloučit společnou odpovědnost správce konkursní podstaty i soudu dle § 26 zákona č. 82/1998 Sb. a dle § 438 obč. zák. Tuto úvahu však nelze použít, je-li stát jediným žalovaným.

[4] Konkursní řízení úpadce dosud nebylo ukončeno a nebylo-li dosud vydáno ani konečné „rozvrhové řízení“ (správně rozvrhové usnesení), nelze spolehlivě uzavřít, zda žalobní požadavek lze uspokojit (zda jde o pohledávku v konkursním řízení nedobytnou).

č. 30

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti rozsudku odvolacího soudu (a to „v celém jeho rozsahu“) podal žalobce dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), ve znění účinném od 1. 1. 2013, s tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, jakož i na vyřešení otázky hmotného práva, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

9. Dovolatel shrnuje právní posouzení věci odvolacím soudem do 3 oblastí, k nimž argumentuje následovně:

1) K zavinění konkursního soudu

10. V tomto závěru, jenž odvolací soud převzal od soudu prvního stupně, je napadené rozhodnutí (dle dovolatele) nepřezkoumatelné. Dovolatel potud zdůrazňuje, že § 13 zákona č. 82/1998 Sb. zakládá objektivní odpovědnost státu (bez ohledu na zavinění), přičemž předpoklady této odpovědnosti [1) nesprávný úřední postup, 2) vznik škody a 3) příčinná souvislost mezi nesprávným úředním postupem a vznikem škody], byly v řízení prokázány. Nešlo ani o žádnou složitou věc. Nebyly-li peněžní prostředky vyinkasované za pohledávky dovolatele sepsány do konkursní podstaty, pak na posouzení, zda byly postiženy (ne)oprávněně, nebylo nic složitého; správce konkursní podstaty je oprávněn nakládat pouze s tím, co zapíše do konkursní podstaty. Posoudit oprávněnost postupu správce konkursní podstaty měl právě konkursní soud (dle § 12 ZKV). Rozhodně podle dovolatele je, že konkursnímu soudu bylo zřejmo, že:

- platby náleží dovolateli (nikoli úpadci),
- pohledávky dovolatele nebyly nikdy sepsány do konkursní podstaty.

2) K solidární odpovědnosti dlužníků

11. Potud se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

12. Ze závěru odvolacího soudu, že úvaha o solidární odpovědnosti dlužníků se neuplatní, je-li jediným žalovaným stát, je (podle dovolatele) zřejmé, že odvolací soud má za to, že všichni solidární dlužníci musí být žalováni najednou (nelze žalovat pouze jednoho z nich). Co do nesprávnosti tohoto závěru poukazuje dovolatel na dikci § 511 obč. zák. a dále na § 26 zákona č. 82/1998 Sb. a § 438 obč. zák. s tím, že při solidární odpovědnosti dlužníků je oprávněn požadovat úhradu nároků v celé výši po kterémkoli z nich; srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2006, sp. zn. 33 Odo 745/2005, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 33 Odo 1552/2005.

3) K předčasnosti žaloby

13. Potud založil odvolací soud právní posouzení věci na nesprávné úvaze, že před skončením konkursu nelze určit výši škody. Dovolatel poukazuje na závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 29 Cdo 4968/2009 [jde o rozsudek uveřejněný pod č. 93/2012 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 93/2012“)], dodává, že k prokázání toho, že (již) před skončením konkursu vedeného na majetek úpadce lze uzavřít, že jeho pohledávka se stala nedobytnou, navrhol též provedení důkazů. Právní posouzení věci odvolacím soudem je (dle dovolatele) nesprávné též s přihlédnutím k závěrům obsaženým v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 21 Cdo 480/2007, uveřejněném pod č. 77/2008 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

14. Do konkursní podstaty byly navíc neoprávněně vyinkasovány žalobcovy pohledávky, takže jde o neoprávněné zabavení majetku (třetí osoby), který nepatří do konkursní podstaty, a konkursní soud měl proto bez dalšího vydat pokyn, aby je správce konkursní podstaty vydal žalobci, což odpovídá závěrům obsaženým v R 24/2006 (a žaloba nemůže být předčasná).

III.

Přípustnost dovolání

15. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2012) se podává z bodu 7. čl. II zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

16. Ustanovení § 237 o. s. ř. (ve znění účinném od 1. 1. 2013), od kterého odvozuje přípustnost dovolání dovolatel, tedy na věc uplatnitelné není.

17. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání.

18. V rozsahu, v němž dovolání směřuje proti té části prvního výroku napadeného rozhodnutí, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení, a proti druhému výroku napadeného rozhodnutí o nákladech odvolacího řízení, je Nejvyšší soud bez dalšího odmítl jako

objektivně nepřijatelné podle § 243b odst. 5 o. s. ř. ve spojení ustanovením § 218 písm. c) o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2002, sp. zn. 29 Odo 874/2001, uveřejněné pod č. 4/2003 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek).

19. V rozsahu, v němž dovolání směřuje proti té části prvního výroku napadeného rozhodnutí, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku o věci samé, je Nejvyšší soud shledává přípustným podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje Nejvyšší soud řešení otázek dovoláním otevřených s tím, že potud je napadené rozhodnutí v rozporu s níže označenou judikaturou Nejvyššího soudu.

č. 30

IV.

Důvodnost dovolání

20. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

21. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

22. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (a se zřetelem ke způsobu, jímž byla založena přípustnost dovolání, ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

23. K dovoláním otevřeným právními otázkám činí Nejvyšší soud následující závěry.

1) K zavinění konkursního soudu

24. Jakkoli k nesprávnému úřednímu postupu konkursního soudu v pojetí dovolatele mělo docházet (s přihlédnutím k době, kdy dovolatel poprvé žádal konkursní soud o zjednání nápravy) již v době před 26. 4. 2006, s přihlédnutím k čl. II zákona č. 160/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, je pro právní posouzení věci dovolacím soudem rozhodný především výklad § 13 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění účinném

ném od 26. dubna 2006 (po novele provedené právě zákonem č. 160/2006 Sb.), jež do vydání napadeného rozhodnutí nedoznalo změn.

25. Podle § 13 zákona č. 82/1998 Sb. (v rozhodném znění) stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě (odstavec 1). Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda (odstavec 2).

26. Dle § 12 ZKV (ve znění účinném do 31. 12. 2007, pro věc rozhodném), soud je oprávněn vyžádat si od správce zprávu a vysvětlení, nahlížet do jeho účtů a konat potřebná šetření. Může správci uložit, aby si vyžádal na určité otázky názor věřitelského výboru, nebo mu může dát pokyny sám (odstavec 1). Při výkonu své dohlédací činnosti soud rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu konkursu, a činí opatření nezbytná k zajištění jeho účelu (odstavec 2).

27. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je při posouzení odpovědnosti státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem orgánu veřejné moci ustálena v následujících závěrech:

[1] Odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem je objektivní odpovědností, které se stát nemůže zprostit (§ 2 zákona č. 82/1998 Sb.), jestliže jsou kumulativně splněny tři předpoklady: 1) nesprávný úřední postup, 2) vznik škody a 3) příčinná souvislost mezi vznikem škody a porušením zákonné povinnosti [srov. shodně např. důvody rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2012, sp. zn. 31 Cdo 1791/2011, uveřejněného pod č. 7/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 7/2013“)].

[2] Nesprávným úředním postupem je porušení pravidel předepsaných právní normou pro počínání státního orgánu při jeho činnosti, a to i při takových úkonech, které jsou prováděny v rámci jeho rozhodovací činnosti, avšak neodrazí se bezprostředně v obsahu daného rozhodnutí; srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. 29 Cdo 2778/2010, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2013, pod č. 42 (v literatuře srov. shodně např. dílo VOJTEK, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 146–147). Podle konkrétních okolností může jít o jakoukoliv činnost spojenou s výkonem pravomocí státního orgánu, dojde-li při ní nebo v jejím důsledku k porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu nebo k porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu. O „úřední“ postup jde tehdy, jestliže tak postupují oso-

by, které plní úkoly státního orgánu, a pokud tento postup slouží výkonu státní moci (R 24/2006, R 73/2006).

[3] Pro posouzení, zda stát odpovídá za tvrzenou škodu, je podstatné, zda škoda vznikla v příčinné souvislosti s nesprávným úředním postupem. O vztah příčinné souvislosti (tzv. kauzální nexus) by šlo, jen kdyby tvrzená škoda vznikla následkem onoho nesprávného úředního postupu (teorie tzv. adekvátní příčinné souvislosti). Srov. dále např. též nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. I. ÚS 312/05, uveřejněný pod č. 177/2007 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu a v něm označené odkazy na literaturu k teorii adekvátní příčinné souvislosti, jakož i R 7/2013. Jestliže škoda nevznikla coby následek nesprávného úředního postupu (byla-li rozhodující příčinou vzniku škody jiná skutečnost), odpovědnost za škodu nenastává; příčinou vzniku škody může být jen ta okolnost, která škodu způsobila a bez níž by škodlivý následek nenastal [srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Odo 1220/2005, uveřejněný pod č. 33/2008 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 33/2008“)].

[4] Za škodu vzniklou účastníkům konkursního řízení nebo třetím osobám v důsledku porušení povinnosti uložené správci konkursní podstaty zákonem nebo soudem v souvislosti s výkonem této funkce odpovídá správce konkursní podstaty podle § 420 odst. 1 obč. zák. (R 88/2003).

[5] Odpovědnost správce konkursní podstaty za škodu vzniklou účastníkům konkursního řízení nebo třetím osobám v důsledku porušení povinnosti uložené správci konkursní podstaty zákonem nebo soudem v souvislosti s výkonem této funkce je osobní majetkovou odpovědností správce konkursní podstaty (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2225/2008, uveřejněný pod č. 63/2009 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 29 Cdo 2316/2009, uveřejněný pod č. 149/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

[6] Stát neodpovídá za škodu způsobenou porušením povinnosti správce konkursní podstaty v konkursním řízení (R 24/2006).

[7] Nesprávný úřední postup konkursního soudu může spočívat v tom, že nevydal správci konkursní podstaty včas pokyn k vyloučení věci z majetku konkursní podstaty, ačkoliv mu byly známy skutečnosti, jejichž jednoduché posouzení umožňovalo přijmout spolehlivý závěr, že sepsaná věc nepatří do konkursní podstaty. Samotná okolnost, že bylo zahájeno řízení o vylučovací žalobě ve smyslu § 19 odst. 2 ZKV, nesprávnost takového postupu nevylučuje; není však povinností konkursního soudu vyjadřovat se při výkonu své dohlédací činnosti (§ 12 odst. 2 ZKV) ke stavu dokazování v řízení o vylučovací žalobě (R 24/2006).

Z R 24/2006 dále vychází např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. 29 Cdo 4703/2008 (proti tomuto rozhodnutí byla podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 767/09), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1662/2007, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 5, ročník 2010, pod č. 71, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3597/2011, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2806/2011 (proti tomuto rozhodnutí byla podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 12. 7. 2012, sp. zn. III. ÚS 2125/12, v němž uzavřel: „jestliže i s ohledem na judikaturu Ústavního soudu obecně platí, že za nesprávný výkon funkce správce konkursní podstaty odpovídá tento správce samostatně, nelze ani v této věci příčinnou souvislost mezi vznikem škody a činností konkursního soudu dovodit“), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2013, sp. zn. 28 Cdo 4208/2011, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2656/2010, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 10, ročník 2014, pod č. 114.

Z judikatury Ústavního soudu (jež ze závěrů obsažených v R 24/2006 vychází též) lze dále zmínit např. usnesení ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. II. ÚS 1086/11 (jímž Ústavní soud odmítl ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2888/2010), v němž Ústavní soud uvedl: „Ústavní soud je stejného názoru jako Nejvyšší soud, že stát nenese přímou odpovědnost za nesprávný výkon funkce správce konkursní podstaty, který je v tomto směru odpovědným samostatně. Stát odpovídá toliko za nesprávný úřední postup při výkonu své dohlížecí funkce nad správcem konkursní podstaty.“ Srov. i usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 557/06.

[8] Smyslem dohlédací činnosti konkursního soudu je zajištění řádného a plynulého průběhu konkursního řízení a dodržování jeho pravidel všemi ostatními procesními subjekty. Rozhodnutí, jež konkursní soud vydává při dohlédací činnosti, proto mají operativně reagovat na problémy vzniklé z činnosti procesních subjektů v průběhu konkursního řízení způsobem co nejvíce naplňujícím smysl dohlédací činnosti soudu. Není přitom nikterak vyloučeno, aby do doby, než se stav vyvolaný pokynem soudu uděleným při výkonu dohlédací činnosti stane nevratným, soud vydáním dalšího (nového) rozhodnutí korigoval (v závislosti na nově vzniklé situaci v konkursu) některý ze svých předchozích pokynů či opatření (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 1696/2005, uveřejněný pod č. 88/2008 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

[9] Podle § 12 odst. 2 ZKV se klade důraz na to, že konkursní soud činí při výkonu dohlédací činnosti opatření nezbytná k zajištění účelu konkur-

su (jímž je ve smyslu § 1 odst. 1 ZKV uspořádání majetkových poměrů dlužníka, který je v úpadku). Pro rozhodnutí, která konkursní soud vydává při výkonu své dohlédací činnosti (lhostejno, zda z vlastní iniciativy nebo z podnětu či na návrh některého z procesních subjektů), tudíž není určující osobní zájem dlužníka (úpadce), některého z věřitelů nebo správce konkursní podstaty (popřípadě zájem třetí osoby na řízení nezúčastněné), nýbrž to, že jeho prostřednictvím bude naplňován účel konkursu, takže přijatá opatření povedou k dosažení cíle konkursu (srov. i § 2 odst. 3 ZKV) (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 29 Cdo 704/2012).

28. V takto ustaveném judikatorním rámci Nejvyšší soud pro poměry dané věci uzavírá, že:

[1] Úvaha soudu prvního stupně o tom, že neshledal „zavinění“ na vzniku žalobcem tvrzené škody „ze strany dohlédací a dozorové činnosti konkursního soudu“, je zjevně nesprávná, jelikož odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem je objektivní odpovědností (bez ohledu na zavinění). Odvolací soud pak pochybil, jestliže názor soudu prvního stupně mlčky převzal (svým rozhodnutím jej nekorigoval, ač byl očividně nesprávný).

[2] Při posouzení, zda konkursní soud chyboval při výkonu dohlédací činnosti, oba soudy na věc nepřiléhavě aplikovaly závěry obsažené v R 24/2006.

29. K názorům soudu prvního stupně, na něž odvolací soud odkázal (jako na správné), patří i názor, podle kterého (ne)jednání konkursního soudu posuzoval soud v této věci s ohledem na „ustálenou judikaturu“ potud, zda „jednoduché posouzení konkursnímu soudu známých skutečností umožňovalo přijmout spolehlivé závěry“, přičemž „z tohoto pohledu (konkursní) soud své povinnosti neporušil“.

30. Potud jde ovšem o dezinterpretaci závěrů Nejvyššího soudu obsažených v R 24/2006. Tam Nejvyšší soud přijal výše citované závěry (na téma „jednoduchého posouzení“ konkursnímu soudu známých skutečností) pro situaci, kdy zákon předpokládá, že pochybnosti o opodstatněnosti soupisu určitého majetku budou řešeny především ve zvláštním řízení [ve sporu o vylučovací (excindační) žalobě ve smyslu § 19 odst. 2 ZKV]. V žádném případě odtud neplyne obecně platný závěr, podle kterého by nečinnost konkursního soudu při výkonu dohlédací činnosti neměla být pokládána za nesprávný úřední postup konkursního soudu jen proto, že odpověď na otázku, k jejímuž řešení byl povolán (podnětem nebo návrhem účastníků konkursního řízení, správce konkursní podstaty nebo i třetích osob), vyžadovala „nikoli jednoduché“ právní posouzení.

31. Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích opakovaně zdůrazňuje, že konkursní řízení vedené podle zákona o konkursu a vyrovnání se člení na několik relativ-

ně samostatných fází, z nichž první, přípravná, fáze počíná podáním návrhu na prohlášení konkursu a končí prohlášením konkursu, druhá, realizační, fáze se v době od prohlášení konkursu do podání konečné zprávy správcem konkursní podstaty pojí s přihlašованием pohledávek věřitelů, zjišťování majetku patřícího do konkursní podstaty a zpeněžování tohoto majetku a třetí, závěrečná, fáze počínající rozvrhovým usnesením, postihuje vlastní rozvrh výtěžku konkursní podstaty mezi věřitele a zrušení konkursu [srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 29 Odo 208/2003, uveřejněného pod č. 95/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 95/2006“) nebo důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2917/2007, uveřejněného pod č. 42/2010 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 42/2010“) nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 29 Cdo 2012/2010, uveřejněný pod č. 132/2012 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 132/2012“)].

32. Ve druhé fázi konkursního řízení (v níž se v rozhodné době nacházelo i konkursní řízení vedené na majetek úpadce v této věci) je pro posouzení, zda konkursní soud vede konkursní řízení řádně (zda neporušuje své povinnosti), určující (rozhodující) právě to, jak účinně vykonává dohled ve smyslu § 12 ZKV. Úřední postup konkursního soudu lze v této fázi konkursního řízení mít vždy za nesprávný tam, kde konkursní soud včas nebo vůbec nereaguje na odůvodněné podněty nebo návrhy účastníků konkursního řízení, správce konkursní podstaty nebo i třetích osob. Přitom bez zřetele k tomu, jaké opatření přijme konkursní soud při řešení sporné otázky v rámci dohlédací činnosti tam, kde lze důvodně předpokládat, že konečným způsobem bude předmětná otázka (spor o plnění) zodpovězena až v samostatném soudním sporu (aniž by šlo o excindační řízení), by měl přijmout též opatření, jež by bránilo tomu, aby předmět sporu nebyl spotřebován nebo použit k jiným účelům před pravomocným skončením sporu, nebo opatření, jež by riziko takového postupu alespoň podstatně minimalizovalo. Závěry formulované pro excindační řízení v R 24/2006 jsou výjimkou z takto chápaného pojetí dohledu právě (a jen) proto, že konečné řešení otázek souvisejících se soupisem příslušného majetku do konkursní podstaty úpadce v excindačním řízení zákon typově předjímá (R 24/2006 řeší otázku mezi dohledu konkursního soudu v konfrontaci s excindačním řízením).

33. Právní posouzení věci odvolacím soudem tudíž ani v tomto ohledu není správné, jelikož pro posouzení otázky, zda úřední postup konkursního soudu byl v dané věci nesprávný, nebylo rozhodné, že řešení otázky předložené soudu k dohledu „nebylo jednoduché“.

34. Nesprávná je v dotčených souvislostech rovněž úvaha soudu prvního stupně (jejíž korekci odvolací soud též neprovedl), podle které, zůstaly-li nesepsané prostředky u V. H., pak ten nevystupoval jako správce konkursní podstaty, ale

jako soukromá osoba a konkursní soud jej potud nemohl dozorovat a činit opatření k odvrácení vzniku tvrzené škody.

35. Jestliže správce konkursní podstaty přijal pro konkursní podstatu plnění (na které si ovšem činila nárok další osoba – zde dovolatel) od třetích osob coby úpadcových dlužníků, které (následně) spotřeboval pro konkursní podstatu (použil na uspokojení některé z pohledávek za konkursní podstatou), aniž takové plnění předtím formálně sepsal do konkursní podstaty, pak dozajista nejde o postup „soukromé osoby“, jenž by nepodléhal dohlédací činnosti konkursního soudu. Dohled konkursního soudu v takovém případě má typově spočívat v tom, aby zajistil, že správce konkursní podstaty podá příslušné vysvětlení k tomu, nač příjem podstaty použil [k tomu bude ostatně povinen nejpozději při podání konečné zprávy o zpeněžení majetku z podstaty a o vyúčtování odměny a výdajů správce konkursní podstaty (§ 29 ZKV)], a aby vysvětlil, proč případně nepokládal za potřebné sepsat takové plnění jako samostatnou položku soupisu konkursní podstaty. K náležitostem soupisu srov. v těchto souvislostech § 18 ZKV, jakož i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněný pod č. 19/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek a k náležitostem soupisu úpadcova podniku § 18a ZKV a (k pojetí podniku jako věci hromadné) rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 29 Cdo 2323/2007, uveřejněný ve zvláštním čísle I časopisu Soudní judikatura (Judikatura konkursní a insolvenční), ročník 2012, č. 6.

2) K solidární odpovědnosti dlužníků

36. Výhrady dovolatele v této otázce směřují k prověření úsudku odvolacího soudu, podle kterého: „Jestliže je tvrzeno současně porušení povinnosti správce konkursní podstaty i porušení dohledové činnosti konkursního soudu (...), nelze vyloučit společnou odpovědnost správce konkursní podstaty i soudu dle § 26 zákona č. 82/1998 Sb. a dle § 438 obč. zák. Tuto úvahu však nelze použít, je-li stát jediným žalovaným“.

37. Jakkoli Nejvyšší soud shledává nejasným vyznění této pasáže odůvodnění napadeného rozhodnutí (uniká mu smysl myšlenky, jež měla být vyjádřena poslední citovanou větou), nesdílí přesvědčení dovolatele, že právní posouzení věci odvolacím soudem vystihuje úsudek, že odvolací soud má za to, že všichni solidární dlužníci musí být žalováni najednou (takový úsudek by dozajista neodpovídal ustálené judikatuře Nejvyššího soudu, včetně rozhodnutí označených dovolatelem).

38. K otázce možné společné odpovědnosti státu a správce konkursní podstaty za škodu se Nejvyšší soud vyjádřil v rozsudku ze dne 28. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2656/2010, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 10, ročník 2014, pod č. 114. V něm vysvětlil, že z R 24/2006 též plyne, že obecně se nepředpokládá, že by se odpovědnost správce konkursní podstaty za škodu způsobenou tím, že při výkonu funkce nepostupoval s odbornou péčí a porušil povinnosti, které mu

ukládá zákon nebo mu uloží soud (§ 8 odst. 2 ZKV), překrývala s odpovědností státu za škodu způsobenou konkursním soudem způsobem, jenž by dovoľoval uzavřít, že tyto subjekty způsobily škodu společně.

č. 30

39. K tomu Nejvyšší soud doplňuje, že výše citované judikatorní závěry Nejvyššího soudu (i Ústavního soudu) k samostatné majetkové odpovědnosti správce konkursní podstaty za škodu vzniklou účastníkům konkursního řízení nebo třetím osobám v důsledku porušení povinnosti uložené správci konkursní podstaty zákonem nebo soudem v souvislosti s výkonem této funkce je nutno v souvislostech, kdy je tvrzena i odpovědnost státu za nesprávný úřední postup konkursního soudu spočívající v zanedbání dohledu nad výkonem funkce správcem konkursní podstaty, chápat následovně:

[1] Jestliže škoda vznikla již v důsledku jednání správce konkursní podstaty, jenž při výkonu funkce nepostupoval s odbornou péčí a porušil povinnost, kterou mu ukládá zákon nebo kterou mu uložil konkursní soud (§ 8 odst. 2 ZKV), pak není dána odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem konkursního soudu [došlo-li ke vzniku škody jednáním správce konkursní podstaty, pak nedostatky následné dohlédací činnosti konkursního soudu již nelze pokládat (též s přihlédnutím k teorii adekvátní příčinné souvislosti) za příčinu vzniku škody (rozhodující příčinou vzniku škody byla jiná skutečnost)].

[2] Pouze tehdy, dovršil-li se škodný následek vyvolaný protiprávním jednáním správce konkursní podstaty (vznikla-li škoda) až ve spojení s případnou nečinností nebo vadami postupu konkursního soudu při výkonu dohlédací činnosti (ve spojení s nesprávným úředním postupem konkursního soudu), lze uvažovat o společné odpovědnosti správce konkursní podstaty a státu za způsobenou škodu.

40. Proto je též nesprávný úsudek vyjádřený v rozhodnutí soudu prvního stupně o tom, že v situaci, kdy žalovaným je pouze stát, posuzoval nesprávný úřední postup v daném konkursním řízení pouze z hlediska možného „zavinění“ soudu v rámci jeho dohlédací činnosti dle § 12 ZKV a „v žádném případě se nezabýval případnými pochybeními správce konkursní podstaty úpadce jako takovými“.

41. Závěr, že stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem konkursního soudu spočívajícím v zanedbání dohledu nad výkonem funkce správcem konkursní podstaty, je totiž zcela vyloučen, jestliže zde není protiprávního postupu správce konkursní podstaty, jenž měl být napraven dohledem tak, aby se předešlo vzniku škody.

42. Jinak řečeno, ve sporu o náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem konkursního soudu spočívajícím v zanedbání dohledu nad výkonem funkce správcem konkursní podstaty, se soud nesmí vyhnout posouzení případných pochybení správce konkursní podstaty při výkonu funkce, neboť otázka, zda správce konkursní podstaty postupoval při výkonu funkce s odbornou péčí,

je pro výsledek sporu proti státu určující (nedbalý dohled konkursního soudu ve vztahu ke správci konkursní podstaty, který při výkonu funkce i tak postupoval s odbornou péčí, nemůže být příčinou vzniku škody ve smyslu § 13 zákona č. 82/1998 Sb.).

43. Právní posouzení věci odvolacím soudem, jenž zkoumaný úsudek soudu prvního stupně opět nekorigoval, tedy ani potud není správné.

3) K předčasnosti žaloby

44. Ani potud není napadené rozhodnutí plně souladné s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu představovanou především R 48/2011 (z nějž vychází řada dalších rozhodnutí Nejvyššího soudu). V R 48/2011 Nejvyšší soud uzavřel, že nárok na náhradu škody způsobené výkonem veřejné moci může být vůči státu úspěšně uplatněn pouze tehdy, nemůže-li poškozený úspěšně dosáhnout uspokojení své pohledávky vůči dlužníku, který je mu povinen plnit, s tím, že v případě probíhajícího konkursu na majetek dlužníka vedeného podle zákona o konkursu a vyrovnání může věřiteli škoda vzniknout až tehdy, nebude-li jeho nárok vůči dlužníku uspokojen ani v rámci konkursu. Tamtéž Nejvyšší soud dodal, že za nedobytnou je možno pohledávku považovat již ke dni, kdy žalobce obdržel plnění na základě pravomocného rozvrhového usnesení, bez ohledu na to, že dosud nebylo vydáno rozhodnutí o zrušení konkursu.

45. Jak je dále patrné z odůvodnění R 48/2011, výše citované závěry přijal Nejvyšší soud ve věci, v níž odvolací soud zamítl žalobu věřitele (poškozeného) vůči státu o náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem (odůvodněnou „ztrátou“ věřitelovy pohledávky vůči dlužníku v důsledku nečinnosti soudu v nalézacím řízení) „pro předčasnost“, s tím, že konkursní řízení vedené na majetek dlužníka (úpadce) je pouze ve fázi plnění rozvrhového usnesení (ve smyslu R 95/2006, R 42/2010 a R 132/2012 šlo o závěrečnou fázi konkursního řízení) a konkurs dosud nebyl zrušen podle § 44 odst. 1 písm. a) ZKv. Tento závěr odvolacího soudu shledal Nejvyšší soud chybným, maje plně za možné považovat věřitelovu pohledávku vůči dlužníku (úpadci) za nedobytnou „již“ (!) na základě pravomocného rozvrhového usnesení [se zřetelem k tomu, co má být (může být) věřiteli podle rozvrhu plněno z dlužníkovy konkursní podstaty na úhradu pohledávky].

46. Závěr, že pohledávka věřitele vůči dlužníku (úpadci) nemůže být (pro účely sporu o náhradu škody vůči státu vzniklé „ztrátou“ pohledávky vůči dlužníku a způsobené nesprávným úředním postupem ve smyslu § 13 zákona č. 82/1998 Sb.) považována za nedobytnou před právní mocí rozvrhového usnesení, odtud neplyne.

47. Jinak řečeno, závěr Nejvyššího soudu, že „za nedobytnou je možno pohledávku považovat ‚již‘ ke dni, kdy žalobce obdržel plnění na základě pravomocného rozvrhového usnesení“ (R 48/2011), v žádném případě nelze vykládat tak, že „za nedobytnou je možno pohledávku (vždy) považovat ‚až‘

ke dni, kdy žalobce obdržel plnění na základě pravomocného rozvrhového usnesení“. Z R 48/2011 taková interpretace (použitá soudy v této věci) dozajista neplyne právě proto, že pro poměry tam řešené věci Nejvyšší soud odklidil jako nesprávný jen úsudek odvolacího soudu, že k závěru o nedobytnosti pohledávky nestačí ani pravomocné rozvrhové usnesení (možnou nedobytností pohledávky v době předcházející právní moci rozvrhového usnesení se R 48/2011 nezabývalo).

48. K tomu, že rozvrhové usnesení není vždy skutečností rozhodnou pro vznik škody způsobené „ztrátou“ (nedobytností) pohledávky vůči dlužníku (úpadci), se Nejvyšší soud vyjádřil např. též v dovolatelem zmíněném R 93/2012. V něm uzavřel, že rozvrhové usnesení není samo o sobě skutečností rozhodnou pro vznik nebo výši škody způsobené věřiteli porušením povinnosti podat návrh na prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

49. V důvodech R 93/2012 poukázal Nejvyšší soud na to, že již v R 33/2008 připustil, že výši škody způsobené věřiteli porušením povinnosti podat návrh na prohlášení konkursu na majetek dlužníka lze určit i dříve než (až) v souvislosti s rozvrhovým usnesením, přičemž tak učinil s vědomím, že v konkursním řízení vedeném podle zákona o konkursu a vyrovnání může být otázka nemožnosti uspokojení pohledávky věřitele zodpovězena (podle stavu konkursního řízení) i dříve než při rozvrhu (k němuž ani nemusí dojít). K tomu Nejvyšší soud v R 93/2012 dále dodal, že především může být míra možného uspokojení věřitelů dlužníka objasněna již při vydání částečného rozvrhu (srov. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 657/2006, uveřejněného v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 2008, pod č. 168). V řadě případů bude možné uzavřít, v jaké výši vznikla věřiteli škoda již při pravomocném schválení konečné zprávy (§ 29 ZKV), bude-li z ní patrné, že dosažený výtěžek zpeněžení konkursní podstaty nebude postačovat ani k plnému uspokojení pohledávek za podstatou (§ 31 odst. 2 ZKV) a pracovních nároků (§ 31 odst. 3 ZKV), takže nezajištění věřitelů druhé třídy neobdrží při rozvrhu ničeho (§ 32 odst. 1 ZKV).

50. A konečně Nejvyšší soud v R 93/2012 též uzavřel (odkazuje na R 48/2011), že tam, kde stav konkursního řízení před vydáním rozvrhového usnesení nedovoluje určit výši škody způsobem shora popsáním, vskutku bude namístež žalobu zamítnout pro předčasnost. V takovém případě totiž platí, že škoda dosud nevznikla (nelze postavit najisto, v jakém rozsahu se věřitel uspokojí z majetku dlužníka).

51. Závěry obsažené v R 93/2012 se vztahovaly ke škodě způsobené věřiteli tím, že osoby uvedené v § 3 odst. 2 ZKV porušily povinnost podat návrh na prohlášení konkursu na majetek dlužníka [přímo v R 93/2012 Nejvyšší soud poznamenal, že otázku odpovědnostních nároků osob uvedených v § 3 odst. 2 ZKV nelze jinak (bez dalšího) směřovat s otázkami vzniku škody při odpovědnosti

státu za škodu způsobenou výkonem veřejné moci]. V pojmenování situací, jež dovolují učinit v konkursním řízení závěr, že pohledávka věřitele vůči dlužníku (úpadci) se stala nedobytnou ještě před právní mocí rozvrhového usnesení, však mezi těmito instituty rozdílu není.

52. Pro poměry dané věci platí řečené tím více, že v konkursní věci úpadce již konkursní soud povolil částečný rozvrh (usnesením o částečném rozvrhu z 21. 12. 2007). Oba soudy v dané věci přijaly závěr o předčasnosti žaloby, aniž se zabývaly tím, zda stav konkursního řízení vedeného na majetek úpadce již nyní nevylučuje možnost uspokojení věřitelovy pohledávky. Spolehlivým podkladem pro takový závěr je pro dobu před vydáním rozvrhového usnesení zpravidla zpráva konkursního soudu, případně zpráva správce konkursní podstaty úpadce, kterou by si v obdobných věcech měl pro účely posouzení, zda žaloba je předčasná, soud rozhodující o náhradě škody vůči státu vždy vyžádat [ve smyslu § 120 odst. 3 o. s. ř. v rozhodném znění (§ 120 odst. 2 o. s. ř. v aktuálním znění)].

53. Právní posouzení věci odvolacím soudem je tudíž i v tomto ohledu nesprávné. V situaci, kdy dovolatel tvrdil (a k tomuto tvrzení vznášel důkazní návrhy), že jeho pohledávka vůči úpadci se stala nedobytnou (v důsledku nesprávného úředního postupu konkursního soudu při výkonu dohlédací činnosti nad postupem správce konkursní podstaty) bez zřetele k tomu, že konkursní řízení vedené na majetek úpadce se dosud nedostalo do stadia konečného rozvrhu, nemohly soudy zamítnout žalobu pro předčasnost bez prověření těchto tvrzení jen s poukazem na to, že zde dosud není pravomocné (konečné) rozvrhové usnesení.

54. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), zrušil napadené rozhodnutí (včetně závislého výroku o nákladech odvolacího řízení). Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí (opět včetně závislého výroku o nákladech řízení) a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

55. V další fázi řízení soud prvního stupně (odvolací soud) nepřehlédne, že tvrzení dovolatele, že smlouva z 1. 6. 2005 (resp. 2. 6. 2005) nebyla smlouvou o prodeji podniku úpadce a že šlo o smlouvu od počátku absolutně neplatnou, vyvracejí závěry obsažené k této smlouvě v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2323/2007.

56. Smysluplné soudní rozhodnutí o podané žalobě musí též obsahovat jednoznačně formulovaný závěr o tom, zda a proč nebyly platby za faktury vystavené žalobcem (za dodané zboží) zahraničním odběratelům (dlužníkům) v době, kdy žalobce vlastnil úpadcův podnik, platbami na úhradu pohledávek vzešlých z provozu úpadcova podniku (jenž po odstoupení od smlouvy o prodeji podniku přešel zpět do vlastnictví úpadce). Dospěje-li soud k (odůvodněnému) závěru, že šlo o pohledávky, které se odstoupením od smlouvy o prodeji podniku

nestaly (coby součást úpalcova podniku) součástí úpalcova majetku, vysvětli dále, proč plnění na tyto pohledávky „zahraničními odběrateli“ (dlužníky) někomu jinému (konkursní podstatě úpalcce) než věřiteli (žalobci) přivodilo zánik pohledávek vůči věřiteli (žalobci), resp. proč v případě, že takové plnění „zahraničními odběrateli“ (dlužníky) nepřivodilo zánik věřitelových (žalobcových) pohledávek, žalobce nepožadoval (nemohl požadovat) jejich úhradu po svých dlužnících (zahraničních odběratelích).

č. 30

Č. 31

Č. 31

Společenská smlouva, **Společnost s ručením omezeným**, Zástavní právo,
Statutární orgán

§ 777 zákona č. 90/2012 Sb., § 209 zákona č. 90/2012 Sb., § 396 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb.

Cpjn 204/2015, ECLI:CZ:NS:2016:CPJN.204.2015.1

Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. ledna 2016 k některým otázkám zápisů obchodních korporací do obchodního rejstříku.

Nejvyšší soud, který je povolán v zájmu zajištění jednotného rozhodování soudů sledovat a vyhodnocovat pravomocná rozhodnutí soudů [§ 14 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů], zjistil, že soudy nepostupují jednotně při rozhodování o návrzích na zápis obchodních korporací do obchodního rejstříku podle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, (dále též jen „z. v. r.“) a zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), dále též jen „z. o. k.“. Po vyhodnocení těchto rozhodnutí a na jejich základě zaujalo občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu na návrh předsedy kolegia podle § 14 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, následující stanovisko:

I. Společenská smlouva společnosti s ručením omezeným vzniklé před 1. lednem 2014, která se postupem podle § 777 odst. 5 z. o. k. nepodřídila zákonu o obchodních korporacích jako celku, může v souladu s § 135 odst. 1 z. o. k. připustit vznik různých druhů podílů.

1. Rejstříkové soudy nepostupují jednotně, jde-li o zápis druhů podílů ve společnostech s ručením omezeným, které vznikly před 1. 1. 2014 a které se nepodřídily zákonu o obchodních korporacích jako celku postupem podle § 777 odst. 5 z. o. k. Například Městský soud v Praze usnesením ze dne 25. 11. 2014, č. j. C 1888523/RD6/MSPH, Fj 346433/2014, zamítl návrh společnosti na zápis druhů podílů do obchodního rejstříku, dovozuje, že zákon o obchodních kor-

č. 31

poracích „nepřipouští existenci korporací, které se sice budou řídit obchodním zákoníkem, ale současně z nového práva vyberou některé nástroje, které se jim budou zdát výhodnější (např. druhovost podílů, možnost vydání kmenového listu)“. Naopak tentýž soud ve věci C 174277/RD15/MSPH, Fj 187827/2015, zapsal do obchodního rejstříku druh podílu, aniž by se společnost podřídila zákonu o obchodních korporacích jako celku.

2. S účinností od 1. 1. 2014 se obchodní korporace a jejich vnitřní poměry řídí zákonem o obchodních korporacích (§ 775 z. o. k.). Ustanovení zakladatelských právních jednání, která jsou v rozporu s kogentními ustanoveními zákona o obchodních korporacích, byla ke dni účinnosti tohoto zákona zrušena (§ 777 odst. 1 z. o. k.) a obchodním korporacím byla poskytnuta lhůta na přizpůsobení zakladatelských právních jednání a smluv o výkonu funkce požadavkům zákona o obchodních korporacích (§ 777 odst. 2 a 3 z. o. k.).

3. Z uvedeného pravidla zákonodárce upravuje v § 777 odst. 4 z. o. k. výjimku pro práva a povinnosti společníků obchodních korporací vzniklých před 1. 1. 2014. Označené ustanovení je projevem respektu zákonodárce ke smluvní autonomii společníků. Práva a povinnosti společníků těch obchodních korporací, které do zakladatelských právních jednání „neopsaly“ zákonnou úpravu práv a povinností společníků ze zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, (dále též jen „obch. zák.“) (bez ohledu na to, zda se společníci od ní odchýlit nechtěli či nemohli), spoléhající se na znění zákona, se tak i nadále řídí stejnými pravidly, která pro ně platila do 31. 12. 2013. Nově však již nejde o pravidla zákonná, ale – díky právní domněnce upravené v § 777 odst. 4 z. o. k. – o pravidla smluvní. Předpokladem je, že tato pravidla neodporují donucujícím ustanovením zákona o obchodních korporacích. Ustanovení § 777 odst. 4 z. o. k. se nedotýká statusových otázek, jako např. vymezení jednotlivých orgánů obchodních korporací a jejich působnosti, rozhodování orgánů (tj. zejména svolání, usnášeníschopnosti, hlasovacích většin, osvědčování rozhodnutí veřejnou listinou) atd. Ty se řídí od 1. 1. 2014 zákonem o obchodních korporacích (§ 775 z. o. k.).

4. Podřídí-li se obchodní korporace vzniklá před 1. 1. 2014 postupem podle § 777 odst. 5 z. o. k. (jenž pro tento krok stanoví pořádkovou lhůtu dvou let od účinnosti zákona) zákonu o obchodních korporacích jako celku, přestávají být ustanovení obchodního zákoníku uvedená v § 777 odst. 4 z. o. k. „součástí“ jejího zakladatelského právního jednání. Změna zakladatelského právního jednání spočívající v podřízení obchodní korporace zákonu o obchodních korporacích jako celku je účinná od zveřejnění zápisu o podřízení se do obchodního rejstříku (zápis má konstitutivní účinky), tj. ode dne, kdy je zápis této změny uveřejněn v obchodním rejstříku způsobem umožňujícím dálkový přístup podle zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (srov. § 776 odst. 1, § 13 odst. 1 a § 16 odst. 1 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. a § 3 z. v. r.).

5. Postup podle § 777 odst. 5 z. o. k. však není předpokladem pro to, aby společníci společnosti s ručením omezeným využili možnosti dané zákonem o obchodních korporacích a v souladu s § 135 odst. 1 z. o. k. připustili vznik různých druhů podílů.

6. Společníci tedy mohou, aniž společnost postupuje podle § 777 odst. 5 z. o. k. – mimo jiné – ve společenské smlouvě připustit vznik různých druhů podílů (§ 135 odst. 1 z. o. k.) a upravit práva a povinnosti s nimi spojená (§ 136 z. o. k.), stejně jako mohou (za předpokladu, že se odchýlí od pravidel upravujících omezení převoditelnosti podílu podle § 115 odst. 1 a 2 obch. zák.) určit, že podíl bude představován kmenovým listem (§ 137 z. o. k.), či připustit (odchylně od pravidla dříve formulovaného v § 114 odst. 2 obch. zák.), že společník může vlastnit více podílů (§ 32 odst. 1, § 135 odst. 2 z. o. k.; učiní-li tak, nedochází v případě nabytí dalšího podílu společníkem ke zvýšení stávajícího podílu společníka, jako je tomu v případě, že společenská smlouva mnohost podílů nepřipouští).

č. 31

II. Nepřipouští-li společenská smlouva společnosti s ručením omezeným vznik různých druhů podílů (§ 135 odst. 1, § 136 z. o. k.), údaj o druhu podílu se do obchodního rejstříku nezapisuje podle § 48 odst. 1 písm. j) z. v. r. Nevydala-li společnost s ručením omezeným kmenové listy, údaj o tom, že nebyl vydán kmenový list, se do obchodního rejstříku nezapisuje podle § 48 odst. 1 písm. j) z. v. r.

7. Ustanovení § 48 odst. 1 písm. j) z. v. r. je rejstříkovými soudy vykládáno nejednotně, jde-li o povinnost společností s ručením omezeným, jejichž společenská smlouva nepřipouští vznik různých druhů podílů (§ 135 odst. 1, § 136 z. o. k.) či neumožňuje vydání kmenového listu (§ 137 z. o. k.), zapsat do obchodního rejstříku údaj o tom, že podíly jsou toliko základní, resp. že nebyl vydán kmenový list. Například Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 5. 5. 2014, č. j. C 34150-RD3/KSUL, Fj 17090/2014, vyzval navrhovatele, aby v návrhu na zápis společnosti s ručením omezeným doplnil údaj „u zapisovaného společníka v kolonce druh podílu – základní, bez zvláštních práv a povinností“, a „v kolonce údaj o vydání kmenového listu – nebyl vydán“. Naopak Městský soud v Praze usnesením ze dne 10. 11. 2014, č. j. C 233568/RD5/MSPH, Fj 331439/2014, zamítl návrh na zápis do obchodního rejstříku v části týkající se druhu podílu (základní, bez zvláštních práv a povinností) s odůvodněním, že „je nadbytečné zapisovat negace určitých skutečností“, a do obchodního rejstříku zapsal toliko „druh podílu: základní“. Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 2. 7. 2014, č. j. C 29952-RD4/KSPL, Fj 24555/2014, vyzval navrhovatele, aby v návrhu doplnili údaj o nevydání kmenového listu, s tím, že jinak bude návrh na zápis

společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku odmítnut. Následně usnesením ze dne 9. 7. 2014, č. j. C 29952-RD10/KSPL, Fj 24555/2014, zapsal společnost s ručením omezeným, včetně údaje o tom, že na podíly nebyl vydán kmenový list. Obdobně zapsal údaj o tom, že kmenový list nebyl vydán, i Krajský soud v Brně (usnesení ze dne 6. 8. 2014, sp. zn. C 84215-RD4/KSBR, Fj 87698/2014) či Městský soud v Praze (C 107640/RD20/MSPH, Fj 146489/2015). Naopak Krajský soud v Ostravě (přesto, že tak navrhopatel navrhoval) do obchodního rejstříku nezapsal údaj o tom, že kmenový list nebyl vydán (C 32039/RD4/KSOS, Fj 37173/2015). Taktéž Vrchní soud v Praze (usnesením ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 14 Cmo 457/2014) potvrdil usnesení ze dne 2. 7. 2014, č. j. C 103561-RD8/MSPH, Fj 180490/2014, ve výroku II., jímž Městský soud v Praze zamítl návrh na zápis do obchodního rejstříku v části zápisu údaje o nevydání kmenového listu.

8. Ustanovení § 48 odst. 1 písm. j) z. v. r. (mimo jiné) určuje, že do obchodního rejstříku se u společnosti s ručením omezeným запиše také druh podílu a popis práv a povinností s ním spojených alespoň odkazem na společenskou smlouvu uloženou ve sbírce listin a údaj o tom, zda byl na podíl vydán kmenový list.

9. Požadavek na zápis uvedených údajů do obchodního rejstříku je reakcí na nově otevřenou možnost vydat podíly různých druhů (§ 135 odst. 1, § 136 z. o. k.) či vtělit podíl do cenného papíru – kmenového listu (§ 137 z. o. k.). Zápis uvedených údajů v obchodním rejstříku zpřístupňuje všem třetím osobám (zejména potenciálním nabyvatelům podílů, popř. věřitelům společnosti či společníkům) informaci, jaké druhy podílů společnost vydala a jaká (zvláštní) práva a povinnosti jsou s jednotlivými druhy podílů spojeny, resp. že podíly (popř. některé z nich) jsou vtěleny do kmenových listů [a mohou být tudíž (neomezeně) převáděny či zastavovány podle pravidel pro cenné papíry na řad – srov. zejména § 1103 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“) a § 210 z. o. k., jakož i § 1328 odst. 1 a 2 o. z.].

10. Jestliže však společenská smlouva vznik různých druhů podílů nepřipouští, a s podíly ve společnosti nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti, jsou podíly ve společnosti podíly základními (§ 135 odst. 1 *in fine* z. o. k.). Ve společnosti, v níž jiné než základní podíly nebyly vydány, nemá zápis druhu podílu do obchodního rejstříku pro třetí osoby žádný význam. Stejný účel – totiž poskytnutí informace o tom, že společnost nevydala různé druhy podílů, plní totiž i absence (deklaratorního) zápisu údaje o druhu podílu. Jinými slovy, není-li v obchodním rejstříku druh podílu zapsán, pak – při řádném chodu věci – platí, že společnost vydala toliko základní podíly. Závěru, podle něhož společnost, která vydala pouze základní podíly ve smyslu § 135 odst. 1 z. o. k., nemusí do obchodního rejstříku zapisovat údaj o druhu podílu podle § 48 odst. 1 písm. j) z. v. r., nasvědčuje i systematický výklad. Vzhledem k tomu, že spo-

lečenská smlouva takové společnosti nemusí upravovat „určení druhů podílů“ [srov. § 146 odst. 1 písm. d) z. o. k.], není možné splnit požadavek § 48 odst. 1 písm. j) z. v. r. na „popis práv a povinností s ním spojených alespoň odkazem na společenskou smlouvu uloženou ve sbírce listin“. A opisovat do obchodního rejstříku zákonná ustanovení upravující práva a povinnosti společníků nedává smysl.

11. Stejný závěr pak platí i pro zápis údaje o vydání kmenového listu. Přestože zákon uvozuje uvedený požadavek slovem „zda“ (nikoliv „že“), nemá žádného významu požadovat po společnostech, které kmenové listy nevydaly, aby tento negativní údaj povinně zapisovaly do obchodního rejstříku (pod sankcí zrušení společnosti s likvidací – § 122 odst. 3 z. v. r.). Není-li v obchodním rejstříku (deklaratorně) zapsán údaj o vydání kmenového listu, je – při řádném chodu věci – zřejmé, že společnost kmenové listy nevydala. Z tohoto důvodu tudíž zpravidla nebude na zápisu údaje, že kmenový list nebyl vydán, ani právní zájem ve smyslu § 25 odst. 1 písm. k) z. v. r. (jak přílehavě uzavřel i Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 14 Cmo 457/2014). Lze dodat, že v případě zápisu údaje, že byl vydán kmenový list, je nutné tento údaj zapsat ve vztahu ke každému podílu, k němuž byl kmenový list vydán.

12. Výše uvedené platí obdobně, jde-li o zápis druhu akcií podle § 48 odst. 1 písm. k) z. v. r. (v právní teorii srov. HAVEL, B., ŠTENGLOVÁ, I., DĚDIČ, J., JINDŘICH, M. A KOL. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 125 až 127, s. 134 a 135).

III. Usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným o souhlasu s převodem podílu na osobu, která není společníkem (§ 208 odst. 1 z. o. k.), není usnesením, v jehož důsledku se mění společenská smlouva ve smyslu § 171 odst. 1 písm. b) z. o. k.; nejde tudíž ani o rozhodnutí, které se obligatorně osvědčuje veřejnou listinou podle § 172 odst. 2 z. o. k.

13. Praxe rejstříkových soudů není jednotná ani v posuzování otázky, zda je při převodu podílu na třetí osobu nezbytné doložit k návrhu na zápis změny údajů v osobě společníka do obchodního rejstříku notářský zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby podle § 80a a násl. zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), jímž by bylo osvědčeno usnesení valné hromady o souhlasu s tímto převodem podle § 208 odst. 1 z. o. k. Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 5. 5. 2015, č. j. C 61520/RD8/KSOS, Fj 31136/2015, vyzval navrhovatele, aby návrh na zápis změny v osobě společníka do obchodního rejstříku doložil originálem či ověřenou fotokopii vyjádření společníků k návrhu rozhodnutí valné hromady přijímaného

postupem podle § 175 a násl. z. o. k., včetně úředně ověřeného podpisu obou společníků podle § 175 odst. 3 z. o. k., vycházejí z předpokladu, že zákon vyžaduje, aby usnesení valné hromady o souhlasu s převodem podílu bylo osvědčeno veřejnou listinou (§ 175 odst. 3 z. o. k.). Současně návrhovatele poučil, že jinak jeho návrh odmítne. Naopak Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 5. 5. 2015, sp. zn. 8 Cmo 114/2015, (mimo jiné) změnil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 3. 2015, č. j. C 67918/RD37/KSBR, Fj 11194/2015, tak, že se vymazávají údaje o dosavadním společníku a zapisují údaje o společníku novém, shledávaje nesprávným právní názor soudu prvního stupně, podle kterého „rozhodnutí jediného společníka společnosti v působnosti valné hromady, jímž rozhodl o rozdělení svého podílu a převodu jeho části, musí mít formu notářského zápisu“. Odvolací soud uzavřel, že nejde o rozhodnutí „o změně společenské smlouvy“ a zákon o obchodních korporacích (na rozdíl od § 141 odst. 1 obch. zák.) pro ně již „formu veřejné listiny nepředepisuje“.

14. Podle § 208 odst. 1 z. o. k., neurčí-li společenská smlouva jinak, může společník převést podíl na osobu, která není společníkem, jen se souhlasem valné hromady. Smlouva o převodu podílu nenabude účinnosti dříve, než bude souhlas udělen.

15. V režimu obchodního zákoníku nebylo usnesení valné hromady o souhlasu s převodem podílu podle § 115 odst. 1 a 2 obch. zák. považováno za usnesení o změně společenské smlouvy, nicméně byl o něm povinně pořizován notářský zápis podle § 80a notářského řádu (§ 141 odst. 1 obch. zák.). Zákon o obchodních korporacích úpravu § 141 odst. 1 obch. zák. nepřevzal; podle důvodové zprávy k návrhu zákona proto, že nadále „není nutné výslovně normovat, co je a co není změnou“ společenské smlouvy.

16. Podle § 172 odst. 1 z. o. k. musí být veřejnou listinou obligatorně osvědčena rozhodnutí valné hromady vypočtená v § 171 odst. 1 z. o. k., jakož i rozhodnutí o dalších skutečnostech, jejichž účinky nastávají až zápisem do obchodního rejstříku. Veřejnou listinou se přitom rozumí notářský zápis (§ 776 odst. 2 z. o. k.) o rozhodnutí orgánu právnické osoby podle § 80a a násl. notářského řádu. Má-li společnost jediného společníka, vykonává působnost valné hromady tento společník (§ 12 odst. 1 z. o. k.). Přijímá-li rozhodnutí v působnosti valné hromady, vypočtená v § 172 odst. 1 z. o. k. (popř. jiná rozhodnutí, která musí být podle zákona osvědčena veřejnou listinou), činí tak ve formě notářského zápisu o právním jednání podle § 62 a násl. notářského řádu (§ 12 odst. 2 z. o. k.).

17. Usnesení valné hromady o souhlasu s převodem podílu podle § 208 odst. 1 z. o. k. však není rozhodnutím, v jehož důsledku dochází ke změně společenské smlouvy v osobách společníků ve smyslu § 171 odst. 1 písm. b) z. o. k. (ani jiným rozhodnutím vyjmenovaným v § 171 odst. 1 z. o. k.). Valná hro-

mada toliko rozhoduje o tom, zda souhlasí s tím, aby k takové změně došlo na základě smlouvy o převodu podílu. Jinými slovy právním jednáním, v jehož důsledku se mění společenská smlouva v okruhu společníků, je smlouva o převodu podílu; usnesení valné hromady je pouze fakultativní podmínkou její účinnosti. Souhlas valné hromady není ani právní skutečností, jejíž účinek nastává až zápisem do obchodního rejstříku ve smyslu § 172 odst. 1 z. o. k.; do obchodního rejstříku se ostatně nezapisuje udělení souhlasu, ale (a to pouze s deklaratorními účinky) změna v osobě společníka. Z uvedeného plyne, že usnesení valné hromady podle § 208 odst. 1 z. o. k. není rozhodnutím, které se povinně osvědčuje veřejnou listinou podle § 172 odst. 1 z. o. k.

18. Má-li společnost jediného společníka, není nutné, aby tento společník udělil souhlas s převodem svého podílu postupem podle § 12 odst. 1 z. o. k., tedy přijal rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady. Požadovat udělení souhlasu jediného společníka s tím, že může (svým právním jednáním) převést podíl, nedává smysl (§ 2 odst. 2 část věty za středníkem o. z.); převádí-li jediný společník svůj podíl, pak s jeho převodem *ipso facto* souhlasí.

19. Zbývá dodat, že shora popsané závěry se obdobně uplatní i v případě usnesení valné hromady o souhlasu s převodem podílu na jiného společníka (§ 207 z. o. k.) nebo se zastavením podílu (§ 32 odst. 3 z. o. k., § 1320 odst. 1 o. z.).

IV. Je-li zřizováno zástavní právo k podílu ve společnosti s ručením omezeným, který není představován kmenovým listem, musí být podpisy smluvních stran na zástavní smlouvě úředně ověřeny.

20. Nejednotná je i praxe rejstříkových soudů při posuzování předpokladů pro zápis zástavního práva k podílu ve společnosti s ručením omezeným, který není vtělen do cenného papíru, do obchodního rejstříku. Městský soud v Praze vyzval usnesením ze dne 27. 5. 2015, č. j. C 49286/RD12/MSPH, Fj 141514/2015, navrhovatele, aby doložil plnou moc udělenou zástavním věřitelem osobám, které za zástavního věřitele jednaly při uzavření zástavní smlouvy, a to s úředně ověřeným podpisem zmocnítele, vycházející zjevně z předpokladu, že zástavní smlouva musí být uzavřena v písemné formě s úředně ověřenými podpisy a tudíž i plná moc k jejímu uzavření musí splňovat stejné požadavky na formu (§ 441 odst. 2 *in fine* o. z.). Naopak Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 19. 5. 2015, č. j. C 40226/RD82/KSOS, Fj 35502/2015, vyhověl návrhu na zápis zástavního práva k podílu ve společnosti s ručením omezeným, aniž by podpisy smluvních stran na zástavní smlouvě byly úředně ověřeny.

21. Obchodní zákoník výslovně určoval, že zástavní smlouva musí mít písemnou formu a podpisy na zástavní smlouvě musí být úředně ověřeny (§ 117a

odst. 1 obch. zák.). Právní úprava zastavení podílu v korporaci, účinná od 1. 1. 2014, již takové zvláštní ustanovení postrádá, nicméně výkladem lze dospět k závěru, podle něhož platí stejný požadavek na formu zástavní smlouvy i po 1. 1. 2014.

č. 31

22. Nezbytnost písemné formy zástavní smlouvy by bylo možné dovodit již z § 1314 odst. 1 o. z., neboť podíl v korporaci, který není představován cenným papírem, nelze (jakožto nehmotnou movitou věc) odevzdat zástavnímu věřiteli. Nicméně zákon požadavek na formu zástavní smlouvy na podíl ve společnosti s ručením omezeným dále zpřísňuje. Podle § 1320 odst. 1 věty první o. z., lze-li podíl v korporaci volně převést, lze k němu zřídit i zástavní právo; lze-li podíl převést jen za určitých podmínek, vyžaduje se splnění týchž podmínek při jeho zastavení. Obdobně stanoví i § 32 odst. 3 z. o. k. Zákon o obchodních korporacích přitom klade na smlouvu o převodu podílu nevtěleného do kmenového listu požadavek na písemnou formu s úředně ověřenými podpisy (§ 209 odst. 2 z. o. k.). Jakkoliv tak činí v souvislosti s účinností smlouvy vůči společnosti, lze dovodit, že jde o požadavek na formu smlouvy jako takové; opačný výklad, podle kterého se forma smlouvy o převodu podílu může lišit v závislosti na tom, zda má mít účinky vůči společnosti či nikoliv, považuje Nejvyšší soud z hlediska právní jistoty za neudržitelný (k obdobnému závěru dospěl i Vrchní soud v Olomouci ve výše citovaném usnesení ze dne 5. 5. 2015, sp. zn. 8 Cmo 114/2015).

23. Musí-li mít smlouva o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným nevtěleného do kmenového listu písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, musí být tato forma dodržena i při zastavení podílu (§ 1320 odst. 1 o. z., § 32 odst. 3 a § 209 odst. 2 z. o. k.). I pro zástavní smlouvu, již se zřizuje zástavní právo k podílu ve společnosti s ručením omezeným (který není představován kmenovým listem), je tudíž nezbytná písemná forma s úředně ověřenými podpisy. To platí tím spíše, že zástavní smlouva může být za splnění podmínek § 1326 o. z. titulem pro nabytí vlastnického práva k podílu zástavním věřitelem.

V. Statutárním ředitelem akciové společnosti s monistickým systémem vnitřní struktury může být i předseda její jednočlenné správní rady, jakož i člen kolektivní správní rady.

24. V praxi rejstříkových soudů je nejednotně posuzována otázka, zda statutárním ředitelem akciové společnosti s monistickým systémem vnitřní struktury může být i „pouhý“ člen správní rady. Například Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. 5 Cmo 377/2014, potvrdil usnesení ze dne 22. 8. 2014, č. j. B 5462-RD16/KSBR, Fj 78608/2014, jímž Krajský soud v Brně (mimo jiné) zamítl návrh na zápis statutárního ředitele akciové společ-

nosti, zvoleného do funkce valnou hromadou, přitakáváje rejstříkovému soudu v závěru, podle něhož statutárním ředitelem nemůže být jiný člen správní rady než její předseda. Ke stejnému závěru dospěl i Krajský soud v Ostravě (usnesení ze dne 20. 8. 2015, č. j. B 692/RD24/KSOS, Fj 67607/2015/KSOS) či Krajský soud v Ústí nad Labem (usnesení ze dne 6. 8. 2014, č. j. B 1458-RD41/KSUL, Fj 29134/2014). Naopak Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 9. 6. 2015, sp. zn. 14 Cmo 408/2014, změnil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 8. 2014, č. j. B 285-RD16/KSUL, Fj 38710/2014-198, ve výroku II., o zamítnutí návrhu na zápis fyzické osoby jakožto statutárního ředitele a na zápis označení „předseda správní rady“ tak, že návrhu vyhověl, uzavíraje, že jediný člen správní rady vykonává současně i funkci jejího předsedy a (jednočlenná) správní rada jej v souladu se stanovami jmenovala i statutárním ředitelem. Jediného člena správní rady zapsal jakožto statutárního ředitele také Městský soud v Praze (oddíl B, vložka 20116, zápis ve věci ze dne 20. 5. 2015, č. j. B 20620/RD8/MSPH, Fj 122485/2015, či zápis ve věci ze dne 28. 5. 2015, č. j. B 20665/RD4/MSPH, Fj 145245/2015), Krajský soud v Ostravě (usnesení ze dne 30. 4. 2015, č. j. B 2755/RD32/KSOS, Fj 30564/2015, zápis ve věci ze dne 5. 5. 2015, č. j. B 205/RD12/KSOS, Fj 32333/2015), Krajský soud v Plzni (oddíl B, vložka 1052) či Krajský soud v Brně (oddíl B, vložka 7313).

č. 31

25. Zákon o obchodních korporacích dává akciovým společnostem možnost volby mezi dvěma systémy vnitřní struktury – systémem dualistickým, ve kterém se povinně zřizuje dozorčí rada a představenstvo, a systémem monistickým, v němž se povinně zřizuje správní rada a statutární ředitel (§ 396 z. o. k.).

26. Podle § 457 z. o. k. má správní rada tři členy, neurčí-li stanovy jinak. Jelikož zákon o obchodních korporacích nestanoví, že správní rada musí být kolektivním orgánem (tedy, že počet členů správní rady zákonem dispozitivně určený je minimální), platí, že stanovy akciové společnosti se mohou od pravidla upraveného v § 457 z. o. k. odchýlit i tak, že určí, že správní rada je jednočlenná. Zvláštní právní předpisy mohou stanovit jinak (srov. např. § 8 odst. 1 věty druhé zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, podle kterého musí mít správní rada banky alespoň pět členů, či § 26 zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti).

27. Podle § 461 odst. 2 z. o. k. může být předsedou správní rady toliko fyzická osoba. Jinými slovy, zákon předpokládá, že alespoň jeden člen správní rady bude fyzická osoba. Ustanovení § 462 odst. 1 z. o. k. pak upravuje zvláštní působnost svěřenou předsedovi správní rady. Je-li správní rada jednočlenná, musí její člen splňovat požadavky kladené na jejího předsedu (§ 461 odst. 2 z. o. k.) a do jeho působnosti bez dalšího spadají i záležitosti svěřené předsedovi správní rady (zejm. § 462 odst. 1 z. o. k.). Člen unipersonální správní rady je

tudíž (bez dalšího) i jejím předsedou. Z uvedeného plyne, že jediný člen správní rady může (měl by) být zapsán v obchodním rejstříku jako předseda správní rady, a to i bez formálního rozhodnutí o volbě předsedy podle § 461 odst. 1 věty první z. o. k.

č. 31

28. Statutárním orgánem společnosti je statutární ředitel (§ 463 odst. 1 věta první z. o. k.), jímž může být i předseda správní rady (§ 463 odst. 3 věta první z. o. k.). Statutárním ředitelem může být toliko fyzická osoba (§ 463 odst. 2 z. o. k.); výjimky může upravit jiný právní předpis (srov. např. § 154 odst. 5 zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech). Statutárního ředitele volí a odvolává valná hromada, neurčí-li stanovy, že tak činí správní rada [§ 421 odst. 2 písm. e), § 456 odst. 2 a § 463 odst. 1 věta první z. o. k.]. Je-li podle zákona přípustné, aby statutárním ředitelem byl předseda správní rady, který je současně členem správní rady, platí (za použití argumentu *a fortiori*), že statutárním ředitelem může být i člen správní rady, který není jejím předsedou.

29. Opačný výklad, založený na argumentu *a contrario*, resp. na neslučitelnosti funkcí dovozované z § 456 odst. 2 a § 448 odst. 5 z. o. k., přehlízí podstatu monistického systému vnitřní struktury, jehož charakteristickým znakem má být právě existence jediného orgánu. Byť zákonodárce (poněkud nešťastně) přířknul i monistickému systému vnitřní struktury dva obligatorně zřizované volené orgány, nelze pomíjet, že stěžejním orgánem správy akciové společnosti je v tomto systému správní rada (srov. zejména § 460 odst. 2 z. o. k.); statutárnímu řediteli přísluší pouze zákonem vypočtená působnost, tj. zastupovat společnost jako člen (uniperzonálního) statutárního orgánu (§ 463 odst. 1 z. o. k.), a vykonávat běžné obchodní vedení (§ 463 odst. 4 z. o. k.). Jakkoliv členové správní rady nejsou členy statutárního orgánu (tím je toliko statutární ředitel), a proto nemohou být pouze z titulu členství ve správní radě „statutárními“ zástupci společnosti [nejde-li o evropskou společnost podle nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. 10. 2001 o statutu evropské společnosti (SE) a podle zákona o evropské společnosti], správní rada může výrazně ovlivňovat obchodní vedení společnosti (§ 460 odst. 1 z. o. k.) a přísluší jí i veškerá působnost, již zákon nesvěřuje valné hromadě či statutárnímu řediteli (§ 460 odst. 2, § 463 z. o. k.). Za této situace by bylo v rozporu s podstatou monistického systému dovozovat z § 456 odst. 2 a § 448 odst. 5 z. o. k. neslučitelnost funkce člena správní rady a statutárního ředitele; takový výklad by z monistického systému činil *cum grano salis* pouze jiný typ systému dualistického.

30. Z výše uvedeného plyne, že je-li správní rada dle stanov akciové společnosti uniperzonální, může být statutárním ředitelem i jediný člen správní rady. Jakkoliv lze z teoretického pohledu proti takové kumulaci funkcí namítat, že zcela stírá kontrolní funkci správní rady, zákon o obchodních korporacích (na

rozdíl od např. zákona o bankách) s takovou možností počítá a připouští ji. Ve vztahu ke třetím osobám bude ze zápisu v obchodním rejstříku zjevné, že v akciové společnosti se statutárním ředitelem, který je současně předsedou jednočlenné správní rady, je kontrolní funkce správní rady potlačena.

č. 31

Č. 32

č. 32**Insolvence, Insolvenční rejstřík**
§ 89 odst. 3 IZ

Účinky rozhodnutí, které insolvenční soud nevydal po jednání (§ 89 odst. 2 insolvenčního zákona), nastávají až zveřejněním jeho úplného znění v insolvenčním rejstříku.

(Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 1 VSOL 643/2015, ECLI:CZ:VSOL:2015:1.VSOL.643.2015.1)

Vrchní soud v Olomouci k odvolání věřitele č. 48 změnil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 4. 2015, sp. zn. KSBR 31 INS 26953/2013, tak, že přihláška pohledávky tohoto věřitele se neodmítá a jeho účast v insolvenčním řízení nekončí.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 24. 4. 2015, č. j. KSBR 31 INS 26953/2013-P48-2, Krajský soud v Brně odmítl podle § 185 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „IZ“), přihlášku pohledávky č. 48 věřitele – Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, a deklaroval, že právní mocí tohoto usnesení účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí. V odůvodnění uvedl, že usnesením ze dne 3. 2. 2015, č. j. KSBR 31 INS 26953/2013-A-1, soud zjistil úpadek dlužníka a současně vyzval věřitele, kteří u soudu dosud nepřihlásili své pohledávky, aby tak učinili ve lhůtě dvou měsíců ode dne zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku. Toto usnesení bylo v insolvenčním rejstříku zveřejněno dne 3. 2. 2015 v 11:09 hodin a lhůta pro přihlášení pohledávek věřitelů uplynula 3. 4. 2015. Věřitel svoji pohledávku č. 49 přihlásil až podáním ze dne 20. 4. 2015, doručeným insolvenčnímu soudu do datové schránky téhož dne, tedy po uplynutí stanovené lhůty pro přihlašování pohledávek, a proto byla odmítnuta jako opožděná.

II.

Odvolání a vyjádření k němu

2. Proti tomuto rozhodnutí podal věřitel včas odvolání, ve kterém namítal, že usnesení o úpadku spojené s prohlášením konkursu bylo v insolvenčním rejstříku zveřejněno až dne 31. 3. 2015 ve 12:18 hodin, zatímco 3. 2. 2015 v 11:09 hodin bylo v insolvenčním rejstříku zveřejněno pouze zkrácené znění usnesení ze dne 3. 2. 2015, č. j. KSBR 31 INS 26953/2013-A-46. Zveřejnění události v insolvenčním rejstříku pod označením „zkrácené znění usnesení“ je neurčité, neboť neobsahuje označení rozhodnutí o úpadku, od kterého se odvíjí lhůty k přihlášení pohledávek ve smyslu § 136 IZ. Dále uvedl, že rejstřík je podle § 419 odst. 1 IZ informačním systémem veřejné správy a na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti je jako součást tohoto informačního systému veřejnosti nabízena webová služba aplikace ISIR, která poskytuje podobné informace jako webové rozhraní aplikace ISIR přizpůsobené pro automatickou strojovou komunikaci. Tato služba je určena pro subjekty, které potřebují automatické zpracování informací. Zveřejněním události pod názvem „Zkrácené znění usnesení“ nemohl odvolatel prostřednictvím automatického vyhledávání zjistit, že bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka. V této souvislosti se dovolával judikatury Ústavního soudu a vrchních soudů, které řešily otázku řádného zveřejňování údajů v insolvenčním rejstříku a s tím související počátek běhu lhůt.

3. Rozhodnutí o úpadku bylo řádně zveřejněno v insolvenčním rejstříku až dne 31. 3. 2015 ve 12:18 hodin. Věřitelé byli tímto rozhodnutím vyzváni, aby přihlásili své pohledávky ve lhůtě do dvou měsíců od zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku a tato lhůta byla dodržena. Navrhoval, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil, resp. změnil tak, že jeho přihláška se nemění a jeho účast v insolvenčním řízení nekončí.

4. Dlužník se k podanému odvolání věřitele nevyjádřil.

III.

Důvodnost odvolání

5. S účinností od 1. 1. 2014 byl insolvenční zákon č. 182/2006 Sb. změněn zákonem č. 294/2013 Sb. Podle čl. II. přechodných ustanovení tohoto zákona, zákon č. 182/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, platí i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

6. Rozhodným zněním insolvenčního zákona v přezkoumávané věci je proto insolvenční zákon ve znění účinném od 1. 1. 2014 (dále jen „IZ“). Podle § 7 IZ, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zása-

dami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

č. 32

7. Rozhodným zněním občanského soudního řádu pro přiměřené použití podle § 7 IZ je v posuzované věci občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2014. Po zjištění, že odvolání bylo podáno včas a osobou k tomuto úkonu oprávněnou, přezkoumal odvolací soud odvoláním napadené usnesení soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo [§ 7 IZ, § 212, § 212a o. s. ř.], a aniž ve věci nařizoval jednání [§ 94 odst. 2 písm. c) IZ] dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

8. Z obsahu insolvenčního vyplývá, že věřitel E. J., s. r. o., (dále jen „insolvenční navrhovatel“) se návrhem ze dne 27. 9. 2013, doručeným soudu téhož dne, domáhal rozhodnutí o úpadku dlužníka F., s. r. o., a prohlášení konkursu na jeho majetek. K projednání tohoto insolvenčního návrhu bylo nařízeno jednání na den 30. 1. 2015, při kterém nebylo vyhlášeno žádné rozhodnutí. Soud do protokolu o jednání pouze konstatoval, že o zjištění úpadku dlužníka rozhodne neprodleně. Následně soud prvního stupně dne 3. 2. 2015 v 11:09 hodin zveřejnil v insolvenčním rejstříku zkrácené usnesení ze dne 3. 2. 2015, č. j. KSBR 31 INS 26953/2013-A-46, kterým zjistil úpadek dlužníka (výrok I.), na majetek dlužníka prohlásil konkurs (výrok II.), dlužníkovi ustanovil insolvenčního správce (výrok III.), vyzval věřitele k přihlášení pohledávek ve lhůtě dvou měsíců ode dne zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku s poučením, že k přihláškám, které budou podány později insolvenční soud nepřihlédne, a takto přihlášené pohledávky nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny (výrok IV.), na den 24. 4. 2015 svolal první přezkumné jednání a schůzi věřitelů (výrok VII., VIII.) a uvedl, že účinky tohoto rozhodnutí nastávají okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku, toto usnesení bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku 3. 2. 2015 v 11:09 hodin, údaj o zveřejnění byl na usnesení připojen dne 3. 2. 2015 (výrok IX.). Toto zkrácené znění, číslo dokumentu A-46, bylo v insolvenčním rejstříku jako událost označeno „Zkrácené znění usnesení“. Proti tomuto rozhodnutí podal dlužník odvolání, o kterém nebylo dosud rozhodnuto. Úplné znění rozhodnutí o úpadku spojené s prohlášením konkursu číslem dokumentu A-51 bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku dne 31. 3. 2015 ve 12:18 hodin. Věřitel Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR doručil předmětnou přihlášku č. 48 ze dne 20. 4. 2015 do datové schránky insolvenčního soudu téhož dne, tj. 20. 4. 2015. Na tomto základě rozhodl soud prvního stupně odvoláním napadeným rozhodnutím.

9. Podle § 136 IZ insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, je-li osvědčením nebo dokazováním zjištěno, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí (odstavec 1). Rozhodnutí o úpadku musí obsahovat výzvu, aby věřitelé,

kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve lhůtě dvou měsíců, s poučením o následcích jejího zmeškání [odst. 2 písm. d)].

10. Podle § 85 odst. 1 věta první IZ v insolvenčním řízení nařizuje insolvenční soud jednání jen tehdy, stanoví-li to zákon, nebo jestliže to považuje za nutné.

11. Podle § 89 IZ, není-li dále stanoveno jinak, rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení jsou účinná okamžikem jejich zveřejnění v insolvenčním rejstříku (odstavec 1). Rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení v průběhu jednání nebo hned po skončení jednání jsou proti všem účastníkům insolvenčního řízení a insolvenčnímu správci účinná, jakmile jsou vyhlášena účastníkům a insolvenčnímu správci, kteří byli při jednání přítomni; rozhodnutí ve věci samé jsou v takovém případě proti všem účastníkům insolvenčního řízení a insolvenčnímu správci účinná, jakmile je insolvenční soud vyhlásí veřejně (odstavec 2). Ukládá-li zákon insolvenčnímu soudu zveřejnit rozhodnutí podle odstavce 2 v insolvenčním rejstříku, učiní tak nejpozději do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni jednání, při kterém bylo rozhodnutí vyhlášeno. Namísto úplného znění vyhlášeného rozhodnutí lze takto zveřejnit vhodně zkrácené znění rozhodnutí. Zkrácené znění rozhodnutí zpravidla neobsahuje odůvodnění. Povinnost zveřejnit v insolvenčním rejstříku úplné znění vyhlášeného rozhodnutí neprodleně poté, co bude vyhotoveno písemně, tím není dotčena. Účinky rozhodnutí podle odstavce 2 nastávají již zveřejněním jeho zkráceného znění v insolvenčním rejstříku; takové zveřejnění však nemá účinky doručení rozhodnutí (odstavec 3).

12. Ze shora citovaného § 89 odst. 3 IZ plyne, že zákon umožňuje zveřejnit v insolvenčním rejstříku zkrácené znění rozhodnutí pouze za situace, že úplné znění rozhodnutí, namísto něhož je zkrácené znění zveřejňováno, bylo vyhlášeno při jednání, případně též při jednání odročeném za účelem vyhlášení rozhodnutí (§ 156 odst. 2, § 167 odst. 2 o. s. ř.). Rozhodnutí insolvenčního soudu vydané v insolvenčním řízení, které nebylo vyhlášeno při jednání, nelze zveřejnit ve zkráceném znění. Dojde-li přesto k jeho zveřejnění, účinky rozhodnutí, namísto něhož je zkrácené znění zveřejňováno, předvídané v § 89 odst. 3 poslední větě IZ nenastávají.

13. V posuzované věci při jednání žádné rozhodnutí vyhlášeno nebylo, a tudíž nebyly dány zákonné předpoklady pro zveřejnění zkráceného znění. Za této situace též nelze tomuto zkrácenému znění přiznat účinky zveřejnění (viz výrok XI. zkráceného znění usnesení), a proto od zveřejnění tohoto rozhodnutí nelze počítat počátek dvouměsíční lhůty k podávání přihlášek (viz výrok IV zkráceného znění usnesení). Jinak řečeno, usnesení o úpadku spojené s prohlášením konkursu bylo účinné až zveřejněním úplného znění dne 31. 3. 2015, takže lhůta dvou měsíců pro podávání přihlášek začala běžet 1. 4. 2015 (§ 57 odst. 1 o. s. ř.). Přihláška pohledávky č. 48, která byla insolvenčnímu soudu doručena do datové schránky dne 20. 4. 2015, byla podána ve lhůtě [§ 136 odst. 2 písm. d)]

IZ], takže nebyl důvod k jejímu odmítnutí pro opožděnost dle § 185 IZ ve spojení s ustanovením §173 odst. 1 IZ.

č. 32

14. Pro úplnost odvolací soud dodává, že při zveřejňování v insolvenčním rejstříku se pro označování zveřejňované události používá číselník, který je automaticky nastaven a nelze do něho mechanicky zasahovat, takže k nabízenému číselníkovému označení události „zkrácené znění usnesení“ nelze doplnit, o jaké rozhodnutí se jedná. Jinak řečeno, výtky, které odvolatel v této souvislosti snášel na soud prvního stupně, je třeba adresovat provozovateli ISIRU.

15. S ohledem na shora uvedené proto odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně podle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil tak, že přihláška pohledávky č. 48 věřitele Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR se neodmítá a účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení nekončí.

Č. 33

Insolvenční řízení, Oddlužení

§ 198 IZ, § 410 IZ

Č. 33

Popře-li nevykonatelnou pohledávku jak insolvenční správce, tak dlužník v oddlužení, musí být žaloba o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky včas podána (v rozsahu dotčeném popěrným úkonem toho kterého z nich) proti oběma popírajícím (proti insolvenčnímu správci i proti dlužníku). Nepodá-li věřitel nevykonatelné pohledávky, popřené insolvenčním správcem i dlužníkem v oddlužení, včas žalobu o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky vůči některému z popírajících (vůči insolvenčnímu správci nebo vůči dlužníku), pak v rozsahu popření pohledávky tím z popírajících, vůči kterému věřitel žalobu nepodal, nastávají účinky uvedené v § 198 odst. 1 větě třetí insolvenčního zákona. Včasnou žalobu podanou přihlášeným věřitelem ve stejném rozsahu vůči druhému popírajícímu insolvenční soud zamítne.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2015, sen. zn. 29 ICdo 24/2013, ECLI:CZ:NS:2015:29.ICDO.24.2013.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobkyně proti části prvního výroku rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 2. 2013, sp. zn. 59 ICm 2500/2011, 101 VSPH 347/2012 (MSPH 59 INS 8688/2011), kterou potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o zamítnutí žaloby ohledně požadavku o určení existence pohledávky co do částky 251 040 Kč, jakož i v rozsahu, v němž se týkal výroků o nákladech řízení, jinak její dovolání proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 2. 2013, sp. zn. 59 ICm 2500/2011, 101 VSPH 347/2012 (MSPH 59 INS 8688/2011), zamítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 28. 8. 2012, č. j. 59 ICm 2500/2011-52, zamítl Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“) žalobu (podanou 16. 9. 2011), kterou se žalobkyně (Bc. J. B., LL. A.) domáhala vůči žalovanému (C., Č. S. a spol., veřejná obchodní společnost, jako insolvenčnímu správci dlužníka Z. P.) určení, že má vůči dlužníku vykonatelnou nezajištěnou pohle-

dávku ve výši 577 028 Kč (bod I. výroku), a aby uložil žalobkyni zaplatit žalovanému do tří dnů od právní moci rozsudku na náhradě nákladů řízení částku 13 440 Kč (bod II. výroku).

2. K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 2. 2014 potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a uložil žalobkyni zaplatit žalovanému do tří dnů od právní moci rozsudku na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 12 826 Kč (druhý výrok).

č. 33

3. Odvolací soud se „bez výhrad“ ztotožnil s názorem insolvenčního soudu, že žalobě nelze vyhovět, jelikož žalovaný (insolvenční správce) sám není ve sporu pasivně věcně legitimován v situaci, kdy spornou pohledávku (lhostejno, zda vykonatelnou) popřel i dlužník. Platí (totiž), že byla-li pohledávka (sice) přihlášena jako vykonatelná, ale insolvenční správce ji na přezkumném jednání přezkoumal jako nevykonatelnou, pak je správný postup insolvenčního správce, který k podání žaloby vyzval věřitele popřené pohledávky. I v režimu insolvenčního zákona potud platí obdobně právní závěry přijaté k této otázce Nejvyšším soudem v rozsudku sp. zn. „29 Cdo 327/2004“ [správně jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. 29 Odo 327/2004, uveřejněný pod č. 45/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 45/2006“), který je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu].

4. Odvolací soud přitakal insolvenčnímu soudu i v závěru, že insolvenční správce a dlužník mají při shodném popření pohledávky v režimu oddlužení (schváleného ve formě plnění splátkového kalendáře) postavení nerozlučných společníků. To pak znamená, že věřitel může uspět s incidenční žalobou jen tehdy, podá-li ji vůči oběma popírajícím. V dané věci popřel pohledávku žalobkyně (co do 325 988 Kč) jak insolvenční správce, tak dlužník, takže žaloba měla směřovat proti oběma. Žalobkyně sice žalobu takto původně podala (v zákonem stanovené lhůtě), ale posléze ji podáním z 11. 5. 2012 vzala zpět vůči dlužníku. Usnesení ze dne 21. 5. 2012, jímž insolvenční soud zastavil řízení (pro zpětvzetí žaloby) vůči dlužníku, již nabylo právní moci. Závěr, že tam, kde pohledávku popře (při oddlužení) i dlužník, musí žaloba směřovat i vůči němu, plyne výslovně z § 410 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

5. V části, ve které pohledávku nepopřel ani insolvenční správce ani dlužník, nelze žalobě vyhovět proto, že potud byla pohledávka při přezkumném jednání (již) zjištěna.

6. Následně odvolací soud uzavřel, že všechny ostatní úvahy a závěry insolvenčního soudu jsou (ze shora uvedených důvodů) pro posouzení oprávněnosti žaloby nerozhodné; proto odvolací soud považuje za nadbytečné vyjadřovat se k nim.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti rozsudku odvolacího soudu (a to výslovně proti oběma jeho výrokům) podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu reprezentované zejména „rozhodnutím“ Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2011, „č. j. 29 NSČR 29/2009-A-108“ [přesněji jde o usnesení sen. zn. 29 NSČR 29/2009, uveřejněné pod č. 108/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 108/2011“)], jakož i na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena (tou má být otázka, zda rozhodčí nález je pro účely přezkumu pohledávky v insolvenčním řízení veřejnou listinou).

8. Odvolacímu soudu vytýká dovolatelka nesprávné právní posouzení (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

9. V mezích ohlášeného dovolacího důvodu dovolatelka především namítá, že odvolací soud se nesprávně přidržel závěru insolvenčního soudu o možnosti (pravomoci) insolvenčního správce popřít přihlášenou vykonatelnou pohledávku jako nevykonatelnou. K tomu obsáhle cituje pasáže z R 108/2011, dovozující (za použití argumentu *a maiore ad minus*), že zapovídá-li Nejvyšší soud (v citovaném rozhodnutí) posouzení pohledávky přiznané pravomocným rozhodčím nálezem jako nevykonatelné dokonce i v případě, že byla podána žaloba na zrušení rozhodčího nálezu (a soud povolil odklad jeho vykonatelnosti), musí tato záповěď „platit dvojnásob“ v posuzované věci.

10. Označení přihlášené pohledávky za nevykonatelnou tak bylo excesem z pravomoci insolvenčního správce (pokračuje dovolatelka), kterému musí zamezit insolvenční soud v rámci své dohlédací činnosti. Insolvenčnímu správci i insolvenčnímu soudu byl předložen řádný exekuční titul, který dosud nebyl zpochybněn. Právní řád nedává insolvenčnímu správci právo přezkoumávat tento exekuční titul (resp. mu nedává právo označit exekuční titul bez dalšího za „neexistující“). Podle výše učiněných závěrů je insolvenční správce „vázan předložením vykonatelného rozhodčího nálezu“, takže měl postupovat podle § 199 insolvenčního zákona, nikoli podle § 198 insolvenčního zákona. Popíral totiž jednoznačně vykonatelnou pohledávku. Opačný názor by činil § 199 insolvenčního zákona obsoletním, protože by jej nebylo nutno nikdy aplikovat; insolvenčnímu správci by stačilo označit zjevně vykonatelnou pohledávku (jako v tomto případě) za nevykonatelnou, čímž by povinnost podat určovací žalobu stíhala věřitele.

11. Odkaz odvolacího soudu na R 45/2006 pokládá dovolatelka v insolvenč-

ních souvislostech za nepřiléhavý a za nezpůsobilý jako podklad pro závěr, že prvotní posouzení, zda pohledávku zařadí na přezkumné jednání jako nevykonatelnou, náleží insolvenčnímu správci. Dovolatelka též míní, že závěry obsažené v R 45/2006 nelze aplikovat na její věc i proto, že odporují závěrům obsaženým v R 108/2011.

č. 33

12. Kdyby soud (správně) vyžadoval (po insolvenčním správci) aplikaci § 199 insolvenčního zákona, byly by bezpředmětné úvahy na téma nedostatku pasivní věcné legitimace, uzavírá dovolatelka.

13. Nesprávný je podle dovolatelky též názor, že rozhodčí nález není veřejnou listinou (odvolací soud přes řádná odvolací tvrzení nevyvrátil tento závěr insolvenčního soudu).

14. A konečně nepokládá dovolatelka za správný ani závěr odvolacího soudu o nedostatku pasivní věcné legitimace daném neúčastí „úpadce“ (správně dlužníka) na straně žalované. Podle dovolatelky (sice) nelze polemizovat s dikcí § 410 odst. 2 insolvenčního zákona, je ale nutné trvat na závěru o vykonatelnosti přihlášené pohledávky, což má významný vliv na procesní legitimaci. Komentářová literatura k § 410 odst. 2 insolvenčního zákona [KOTOUČOVÁ, J. a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010 (dále jen „Kotoučová“), s. 1023–1024] totiž vysvětluje, že:

15. „Pokud nastane situace, kdy dlužníkem na přezkumném jednání učiněné popření pohledávky má shodné účinky, jako by pohledávku popřel sám správce, nutno ve vztahu k této pohledávce aplikovat shodný postup. To znamená, že jde-li o nevykonatelnou pohledávku, musí být ve lhůtě podána žaloba na určení popřené pohledávky. Žalobu musí podat věřitel popřené pohledávky, jinak se k pohledávce nepřihlíží. I přesto, že pohledávku popřel dlužník, žaloba se podává proti insolvenčnímu správci. Je-li popřením dlužníka v oddlužení dotčena pohledávka vykonatelná, musí být ve lhůtě podána žaloba na určení této pohledávky. Žalobu bude podávat insolvenční správce proti věřiteli popřené pohledávky.“

16. Odtud plynou (dle dovolatelky) dva závěry:

[1] Potvrzuje se prvotní vada tohoto řízení (při popření vykonatelné pohledávky je subjektem povinným k podání určovací žaloby insolvenční správce).

[2] Třebaže žalobu z opatrnosti podala dovolatelka (věřitelka vykonatelné pohledávky), komentářová literatura ji utvrzuje v tom, že žaloba se podává pouze proti insolvenčnímu správci, i když pohledávku popřel i dlužník v oddlužení.

17. Tvrzené nerozlučné společenství ze zákona neplynulo, dovolatelka tudíž má za to, že postupovala v souladu s insolvenčním zákonem, jestliže omezila žalobu tak, že působí jen vůči žalovanému insolvenčnímu správci.

18. Žalovaný ve vyjádření navrhuje dovolání zamítnout, máje napadené rozhod-

nutí za správné. Míjí, že v rozhodných otázkách rozhodl odvolací soud v souladu s ustálenou judikaturou. Co do práva insolvenčního správce posoudit, zda přihlášený nárok je vykonatelný, odkazuje žalovaný na závěry obsažené v usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 11. 2012, č. j. KSOS 13 INS 8184/2012, 2 VSOL 843/2012-P2-10, a co do otázky pasivní věcné legitimace na závěry obsažené v „usnesení“ Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2012, „sp. zn. 29 ICdo 1/2011“ (správně jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2012, sen. zn. 29 ICdo 1/2011, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2013, pod č. 99).

č. 33

19. Podáním datovaným 20. 1. 2014 doplnila dovolatelka dovolání k otázce, zda insolvenční správce může zařadit na přezkumné jednání (a tam přezkoumat jako nevykonatelnou) pohledávku přihlášenou jako vykonatelnou, poukazem na aktuální judikaturu Nejvyššího soudu k přezkoumání pohledávky přiznané rozhodčím nálezem, konkrétně na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, „sp. zn.“ (správně sen. zn.) 29 ICdo 7/2013 [jde o usnesení uveřejněné pod č. 106/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 106/2013“)], a na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 392/2011, (uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2014, pod č. 110) s tím, že závěry obsažené v těchto rozhodnutích (z nichž plyne, že její pohledávka podléhala režimu § 199 insolvenčního zákona) se radikálně liší od názorů obou soudů v této věci.

20. V průběhu dovolacího řízení (usnesením ze dne 16. 7. 2013, č. j. MSPH 59 INS 8688/2011-B-50) odvolal insolvenční soud z funkce (na vlastní žádost) dosavadního insolvenčního správce a novým insolvenčním správcem ustanovil Administraci insolvenční C. T., v. o. s. S touto obchodní společností proto Nejvyšší soud v dovolacím řízení dále jednal jako se žalovaným.

III.

Přípustnost dovolání

21. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sen. zn. 29 ICdo 33/2014, uveřejněné pod č. 92/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

22. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání.

23. Dovolání nesměřuje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., takže zbývá určit, zda je přípustné podle § 237 o. s. ř.

I. K výrokům o nákladech řízení

24. Dovolatelka výslovně směřuje dovolání proti oběma výrokům napadeného rozhodnutí, tedy i proti té části prvního výroku, kterou odvolací soud potvrdil usnesení insolvenčního soudu ve výroku o nákladech řízení a proti druhému výroku o nákladech odvolacího řízení.

25. Nejvyšší soud předesílá, že podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné též proti akcesorickým výrokům rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se odvolací řízení končí, včetně výroků o nákladech řízení; k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, uveřejněné pod č. 80/2013 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek.

26. V posuzované věci k těmto akcesorickým výrokům patří též oba (výše specifikované) výroky o nákladech řízení. I pro tyto akcesorické výroky ovšem platí omezení přípustnosti dovolání dle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. Toto ustanovení určuje, že dovolání podle § 237 není přípustné také proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží (v intencích R 80/2013 přitom též platí, že výjimky z daného limitu se u výroků o nákladech řízení neuplatní).

27. Dovolání ve vztahu k výrokům o nákladech řízení neobsahuje žádnou způsobitou argumentaci (nezpochybňuje právní posouzení věci odvolacím soudem ve vztahu k těmto výrokům). Výroky o nákladech řízení pak bylo v souhrnu rozhodnuto o částce 26 266 Kč. Potud tedy dovolání směřuje proti těm výrokům rozsudku odvolacího soudu, jimiž bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč (srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2013, sen. zn. 29 ICdo 34/2013, uveřejněné pod č. 5/2014 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek).

28. Nejvyšší soud proto dovolání v tomto rozsahu odmítl jako objektivně nepřipustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř.

II. K potvrzujícímu výroku o věci samé co do zamítnutí žaloby ohledně požadavku o určení pohledávky co do částky 251 040 Kč

29. Dovolatelka napadá potvrzující výrok rozsudku odvolacího soudu ve věci samé dovoláním v plném rozsahu, tedy i v té části, jež se týkala zamítnutí žaloby ohledně požadavku o určení pohledávky co do částky 251 040 Kč. Potud ovšem odvolací soud založil potvrzující výrok na tom, že dovolatelčina pohledávka byla při přezkumném jednání popřena jen co do částky 325 988 Kč (co do částky 251 040 Kč je již zjištěna). Toto právní posouzení věci žádný z dovolacích argumentů nezpochybňuje (řešení žádné z právních otázek předkládaných dovolatelkou Nejvyššímu soudu nemá vliv na závěr, že žaloba o určení pohledávky je nedůvodná v části, ve které je pohledávka již zjištěna). Nejvyšší soud proto i potud dovolání odmítl, a to podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř.

III. K potvrzujícímu výroku o věci samé co do zamítnutí žaloby ohledně požadavku o určení pohledávky co do částky 325 988 Kč

30. Potud je dovolání přípustné (dle § 237 o. s. ř.), když dovoláním otevřené právní otázky v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyly beze zbytku vyřešeny.

IV. Důvodnost dovolání

31. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

32. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

33. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

34. Pro právní posouzení věci jsou pak rozhodné především skutkové závěry, podle kterých:

[1] Usnesením ze dne 23. 6. 2011 zjistil insolvenční soud úpadek dlužníka a povolil oddlužení.

[2] Dovolatelka přihlásila do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka nezajištěnou pohledávku ve výši 577 028 Kč z titulu ručení dlužníka za nároky vzešlé (včetně smluvních pokut) ze smlouvy o půjčce uzavřené mezi právním předchůdcem dovolatelky JUDr. L. L., Ph. D., (dále jen „L. L.“) jako věřitelem a otcem dlužníka (Z. P. starším) jako dlužníkem. Dovolatelka pohledávku nabyła postoupením, na základě smlouvy o postoupení pohledávky uzavřené s L. L. dne 17. 5. 2010. Pohledávka byla přihlášena jako vykonatelná podle rozhodčího nálezu ze dne 31. 3. 2010, č. j. Rsp 2/2010-05, vydaného rozhodcem V. G.

[3] Při přezkumném jednání, jež se konalo 6. 9. 2011, popřel insolvenční správce pohledávku (s níž nakládal jako s nevykonatelnou) co do výše (co do částky 325 988 Kč), maje rozhodčí doložku za neplatnou a smluvní pokuty za rozporné s dobrými mravy. Ve stejném rozsahu popřel pohledávku i dlužník.

[4] Usnesením ze dne 7. 9. 2011 schválil insolvenční soud oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře.

[5] Podáním datovaným 9. 9. 2011, doručeným zástupci dovolatelky 12. 9. 2011, vyrozuměl insolvenční správce dovolatelku, že její „nevykonatelnou“ pohledávku popřel při přezkumném jednání co do výše (co do částky 325 988 Kč) insolvenční správce a dlužník a poučil ji o nutnosti podat žalobu o určení pohledávky v předepsané lhůtě a o tom, že žaloba musí směřovat proti insolvenčnímu správci a (popřel-li pohledávku i dlužník) proti dlužníku, a dále o následcích nečinnosti.

[6] Žaloba podaná dovolatelkou 16. 9. 2011 směřovala původně též proti (insolvenčnímu) dlužníku. Podáním z 11. 5. 2012 však dovolatelka („s ohledem na převažující výklad zákona a komentářovou literaturu, podle nichž dlužník není v incidenčním sporu pasivně legitimován“) vzala žalobu zpět vůči dlužníku. Usnesením ze dne 21. 5. 2012, č. j. 59 ICm 2500/2011-41, které nabylo právní moci 13. 6. 2012, insolvenční soud zastavil řízení ve vztahu k dlužníku a rozhodl o nákladech řízení mezi ním a dovolatelkou.

35. Na takto ustaveném skutkovém základě Nejvyšší soud k jednotlivým (dovoláním otevřeným) právním otázkám uvádí následující:

a) K pasivní věcné legitimaci

36. Podle § 16 odst. 1 insolvenčního zákona účastníky řízení v incidenčních sporech jsou žalobce a žalovaný, není-li dále stanoveno jinak.

37. Dle § 198 insolvenčního zákona věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do třiceti dnů od přezkumného jednání; tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím patnácti dnů od doručení vyznění podle § 197 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření (odstavec 1). V žalobě podle odstavce 1 může žalobce uplatnit jako důvod vzniku popřené pohledávky pouze skutečnosti, které jako důvod vzniku této pohledávky uplatnil nejpozději do skončení přezkumného jednání, a dále skutečnosti, o kterých se žalobce dozvěděl později proto, že mu kupující ze smlouvy o prodeji podniku nebo jeho části podle obchodního zákoníku neoznámil včas převzetí dlužníkovy závazku (odstavec 2). Vyjde-li v průběhu řízení o žalobě podle odstavce 1 najevo, že popřená pohledávka je pohledávkou vykonatelnou, není to důvodem k zamítnutí žaloby, žalovaný je však v takovém případě povinen prokázat důvod popření podle § 199 (odstavec 3).

38. Ustanovení § 410 insolvenčního zákona pak určuje, že není-li dále stanoveno jinak, platí o přezkoumání přihlášených pohledávek za trvání účinnosti oddlužení obdobně § 190 až 202 (odstavec 1). Popření pohledávky nezajištěného věřitele dlužníkem má za trvání účinků schválení oddlužení tytéž účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem; pro toto popření platí obdobně ustanovení o zjištění pohledávky týkající se insolvenčního správce. Jestliže dlužník popřel pohledávku při přezkumném jednání, které se konalo před schválením oddlužení, nastávají účinky tohoto popření dnem, kdy nastaly účinky oddlužení; tento den je rozhodný i pro počátek běhu lhůt k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy vůči dlužníku (odstavec 2).

39. V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona již v době zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužníka (20. 5. 2011) a do vydání napadeného rozhodnutí nedoznala změn.

40. Dikce § 410 odst. 2 věty třetí insolvenčního zákona nevzbuzuje žádných pochyb o tom, že popře-li nevykonatelnou pohledávku dlužník v oddlužení, podává přihlášený věřitel popřené pohledávky žalobu (o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky) vždy vůči dlužníku. Stejně tak nevzbuzuje pochybnosti úprava obsažená v § 198 odst. 1 větě druhé insolvenčního zákona, která při popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem předepisuje přihlášenému věřiteli popřené pohledávky, aby podal žalobu (o určení pravosti výše nebo pořadí pohledávky) proti insolvenčnímu správci. Při popření pohledávky v oddlužení je tedy dlužník nadán vlastním popěrným právem, neodvozeným od práva insolvenčního správce. O nevykonatelné pohledávce popřené (stejně jako v této věci) jen co do výše (v této věci co do částky 325 988 Kč) pak v tomto režimu platí, že:

[1] Nepodá-li věřitel nevykonatelné pohledávky popřené co do výše dlužníkem v oddlužení (§ 410 odst. 2 věta první a druhá insolvenčního zákona) proti dlužníku (§ 410 odst. 2 poslední věta insolvenčního zákona) včas žalobu o určení výše pohledávky, je pohledávka v takovém případě zjištěna ve výši uvedené při jejím popření (§ 410 odst. 1 insolvenčního zákona, ve spojení s § 198 odst. 1 větou třetí částí věty za středníkem, insolvenčního zákona).

[2] Nepodá-li věřitel nevykonatelné pohledávky popřené co do výše insolvenčním správcem (§ 198 odst. 1 věta první a druhá insolvenčního zákona) proti dlužníku (§ 410 odst. 2 poslední věta insolvenčního zákona) včas žalobu o určení výše pohledávky, je pohledávka v takovém případě zjištěna ve výši uvedené při jejím popření (§ 198 odst. 1 věta třetí část věty za středníkem insolvenčního zákona).

41. Účinek předjímaný (pro případ, že věřitel nevykonatelné pohledávky nepodá včas žalobu o její určení) ustanovením § 198 odst. 1 větou třetí insolvenčního zákona (že k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží a že pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření) se přitom prosadí (může prosadit) i tam, kde popěrné právo uplatní (jako v této věci) jak insolvenční správce, tak dlužník v oddlužení.

42. Jinak řečeno, popře-li nevykonatelnou pohledávku jak insolvenční správce, tak dlužník v oddlužení, musí být žaloba o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky včas podána (v rozsahu dotčeném popěrným úkonem toho kterého z nich) proti oběma popírajícím (proti insolvenčnímu správci i proti dlužníku). Nepodá-li věřitel nevykonatelné pohledávky popřené insolvenčním správcem i dlužníkem v oddlužení včas žalobu o určení pravosti, výše nebo pořadí pohle-

dávky vůči některému z popírajících (vůči insolvenčnímu správci nebo vůči dlužníku), pak v rozsahu popření pohledávky tím z popírajících, vůči kterému věřitel žalobu nepodal, nastávají účinky uvedené v § 198 odst. 1 větě třetí insolvenčního zákona. Včasnou žalobu podanou přihlášeným věřitelem ve stejném rozsahu vůči druhému popírajícímu insolvenční soud zamítne.

č. 33

43. Pro poměry dané věci, v níž insolvenční správce i dlužník shodně popřeli přihlášenou pohledávku co do výše v částce 325 988 Kč, odtud plyne, že:

[1] Právní mocí usnesení, jímž insolvenční soud zastavil (pro zpětvzetí žaloby) řízení o určení výše pohledávky vůči dlužníku, se ohledně popřehného úkonu dlužníka prosadily účinky předjímané ustanovením § 198 odst. 1 věty třetí části věty za středníkem insolvenčního zákona (pohledávka je zjištěna ve výši 251 040 Kč).

[2] Včasná žaloba o určení výše pohledávky co do částky 325 988 Kč, podaná dovolatelkou proti insolvenčnímu správci, byla správně zamítnuta, jelikož potud se prosadily (v důsledku dovolatelčiny nečinnosti ve vztahu k popírajícímu dlužníku v oddlužení) účinky popření výše pohledávky dlužníkem.

44. Jakkoli odvolací soud v daných souvislostech nepřiléhavě hovořil o nerozlučném společenství insolvenčního správce a dlužníka (to odnikud neplyne), jeho závěr, že vzhledem k tomu, že žaloba není podána (byla vzata zpět) vůči dlužníku, nelze požadovanému určení vyhovět vůči (jen) insolvenčnímu správci, je ve výsledku správný.

45. Tvrdí-li dovolatelka (stejně, jako při odůvodnění zpětvzetí žaloby vůči dlužníku), že ve správnosti názoru, že (při popření pohledávky insolvenčním správcem i dlužníkem) stačí podat žalobu pouze proti insolvenčnímu správci, ji utvrzuje „komentářová literatura“, pak zjevně přehlíží, že jí označený zdroj (Kotoučová) byl komentářem k jinému znění insolvenčního zákona (jde o komentář z roku 2010), konkrétně k § 410 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění účinném do 30. 3. 2011 (před novelou insolvenčního zákona provedenou ohledně pro věc rozhodných pasáží insolvenčního zákona s účinností od 31. 3. 2011 zákonem č. 69/2011 Sb.), které neobsahovalo větu třetí (větu: „Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy vůči dlužníku.“).

46. Jen pro úplnost budiž řečeno, že dovolatelčin názor, že při popření pohledávky insolvenčním správcem i dlužníkem stačí podat žalobu pouze proti insolvenčnímu správci, by neobstál ani při výkladu § 410 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. 3. 2011. K této otázce se (totiž) Nejvyšší soud již vyjádřil v rozsudku sen. zn. 29 ICdo 1/2011 (zmíněném ve vyjádření žalovaného), v němž uzavřel, že popřeli-li za trvání účinků schválení oddlužení nebo při přezkumném jednání, které se konalo před (následným) schválením oddlužení, dlužník pohledávku nezajištěného věřitele, musí podle insolvenční-

ho zákona ve znění účinném do 30. 3. 2011 věřitel popřené pohledávky podal žalobu o určení její pravosti nejen proti insolvenčnímu správci, ale i proti popírajícímu dlužníku.

b) K možnosti (pravomoci) insolvenčního správce popřít přihlášenou vykonatelnou pohledávku jako nevykonatelnou

47. V řešení této otázky Nejvyšší soud (v průběhu dovolacího řízení v této věci) již ustálil rozhodovací praxi soudů usnesením ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 25/2011, uveřejněným pod č. 105/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 105/2013“). V něm uzavřel (vycházející též z R 45/2006), že věřitel, jehož přihlášenou pohledávku popřel insolvenční správce nebo dlužník jako „nevykonatelnou“ a který zmeškal lhůtu k podání žaloby o určení pravosti nebo výše pohledávky určenou ve vyznění (výzvě) insolvenčního správce dle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona, nemá v rámci opravných prostředků proti rozhodnutí o odmítnutí přihlášky, jež se opírá o § 198 odst. 1 věty třetí insolvenčního zákona ve spojení s ustanovením § 185 insolvenčního zákona, k dispozici (jako účinnou) obranu založenou na tvrzení, že výzvu ignoroval proto, že má za to, že přihlášená pohledávka je pohledávkou „vykonatelnou“ (pro niž platí režim § 199 insolvenčního zákona). Tamtéž Nejvyšší soud dodal, že pouze v rámci řádně zahájeného incidenčního sporu bylo možné prověřit výhradu, že pohledávka je vykonatelná. Z výše řečeného (rozuměj z řečeného v R 105/2013) totiž plyne, že přihlášenou pohledávku nelze pro účely jejího přezkoumání považovat za „vykonatelnou“ jen proto, že tak byla „přihlášena“, přičemž posouzení, že (ne)jde o „vykonatelnou“ pohledávku, s sebou logicky nese i možnost chybného úsudku, jehož korekci (nápravu) lze provést předepsaným postupem v rámci incidenčního sporu.

48. Pro poměry této věci zbývá doplnit k závěrům obsaženým v R 105/2013, že je-li pohledávka, kterou věřitel přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka jako vykonatelnou, při přezkumném jednání přezkoumána jako nevykonatelná a popře-li tuto pohledávku při přezkumném jednání insolvenční správce i dlužník v oddlužení, je incidenční spor (v jehož rámci lze s důsledky plynoucími z § 198 odst. 3 insolvenčního zákona prověřit, zda popřená pohledávka je pohledávkou vykonatelnou) řádně zahájen, podá-li přihlášený věřitel včasnou žalobu o určení pravosti, výše nebo pořadí své pohledávky způsobem předepsaným pro nevykonatelnou pohledávku, včetně toho, že splní povinnost podat žalobu proti oběma popírajícím (proti insolvenčnímu správci i proti dlužníku v oddlužení). Jestliže se prosadily účinky popření pohledávky dlužníkem v oddlužení proto, že věřitel popřené pohledávky nepodal vůči dlužníku včas žalobu o požadované určení, pak ve shodě se závěry obsaženými v R 105/2013 a s tím, co bylo řečeno výše k otázce pasivní věcné legitimace, platí, že pro výsledek řízení o včasné žalobě podané věřitelem popřené pohledávky proti dalšímu popírajícímu (insolvenčnímu správci, který pohledávku

popřel ve stejném rozsahu jako dlužník) již nemá řešení otázky, zda jde o pohledávku vykonatelnou, žádný význam.

49. Z R 105/2013 plyne, že věřitel pohledávky, která byla přezkoumána při přezkumném jednání jako nevykonatelná (ačkoli byla přihlášena jako vykonatelná), tím, že vůči dlužníku v oddlužení, který pohledávku popřel co do výše, nepodal žalobu o požadované určení, zabránil (vůči dlužníku) možnosti prověřit výhradu, že pohledávka je vykonatelná. Účinky dlužníkovy popření se tak plně prosadily (ve shodě s ustanovením § 198 odst. 1 větou třetí částí věty za středníkem insolvenčního zákona), čímž se (při stejném rozsahu popření pohledávky co do výše insolvenčním správcem) stal bezpředmětným spor o (tutéž) výši pohledávky vedený věřitelem popřené pohledávky proti insolvenčnímu správci. V rozsahu, v němž se prosadily účinky popření výše pohledávky dlužníkem při oddlužení (v této věci co do částky 325 988 Kč), totiž věřitel v insolvenčním řízení již nemá žádnou pohledávku, jejíž výši by mohl obhájit ve sporu vedeném proti popírajícímu insolvenčnímu správci (lhostejno, zda vykonatelnou).

c) K rozhodčímu nálezu jako veřejné listině

50. S přihlédnutím k závěrům, jež Nejvyšší soud výše přijal k prvním dvěma otázkám [ad a) a b)], se již nezabýval odpovědí na tuto (třetí) otázku, neboť ta nemůže ovlivnit výsledek dovolacího řízení, není-li pro výsledek incidenčního sporu (již) podstatné (vzhledem k tomu, že dovolatelka nepodala řádně žalobu vůči popírajícímu dlužníku v oddlužení), zda dovolatelka má vykonatelnou pohledávku.

51. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání ve zbývajícím rozsahu zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

52. Výrok o nákladech dovolacího řízení se opírá o § 243c odst. 3, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když dovolání žalobkyně bylo zamítnuto, čímž žalovanému vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů dovolacího řízení.

53. Náklady žalovaného v dovolacím řízení sestávají z odměny advokáta za jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání ze dne 14. 5. 2013) určené podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném (s přihlédnutím k době započetí úkonu právní služby) do 31. 12. 2013.

54. Advokátu žalovaného přísluší za tento úkon právní služby mimosmluvní odměna dle § 11 odst. 1 písm. k) advokátního tarifu. Incidenční spor o určení pořadí pohledávky je ve smyslu § 9 odst. 4 písm. c) advokátního tarifu sporem ve věci rozhodované v insolvenčním řízení [z § 2 písm. d) a § 160 insolvenčního zákona se podává, že spory vyvolané insolvenčním řízením se projednávají v rámci insolvenčního řízení], u kterého se považuje za tarifní hodnotu částka 50 000 Kč. Tomu odpovídá (dle § 7 bodu 5. advokátního tarifu) mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč. Spolu s náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč jde o částku 3 400 Kč. S připočtením náhrady

za 21% daň z přidané hodnoty ve výši 714 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.) jde celkem o částku 4 114 Kč.

55. K důvodům, pro které byla odměna za zastupování určena podle advokátního tarifu, srov. např. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2013, sp. zn. 31 Cdo 3043/2010, uveřejněný pod č. 73/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

56. Zbývá dodat, že dovolatelka v doplnění dovolání přílehuvě upozornila na to, že zástupce původního žalovaného (prvního insolvenčního správce dlužníka), advokát JUDr. O. Ř., Ph. D., (dále jen „O. Ř.“) se po ustanovení nového insolvenčního správce stal (na základě podání z 3. 10. 2013) pro předmětné insolvenční řízení jeho ohlášeným společníkem (insolvenční spis, B-65), takže nemůže být současně zástupcem téhož insolvenčního správce (žalovaného) v této věci na základě procesní plné moci. Proto Nejvyšší soud neoznačil O. Ř. jako zástupce žalovaného v záhlaví tohoto rozhodnutí. S dovolatelkou nicméně nelze souhlasit v tom, že jde o důvod, pro který by žalovanému neměla být přiznána náhrada nákladů dovolacího řízení za vyjádření k dovolání zpracované O. Ř. V době, kdy O. Ř. činil jménem původního žalovaného (původního insolvenčního správce) příslušný úkon právní služby (vyjádření k dovolání ze dne 14. 5. 2013), zde totiž nebyla žádná překážka, jež by bránila zastoupení.

Č. 34

č. 34

Insolvence, Zpeněžování
§ 230 IZ, § 293 IZ

Postupuje-li insolvenční správce při správě majetku, který zajišťuje pohledávku zajištěného věřitele za dlužníkem, podle pokynu zajištěného věřitele, nese náklady vzniklé v souvislosti s plněním tohoto pokynu zajištěný věřitel, aniž by se uplatnilo omezení výše nákladů dle ustanovení § 298 odst. 3 věty první insolvenčního zákona (ve znění účinném do 31. 12. 2013)¹.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2015, sen. zn. 29 NSČR 37/2013, ECLI:CZ:NS:2015:29.NSCR.37.2013.4)

Nejvyšší soud k dovolání insolvenční správkyně dlužníka zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. KSOS 36 INS 5726/2011, 3 VSOL 472/2012, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 10. 5. 2012, č. j. KSOS 36 INS 5726/2011-B-18, vyslovil Krajský soud v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“) souhlas s tím, aby insolvenční správkyně dlužníka vydala zajištěnému věřiteli č. 12 B. CZ spol. s r. o. (dále jen „věřitel č. 12“ nebo „zajištěný věřitel“) výtěžek zpeněžení ve výši 20 389 Kč ze zpeněžených movitých věcí zajišťujících pohledávky tohoto věřitele (dále jen „movité věci“).

2. K odvolání zajištěného věřitele Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 19. 12. 2012, č. j. KSOB 36 INS 5726/2011, 3 VSOL 472/2012-B-32, změnil usnesení insolvenčního soudu tak, že insolvenční správkyni udělil souhlas vydat zajištěnému věřiteli výtěžek zpeněžení ve výši 413 025,10 Kč.

3. Soudy vyšly z toho, že:

[1] Insolvenční soud usnesením ze dne 18. 5. 2011, č. j. KSOS 36 INS 5726/2011-A-9, zjistil úpadek dlužníka a insolvenční správkyní ustanovil Mgr. M. G.

[2] Věřitel č. 12 přihlásil do insolvenčního řízení přihláškou ze dne

¹ Od 1. ledna 2014 jde o § 294 odst. 4 insolvenčního zákona.

17. 6. 2011 (mimo jiné) pohledávky z titulu dlužného nájemného ve výši 2 034 145,65 Kč a 515 669,03 Kč. Pohledávky přihlásil jako zajištěné zástavním právem k movitým věcem ve vlastnictví dlužníka (jako nájemce) podle § 672 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., obč. zák. Obě pohledávky byly zjištěny při přezkumném jednání konaném dne 14. 7. 2011.

[3] Insolvenční soud usnesením ze dne 13. 7. 2011, č. j. KSOS 36 INS 5726/2011-B-6, prohlásil konkurs na majetek dlužníka.

[4] Movité věci zajišťující pohledávky zajištěného věřitele se nacházely v původním areálu provozovny dlužníka. Ten tvořily nemovitosti, které byly ve vlastnictví zajištěného věřitele a byly dlužníku pronajaty na základě nájemní smlouvy, jež byla ukončena dne 31. 5. 2011. Dne 18. 7. 2011 byly nemovitosti předány zajištěnému věřiteli.

[5] Dne 19. 7. 2011 uzavřela insolvenční správkyň se zajištěným věřitelem k jeho žádosti Dohodu o umístění movitých věcí (dále jen „dohoda“), v níž zajištěný věřitel vyslovil souhlas s umístěním movitých věcí ve svých nemovitostech a zavázal se zajistit nemovitosti tak, aby nedošlo ke ztrátě, znehodnocení či jiné škodě na majetku dlužníka. Insolvenční správkyň se zavázala platit zajištěnému věřiteli poplatek za umístění movitých věcí ve výši 50 000 Kč měsíčně (bez daně z přidané hodnoty). Dohoda byla uzavřena na dobu neurčitou s měsíční výpovědní dobou.

[6] Insolvenční správkyň zpeněžila část movitých věcí za částku ve výši 442 464 Kč.

[7] Dne 3. 2. 2012 požádal zajištěný věřitel o vyplacení výtěžku zpeněžení s tím, že „limitoval“ náklady na správu a zpeněžení movitých věcí dle § 298 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona).

[8] Podáním ze dne 20. 2. 2012 požádala insolvenční správkyň insolvenční soud o souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění ve výši 20 389 Kč. Při výpočtu částky určené k vydání zajištěnému věřiteli postupovala tak, že od výtěžku zpeněžení odečetla náklady spojené se zpeněžením ve výši 1 584 Kč, náklady spojené se správou ve výši 420 000 Kč a svou odměnu, která včetně daně z přidané hodnoty činila 491 Kč. K částce představující náklady spojené se správou movitých věcí insolvenční správkyň uvedla, že měla za to, že zajištěný věřitel podpisem dohody udělil souhlas s vyššími náklady spojenými se správou movitých věcí.

4. Na tomto základě insolvenční soud – přihlížející „k specifickému oprávnění danému zajištěnému věřiteli dle § 293 insolvenčního zákona“, na které je „navázána úprava § 298 insolvenčního zákona“ – dovodil, že zajištěný věřitel může udělit souhlas s odečtením nákladů spojených se správou zajištění ve větším rozsahu (než v rozsahu 4 %) i konkludentně, k čemuž v tomto případě došlo uzavřením dohody.

5. Zdůraznil, že na úkony zajištěného věřitele spočívající v uplatnění práva na uspokojení ze zajištění, uzavření smlouvy o úplatné úschově věcí a pokyny k realizaci jejich prodeje nelze podle insolvenčního soudu pohlížet jako na jednotlivé, dílčí a nepropojené, bez jejich zohlednění jako celku. Jestliže zajištěný věřitel uplatnil právo na uspokojení ze zajištění, následně uzavřel smlouvu o úplatné úschově věcí a poté vydal pokyn k realizaci jejich prodeje, musel (či měl) si být vědom dopadů vlastních kroků učiněných ve vztahu k insolvenční správce. Kdyby nebyla uzavřena dohoda, mohla by insolvenční správce přistoupit k urychlenému nouzovému prodeji, který by náklady na udržování a správu movitých věcí omezil, eventuálně mohla movité věci vyjmout z majetkové podstaty podle § 227 insolvenčního zákona z důvodu jejich záporné hodnoty (při zohlednění ceny jejich správy).

6. Rozhodnutí stanovit insolvenční správce podmínky pro prodej a „formou uzavřené dohody“ i pro nakládání s majetkovou podstatou, pokračoval insolvenční soud, byla na zajištěném věřiteli samém. Zajištěný věřitel tak fakticky volil mezi výnosem z dohody a výtěžkem z prodeje zajištění. Podle insolvenčního soudu totiž „plnění z dohody i pro výplatu zajištění však musí být poskytováno z téhož výnosu“. Opačný výklad by v rozporu se zásadou dle § 5 písm. a) insolvenčního zákona nedovoleně zvýhodňoval zajištěného věřitele, který by v řízení získal očištěný výnos zajištění, a náklady na jeho správu by nesli nezajištění věřitelé.

7. Odvolací soud – vycházející z § 230, § 293 a § 298 insolvenčního zákona a z § 35 obč. zák. – naproti tomu uzavřel, že na dohodu nelze pohlížet jako na konkludentní souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení.

8. Vyšel přitom z toho, že z jazykového vyjádření právního úkonu zachyceného slovně (v dohodě) vyslovení souhlasu zajištěného věřitele s odečtením nákladů spojených se správou předmětu zajištění (představujících tzv. poplatky za umístění těchto věcí v nemovitostech ve vlastnictví zajištěného věřitele) „rozhodně nevyplývá“. K tomu doplnil, že se zřetelem ke všem okolnostem případu nelze ani dovodit, že by takový souhlas zajištěný věřitel udělil již samotným uzavřením uvedené dohody, v níž jsou práva a povinnosti jejich účastníků „zcela výslovně vymezena“.

9. K úvaze insolvenčního soudu, že nebyť dohody, mohla insolvenční správce přistoupit k urychlenému prodeji movitých věcí, který by náklady na jejich udržování a správu majetkové podstaty výrazně omezil, odvolací soud uvedl, že insolvenční správce sice musí při správě majetku, který slouží k zajištění pohledávky, respektovat pokyny zajištěného věřitele, nicméně, má-li za to, že tyto pokyny jsou v příkrém rozporu s řádnou správou majetku majetkové podstaty, měl by se obrátit na insolvenční soud se žádostí, aby tyto pokyny přezkoumal. Bylo proto na insolvenční správce, aby si vyžádala pokyn zajištěného věřitele tak, aby bylo zřejmé, zda preferuje rychlý prodej s co nejnižšími náklady

spojenými se správou, či zda vysloví souhlas s odečtením nákladů ve větším rozsahu.

10. V dané věci insolvenční správkyňe uzavřela se zajištěným věřitelem dohodu o umístění movitých věcí, jejímž důsledkem jsou vyšší náklady spojené se správou předmětu zajištění, souhlas zajištěného věřitele s odečtením těchto nákladů od výtěžku následného zpeněžení předmětu zajištění však podle odvolacího soudu již součástí uvedené dohody není. Názor insolvenčního soudu o udělení souhlasu zajištěného věřitele s odečtením nákladů spojených se správou ve větším rozsahu než 4 % výtěžku zpeněžení tak podle odvolacího soudu neobstojí.

11. Odvolací soud proto dovodil, že od výtěžku zpeněžení movitých věcí ve výši 442 464 Kč lze odečíst pouze náklady spojené se zpeněžením ve výši 1 584 Kč, náklady spojené se správou v (maximální) výši 4 % výtěžku zpeněžení, tj. částku 17 698,60 Kč a odměnu insolvenční správkyňe ve výši 10 156,40 Kč. Výtěžek zpeněžení, k jehož vydání zajištěnému věřiteli udělil odvolací soud souhlas, tak představuje částka 413 025,10 Kč.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala insolvenční správkyňe dovolání, jež má za přípustné podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř., uvádějíc, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítajíc, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požadujíc, aby Nejvyšší soud změnil napadené rozhodnutí tak, že potvrdí rozhodnutí insolvenčního soudu, případně aby rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

13. Dovolatelka především považuje za správný závěr insolvenčního soudu, podle něhož zajištěný věřitel udělil konkludentně souhlas s odečtením nákladů ve vyšším rozsahu než 4 %. Tento souhlas zajištěného věřitele dovozuje jak z uzavření dohody, tak „z jeho jednání“, neboť jako pronajímatel byl seznámen s podmínkami „nájmu“ (sám si je nastavil při sjednávání dohody).

14. Dovolatelka dále tvrdí, že považovala uzavření dohody za pokyn zajištěného věřitele, o němž v době udělení nepředvídala, že je v rozporu s řádnou správou majetku. Uzavření dohody se jevilo v počátcích jako nejekonomičtější řešení. Proto také dovolatelka přistoupila na podmínky zajištěného věřitele. O movité věci (stroje) však nebyl takový zájem, jak se původně předpokládalo, a proces zpeněžování se začal neúměrně protahovat.

15. Dovolatelka považuje rozhodnutí odvolacího soudu za rozporné se zásadami insolvenčního řízení. Zdůrazňuje, že zajištěný věřitel, který byl v pozici pronajímatele, mohl ovlivnit způsob a zejména rychlost zpeněžování majetkové

podstaty, čímž také upřednostňoval své zájmy (v důsledku neustálého narůstání dlužných úplat za uskladnění strojů). Dovolatelka poukazuje na to, že přestože činila veškeré možné úkony k tomu, aby zpeněžila majetkovou podstatu v co nejkratší lhůtě, zajištěný věřitel jí jednoznačně souhlasly uděloval vždy pouze vůči zájemcům, které sám doporučil.

č. 34

16. V neposlední řadě dovolatelka poukazuje na obtíže při doručení výpovědi dohody zajištěnému věřiteli a z toho vyplývající průtahy v počátku běhu výpovědní doby.

17. Závěrem dovolatelka uvádí, že rozhodnutí odvolacího soudu „zvyhodňuje nad rámec insolvenčního zákona zajištěného věřitele, když tomuto věřiteli přisuzuje výtěžek vyšší, než tomuto věřiteli náleží na úkor ostatních věřitelů, kteří nemohli ovlivnit způsob a délku vynakládání prostředků na správu movitých věcí, když rozhodování o způsobu prodeje a době prodeje bylo čistě v moci zajištěného věřitele“.

18. Podle zajištěného věřitele není dovolání přípustné, neboť otázka, která má být v dovolacím řízení posouzena, již byla v judikatuře Nejvyššího soudu vyřešena, přičemž napadené usnesení z této judikatury vychází (neodchyluje se od ní). Touto otázkou podle zajištěného věřitele je, zda uzavřením dohody dal konkludentní souhlas, aby od výtěžku zpeněžení movitých věcí byly odečteny náklady na správu těchto věcí v rozsahu větším než 4 % výše (výtěžku) zpeněžení. Míni, že rozhodujícím je tak posouzení projevu jeho vůle ve smyslu § 35 odst. 1 obč. zák.

19. Zajištěný věřitel má za to, že tuto otázku odvolací soud posoudil v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2009, sp. zn. I. ÚS 49/08 (jde o nález uveřejněný pod č. 206/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), usnesením Ústavního soudu ze dne 10. 1. 2002, sp. zn. III. ÚS 572/01 (rozhodnutí jsou dostupná na webových stránkách Ústavního soudu) a usnesením Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2012, sp. zn. 32 Cdo 543/2012. Podle závěrů obsažených v těchto rozhodnutích může být projevem vůle rovněž konkludentní projev vůle, ze kterého však nepochybně vyplývá, že jde o projev vůle jednajícího, a jaký je obsah jeho vůle. Podle zajištěného věřitele odvolací soud aplikoval uvedené judikatorní závěry na dohodu a správně dovedl, že uzavřením dohody zajištěný věřitel konkludentně neudělil souhlas podle § 298 odst. 3 insolvenčního zákona.

20. K tomu zajištěný věřitel doplňuje, že jeho úmyslem (údajně projeveným v dohodě) nebylo udělení souhlasu s odečtením nákladů na správu věcí v rozsahu vyšším než 4 % výtěžku zpeněžení, neboť by to bylo v rozporu s jeho vlastními zájmy (tímto souhlasem by snížil své příjmy). Poukazuje i na to, že dovolatelka před uzavřením dohody vyslovila obavu, že by bylo nákladné movité věci odinstalovat a převést do jiných prostor. V době uzavření dohody nebyla zajištěnému věřiteli ani dovolatelce známa ani přibližná výše výtěžku

zpeněžení. S ohledem na předpokládanou krátkodobost dohody nebylo v okamžiku uzavření dohody smluvními stranami překročení nákladů ve smyslu § 298 odst. 3 insolvenčního zákona očekáváno. Také proto nemohl zajištěný věřitel uzavřením dohody udělit konkludentní souhlas k odečtení nákladů na správu movitých věcí v rozsahu přesahujícím 4 % výtěžku jejich zpeněžení.

21. Zajištěný věřitel rovněž nesouhlasí s námitkou dovolatelky, podle níž jej napadené usnesení zvýhodňuje oproti ostatním věřitelům dlužníka. V této souvislosti odmítá jak argumentaci dovolatelky o komplikacích při doručení výpovědi dohody (kterou považuje pro toto dovolací řízení za irelevantní), tak i její tvrzení o tom, že bránil prodeji movitých věcí (neboť pouze usiloval o nejvyšší možný výtěžek zpeněžení; přesto výtěžek nedosáhne ani poloviny výše zajištěných pohledávek).

22. Závěrem zajištěný věřitel předestírá úvahu podle níž, byla-li dovolatelka názoru, že v důsledku jeho pokynů narůstaly majetkové podstatě náklady a tím byli kráceni ostatní věřitelé dlužníka, měla využít svého práva podle § 293 insolvenčního zákona, pokyny zajištěného věřitele odmítnout a požádat insolvenční soud, aby je přezkoumal. Jestliže tak neučinila a věřitelům vznikla újma, nese případnou odpovědnost za tuto újmu sama dovolatelka.

III.

Přípustnost dovolání

23. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2012) se podává z bodu 7 čl. II zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

24. S přihlédnutím k době vydání dovolání napadeného rozhodnutí je na danou věc uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 12. 2012, tj. naposledy ve znění zákona č. 334/2012 Sb.

25. Dovolání je přípustné podle § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. (k tomu, že jde o rozhodnutí ve věci samé, srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2015, sen. zn. 29 NSČR 31/2013), a je i důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

26. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

27. Podle § 230 insolvenčního zákona správou majetkové podstaty se rozumí zejména činnost, jakož i právní úkony a opatření z ní vyplývající, pokud směřuje k tomu, aby a) nedocházelo ke znehodnocení majetkové podstaty, zejména aby nedošlo k odstranění, zničení, poškození nebo odcizení majetku, který do ní náleží, b) majetek náležející do majetkové podstaty byl využíván v souladu se svým určením, pokud tomu nebrání jiné okolnosti, c) se majetková podstata rozmnožila, lze-li takovou činnost rozumně očekávat se zřetelem ke stavu majetkové podstaty a obvyklým obchodním příležitostem, d) byly vymoženy pohledávky dlužníka včetně plnění z neplatných a neúčinných právních úkonů (odstavec 1). Jde-li o správu věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, která slouží k zajištění pohledávky, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími k řádné správě; je-li zajištěných věřitelů více, mohou tyto pokyny udělit insolvenčnímu správci pouze společně. Insolvenční správce může tyto pokyny odmítnout, má-li za to, že nesměřují k řádné správě; v takovém případě požádá insolvenční soud o jejich přezkoumání v rámci dohlédací činnosti (odstavec 2). Náklady spojené s provedením jeho pokynu podle odstavce 2 nese zajištěný věřitel ze svého (odstavec 3).

28. Podle § 293 insolvenčního zákona, jde-li o zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, která slouží k zajištění pohledávky, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími ke zpeněžení; je-li zajištěných věřitelů více, mohou tyto pokyny udělit insolvenčnímu správci pouze společně. Insolvenční správce může tyto pokyny odmítnout, má-li za to, že předmět zajištění lze zpeněžit výhodněji; v takovém případě požádá insolvenční soud o jejich přezkoumání v rámci dohlédací činnosti.

29. Podle § 298 insolvenčního zákona zajištění věřitelé mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla zajištěna (odstavec 1). Výtěžek zpeněžení po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením a po odečtení částky připadající na odměnu insolvenčního správce vydá insolvenční správce se souhlasem insolvenčního soudu zajištěnému věřiteli (odstavec 2). Náklady spojené se zpeněžením lze odečíst nejvýše v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení; náklady spojené se správou nejvýše v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení. Se souhlasem zajištěného věřitele lze odečíst náklady i ve větším rozsahu (odstavec 3). Zajištěnému věřiteli, který dosud nesplnil povinnost podle § 157 odst. 1, se vydá výtěžek zpeněžení po odečtení částky připadající na splnění této povinnosti (odstavec 4). Pro zpeněžení podle § 293 se odstavec 2 použije jen tehdy, jestliže zajištěný věřitel dosud nesplnil povinnost podle § 230 odst. 3 (odstavec 5).

30. Nejvyšší soud přisvědčuje odvolacímu soudu ve výkladu § 298 insolvenčního zákona potud, že zajištění věřitelé mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžených věcí, práv, pohledávek nebo jiných majet-

kových hodnot, jimiž byla zajištěna, a to bez toho, aby docházelo ke krácení jejich uspokojení. Pro zajištěného věřitele je tedy určen (celý) čistý výtěžek zpeněžení jejich zajištění (k tomu srov. i závěry formulované Nejvyšším soudem v usnesení ze dne 29. 5. 2015, sen. zn. 29 NSČR 4/2013).

31. Odvolací soud nepochybil ani v úvaze, podle níž nelze (jen) v uzavření dohody spatřovat „konkludentní“ udělení souhlasu zajištěného věřitele s tím, že od výtěžku zpeněžení budou odečteny náklady spojené se správou ve větším rozsahu než 4 % výtěžku zpeněžení. Z obsahu dohody totiž skutečně neplyne, že by zajištěný věřitel zaujal jakýkoliv postoj k možnosti odečtení nákladů na správu movitých věcí z (budoucího) výtěžku zpeněžení. Dohoda obsahuje pouze údaj o tom, že pohledávka zajištěného věřitele (na úhradu smluvené úplaty – poplatku – za umístění movitých věcí) bude mít charakter pohledávky za majetkovou podstatou.

32. Pro tento závěr svědčí ostatně i shodné stanovisko dovolatelky a zajištěného věřitele (projevené v tomto dovolacím řízení), že jim v době uzavření dohody nebyla známa celková výše nákladů na uskladnění movitých věcí (nebylo možné odhadnout dobu zpeněžování movitých věcí) a stejně tak ani možná výše výtěžku zpeněžení majetku.

33. S dalšími závěry odvolacího soudu se však Nejvyšší soud neztotožňuje.

34. Odvolací soud totiž přehlédl – a potud je jeho právní posouzení věci neúplné a v důsledku toho i nesprávné – že při rozhodování o vydání výtěžku zpeněžení zajištění dle § 298 insolvenčního zákona je významné nejen to, zda zajištěný věřitel udělil insolvenčnímu správci (ať již výslovný či konkludentní) souhlas s odečtením nákladů spojených se správou zpeněžené věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty podle § 298 odst. 3 věty druhé insolvenčního zákona, ale i to, zda insolvenční správce při správě majetkové podstaty postupuje podle pokynů zajištěného věřitele.

35. Jinak řečeno, omezení v možnosti odečíst od výtěžku zpeněžení majetku, který zajišťuje pohledávku zajištěného věřitele, náklady na jeho správu v rozsahu vyšším, než umožňuje § 298 odst. 3 věty první insolvenčního zákona, se (bez dalšího) uplatní především tam, kde insolvenční správce při správě této části majetkové podstaty postupuje sám o své vůli, aniž by vycházel z pokynů zajištěného věřitele či takové pokyny respektoval (k tomu srov. § 230 odst. 2 insolvenčního zákona). Účelem posuzovaného ustanovení je chránit zajištěného věřitele před nehospodárnou správou majetku patřícího do majetkové podstaty (jež je předmětem zajištění). Rozhodně je nelze vykládat tak, že zajištěný věřitel udělí insolvenčnímu správci pokyn, jak má při správě majetku postupovat, a bez ohledu na to, jaké důsledky bude jeho respektování insolvenčním správcem mít (na výši nákladů spojených se správou majetku), současně bude trvat na tom, že náklady správy nesmí překročit zákonem stanovenou výši. Tak jako je insolvenční správce odpovědný za řádnou

správu majetkové podstaty, nese i zajištěný věřitel odpovědnost za to, jaké pokyny udělí insolvenčnímu správci při správě majetku, který zajišťuje jeho pohledávku.

č. 34

36. Ze skutkových zjištění soudů obou stupňů vyplývá, že insolvenční správkyňe ihned po prohlášení konkursu vstoupila v jednání se zajištěným věřitelem a dohodla se s ním na tom, že sporné movité věci zůstanou v objektech zajištěného věřitele, na podmínkách uskladnění věcí a výši nákladů, které budou zatěžovat majetkovou podstatu. Dlužno podotknout, že již v té době byly pohledávky zajištěného věřitele zjištěny.

37. V poměrech dané věci pak nelze než uzavřít, že dovolatelka postupovala při správě movitých věcí dle vůle zajištěného věřitele, tedy že respektovala jeho pokyny. Jednáním o možnosti uskladnění movitých věcí dlužníka a následným uzavřením dohody dal zajištěný věřitel zřetelně najevo, jakým způsobem má insolvenční správkyňe nakládat s předmětem zajištění (jak jej má spravovat). Za dané situace by bylo absurdní požadovat po dovolatelce, aby snad poté, kdy se se zajištěným věřitelem dohodla na podmínkách uskladnění movitých věcí dlužníka v jeho areálu, se zajištěného věřitele ještě formálně dotazovala, jak má postupovat při správě movitých věcí (zda má movité věci opravdu uskladnit v areálu zajištěného věřitele a připravenou dohodu s ním skutečně uzavřít).

38. Za tohoto stavu věci odvolací soud pochybil, když při rozhodování, jaké náklady lze odečíst od výtěžku zpeněžení předmětu zajištění, pomínil § 230 odst. 3 insolvenčního zákona. Stanoví-li totiž insolvenční zákon (označené ustanovení) výslovně, že náklady spojené s provedením pokynu zajištěného věřitele nese zajištěný věřitel ze svého, nepochybně tím vylučuje možnost, aby takto zajištěný věřitel nesl náklady správy jen do výše 4 % výtěžku zpeněžení. Postupuje-li insolvenční správce při správě majetku, který zajišťuje pohledávku zajištěného věřitele za dlužníkem, podle pokynu zajištěného věřitele, nese náklady vzniklé v souvislosti s plněním tohoto pokynu (bez omezení jejich výše) zajištěný věřitel. To znamená, že v případě, kdy (jako v této věci) tyto náklady nejsou uhrazeny do doby zpeněžení předmětu zajištění, je povinností insolvenčního správce (a následně insolvenčního soudu při rozhodování dle § 298 insolvenčního zákona) je odečíst (v plné výši) od výtěžku zpeněžení.

39. Vytýká-li zajištěný věřitel dovolatelce, že nevyužila svého práva podle § 293 insolvenčního zákona požádat insolvenční soud o přezkum jeho pokynů (patrně míní § 230 odst. 2 insolvenčního zákona), a dále to, že „mohla dát výpověď dohody“, s tím, že když tak dovolatelka neučinila a věřitelům vznikla újma, nese případnou odpovědnost za tuto újmu sama, ve skutečnosti tím přenáší na správkyňu odpovědnost za to, jaké pokyny jí udělil pro nakládání s předmětem zajištění [jde o námitku, kterou by pro účely posouzení,

zda insolvenční správkyňe postupovala s odbornou péčí, mohli uplatnit jiní věřitelé (nikoliv zajištěný věřitel, jenž pokyn, jemuž se insolvenční správkyňe neprotivila, udělil)] .

40. Protože právní posouzení věci odvolacím soudem není správné, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení podle § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil a podle § 243b odst. 3 věty první o. s. ř. věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

č. 34

Č. 35

č. 35

Pracovněprávní vztahy, Diskriminace

§ 110 zákona č. 262/2006 Sb., § 265 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb.,
§ 16 zákona č. 262/2006 Sb.

Jestliže zaměstnavatel bez věcných důvodů zaměstnanci stanoví či s ním sjedná odměnu za práci, která je v porovnání s ostatními zaměstnanci vykonávajícími stejnou práci nebo práci stejné hodnoty v rozporu se zásadou rovného zacházení, jde o porušení právní povinnosti; zaměstnanec, který byl nerovným zacházením postižen, má právo domáhat se náhrady takto vzniklé újmy podle ustanovení § 265 odst. 2 zák. práce.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 8. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3976/2013, ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.3976.2013.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 25. 4. 2013, sp. zn. 36 Co 667/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce se žalobou podanou u Okresního soudu v Liberci dne 11. 8. 2009 domáhal, aby mu žalovaná zaplatila 48 000 Kč s úroky z prodlení jako ušlou mzdu za dobu od 1. 7. 2007 do 30. 5. 2009. Žalobu odůvodnil tím, že u žalované pracoval od 1. 7. 2007 na základě pracovní smlouvy jako kuchař se základní hrubou mzdou 15 000 Kč měsíčně. Jeho kolega, M. K., pracoval na stejné pozici ve stejné době, tj. vykonával stejnou práci, se základní hrubou mzdou 17 000 Kč měsíčně. Žalobce se v souladu s ustanovením § 110 zák. práce po žalované domáhal doplacení rozdílu mezi jeho mzdou a mzdou spolupracovníka M. K.
2. Žalovaná namítala, že uvedení zaměstnanci nevykonávali práci stejné hodnoty, stejné nebo srovnatelné složitosti, odpovědnosti a namáhavosti, neboť s M. K. byla z důvodu vyššího dosaženého vzdělání a delší praxe vedle pracovní smlouvy uzavřena také dohoda o odborném vedení žáků. S touto odpovědností byla spojena i vyšší mzda.
3. Okresní soud v Liberci rozsudkem ze dne 24. 4. 2012, č. j. 15 C 346/2009-123, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že jednání žalované neby-

lo diskriminační, neboť žalobce a jeho kolega, M. K., nevykonávali stejnou práci. Vedle pracovní smlouvy uzavřela žalovaná na základě smlouvy se Střední školou gastronomie a služeb s M. K. dohodu o odborném vedení žáků. Tuto dohodu uzavřela s M. K. a nikoli se žalobcem především proto, že M. K. byl z hlediska odborné způsobilosti a ukončeného maturitního vzdělání vhodnějším kandidátem než žalobce, a rozdíl ve mzdě žalobce a M. K. odpovídal odměně instruktora odborného výcviku. Za situace, kdy smlouva mezi žalovanou a střední školou byla uzavírána i následující léta, nemůže podle názoru soudu prvního stupně obstát námitka, že kuchař nevykonával práci instruktora po celý rok.

4. K odvolání žalobce Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 25. 4. 2013, č. j. 36 Co 667/2012-151, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Přisvědčil soudu prvního stupně, že žalobce a M. K. nemohli vykonávat práci stejné hodnoty, neboť vedle pracovní smlouvy s druhem práce kuchař byla s M. K. uzavřena dohoda o odborném vedení žáků. Tato dohoda vycházela ze smlouvy, kterou žalovaná uzavřela se Střední školou gastronomie a služeb a byl jí jmenován instruktor pro odborný výcvik v oboru kuchař z řad zaměstnanců žalované. Z odlišného postavení obou zaměstnanců, které se projevuje i v odlišné odpovědnosti, vyplývá také rozdíl ve mzdě mezi oběma zaměstnanci. Námitka žalobce, že oba zaměstnanci vykonávají stejnou práci, je nedůvodná, neboť stejnou práci se podle § 110 odst. 3 zák. práce rozumí práce stejné složitosti, odpovědnosti a namáhavosti, která se posuzuje podle dosaženého vzdělání, praktických znalostí a dovedností potřebných pro výkon této práce. Žalovaná při výběru instruktora, kterému s vyšší odpovědností náleží i vyšší mzda, žalobce nijak nediskriminovala, ale vzhledem k vyššímu dosaženému vzdělání a delší praxi dala přednost M. K.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítá, že soudy nevzaly v potaz skutečnost, že žalobce a M. K. podepsali téměř totožnou pracovní smlouvu lišící se pouze výší základní mzdy, což je důkazem porušení zákonné povinnosti zaměstnavatele poskytovat zaměstnancům za stejnou práci stejnou mzdu. Nesouhlasí se závěrem soudů obou stupňů, že práce vykonávaná dovolatelem a M. K. nemohla být stejná vzhledem k uzavřené dohodě o odborném vedení žáků. Namítá, že rozdíl v náplni práce měl být uveden již v pracovní smlouvě. Odvolací soud také nepřihlédl k námitce dovolatele, že instruktorskou činnost vykonávali prakticky oba kuchaři, neboť pracovali v protisměňach a M. K. tak nemohl být vždy přítomen při školení učňů. Způsob odměňování

zaměstnanců hodnotí dovolatel jako netransparentní a je na žalované, aby jednoznačně prokázala, že není diskriminační. Dovolatel na základě výtky žalované uvedené v důkazu „Upozornění na možnost okamžitého zrušení pracovního poměru“ dokládá, že oba kuchaři vykonávali ve stejných pracovních podmínkách stejnou práci, stejné namáhavosti a složitosti, jednotlivé pracovní úkoly bylo možno mezi nimi přesouvat a byli tedy – dle závěrů vyplývajících z rozsudku ESD: C-129/79, Macarthys Ltd. V. W. S. – ve srovnatelném postavení. S tím rozdílem, že s žalobcem nebyla sepsána dohoda o instruktorské činnosti. Žalobce navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu a rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání žalobce podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinných do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť napadený rozsudek odvolacího soudu byl vydán v občanském soudním řízení zahájeném v době přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř., se soud nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

7. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

8. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

9. V projednávané věci bylo pro rozhodnutí soudů významné (mimo jiné) vyřešení právní otázky, za jakých okolností se při odměňování zaměstnanců za práci může jednat o nerovné zacházení. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka hmotného práva dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu řešena ve všech souvislostech, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobce je přípustné podle § 237 o. s. ř.

IV. Důvodnost dovolání

10. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalobce není opodstatněné.

11. Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno, že mezi žalobcem a žalovanou byla dne 2. 7. 2007 uzavřena pracovní smlouva, ve které bylo sjednáno, že žalobce bude pracovat jako kuchař se základní mzdou 15 000 Kč. Téhož dne žalovaná sjednala pracovní smlouvu s M. K., v níž bylo sjednáno, že bude pracovat jako kuchař, a základní mzda 17 000 Kč; „dohodou o odborném vedení žáků“ ze dne 2. 7. 2007 byl M. K. „jmenován“ instruktorem žáků Střední školy gastronomie a služeb L., oboru kuchař, s tím, že „tato dohoda je nedílnou součástí pracovní smlouvy ze dne 1. 7. 2007“. Žalobce se domáhal doplatku mzdy s odůvodněním, že vykonával stejnou práci jako jeho spolupracovník M. K. a za stejnou práci jim náležela stejná mzda.

12. Za tohoto skutkového stavu je pro posouzení, zda žalobci náleží požadované plnění, rozhodující závěr o tom, jaký význam má skutečnost, že oba zaměstnanci vykonávající tentýž druh práce pobírali rozdílnou mzdu.

13. Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – s ohledem na to, že žalobce se po žalované domáhá uspokojení nároku (doplatku mzdy), který mu měl vzniknout v souvislosti s výkonem práce u žalované za období od 1. 7. 2007 do 30. 5. 2009 – podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 116/2008 Sb., a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 451/2008 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 13. 9. 2009 (dále jen „zák. práce“).

14. Zaměstnanci přísluší za práci vykonanou v pracovním poměru pro zaměstnavatele, který není uveden v § 109 odst. 3 zák. práce, za podmínek stanovených v zákoníku práce mzda, nestanoví-li zákoník práce nebo zvláštní právní předpis jinak (srov. § 109 odst. 1 zák. práce). Mzda se poskytuje podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce, podle obtížnosti pracovních podmínek, podle pracovní výkonnosti a dosahovaných pracovních výsledků (srov. § 109 odst. 4 zák. práce); za stejnou práci nebo za práci stejné hodnoty přísluší všem zaměstnancům u zaměstnavatele stejná mzda (srov. § 110 odst. 1 zák. práce). Stejnou prací nebo prací stejné hodnoty se rozumí práce stejné nebo srovnatelné složitosti, odpovědnosti a namáhavosti, která se koná ve stejných nebo srovnatelných pracovních podmínkách, při stejné nebo srovnatelné pracovní výkonnosti a výsledcích práce (srov. § 110 odst. 2 zák. práce) tak, jak jsou použité pojmy dále rozvedeny a konkretizovány v návazných § 110 odst. 3, 4 a 5 zák. práce.

Mzda se sjednává v kolektivní smlouvě, pracovní smlouvě nebo jiné smlouvě, popřípadě ji zaměstnavatel stanoví vnitřním předpisem nebo mzdovým výměrem (srov. § 113 odst. 1 zák. práce).

č. 35

15. Z § 263 odst. 1 zák. práce vyplývá, že § 110 odst. 1 zák. práce je ustanovením, jímž se zapracovávají předpisy Evropského společenství zakotvující v pracovněprávních vztazích zásadu stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci. Od tohoto ustanovení (pojmy v něm použité jsou dále rozvedeny a konkretizovány v návazných § 110 odst. 3, 4 a 5 zák. práce) se sice nelze odchýlit, což ale neplatí, jde-li o odchýlení ve prospěch zaměstnance (srov. § 2 odst. 1 větu druhou zák. práce). V takovém případě je v souladu se zásadou smluvní volnosti, aby zaměstnavatel v individuálním případě platně stanovil nebo sjednal se zaměstnancem odměnu, která přesahuje mzdu jinak poskytovanou za stejnou práci nebo za práci stejné hodnoty. Tato smluvní volnost ale není neomezená, nemůže být absolutní, neboť musí respektovat odpovídající práva a oprávněné zájmy zaměstnavatele nebo jiných zaměstnanců, zejména musí být v souladu se základními zásadami pracovněprávních vztahů, mezi které náleží rovněž zásada rovného zacházení se zaměstnanci a zákaz jejich diskriminace (srov. též § 16 zák. práce). Rozpor se zásadou rovného zacházení při sjednávání mzdy v individuálním případě v porovnání s ostatními zaměstnanci vykonávajícími stejnou práci znamená vybočení ze zákonného rámce, jde o protiprávní stav, který by zaměstnavatel mohl napravit jen tak, že stejný nárok zajistí i ostatním zaměstnancům. Za těchto okolností může být mzda s jednotlivým zaměstnancem stanovena či sjednána „nad rámec rovného zacházení“ a v jeho prospěch jediné tehdy, je-li pro to věcný důvod představující ve srovnání s jinými zaměstnanci určitou konkurenční výhodu, popřípadě, že by rozdílné zacházení bylo podstatným požadavkem nezbytným pro výkon práce.

16. Jestliže naopak zaměstnavatel bez věcných důvodů zaměstnanci stanoví či s ním sjedná, byť „v jeho prospěch“, odměnu za práci, která je v porovnání s ostatními zaměstnanci vykonávajícími stejnou práci nebo práci stejné hodnoty v rozporu se zásadou rovného zacházení, jde o porušení právní povinnosti; zaměstnanec, který byl nerovným zacházením postižen, má právo domáhat se náhrady takto vzniklé újmy podle § 265 odst. 2 zák. práce.

17. V posuzovaném případě soudy spatřovaly věcné důvody pro sjednání vyšší mzdy s M. K. v tom, že na rozdíl od žalobce „byl podstatně starší a tudíž s většími zkušenostmi, větší praxí“, a kromě toho vedla k uzavření „Dohody o odborném vedení žáků“ ze dne 2. 7. 2007, jako „nedílné součásti pracovní smlouvy“, též skutečnost, že byl nejen v oboru vyučený, „ale má i maturitu z oboru“, neboť je absolventem hotelové školy. Do rámce svých úvah o výši mzdy odvolací soud začlenil i okolnost, že i podle sdělení školy svou povinnost instruktora plnil M. K. „dlouhodobě na víc než na požadovanou úroveň“. V kontrastu s tím je však upozornění ze dne 25. 3. 2009, jehož se žalobce dovolává jako důkazu,

že byl rovněž „pověřen dozorem a výukou učňovské mládeže“, z jehož obsahu ale vyplývá, že přitom „nejméně jednou svévolně opustil své pracoviště“, a pro toto a další „soustavné porušování povinností vyplývajících z právních předpisů“ je upozorňován na „možnost okamžitého zrušení pracovního poměru dle § 52 písm. g) zák. práce“. Redukuje-li dovolatel své přesvědčení o nerovném zacházení na skutečnost, že „maturitní vysvědčení není nezbytné pro výkon dané pracovní činnosti (kuchař) a nemůže zakládat nárok jiného pracovníka na vyšší mzdu“ a že jak on, tak M. K. měli pracovní smlouvu uzavřenu na druh práce „kuchař“, jde o úvahu pouze formální a mechanickou, která nereflektuje další skutečnosti vyjadřující hodnotu práce zaměstnance, jako je vzdělání, délka praxe, zkušenosti, spolehlivost apod., které teprve ve svém souhrnu umožní ohodnotit jeho postavení na trhu práce obecně a jeho přínos pro zaměstnavatele zvlášť. Odvolací soud proto dospěl důvodně k závěru, že ze strany žalované nelze dovést nerovné zacházení.

18. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu věcně správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelem tvrzeno), že by byl postížen některou z vad, uvedených v § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalobkyně podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

Č. 36

č. 36

Výpověď z pracovního poměru, Územní samosprávné celky
§ 52 písm. c) předpisu č. 262/2006 Sb. ve znění do 13. 9. 2009, § 59 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 129/2000 Sb. ve znění do 8. 10. 2009, § 69 odst. 2 písm. c), d), e) a f) zákona č. 129/2000 Sb. ve znění do 8. 10. 2009.

Ředitel krajského úřadu je oprávněn rozhodovat o organizačních změnách, vzhledem k nimž se může stát zaměstnanec kraje zařazený do krajského úřadu nadbytečným ve smyslu ustanovení § 52 písm. c) zák. práce, nejde-li o organizační změny, s nimiž je spojena změna celkového počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, který stanovila rada kraje.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3529/2014, ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.3529.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 9 Co 84/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Dopisem ze dne 15. 6. 2009 žalovaný sdělil žalobkyni, že jí dává výpověď z pracovního poměru z důvodu uvedeného v § 52 písm. c) zák. práce „pro jiné organizační změny“, které spočívají ve zrušení jejího pracovního místa vedoucí oddělení krizového řízení, ke kterému dojde na základě rozhodnutí zaměstnavatele s účinností od 1. 7. 2009.

2. Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu v Ústí nad Labem dne 15. 10. 2009 domáhala, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu zdůvodnila zejména tím, že byla u žalovaného zaměstnána na základě pracovní smlouvy uzavřené dne 1. 7. 2001, že k 1. 1. 2003 byla jmenována vedoucí oddělení pro řešení mimořádných situací (následně vedoucí oddělení krizového řízení) Krajského úřadu Ústeckého kraje, že s účinností od 8. 12. 2004 vykonávala funkci tajemníka bezpečnostní rady Ústeckého kraje a s účinností od 9. 1. 2005 funkci bezpečnostního ředitele Ústeckého kraje, že v polovině roku 2008 začalo docházet k neshodám mezi ní a Ing. A. K., které „vygradovaly“ odebráním osobního „ohodnocení“ žalobkyni z důvodu špatných pracovních výsledků a že dne 15. 6. 2009 jí

byl doručen dopis žalovaného, kterým jí oznámil, že v důsledku organizační změny, na základě které bude od 1. 7. 2009 zrušeno oddělení krizového řízení, jí nemůže nadále přidělovat práci podle sjednaných podmínek, a spolu s ním i výpověď z pracovního poměru. Žalobkyně má za to, že není možné zrušit oddělení krizového řízení, neboť každý kraj musí mít toto oddělení zřízeno, aby bylo připravené „okamžitě reagovat v případech nouze“, a že je možné pouze toto oddělení „účelově přejmenovat“. Podle jejího názoru není dána příčinná souvislost mezi rozhodnutím zaměstnavatele o organizační změně a její „údajnou“ nadbytečností, neboť její místo bylo pouze „účelově“ sloučeno a obsazeno jiným zaměstnancem (Ing. A. K.), a druh práce, který vykonávala, se nestal nadbytečným. Uvedla, že výpověď jí byla dána přesto, že nedošlo k naplnění podmínek § 12 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávních celků, a že jí ani žalovaný, který v měsících červnu a červenci 2009 přijímal nové zaměstnance, nedal návrh na změnu jejího dalšího pracovního zařazení na jinou práci odpovídající jejímu zdravotnímu stavu a kvalifikaci.

č. 36

3. Okresní soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 25. 5. 2012, č. j. 34 C 1123/2009-343 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 16 240 Kč k rukám advokáta JUDr. I. V. Vycházel ze zjištění, že žalobkyně, která pracovala u žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 7. 2001 jako odborný referent oddělení mimořádných situací, byla dne 1. 1. 2003 jmenována vedoucí tohoto oddělení, že s účinností od 8. 12. 2004 (a opětovně s účinností od 27. 11. 2008) byla jmenována tajemnicí bezpečnostní rady Ústeckého kraje, že rozhodnutím ředitelky Krajského úřadu ze dne 9. 1. 2005 byla jmenována do funkce bezpečnostního ředitele, že dne 15. 6. 2009 bylo vydáno rozhodnutí ředitele Krajského úřadu Ústeckého kraje o organizační změně a změně organizačního řádu, kterým žalovaný s účinností od 1. 7. 2009 rozhodl o zrušení oddělení krizového řízení s tím, že jednotliví referenti zrušeného oddělení byli zařazeni do přímé podřízenosti vedoucího odboru kanceláře hejtmána, čímž došlo „k úspoře“ jednoho pracovního místa vedoucího oddělení, že dne 15. 6. 2009 žalobkyně převzala oznámení o přijetí organizační změny a výpověď z pracovního poměru, ve které byly jako výpovědní důvod uvedeny „jiné organizační změny“ spočívající ve zrušení pracovního místa vedoucí oddělení krizového řízení, k němuž došlo na základě rozhodnutí zaměstnavatele ke dni 1. 7. 2009, a že v červnu 2009 byla u žalovaného neobsazena některá místa referentů, pro která žalobkyně splňovala požadavek středoškolského vzdělání s maturitou. Dovodil, že rozhodnutí o organizační změně ze dne 15. 6. 2009 bylo přijato ředitelem krajského úřadu jako statutárním orgánem žalovaného pro pracovněprávní vztahy před podáním výpovědi žalobkyni a že v jeho důsledku došlo k zániku funkce vedoucí oddělení pro řešení mimořádných situací, do které byla žalobkyně jmenována ke dni

1. 1. 2003. Dospěl k závěru, že výpověď z pracovního poměru ze dne 15. 6. 2009 je neplatná, neboť žalovaný před podáním výpovědi nenabídl žalobkyni, která byla „v postavení vedoucího zaměstnance“, jiné vhodné pracovní místo (ačkoliv měl několik „volných pozic“ vhodných pro žalobkyni s ohledem na její kvalifikaci), a proto vůči žalobkyni nesplnil nabídkovou povinnost ve smyslu § 73 odst. 6 zák. práce, která je hmotněprávní podmínkou pro „platnost a existenci výpovědního důvodu nadbytečnosti“.

4. K odvolání žalovaného Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 30. 5. 2013, č. j. 9 Co 84/2013-368, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, změnil jej ve výroku o nákladech řízení tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 15 157 Kč k rukám advokáta JUDr. I. V., a uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího řízení 4 629 Kč k rukám advokáta JUDr. I. V. Nesouhlasil s názorem soudu prvního stupně o „existenci“ nabídkové povinnosti žalovaného ve smyslu § 73 odst. 6 zák. práce, neboť toto ustanovení se nevztahuje na všechny případy, v nichž dochází ke skončení pracovního poměru vedoucích zaměstnanců, ale upravuje pouze důsledky skutečnosti, že se vedoucí zaměstnanec „vzdal funkce“ nebo že byl z „výkonu své funkce“ zaměstnavatelem odvolán; v projednávané věci však nedošlo k odvolání žalobkyně z „funkce“ vedoucího zaměstnance a žalobkyně se ani výkonu „funkce“ nevzdala. Při řešení otázky, zda rozhodnutí o organizační změně bylo přijato k tomu oprávněným orgánem, vycházel z toho, že stanovení počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu je vyhrazeno radě kraje [§ 59 odst. 1 písm. b) zákona č. 129/2000 Sb.] a že ředitel krajského úřadu je oprávněn vydávat organizační řád krajského úřadu (§ 69 zákona č. 129/2000 Sb.), a vyslovil názor, že ředitel krajského úřadu, který je v souvislosti s vydáváním organizačního řádu nepochybně oprávněn „rozhodovat o rozdělení pravomocí krajského úřadu mezi jeho jednotlivé odbory a v jejich rámci mezi jednotlivá oddělení, popř. i mezi jednotlivé zaměstnance kraje zařazené do krajského úřadu“, není oprávněn samostatně činit rozhodnutí o změně (snížení či zvýšení) počtu těchto zaměstnanců. Dovodil, že organizační opatření spočívající ve zrušení oddělení krizového řízení, které mělo za následek zrušení pracovního místa vedoucí oddělení krizového řízení, bezprostředně vedlo ke změně stanoveného počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, a že proto o něm byla oprávněna rozhodnout výhradně rada kraje. Protože v posuzovaném případě rada kraje o zrušení oddělení krizového řízení krajského úřadu a tím o zrušení pracovního místa žalobkyně nerozhodla, dospěl odvolací soud k závěru, že organizační změna, která měla mít za následek nadbytečnost žalobkyně, nebyla učiněna orgánem, do jehož pravomoci rozhodnutí o takové změně náleželo, a že je proto výpověď z pracovního poměru daná žalobkyni neplatná.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Namítá, že oprávnění k vydávání organizačních norem (organizačního řádu) je svěřeno řediteli krajského úřadu (předmětem organizačního řádu je systemizace pracovních míst, stanovení jednotlivých odborů a oddělení včetně jejich kompetencí) a že v daném případě organizační změna nespočívala ve snížení počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu za účelem zvýšení efektivity práce, ale že se jednalo o jiné organizační změny, které spočívaly ve změně organizační struktury u žalovaného, a k nimž došlo zrušením pracovního místa vedoucího oddělení krizového řízení, změnou názvu „Odboru průmyslová zóna Triangle“ a dalšími změnami v rámci struktury krajského úřadu. Dovolatel má za to, že právě z tzv. „jiných organizačních změn“ ve smyslu § 52 písm. c) zák. práce, které nespočívaly ve snížení počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, následně „vyplývala nadbytečnost žalobkyně a byla s ní v příčinné souvislosti“, a že proto byl k provedení těchto změn oprávněn ředitel krajského úřadu a nikoliv rada kraje. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud změnil rozsudek odvolacího soudu tak, že se žaloba zamítá.

č. 36

6. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud dovolání žalovaného odmítl jako nepřijatelné, neboť rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na „zcela správném právním posouzení a pochopení věci“ a „není dán řádný dovolací důvod“, protože se nejedná o otázku hmotného práva, která by v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, jelikož „pravomoci a kompetence v rámci krajských a obecních úřadů již byly řešeny opakovaně“.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť řízení v projednávané věci bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z § 241a odst. 1 a § 241 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že žalobkyně pracovala u žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 7. 2001 jako odborný referent oddělení mimořádných situací, že dne 1. 1. 2003 byla jmenována do funkce vedoucí oddělení pro řešení mimořádných situací (později oddělení krizového řízení), v níž byla přímo podřízena vedoucímu odboru kanceláře hejtmána, že s účinností od 8. 12. 2004 (a opětovně dne 27. 11. 2008) byla jmenována do funkce tajemníka bezpečnostní rady Ústeckého kraje a že rozhodnutím ředitelky krajského úřadu ze dne 9. 1. 2005 byla jmenována do funkce bezpečnostního ředitele. Rozhodnutím o organizační změně a změně organizačního řádu ze dne 15. 6. 2009 rozhodl ředitel Krajského úřadu Ústeckého kraje Ing. M. Z. o zrušení oddělení krizového řízení s účinností od 1. 7. 2009 s tím, že jednotliví „referenti“ zrušeného oddělení byli převedeni přímo do odboru kanceláře hejtmána. Téhož dne žalovaný žalobkyni oznámil přijetí uvedené organizační změny a předal jí výpověď z pracovního poměru odůvodněnou tím, že nastaly „jiné organizační změny“, které spočívají ve zrušení pracovního místa vedoucí oddělení krizového řízení na základě rozhodnutí zaměstnavatele s účinností od 1. 7. 2009.

11. Za tohoto skutkového stavu závisí napadený rozsudek odvolacího soudu mimo jiné na vyřešení otázky hmotného práva, kdo je oprávněn u zaměstnavatele, jímž je kraj, rozhodovat o organizačních změnách, vzhledem k nimž se může stát zaměstnanec zařazený do krajského úřadu nadbytečným ve smyslu § 52 písm. c) zák. práce. Protože tato právní otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu podle § 237 o. s. ř. přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

12. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalovaného není opodstatněné.

13. Projednávanou věc je třeba i v současné době – vzhledem k tomu, že se žalobkyně domáhá určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru ze dne

15. 6. 2009 – posuzovat podle zákona č. 262/2006 Sb., zák. práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb. a č. 382/2008 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 13. 9. 2009 a subsidiárně též (srov. nález Ústavního soudu č. 116/2008 Sb.) podle zákona č. 40/1964 Sb., obč. zák., ve znění zákonů č. 58/1969 Sb., č. 131/1982 Sb., č. 94/1988 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 87/1990 Sb., č. 105/1990 Sb., č. 116/1990 Sb., č. 87/1991 Sb., č. 509/1991 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 267/1994 Sb., č. 104/1995 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 89/1996 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 227/1997 Sb., č. 91/1998 Sb., č. 165/1998 Sb., č. 159/1999 Sb., č. 363/1999 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 103/2000 Sb., č. 227/2000 Sb., č. 367/2000 Sb., č. 229/2001 Sb., č. 317/2001 Sb., č. 501/2001 Sb., č. 125/2002 Sb., č. 135/2002 Sb., č. 136/2002 Sb. a č. 320/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 476/2002 Sb., zákonů č. 88/2003 Sb., č. 37/2004 Sb., č. 47/2004 Sb., č. 480/2004 Sb. a č. 554/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 278/2004 Sb. a zákonů č. 359/2005 Sb., č. 56/2006 Sb., č. 57/2006 Sb., č. 107/2006 Sb., č. 115/2006 Sb., č. 160/2006 Sb., č. 264/2006 Sb., č. 315/2006 Sb., č. 443/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 230/2008 Sb. a č. 384/2008 Sb., tedy podle občanského zákoníku ve znění účinném do 19. 7. 2009.

14. Podle § 52 písm. c) zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, stane-li se zaměstnanec nadbytečným vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce nebo o jiných organizačních změnách.

15. K předpokladům pro podání výpovědi z pracovního poměru podle § 52 písm. c) zák. práce patří to, že zaměstnavatel nebo příslušný orgán přijal rozhodnutí o změně úkolů zaměstnavatele, jeho technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce nebo o jiných organizačních změnách, podle kterého se konkrétní zaměstnanec stal nadbytečným, a že tu je příčinná souvislost mezi nadbytečností zaměstnance a přijatými organizačními změnami, tj. že se zaměstnanec stal právě v důsledku takového rozhodnutí (jeho realizací u zaměstnavatele) nadbytečným. Pro výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. c) zák. práce je současně charakteristické, že zaměstnavatel i nadále může (objektivně vzato) zaměstnanci přidělovat práci podle pracovní smlouvy (v důsledku rozhodnutí o změně úkolů zaměstnavatele, jeho technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce nebo o jiných organizačních změnách zaměstnavatel neztrácí možnost přidělovat zaměstnanci práci, kterou pro něj dosud konal), avšak jeho práce není (vůbec nebo v původním rozsahu) pro zaměstnavatele v dalším období potřebná, neboť se stal nadbytečným vzhledem k rozhodnutí o změně úkolů zaměstnavatele, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za

účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách. Zákon uvedeným způsobem zaměstnavateli umožňuje, aby reguloval počet svých zaměstnanců a jejich kvalifikační složení tak, aby zaměstnával jen takový počet zaměstnanců a v takovém kvalifikačním složení, jaké odpovídá jeho potřebám.

č. 36

16. Zákoník práce nebo jiné právní předpisy nestanoví, že by rozhodnutí o změně úkolů zaměstnavatele, jeho technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách muselo být přijato (vydáno) vždy jen písemně, a ani nepředpokládají, že by muselo být zaměstnavatelem „vyhlášeno“ nebo jiným způsobem zveřejněno. Takové rozhodnutí však musí být přijato před podáním výpovědi a zaměstnanec s ním musí být seznámen; postačí ovšem, jestliže se tak stane až ve výpovědi z pracovního poměru (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 1998, sp. zn. 2 Cdon 1130/97, uveřejněný v časopisu Soudní rozhledy č. 11, ročník 1999, s. 374). Rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách není právním úkonem ve smyslu § 34 obč. zák. (srov. § 18 zák. práce), neboť nejde o takový projev vůle, s nímž by právní předpisy spojovaly změnu nebo zánik práv a povinností účastníků pracovněprávního vztahu. Jedná se pouze o skutečnost (tzv. faktický úkon), která je hmotněprávním předpokladem pro právní úkony tam, kde to právní předpisy stanoví [například pro podání výpovědi podle § 52 písm. c) zák. práce], a která není sama o sobě způsobitelná přivodit následky v právních vztazích účastníků pracovněprávního vztahu. Protože nejde o právní úkon, nelze rozhodnutí zaměstnavatele o organizačních změnách samo o sobě přezkoumávat z hlediska platnosti ve smyslu zásad uvedených v ustanoveních § 37–39 obč. zák. (srov. § 18 zák. práce) a § 19–21 zák. práce; vznikne-li pochybnost, zda (vůbec) zaměstnavatel rozhodl o organizačních změnách, může se soud zabývat jen tím, zda takové rozhodnutí bylo skutečně přijato a zda je učinil zaměstnavatel – fyzická osoba, příslušný orgán zaměstnavatele – právnické osoby nebo ten, kdo je k tomu jinak oprávněn (k tomu srov. též odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2004, sp. zn. 21 Cdo 2204/2003, který byl uveřejněn pod č. 54 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2005).

17. Podle § 11 odst. 1 zák. práce právní úkony právnické osoby, která je zaměstnavatelem v pracovněprávních vztazích, se řídí § 20 obč. zák.

18. Podle § 20 odst. 1 obč. zák. právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány). Za právnickou osobu mohou činit právní úkony i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech právnické osoby nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé (§ 20 odst. 2 věta první obč. zák.).

19. Rozhodnutí zaměstnavatele o změně jeho úkolů, technického vybavení,

o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivity práce nebo o jiných organizačních změnách není – jak bylo uvedeno výše – právním úkonem. Protože zákon v obecné rovině výslovně neupravuje, kdo je oprávněn činit u zaměstnavatele takové tzv. faktické úkony, ustálená soudní praxe (srov. například rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 21 Cdo 1932/2006 a ze dne 12. 1. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3762/2010) vychází v tomto směru ze zásad uvedených zejména v ustanoveních § 11 odst. 1 zák. práce a § 20 odst. 1 a 2 obč. zák., a to v tom smyslu, že ten, kdo je oprávněn činit jménem zaměstnavatele právní úkony, je také jménem zaměstnavatele oprávněn k tzv. faktickým úkonům a i takové jeho jednání v tomto směru zaměstnavatele zavazuje. Obecně tedy platí, že také rozhodnutí o organizačních změnách (ačkoli nejde o právní úkon) u zaměstnavatele, který je právnickou osobou, činí především jeho statutární orgán, případně osoby jím pověřené (srov. § 20 odst. 2 obč. zák.). Uvedený závěr platí pouze za předpokladu, že neexistuje zvláštní právní předpis, který by výslovně upravoval, kdo je oprávněn činit u zaměstnavatele rozhodnutí o organizačních změnách.

20. Z uvedeného vyplývá, že pro závěr o tom, zda ředitel Krajského úřadu Ústeckého kraje Ing. M. Z. byl oprávněn rozhodnout o organizační změně spočívající ve zrušení oddělení krizového řízení, v jejímž důsledku se stala žalobkyně pro žalovaného nadbytečnou, bylo především podstatné, zda, popř. komu, zvláštní právní předpis svěřuje oprávnění činit rozhodnutí o organizačních změnách u zaměstnavatele, jímž je kraj. Příslušnou právní úpravu je třeba hledat v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákonů č. 273/2001 Sb., č. 320/2001 Sb., č. 450/2001 Sb., č. 231/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 404/2002 Sb. a zákonů č. 229/2003 Sb., č. 216/2004 Sb., č. 257/2004 Sb., č. 421/2004 Sb., č. 501/2004 Sb., č. 626/2004 Sb., č. 413/2005 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 234/2006 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 298/2008 Sb., č. 305/2008 Sb. a č. 477/2008 Sb., tedy v zákoně o krajích ve znění účinném do 8. 10. 2009 (dále jen „zákon o krajích“).

21. Kraj, který je právnickou osobou [srov. § 18 odst. 2 písm. c) obč. zák. a § 1 odst. 2 zákona o krajích], je samostatně spravován zastupitelstvem kraje; dalšími orgány kraje jsou rada kraje, hejtman kraje a krajský úřad; orgánem kraje je též zvláštní orgán kraje zřízený podle zákona (§ 1 odst. 3 zákona o krajích). V čele krajského úřadu stojí ředitel, který je zaměstnancem kraje a který podle zvláštních předpisů plní vůči zaměstnancům kraje zařazeným do krajského úřadu funkci statutárního orgánu zaměstnavatele, stanoví podle zvláštních předpisů platy zaměstnancům kraje zařazeným do krajského úřadu a je nadřízeným všech zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu a kontroluje jejich činnost [§ 68 odst. 1 věta druhá, § 69 odst. 1 věta první, § 69 odst. 2 písm. c), d) a e) zákona o krajích]. Podle § 69 odst. 2 písm. f) zákona o krajích ředitel vydává zejména organizační a pracovní řád, spisový řád a skartační

č. 36

řád krajského úřadu. Radě kraje je ve vztahu k zaměstnancům kraje vyhrazeno stanovit počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, do zvláštních orgánů kraje a do organizačních složek a objem prostředků na platy těchto zaměstnanců a na návrh ředitele krajského úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem [§ 59 odst. 1 písm. b) a c) zákona o krajích].

22. Z uvedeného plyne, že ředitel krajského úřadu, který plní vůči zaměstnancům kraje zařazeným do krajského úřadu funkci statutárního orgánu zaměstnavatele, stanoví jim platy a je jejich nadřízeným, je oprávněn rozhodovat též o organizační struktuře krajského úřadu a o jejich změnách, neboť vydává organizační řád krajského úřadu, který upravuje jeho organizační uspořádání. Ředitel krajského úřadu proto na základě tohoto oprávnění může zřizovat a rušit odbory, oddělení nebo jiné organizační útvary krajského úřadu, popřípadě i jednotlivá pracovní místa v rámci jeho organizační struktury, aniž by k tomu potřeboval schválení (souhlas) rady kraje či jiného jeho orgánu. Změny organizačního uspořádání krajského úřadu jsou v kompetenci ředitele krajského úřadu bez ohledu na skutečnost, zda mají za následek změnu počtu zaměstnanců v jednotlivých organizačních útvarech krajského úřadu (popřípadě na jednotlivých pracovních místech), nemění-li se celkový počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, který stanovila rada kraje podle § 59 odst. 1 písm. b) zákona o krajích (tak tomu bude například tehdy, jestliže o stejný počet, o který byl snížen stav zaměstnanců v jednom oddělení krajského úřadu, se zvýší stav zaměstnanců v jiných jeho organizačních útvarech). Ke změně organizační struktury krajského úřadu, se kterou by bylo spojeno zvýšení nebo snížení celkového počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu stanoveného radou kraje, by však ředitel krajského úřadu mohl přistoupit jen na základě rozhodnutí rady o změně stanoveného počtu těchto zaměstnanců. Má-li změna organizační struktury krajského úřadu provedená za těchto podmínek za následek, že práce zaměstnance zařazeného do krajského úřadu není na jeho pracovním místě nadále pro zaměstnavatele potřebná (že zaměstnanec se stal pro něj nadbytečným), může mu dát výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. c) zák. práce.

23. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že u zaměstnavatele, jímž je kraj, je ředitel krajského úřadu oprávněn rozhodovat o organizačních změnách, vzhledem k nimž se může stát zaměstnanec zařazený do krajského úřadu nadbytečným ve smyslu § 52 písm. c) zák. práce, nejde-li o organizační změny, s nimiž je spojena změna celkového počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, který stanovila rada kraje.

24. V projednávané věci ředitel Krajského úřadu Ústeckého kraje Ing. M. Z. rozhodl s účinností od 1. 7. 2009 o zrušení oddělení krizového řízení krajského úřadu (s tím, že jednotliví „referenti“ zrušeného oddělení byli převedeni

přímo do odboru kanceláře hejtmána), a tím také o zrušení pracovního místa žalobkyně, která byla vedoucí tohoto oddělení. Vzhledem k tomu, že se touto organizační změnou snížil (o jednoho) počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, kteří plnili pracovní úkoly v oblasti krizového řízení, aniž by současně došlo ke zvýšení počtu zaměstnanců (o jednoho) v jiném organizačním útvaru krajského úřadu, šlo o organizační změnu, se kterou byla spojena změna (snížení) celkového počtu zaměstnanců Ústeckého kraje zařazených do krajského úřadu, který stanovila rada tohoto kraje. Protože k takové organizační změně nemohl ředitel krajského úřadu přistoupit – jak vyplývá z výše uvedeného – bez rozhodnutí rady Ústeckého kraje o změně (snížení) stanoveného počtu těchto zaměstnanců, je správný závěr odvolacího soudu, že organizační změna, která měla mít za následek nadbytečnost žalobkyně, nebyla učiněna orgánem žalovaného, jenž k tomu byl oprávněn, a že je proto výpověď z pracovního poměru daná žalobkyni neplatná.

25. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad, uvedených v § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalovaného podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

INHALT

Entscheidungen in Strafsachen

- Nr. 14** Das Verhalten eines Straftäters, der in die Behausung einer anderen Person eingedrungen ist, zu welcher er keine Wohnberechtigung hatte und dies unter Verwendung eines Schlüssels, den er zwar in der Vergangenheit legal von der berechtigten Person erworben hat, die ihm jedoch im Nachhinein den Zutritt zur Wohnung untersagt hat und der Straftäter dieses Verbot somit gebrochen hat, erfüllt das gesetzliche Merkmal des Tatbestands des Vergehens des Hausfriedensbruches gemäß § 178 Abs. 2 des StGB, bestehend in der Überwindung eines Hindernisses, dessen Sinn und Zweck es ist, das Eindringen in die Behausung einer anderen Person zu verhindern.
- Nr. 15** Wenn ein Täter durch eine selbstständige Tat (Handlung) die Straftat des Betrugs begangen hat und dies binnen drei Jahren, nachdem er für eine andere Straftat des Betrugs rechtskräftig verurteilt oder bestraft worden ist, hat er diese selbstständige Tat unter den Bedingungen der Rückfälligkeit begangen, die deren Qualifikation gemäß § 209, Abs. 1, 2 des StGB rechtfertigen. Daran ändert auch der Umstand nichts, dass in einem wegen einer weiteren Tathandlung im Sinne des § 12, Abs. 12, StPO geführten Verfahren, die das Merkmal der Straftat des Betrugs erfüllt und so den Teil einer fortgesetzten Straftätigkeit bildet, notwendig ist, ein früheres, verurteilendes Urteil für diese zuletzt angeführte Tat, zu Zwecken der Auferlegung einer gemeinsamen Strafe gemäß § 45, Abs. 1, StGB, aufzuheben.
- Nr. 16** Statt der Vernehmung eines Zeugen, der fremder Staatsbürger ist und seinen ständigen Wohnsitz (Daueraufenthalt) im Ausland hat und in einem fremden Staat auf eine in dessen Rechtsordnung geregelte Weise verhört worden ist und dessen Aussage den einzigen bzw. ausschlaggebenden Beweis darstellt, darf das Protokoll mit seiner Aussage unter den Bedingungen des § 211, Abs. 2, Buchst. a) der StPO prinzipiell nur dann in der Hauptverhandlung verlesen werden, wenn dem Angeklagten bzw. seinem Verteidiger im Verlauf des Strafverfahrens zumindest einmal die Möglichkeit eingeräumt wurde, diesen Zeugen zu befragen und dies entweder im Augenblick seiner Aussage oder in einem späteren Stadium. Die Nichtrespektierung dieser Forderung kann bewirken, dass sich die Aussage dieses Zeugen im Widerspruch zu Art. 6, Abs. 3, Buchst. d) der Europäischen Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten befindet und dass das Protokoll zu dieser nicht als Beweismittel über die Schuld des Angeklagten verwendet werden kann. Stellt das Gericht diesen Mangel beim Eröffnungsverfahren (vorläufig. Verhandlung der Klage) fest, kann dies Grund zu einer Rückverweisung der Sache an den Staatsanwalt und Nachuntersuchung gemäß § 188, Abs. 1, Buchst. e) der StPO sein.
- Grund für eine Vorgehensweise gem. § 211, Abs. 2, Buchst. a) der StPO kann nicht der Umstand sein, dass solch ein in einem Mitgliedsstaat des Europarates lebender Zeuge, obwohl ihm wiederholt mittels des sog. ‚Roten Zustellscheins‘ die Vorladung zum Gericht zugestellt worden ist, nicht zur Hauptverhandlung erschienen ist, wenn das Gericht nicht gleichzeitig gem. Art. 10 des Europäischen Übereinkommens über die Rechtshilfe in Strafsachen vorgegangen ist (publiziert unter Nr. 550/1992 Slg.) und die erbetene Partei nicht um die Zustellung der Vorladung des Zeugen ersucht hat, samt

Hinweis, dass dessen Teilnahme als besonders wichtig angesehen wird, es vor allem aber versäumt hat, die Möglichkeit der Vernehmung des Zeugen durch Behörden des Fremdstaates gem. Art. 3 und 4 dieses Übereinkommens, auch unter Anwesenheit des Angeklagten, zu nutzen.

- Nr. 17** Wenn der Rechtsanwalt aufgrund eines Verwahrungsvertrags (§ 747 bis 753 des BGB. I) für ihn fremde Sachen darstellende Finanzmittel in Verwahrung genommen hat, damit er mit diesen auf die im Vertrag vereinbarte Weise verfährt, mit diesen dann aber im Widerspruch zu den Vertragsbedingungen verfährt, indem er sie sich aneignet, wodurch er den Klienten (Treugebern) Schaden zufügt, geht es hierbei um die Straftat der Veruntreuung gemäß § 206 des StGB und mitnichten um die Straftat der Pflichtverletzung bei der Verwaltung fremden Vermögens gemäß § 220 des StGB. Bei der Pflichtverletzung bei der Verwaltung fremden Vermögens ist die Schadensentstehung mit dem Umgang mit fremdem Vermögen im Widerspruch zu dem verbunden, wie der Täter dieses Vermögen hätte bewahren oder verwalten sollen, jedoch ohne die Absicht, sich selbst oder Drittpersonen hierdurch zu bereichern (vergl. das Urteil Nr. 21/2002-I., II. Sbd. von Strafentscheidungen).
- Nr. 18** Es stellt kein Hindernis für die Strafbarkeit eines Beteiligten dar, dass die Strafverfolgung des Haupttäters bedingt ausgesetzt wurde (§ 307 StPO). Die bedingte Aussetzung der Strafverfolgung als Sonderform der Beendigung der Strafverfolgung stellt die prozessuale Lösung der mit der Strafverantwortlichkeit des Haupttäters verbundenen Fragen dar, deshalb ist sie kein Hinderungsgrund, auf die Strafverantwortlichkeit des an der Straftat Beteiligten zu schließen und die Entscheidung über dessen Schuld in einem verurteilenden Urteil auszusprechen.

Entscheidungen nach dem Sachen Bürgerlichen, Handels - und Verwaltungsrecht

- Nr. 26** Über die Rückgabe eines Betrags, der der geleisteten Mehrwertsteuer entspricht, die von einer ausländischen natürlichen Person mit dem Aufenthaltsort außerhalb des Territoriums der Europäischen Union von dem einheimischen Verkäufer verlangt wird zurückzuerstatten, der ihr diese Waren verkaufte, die sie dann außerhalb der EU hinausfuhr, zu verhandeln und zu entscheiden liegt in der Rechtsbefugnis des Gerichts.
- Nr. 27** Eine Revision gegen den Beschluss, mit dem der Beschluss des Gerichts der ersten Instanz bestätigt wurde über die Ablehnung der Klage auf die Bezahlung eines Betrags, der CZK 50.000 nicht übersteigt, einzulegen, ist gem. § 238 Abs. 1 lit. d) ZPO nicht zulässig.
- Nr. 28** Die Liegenschaft, die laut Gesetz nicht ins Kataster der Liegenschaften eingetragen wird, muss mit den im Einklang mit der nicht richtig durchgeführten Eintragung ins Kataster der Liegenschaften anzuführenden Angaben nicht versehen werden.
- Nr. 29** Sofern der ordnungsgemäßen Nutzung eines Vermögens im Rahmen der Konkursmasse des Gemeinschuldners (Bau, der eine unbewegliche Sache ist) ein Umstand hindert, nämlich dass zum Bau kein Zugang errichtet wurde, hat der Verwalter der Konkursmasse in den Grenzen einer ordnungsgemäßen Aufrechterhaltung und Verwaltung des Vermögens der Konkursmasse auch das Recht, für die Errichtung einer entsprechenden Dienstbarkeit des Weges zu solch einem Bau zu sorgen.
- Nr. 30** Im Streit um den Schadenersatz infolge einer nicht richtig durchgeführten amtlichen Vorgangsweise des Konkursgerichts, die in der Unterlassung einer Aufsicht über die Ausübung des Amtes des Verwalters der Konkursmasse lag, darf sich das Gericht der Beurteilung eventueller Verfehlungen des Verwalters der Konkursmasse bei Ausübung

seines Amtes entziehen, da die Frage, ob sich der Verwalter der Konkursmasse bei Ausübung seines Amtes mit fachlicher Vorsorge verhielt, ist für das Ergebnis des Streits gegen den Staat maßgeblich (fahrlässige Aufsicht des Konkursgerichts in Beziehung zum Verwalter der Konkursmasse, der bei Ausübung seines Amtes sowieso mit fachlicher Vorsorge vorging, kann keine Ursache für die Schadenseinstellung im Sinne des § 13 Gesetz Nr. 82/1998 Slg., im Wortlaut späterer Vorschriften, sein).

- Nr. 31** I. Der Gesellschaftsvertrag eines Gesellschaft mit beschränkter Haftung, die vor dem 1. Januar 2014, entstanden ist, die sich im Verfahren gem. § 777 Abs. 5 CZ-Gesetz über die Handelskorporationen als Ganzes nicht unterordnete, kann zulassen, dass im Einklang mit dem § 135 Abs. 1 Gesetz über die Handelskorporationen diverse Typen von Anteilen entstehen.
- II. Sofern durch den Gesellschaftsvertrag die Entstehung diverser Typen von Anteilen nicht zugelassen wird (§§ 135 Abs. 1, 136 Gesetz über die Handelskorporationen), wird die Angabe über die Art des Anteils gem. § 48 Abs. 1 lit. j) z. v. r./CZ-Gesetz über die öffentlichen Register ins Handelsregister nicht eingetragen. Sofern von einer Gesellschaft mit beschränkter Haftung keine Stammbücher herausgegeben werden, wird die Angabe darüber, dass kein Stammbuch herausgegeben wurde, gem. § 48 Abs. 1 lit. j) z. v. r./CZ-Gesetz über die öffentlichen Register ins Handelsregister nicht eingetragen.
- III. Der Beschluss der Gesellschafterversammlung einer Gesellschaft mit beschränkter Haftung über die Zustimmung mit der Übertragung des Anteils auf eine Person, die kein Gesellschafter ist (§ 208 Abs. 1 z. o. k./CZ-Gesetz über die öffentlichen Register), ist kein Beschluss, in dessen Folge der Gesellschaftsvertrag im Sinne des § 171 Abs. 1 lit. b) z. o. k./CZ-Gesetz über die öffentlichen Register, geändert wird; Es handelt sich also auch nicht um einen Beschluss, der mit einer öffentlichen Urkunde gem. § 172 Abs. 2 z. o. k./CZ-Gesetz über die öffentlichen Register obligatorisch bezeugt wird.
- IV. Sofern zum Anteil an der Gesellschaft mit beschränkter Haftung ein Pfandrecht errichtet wird, der durch kein Stammbuch dargestellt wird, sind die Unterschriften der Vertragsparteien auf dem Pfandvertrag amtlich zu beglaubigen.
- V. Statutarischer Direktor einer Aktiengesellschaft mit dem monistischen System der Innenstruktur kann auch der Vorsitzende deren Verwaltungsrats, sowie auch ein Mitglied des kollektiven Verwaltungsrats sein.
- Nr. 32** Die Auswirkungen des Beschlusses, der vom Insolvenzgerichts nach dessen Verhandlung nicht verkündet wurde (§ 89 Abs. 2 Insolvenzgesetz), werden erst nach Veröffentlichung dessen vollständigen Wortlauts im Insolvenzregister 10 wirksam.
- Nr. 33** Sofern eine nicht vollstreckbare Forderung sowohl vom Insolvenzverwalter als auch dem Schuldner in der Entschuldung bestritten wird, ist die Klage auf die Feststellung der Echtheit, der Höhe oder der Reihenfolge der Forderung rechtzeitig einzulegen (in dem Umfang, der durch die bestrittene Handlung der Gegenseite betroffen ist), und zwar gegen beide Bestreitenden (gegen den Insolvenzverwalter wie auch gegen den Schuldner). Sofern der Gläubiger einer nicht vollstreckbaren Forderung gegen einen der Bestreitenden (dem Insolvenzverwalter oder dem Schuldner gegenüber), die vom Insolvenzverwalter wie auch dem Schuldner in der Entschuldung bestritten wurde, die Klage auf die Feststellung der Echtheit, der Höhe oder der Reihenfolge der Forderung nicht rechtzeitig eingelegt wird, werden dann in dem Umfang der bestrittenen Forderung durch diejenigen von Bestreitenden, gegen den vom Gläubiger keine Klage erhoben wurde, die im § 198 Abs. 1 dritter Satz Insolvenzgesetz angeführten Folgen wirksam. Eine durch den angemeldeten Gläubiger rechtzeitig erhobene Klage im gleichen Umfang gegen den anderen Bestreitenden wird vom Insolvenzgericht abgelehnt.

- Nr. 34** Geht der Insolvenzverwalter bei der Verwaltung des Vermögens, mit dem die Forderung eines gesicherten Gläubigers gegen den Schuldner gesichert wird, nach Anweisung des gesicherten Gläubigers vor, so werden die Kosten, die im Zusammenhang mit der Erfüllung dieser Anweisung entstehen, vom gesicherten Gläubiger getragen, ohne dass die Beschränkung der Kostenhöhe gem. § 298 Abs. 3 erster Satz Insolvenzgesetz (in dem bis zum 31. 12. 2013 wirksamen Wortlaut)*) geltend gemacht wird.
- Nr. 35** Sofern dem Arbeitnehmer vom Arbeitgeber ohne sachliche Gründe eine Arbeitsentlohnung festgelegt oder vereinbart wird, die im Vergleich zu anderen Mitarbeitern, die die gleiche oder eine Arbeit gleichen Wertes im Widerspruch zum Prinzip gleicher Behandlung ausüben, handelt es sich um die Verletzung einer Rechtsverpflichtung; Der Mitarbeiter, der durch die ungleiche Behandlung betroffen wurde, hat das Recht, den Ersatz für einen so entstandenen Schaden gem. der Bestimmung des § 265 Abs. 2 Arbeitsgesetzbuch zu verlangen.
- Nr. 36** Der Direktor eines Regionalamts ist berechtigt, über organisatorische Änderungen zu beschliessen, angesichts deren der in das Regionalamt eingestufte Mitarbeiter im Sinne der Bestimmung des § 52 lit. c) Arbeitsgesetzbuch überflüssig werden kann, sofern es sich nicht um organisatorische Änderungen handelt, mit denen die Änderung der Gesamtanzahl von Mitarbeitern, verbunden ist.

CONTENTS

Resolution in Criminal Law Cases

No. 14 The act of an offender who entered another person's dwelling without possessing any right of occupancy thereto and used a key previously obtained in a legal manner from an authorised person who later prohibited the offender from entering the dwelling and the offender has breached the prohibition thereby, fulfils the legal characteristic of the body of the misdemeanour of violating domestic freedom pursuant to Section 178(2) of the Penal Code, consisting in the overcoming of an obstacle the purpose of which is to prevent entry into another person's dwelling.

No. 15 When an offender committed the crime of fraud by way of a separate offence (act) within three years after having been finally convicted or punished for another crime of fraud, the offender committed this separate offence under the conditions of recidivism laying grounds for the qualification of such offence under Section 209(1) and (2) of the Penal Code. This is not affected by the fact that, within proceedings concerning another act within the meaning of Section 12(12) of the Code of Criminal Procedure, which fulfils the characteristics of the crime of fraud and forms a part of a single continuing criminal offence, it is necessary to overrule a previous judgement of conviction awarded for the latter act due to the imposition of joint punishment under Section 45(1) of the Penal Code.

No. 16 Instead of hearing the testimony of a witness who is a foreign national resident in a foreign country, whose testimony was heard in the foreign state in the manner conditioned by the legal order of such foreign state and whose testimony is the sole or decisive convincing evidence, a record of the testimony of the witness may be read within the main hearing under the conditions stipulated by Section 211(2)(a) of the Code of Criminal Procedure only in the case when the accused or the defence counsel are given at least one opportunity in the course of the criminal proceedings to ask the witness questions either during the testimony of the witness or at a later stage. Failure to respect this requirement may cause the testimony of such witness to be in conflict with Article 6(3)(d) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in which case, the record of the testimony cannot be used as evidence of the guilt of the accused. Should the court reveal this defect during a preliminary hearing of the indictment, the same may constitute a reason for returning the case to the public prosecutor for further investigation pursuant to Section 188(1)(e) of the Code of Criminal Procedure.

Grounds for the procedure in accordance with Section 211(2)(a) of the Code of Criminal Procedure cannot be a circumstance that such witness residing in a member state of the European Council, despite having been repeatedly served court summons by means of the so-called international registered letter with a red stripe, failed to appear before the court during the main hearing, provided that the court concurrently did not proceed according to Article 10 of the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters (published under No. 550/1992 Coll.) and did not request the party concerned to deliver the court summons to the witness with a notice advising the witness of the fact that their personal presence was considered especially important, and, most impor-

tantly, the court did not make use of the possibility to hear the testimony of the witness by way of the bodies of the foreign state in compliance with Articles 3 and 4 of the Convention, namely in the presence of the accused.

- No. 17** If, based on an escrow agreement (Sections 747 to 753 of the Civil Code), a lawyer accepts into his/her custody funds that belong to another person to dispose of them in the manner agreed in the agreement and subsequently disposes of such funds in conflict with the contractual terms by appropriating the same, whereby the lawyer inflicts damage upon his/her clients (escrowees), such act constitutes the crime of embezzlement pursuant to Section 206 of the Penal Code and not the crime of violating a duty when managing another person's property under Section 220 of the Penal Code. As regards the crime of violating a duty when managing another person's property, the occurrence of damage is associated with the disposal of another person's property in conflict with how the offender was obligated to take care of or manage the property, whereas the offender's intent was no to acquire any benefit in his/her own or another person's favour (cf. Decision No. 21/2002-I., II. Collection of Court Resolutions and Opinions).
- No. 18** The punishability of an abettor does not constitute an obstacle if the criminal prosecution of the main offender is conditionally terminated (Section 307 of the Code of Criminal Procedure). As a special manner of terminating criminal prosecution, the conditional termination of criminal prosecution represents a procedural solution of issues pertaining to the criminal liability of the main offender and, as such, it neither prevents the court from arriving at the conclusion of the criminal liability of the abettor aiding in the crime nor from deciding on the abettor's guilt in a judgement of conviction.

Resolutions in Civil Law, Business Law and Administration Law Cases

- No. 26** The hearing and the decision of a dispute concerning the refund of an amount corresponding to paid value added tax, which a foreign natural person resident outside the European Union demands from a domestic vendor from whom the natural person purchased goods and subsequently exported the goods outside the European Union, falls within the competence of the court.
- No. 27** An extraordinary appeal against a resolution whereby the appellate court confirmed the resolution of the first-level court on dismissing an action demanding the payment of an amount not exceeding CZK 50,000 is not permissible in accordance with Section 238(1)(d) of the Civil Procedure Code.
- No. 28** Real property, which is not registered in the Land Registry under the applicable law, need not be designated in an agreement on the transfer thereof using the information stated in the incorrectly effected record in the Land Registry.
- No. 29** If the due use of a property belonging to the bankruptcy estate of the bankrupt (a structure being an immovable thing) is inhibited by a circumstance that no access is provided to the structure, the bankruptcy trustee, within the scope of the due maintenance and management of the bankruptcy estate, also has the right to provide for the establishment of a right corresponding to right of way easement with respect to such structure.
- No. 30** In a dispute concerning the compensation of damage inflicted by the incorrect official procedure of the bankruptcy court, which consists in neglecting the supervision over the discharge of the office of the bankruptcy trustee, the court cannot avoid adjudging conceivable faults on the part of the bankruptcy trustee while discharging the office as

the question whether the bankruptcy trustee exerted professional care while discharging the office is determinative for the result of the dispute initiated against the state (negligent supervision of the bankruptcy court over the bankruptcy trustee who, nonetheless, exerted professional care cannot result in damage within the meaning of Section 13 of Act No. 82/1998 Coll., as amended).

- No. 31** I. The memorandum of association of a limited liability company founded before 1 January 2014, which has not conformed to the Business Corporations Act in its entirety by proceeding pursuant to Section 777(5) thereof, may permit the formation of various types of interests under Section 135(1) thereof.
- II. Where the memorandum of association of a limited liability company does not permit the formation of various types of interests (Section 135(1), Section 136 of the Business Corporations Act), the information on the type of interests is not recorded in the Commercial Register in accordance with Section 48(1)(j) of the Act on Public Registers of Legal and Natural Persons. If a limited liability company has not issued equity certificates, the information on the non issue of equity certificates is not recorded in the Commercial Register in accordance with Section 48(1)(j) of the Act on Public Registers of Legal and Natural Persons.
- III. A resolution of the general meeting of a limited liability company approving the transfer of interest to a person who is not a partner (Section 208(1) of the Business Corporations Act), is not a resolution that would result in an amendment of the memorandum of association within the meaning of Section 171(1)(b) of the Business Corporations Act. Therefore, it is not a decision that is obligatorily certified by a public deed according to Section 172(2) of the Business Corporations Act.
- IV. When lien is established with respect to interest in a limited liability company that is not represented by an equity certificate, the signatures of the parties appended to the agreement on lien shall be officially authenticated.
- V. A statutory director of a joint-stock company with a monistic internal structure may also be the chairman of the single-member board of directors of the joint-stock company, as well as the chairman of the collective board of directors.
- No. 32** The effects of a decision, which the insolvency court did not issue following a hearing (Section 89(2) of the Insolvency Act), come into force only upon the publication of the full wording thereof in the Insolvency Register.
- No. 33** Where a non-enforceable claim is contested by both the insolvency trustee and the debtor in discharge, an action to determine the authenticity, amount or order of the claim must be lodged in a timely manner (in the scope determined by the contesting act of any of the parties) and against both contesting parties (i.e. the insolvency trustee and the debtor). When the creditor having such non-enforceable claim contested by both the insolvency trustee and the debtor in discharge fails to lodge an action to determine the authenticity, amount or order of the claim against any of the contesting parties (i.e. the insolvency trustee or the debtor) in a timely manner, then the effects stipulated in the third clause of Section 198(1) of the Insolvency Act shall come into force in the scope in which the claim is being contested by the contesting party against whom the creditor has not lodged the action. The timely action lodged by a registered creditor in the same scope against the second contesting party shall be dismissed by the insolvency court.
- No. 34** When, while managing the assets that serve as security of a secured creditor's claim owed by the debtor, the insolvency trustee proceeds according to the instructions of the secured creditor, the costs associated with the fulfilment of these instructions are borne by the secured creditor, without applying the limitation of the amount of such costs

pursuant to the provision of the first clause of Section 298(3) of the Insolvency Act (in the wording effective until 31 December 2013*).

- No. 35** If, without any material reasons, an employer determines or agrees remuneration for work to/with an employee that, compared to other employees performing the same type of work or work of the same value, is in conflict with the equal treatment principle, such act constitutes a violation of a legal obligation. The employee affected by such unequal treatment shall have the right to claim compensation of the damage inflicted thereby in compliance with the provisions of Section 265(2) of the Labour Code.
- No. 36** The regional authority director is competent to decide on organisational changes, as a result of which a regional employee assigned to the regional authority may become redundant within the meaning of the provisions of Section 52(c) of the Labour Code, unless such organisational changes are associated with a change to the total number of regional employees assigned to the regional authority as determined by the regional council.

Tisk a distribuci zajišťuje Wolters Kluwer, a. s.,
U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3.
Ročně vycházejí sešity 1-10 a sešit rejstříků.
Cena základního předplatného je 2 065 Kč bez DPH.

Odpovědná redaktorka: Marie Novotná, tel. 246 040 417, 603 826 881,
e-mail: marie.novotna@wolterskluwer.com

Administrace předplatného: Wolters Kluwer, a. s.,
U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3

Zákaznická linka: tel. 246 040 400, 246 040 401
e-mail: zakaznicka@wolterskluwer.com

Distribuce: CASUS direct mail, a. s.,
Žilinská 5/2773, 141 00 Praha 4

Archiv časopisu je v systému ASPI.

Pokud nejste uživatelem systému ASPI, kontaktujte nás na adrese: <http://archiv.wolterskluwer.cz>